

Defensie

Ministerie van Defensie

Hoofddirectie Personeel

Sectie Onderscheidingen
Sectie Onderscheidingen

Bezoekadres:

Plein 4

Postadres:

MPC 58B

Postbus 20701

2500 ES Den Haag

Nederland

www.defensie.nl

Steller:

Sectie Onderscheidingen

Telefoon +31 70 3187684

Intern (501) 8 76 84

Handboek Onderscheidingen

Status
Datum

Definitief

ALGEMEEN.....	6
<i>Inleiding</i>	6
<i>Onderscheidingen voor bijzondere verdiensten</i>	6
<i>Het dragen van onderscheidingen</i>	10
<i>Het decoratiebeleid bij Defensie</i>	22
<i>Registratie van toekenningen</i>	22
<i>Bewijs van toekenning</i>	24
<i>De uitreiking van onderscheidingen</i>	25
<i>Machtiging dragen buitenlandse onderscheidingen</i>	25
<i>Alfabetische volgorde der landen naar hun Franse benaming gevolgd door hun Nederlandse benaming</i>	26
ONDSCHIEDINGEN VOOR BIJZONDERE VERDIENSTEN	29
<i>Inleiding</i>	29
<i>Orde van de Nederlandse Leeuw</i>	30
<i>Orde van Oranje-Nassau</i>	32
<i>Ereteken voor Verdienste</i>	55
DAPPERHEIDSONDSCHIEDINGEN	58
<i>Inleiding</i>	58
<i>Militaire Willems-Orde</i>	59
<i>Eresabel</i>	63
<i>Bronzen Leeuw</i>	64
<i>Bronzen kruis</i>	66
<i>Kruis van Verdienste</i>	68
<i>Vliegerkruis</i>	70
<i>Koninklijke Vermelding bij Dagorder</i>	71
<i>Eerepenning voor menslievend hulpbetoon</i>	73
<i>Stichting Carnegie Heldenfonds</i>	75
ERETEKENS VOOR DEELNAME AAN OPERATIES ONDER OORLOGS- OF CRISISOMSTANDIGHEDEN (VETERANEN 1939 – 1963)	78
<i>Inleiding</i>	78
<i>Oorlogs-Herinneringskruis</i>	79
OORLOGS-HERINNERINGSKRUIS	79
<i>Verzetshedenkingskruis</i>	85
<i>Ereteken voor Orde en Vrede</i>	88
<i>Nieuw-Guinea Herinneringskruis</i>	90
<i>Mobilisatie-Oorlogskruis</i>	92
<i>Kruis voor Recht en Vrijheid</i>	95
<i>Draaginsigne Gewonden (DIG)</i>	97
<i>Buitenlandse veteranen</i>	100
ERETEKENS VOOR DEELNAME AAN VREDESOPERATIES (1979 – HEDEN) EN HUMANITAIRE HULPVERLENING (1969 – HEDEN).....	101
<i>Inleiding</i>	101
<i>Herinneringsmedaille Vredesoperaties</i>	102
<i>Herinneringsmedaille VN-Vredesoperaties (vervallen)</i>	110
<i>Herinneringsmedaille Multinationale Vredesoperaties (vervallen)</i>	118

<i>Herinneringsmedaille voor Humanitaire Hulpverlening bij Rampen</i>	126
<i>Kosovo-medaille</i>	129
<i>Draaginsigne Gewonden (DIG)</i>	131
ONDERSCHIEDINGSTEKENS VOOR LANGDURIGE DIENST	134
<i>Inleiding</i>	134
<i>Officierskruis</i>	135
<i>Trouwe Dienst Medaille</i>	138
<i>Vrijwilligersmedaille Openbare Orde en Veiligheid (vroeger genaamd: Vrijwilligersmedaille)</i>	142
<i>Marinemedaille</i>	148
<i>Landmachtmedaille</i>	151
<i>Luchtmachtmedaille</i>	153
<i>Marechaussemedaille</i>	155
KONINKLIJKE HUISORDEN ALSMEDE HERINNERINGSMEDAILLES KONINKLIJK HUIS	157
<i>Inleiding en koninklijke huisorden</i>	157
<i>Huisorde van de Gouden Leeuw van Nassau</i>	158
<i>Huisorde van Oranje</i>	159
<i>Kruis van Trouw en Verdienste van de Huisorde van Oranje</i>	160
<i>Eremedailles voor Voortvarendheid en Vernuft alsmede voor Kunst en Wetenschap</i>	161
<i>Kroonorde</i>	162
<i>Inhuldigingsmedaille 1980</i>	163
<i>Medaille bezoek aan de Nederlandse Antillen 1980</i>	164
<i>Huwelijksmedaille 2002</i>	165
<i>Herinneringsmedaille Buitenlandse Bezoeken</i>	166
ONDERSCHIEDINGSTEKENS VOOR BETOONDE LICHAMELIJKE VAARDIGHEID	169
<i>Inleiding</i>	169
<i>Kruis voor Betoonde Marsvaardigheid (Vierdaagsekruis)</i>	170
<i>Vaardigheidsmedaille van de NSF</i>	171
<i>Nationale Vijfkampkruis van de NSF</i>	172
<i>Kruis van de KVNRO (TMPT-Kruis)</i>	173
ONDERSCHIEDINGEN VAN DE VERENIGDE NATIES & MULTINATIONALE ORGANISATIES	174
<i>Inleiding</i>	174
<i>Medailles van de Verenigde Naties</i>	175
<i>Medaille van de MFO</i>	176
<i>Medailles van de EU</i>	177
<i>Medailles van de NAVO</i>	178
<i>Medailles van de WEU</i>	179
<i>Nobelprijs voor de vrede</i>	180
OVERIGE INSIGNES EN EREBLIJKEN	187
<i>Demobilisatie insignes, KM/KL/KNIL/DvS/DNI</i>	187
<i>Onderscheidingstekens voor Oorlogsvrijwilligers (OVW)</i>	191
<i>Draaginsigne Veteranen</i>	194
<i>Draaginsigne Dutchbat III</i>	195
BIJLAGE 1: VEEL GESTELDE VRAGEN	196
<i>Algemeen</i>	196
<i>Veteranen (periode 1939 – 1963)</i>	198

Titel Handboek Onderscheidingen
Status Definitief
Datum

Hoofddirectie Personeel
Sectie Onderscheidingen

<i>Uitzendingen in de periode vanaf 1979:</i>	198
<i>Dienstijndonderscheidingen</i>	199
BIJLAGE 2. CONTACT	200
BIJLAGE 3. AFBEELDINGEN VAN ONDERSCHIEDINGEN	202

Titel Handboek Onderscheidingen
Status Definitief
Datum

Hoofddirectie Personeel
Sectie Onderscheidingen

In het handboek onderscheidingen vindt u verwijzingen naar wetten en Koninklijke en ministeriële besluiten, toelichtingen, richtlijnen, procedures en modellen van voordrachten en andere formulieren op het gebied van decoraties die voor defensie van belang zijn. Defensie in de breedste zin betekent hier niet alleen actief dienende militairen, maar ook burgers, reservisten, oud-dienstplichtigen, veteranen, eigenlijk allen die op één of andere wijze bij de krijgsmacht betrokken zijn of waren. Ook de afbeeldingen worden in deze serie niet vergeten: in de kop van elke paragraaf kunt u middels een muisklik de bijbehorende afbeelding oproepen. Onder Veelgestelde vragen hebben we voor u alvast de antwoorden op deze vragen ondergebracht. Mochten er na het bestuderen van die antwoorden toch nog onduidelijkheden blijven bestaan dan kunt u ons via het volgende emailadres bereiken: onderscheidingen@mindef.nl

De formulieren kunt u eenvoudig printen. Ingevulde formulieren dienen persoonlijk te worden ondertekend. Inhoudelijke vragen kunt u in eerste instantie stellen bij uw commandant/hoofd van dienst.

Tot slot wijs ik u erop dat aan de gegevens op deze site voor wat betreft wet- en regelgeving geen rechten kunnen worden ontleend. Voor de originele besluiten verwijs ik u naar het desbetreffende Staatsblad of de desbetreffende Staatscourant. In veel gevallen kunt u deze besluiten ook raadplegen via de website www.overheid.nl.

Het hoofd van de Sectie Onderscheidingen
van het Ministerie van Defensie

Algemeen

Inleiding

Onderscheidingen nemen bij defensie een bijzondere plaats in. Namens de minister van defensie is de sectie onderscheidingen verantwoordelijk voor het decoratiebeleid en ook voor een belangrijk deel voor de juiste uitvoering daarvan. Deze sectie maakt deel uit van de Hoofddirectie Personeel.

De sectie heeft op het gebied van onderscheidingen de zorg voor actief dienenden en veteranen, militairen zowel als burgers. En hoewel de krijgsmacht de laatste jaren flink kleiner is geworden (thans ruim 65.000 militairen), bevat het databestand van de sectie, ondergebracht in de verschillende registratieve systemen - vele honderdduizenden namen. Jaarlijks speelt de sectie een cruciale rol bij de toekenning van zo'n 14.000 onderscheidingen en eretekens.

Het handboek is ingedeeld naar de verschillende onderscheidingen, een hoofdstuk Veelgestelde vragen alsmede alle formulieren, behorende bij diverse onderscheidingstekenen/insignes. Daarnaast is in het hoofdstuk 'Algemeen' informatie opgenomen over een aantal algemene onderwerpen zoals achtergronden van het decoreren, dragen, registratie, bewijs van toekenning, uitreiking en hoe om te gaan met buitenlandse onderscheidingen.

Onderscheidingen voor bijzondere verdiensten

Onderscheidingen en de krijgsmacht

Onderscheidingen en eretekens vinden hun oorsprong in de krijgsmacht. Met name de Romeinen hebben hierbij een grote rol gespeeld. Ook geestelijke orden en Vorstenhuizen in Europa hebben vele onderscheidingen ingesteld, die soms nog steeds vanaf de Middeleeuwen actueel zijn. Maar ook de Republiek der Nederlanden en Napoleon zagen het belang van onderscheidingen. Het is daarom niet verwonderlijk dat onderscheidingen ook in Nederland, en speciaal bij onze krijgsmacht, steeds een belangrijke rol hebben gespeeld.

De hoofdmoot van de geregistreerde onderscheidingen of medailles betreft de onderscheidingen voor deelname aan militaire operaties.

De inzet van Nederlandse militairen van 1815 - heden

De operaties waaraan door onze militairen wordt deelgenomen hebben in de loop der eeuwen een ander karakter gekregen. Aan de hand van de ontwikkeling van onderscheidingen wordt dat zichtbaar.

Hieronder volgen in hoofdlijnen de meest algemeen toegekende onderscheidingen aan de hand van de inzet van Nederlandse militairen binnen en buiten ons Koninkrijk:

- de vele onderscheidingen voor deelname aan de Belgische campagnes, w.o. het Metalen Kruis (1830-1832)
- de Medaille van den oorlog op Java (1825-1830)
- het Kruis voor Belangrijke Krijgsverrichtingen of Expeditiekruis, 33 gespen voor krijgsverrichtingen (1869-1948)
- de Atjeh-medaille (1873/74) en het Lombokkruis (1894) (de medailles voor de mobilisatie '14-'18 niet meegerekend: het bleef gelukkig bij mobilisatie)

Titel Handboek Onderscheidingen
Status Definitief
Datum

Hoofddirectie Personeel
Sectie Onderscheidingen

- het Oorlogs-Herinneringskruis, 12 gespen (1944-1968)
- het Mobilisatie-Oorlogskruis (1948-1951 en 1992-heden: zoals de naam al aangeeft, zowel voor langdurige mobilisatie als voor deelname aan de strijd)
- het Ereteken voor Orde en Vrede, 7 gespen (1947-heden)
- het Kruis voor Recht en Vrijheid, 1 gesp (1951-heden)
- het Nieuw-Guinea Herinneringskruis, 1 gesp (1949-heden)
- de Herinneringsmedaille Rampenbrigade, sinds 1994 genaamd Herinneringsmedaille voor Humanitaire Hulpverlening bij Rampen, 5 gespen (1971-heden)
- de Herinneringsmedaille voor VN-Vredesoperaties, 1 gesp (1980-2001)
- de Herinneringsmedaille voor Multinationale Vredesoperaties, 2 gespen (1982-2001)
- de Herinneringsmedaille Vredesoperaties met tot nu toe 33 gespen (2001-heden).

Visueel kan dit als volgt worden uitgebeeld:

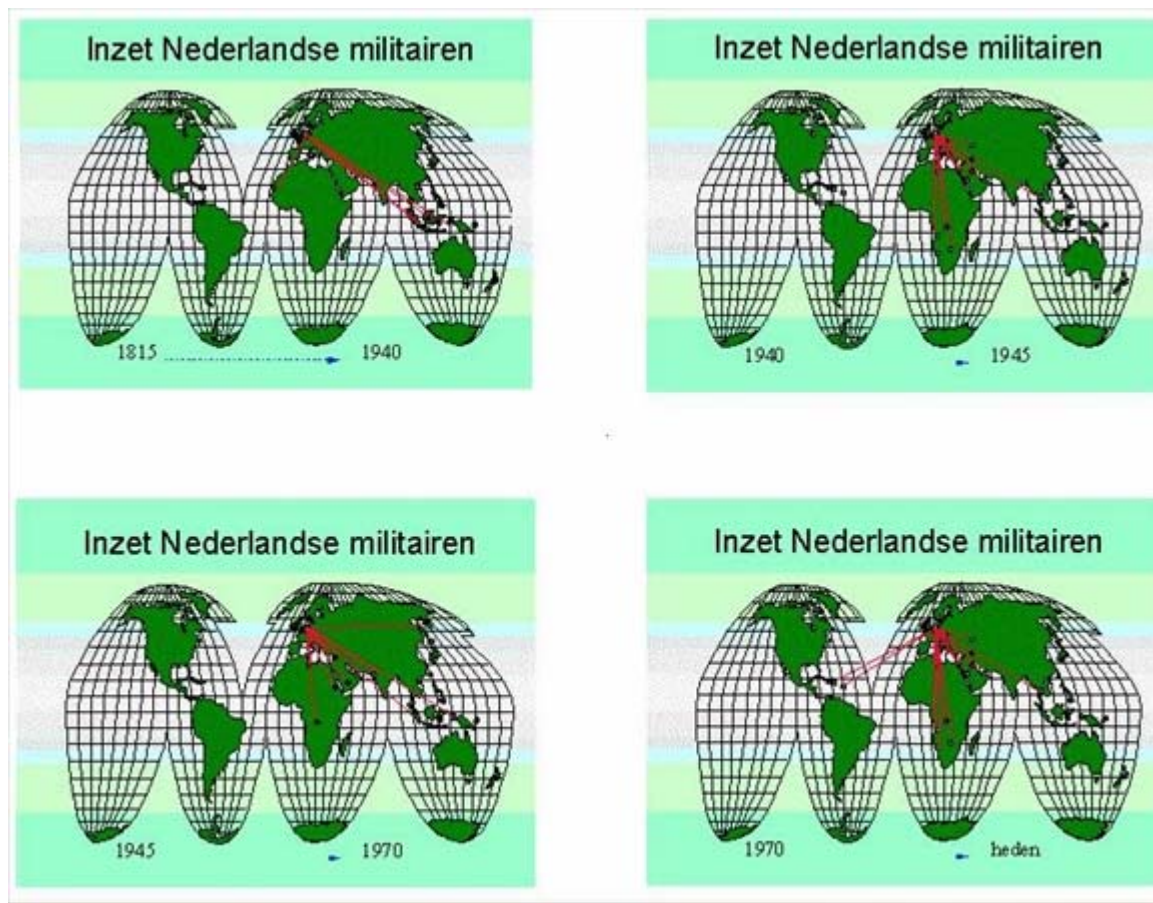
De inzet van militairen van 1815 tot 1940. Eén heel klein lijntje naar het zuiden (België), één lijntje naar de Westkust van Afrika en een hele dikke streng naar een verzamelpunt in het oosten.

De inzet van militairen van 1940 tot 1945 gedurende de Tweede Wereldoorlog: het is niet goed mogelijk alle lijnen aan te geven. Nederlanders waren te land, ter zee en in de lucht overal ter wereld aanwezig.

De inzet van militairen van 1945 tot grofweg 1970. Het wordt al meer divers en betreft al niet alleen meer ons Koninkrijk en de overzeese gebiedsdelen.

En als we ons beperken tot de laatste drie decennia, zien we dat de inzet van militairen in de periode 1970 tot heden vrijwel alle continenten bestrijkt en in hoofdzaak vredesmissies in andere landen betreft.

Grafisch ziet dit er als volgt uit:

Nieuwe tijden brengen nieuwe accenten

Bij het beschouwen van dit overzicht vallen een paar zaken op:

- Veel onderscheidingen richten zich op specifieke acties of strijdtoneel (met een groot accent op voormalig Nederlands-Indië) en daarom werd de toekenning op een bepaald moment beëindigd.
- Bij de meer recente onderscheidingen vindt geen beëindiging van de toekenning meer plaats.
- Aan veel onderscheidingen zijn gespen verbonden.
- Vroeger werden gespen verleend voor deelname aan militaire acties, thans is het karakter van de gesp veranderd en worden daarmee de verschillende operaties aangeduid.
- Een grotere variëteit aan inzetgebieden en
- Grotere verscheidenheid in het karakter van de operaties.

Bij dit laatste aspect kan de Koreaanse oorlog begin jaren '50 als voorbeeld fungeren.

Hier zien we dat Nederland zich in militaire zin opwerpt voor grotere belangen dan alleen het Nederlandse. Het is nog een uitzondering, maar tot die tijd betroffen de Nederlandse onderscheidingen alleen de inzet voor de belangen van Nederland en de Overzeese gebiedsdelen van ons Koninkrijk. Zelfs na Korea heeft het nog tot en met 1962 geduurd dat wij gewapenderhand de bevolking en het grondgebied van ons Koninkrijksdeel Nieuw-Guinea moesten beschermen.

Typend is ook dat vele onderscheidingen pas zijn ingesteld op het moment waarop er sprake was van echte krijgsv verrichtingen, dus gelijktijdig met de instelling van een of meer gespen.

In hoofdlijn kan gezegd worden dat het voeren van strijd lang bepalend is geweest voor het instellen en verlenen van onderscheidingen. Gelukkig verkeren wij in Nederland al lang in de gezegende omstandigheden

dat het ten strijde trekken, puur voor het belang van ons Koninkrijk, niet meer nodig is. Dat neemt echter onze verplichtingen ten opzichte van de wereld om ons heen niet weg. De laatste decennia, maar met name sinds de jaren '90, is veelvuldig een beroep op ons land gedaan om militaire bijstand te verlenen in het kader van bevordering en herstel van de internationale Rechtsorde. Deze nieuwe taak van de krijgsmacht is dan ook verankerd in de Grondwet (Artt. 97 en 100).

Samenvattend kan worden gesteld dat we qua inzet van Nederlandse militairen de volgende ontwikkeling kunnen zien:

- oorlogvoering,
- het bedwingen van opstanden en het handhaven van de orde, veiligheid en vrede in ons land en onze overzeese gebiedsdelen,
- peace-enforcing (het met geweld afdwingen van vrede)
- peace-keeping operaties, (de bufferfunctie met o.m. waarnemersmissies en andere bijzondere missies) en
- last but not least de humanitaire hulpverlening bij rampen.

De eerste twee van dit rijtje zullen wellicht niet meer zo snel voorkomen, de laatste drie (met de nadruk op peace-keeping) daarentegen wel. Ook peace-enforcing kan zeker niet worden uitgesloten. Daarvoor kent de wereld immers teveel (potentiële) brandhaarden.

Het belang van onderscheidingen in deze tijd

Wat is dan nog het belang van onderscheidingen, nu we niet meer massaal ten strijde trekken? Daarover wordt heel verschillend gedacht.

Sommigen zeggen: "Moet dat nou allemaal wel, het lijken wel kerstbomen", of: "Tegenwoordig krijg je ze veel makkelijker dan vroeger!" Of opmerkingen als: "Wat zijn al die automatische toekenningen nou waard?" Anderen hoor je wel eens zeggen dat "ze veel te weinig krijgen", wijzend op de bijna traditionele Nederlandse terughoudendheid waar het gaat om het decoreren. Zoals overal zal ook hier de waarheid wel ergens in het midden liggen.

En hoewel wij niet meer in de eerste plaats actief ten strijde trekken, maar de strijd - of het opnieuw oplaaien daarvan - juist trachten te voorkomen, is er over het algemeen wel sprake van oorlogsomstandigheden en de directe gevolgen daarvan, van al dan niet tijdelijke wapenstilstanden, grote persoonlijke risico's en gevaarvolle situaties (mijnen, lokale bendes), primitieve omstandigheden en veel menselijk leed. Het handhaven of versterken van de internationale rechtsorde, de vrede en veiligheid is tegenwoordig iets waar Nederland zich onder meer militair bijzonder voor inspant. Degenen die zich daarvoor inzetten verdienen bijzondere waardering en erkenning. Het is en blijft toch het spreekwoordelijke 'zware en vuile werk'. De noodzaak ervan wordt breed onderkend, maar niet iedereen is bereid dat op te knappen.

In de maalstroom van de maatschappelijke ontwikkelingen is de Regering zich steeds bewuster geworden van het belang van de individuele erkenning hiervan. Voor een belangrijk deel is dit thans verwoord in het Veteranenbeleid van de Regering. Er hebben de laatste jaren ook enkele reparaties op het gebied van onderscheidingen en eretekens plaatsgevonden. Heropening van de mogelijkheid van toekenning van het Mobilisatie-Oorlogskruis, verruiming van de toekenningsperiode en extra gespen bij het Ereteken voor Orde en Vrede, aanzienlijke verruiming van de toekenningsperiode voor het Nieuw-Guinea Herinneringskruis, instelling van het Draaginsigne Gewonden en het Draaginsigne Veteranen, de OVW-Insignes, enz. Hierdoor konden in de afgelopen tien jaar (1994-2004) nog eens zo'n 20.000 onderscheidingen aan veteranen worden toegekend.

De officieel erkende Nederlandse onderscheidingen voor deelname aan operaties vormen dan ook niets meer en niets minder dan een officiële blijk van erkenning en waardering van Regeringswege voor diegenen die

door de overheid zijn uitgezonden en ingezet onder veelal buitengewone en moeilijke omstandigheden. Niet alleen vormen onderscheidingen bij defensie de tastbare erkenning en waardering van regeringswege en zijn ze om die reden belangrijk als een instrument van personeelszorg. Het belang daarvan wordt met het verstrijken van de jaren steeds beter onderkend. We mogen daarbij niet vergeten dat de heden ten dage uitgezonden militairen immers de veteranen van morgen zijn.

Onderscheidingen hebben voor de ontvanger bovendien vaak een zeer persoonlijke betekenis: de inzet die wordt gewaardeerd met een onderscheiding en de omstandigheden waaronder dat plaatsvond zijn vaak van dien aard dat er alleen sprake kan zijn van symbolische vorm van erkenning. Een onderscheiding kan dit dan zeer toepasselijk en tastbaar uitdrukken.

Vooraf bij herdenkingen en reünies spelen onderscheidingen een belangrijke rol omdat veteranen elkaar ook aan de knoopsgatversierselen of draagspelden herkennen. Men ziet zo in het algemeen wie nog meer veteraan is of men herkent aan de kleur van het draaglint of aan een bepaalde speld de makers die aan dezelfde operaties hebben deelgenomen.

Tenslotte gaat er in de militaire samenleving van oudsher een stimulerende werking uit van het zichtbaar dragen van een onderscheiding. Het is een goede militaire traditie om ook te laten zien dat men zich op eervolle wijze voor Vorst en Vaderland (vroeger) of namens de Nederlandse Regering voor herstel of bevordering van de internationale rechtsorde (tegenwoordig) heeft ingezet. Men toont als het ware het goede voorbeeld dat navolging verdient. Velen zullen het niet toegeven, maar iedereen zal zijn best gaan doen om er ook zo een te verdienen. Het belang dat aan onderscheidingen wordt gehecht, valt dan ook vooral op bij degenen die hem (nog) niet hebben ontvangen.

Kritiek misschien, omdat er tegenwoordig zoveel onderscheidingen worden toegekend? Dat het maar automatismen zouden zijn?

Bedenkt u dan altijd dat we ook met zeer velen op veel verschillende plaatsen in de wereld actief zijn! En velen hebben inmiddels aan meer dan één operatie deelgenomen. En allemaal hebben ze onder dezelfde moeilijke omstandigheden gediend (het contrast met de omstandigheden thuis is vaak onvoorstelbaar groot), en allemaal hebben ze dezelfde risico's gelopen. Bovendien is van een automatische toekenning geen sprake. Ook niet bij de soms grote aantallen tegelijk. In het militaire bedrijf wordt men immers door de commandant voorgedragen. De commandant is verplicht alle uitgezonden militairen in zijn voordracht op te nemen. Daarbij geeft hij een advies of de medaille wel of niet moet worden toegekend. Een negatief advies wordt altijd gemotiveerd. Bepalend zijn, naast een bepaalde minimum diensttijd, een goed gedrag en een goede plichtsbetrachting gedurende de gehele uitzendperiode. Alleen van de diensttijdeis kan in bijzondere gevallen worden afgeweken. Het is dus bepaald niet zo dat iedere uitgezonden militair ook 'automatisch' de Nederlandse herinneringsmedaille krijgt toegekend. Gelukkig blijkt in de praktijk wel dat het aantal afwijzingen tot een minimum beperkt blijft.

Het is een goede zaak dat waar veel mensen bijzondere inzet betonen, zij allen - ongeacht rang of positie - daarvoor ook de erkenning krijgen die ze verdienen, immers: "ere wie ere toekomt".

Het dragen van onderscheidingen

Inleiding

Voor de wijze van dragen van onderscheidingen op de militaire uniform gelden bijzondere voorschriften per krijgsmachtdeel.

De officieel erkende Nederlandse onderscheidingen mogen (voor zover toegekend) uiteraard op de militaire

uniform worden gedragen.

Welke onderscheidingen zijn erkend als "officiële Nederlandse onderscheiding" en in welke volgorde deze dienen te worden gedragen, wordt vastgesteld door de Kanselier der Nederlandse Orden.

Deze nationaal erkende onderscheidingen zijn door de Kanselier voor het eerst vastgelegd in het Besluit draagvolgorde onderscheidingen van 30 november 1999, Nr. ALG99/U1095 (Stcrt. 28-1-2000, nr. 20), in werking getreden op 1-2-2000.

In dit besluit zijn dus alleen de officiële Nederlandse Koninklijke en ministeriële onderscheidingen vermeld. De algemeen bekende, in 1952 door de Minister van Defensie vooralsnog vastgestelde volgorde is hiermee grotendeels overgenomen.

Belangrijk verschil met de oude situatie is dat in de huidige lijst met officiële Nederlandse onderscheidingen, niet meer zijn opgenomen de onderscheidingen van particuliere organisaties die op de militaire uniform mochten worden gedragen.

Daarom heeft de minister van defensie het eigen besluit uit 1952, waarin naast de regeringsonderscheidingen ook de sinds jaar en dag door de minister van defensie erkende onderscheidingen van particuliere organisaties zijn opgenomen, gehandhaafd.

In de protocollaire volgorde worden altijd eerst de Nederlandse onderscheidingen gedragen, vervolgens de officieel erkende onderscheidingen van supranationale organisaties (b.v. de VN, NAVO, enz.) en daarna de officieel erkende (regerings-)onderscheidingen van vreemde landen, in de volgorde van de benaming van het land in de Franse taal.

Officieel erkende buitenlandse (regerings-)onderscheidingen mogen eerst op de militaire uniform worden gedragen, nadat daarvoor middels een daartoe strekkend, aan de Ministerie van Defensie t.a.v. Hoofd sectie onderscheidingen gericht rekest, toestemming is verzocht en verkregen. Eerst na verkregen toestemming kan de staat van dienst met de betreffende onderscheiding worden aangevuld.

Oud-militairen die gerechtigd zijn bij bepaalde gelegenheden de militaire uniform te dragen, dienen zich daarbij te houden aan de voorschriften voor tenuen van het eigen (voormalige) krijgsmachtdeel en dienen zich derhalve ook ten aanzien van het dragen van onderscheidingen te houden aan de militaire voorschriften zoals hiervoor genoemd. Tijdens het dragen van een militair uniform valt men onder de krijgstucht.

In enkele gevallen wordt deze toestemming collectief verleend: dit is onder meer het geval geweest bij de medailles van de Verenigde Naties, de Korean War Medal, de MFO-medaille, de NAVO-medaille, de (W)EU-medaille en een aantal andere buitenlandse onderscheidingen welke in groten getale zijn toegekend. In deze gevallen behoeft geen rekest te worden ingediend, doch geldt de toestemming tot dragen eerst nadat de verleende onderscheiding door de commandant van de betrokken eenheid is aangemeld bij de Sectie Onderscheidingen van het Ministerie van Defensie, alwaar een en ander geregistreerd wordt. Na deze registratie wordt ook de staat van dienst van de militair hiermee aangevuld.

Voor buitenlandse onderscheidingen voor sportieve prestaties zal aan militairen geen toestemming tot dragen op de uniform worden verleend.

Voor het dragen van toegekende onderscheidingen op het burgertenu is geen bijzondere toestemming vereist. Het onbevoegd dragen van ordeteken of het dragen van buitenlandse ordeteken zonder toestemming is strafbaar volgens het Wetboek van Strafrecht (Art. 435, lid 1 en 2).

Draagvolgorde onderscheidingen Defensie m.i.v. 1-2-2000

Naast het bepaalde in het Besluit draagvolgorde onderscheidingen van de Kanselier der Nederlandse Orden van 30 november 1999, / Nr. ALG99/U1095, laatstelijk gewijzigd bij zijn besluit van 30-8-2002, is bij het ministerie van defensie nog steeds het besluit van 1952 van kracht, waarmee de categorieën E en F van het

eerstgenoemde besluit worden ingevuld.

Samen levert dit het volgende overzicht van officieel erkende onderscheidingen op die in de genoemde draagvolgorde op militaire uniformen mogen worden gedragen.

Andere onderscheidingen dan de in het besluit van de Kanselier en in dit overzicht genoemde, mogen niet worden gedragen op militaire uniformen (dit betreft de hieronder genoemde categorie "G"), tenzij de minister van defensie op een daartoe strekkend rekest toestemming heeft verleend.

Overzicht Kanselier der Nederlandse Orden:	
A 1 t/m A 7	Ridderorden en vergelijkbare onderscheidingen
B 8 t/m B 9	Huisorden
C 10 t/m C60	Overige onderscheidingen voor verdiensten en herinneringsonderscheidingen
D 61 t/m D 64	Erkende (ridderlijke) orden
Aanvullend overzicht Ministerie van Defensie:	
E 1 t/m E 14	Door de minister van defensie erkende onderscheidingen van particuliere instellingen
F 1 t/m F 8	Door de minister van defensie erkende onderscheidingen van internationale organisaties
G	Door de minister van defensie erkende onderscheidingen van (nationale regeringen van) vreemde landen, waarvoor middels rekest machtiging tot dragen dient te worden aangevraagd. (de tabel is te groot voor opname in deze bundel)

Besluit draagvolgorde onderscheidingen

Vastst./Wijz datum	Bron	Nummer	Wijz. t.a.v.	Inwerkingtr. datum
30-08-02	Stcrt	166		30-08-02

De Kanselier der Nederlandse Orden,

- Overwegende dat het wenselijk is het bij zijn besluit van 8 mei 2001 vastgestelde Besluit draagvolgorde onderscheidingen te herzien;
- Gelet op de instemming van de minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties d.d. 13 augustus 2002, nr. BK02/84166 en de instemming van de minister van Defensie d.d. 14 augustus 2002 nr. DO 065/2002002546;

Artikel 1

Indien een persoon de hem toegekende Koninklijke of ministeriële onderscheidingen draagt, dan worden deze gedragen in de in artikel 2 aangegeven volgorde, waarbij de onderscheiding met het laagste rangnummer wordt gedragen het dichtst bij het hart.

Artikel 2

De volgorde waarin onderscheidingen worden gedragen, luidt als volgt:

Rangnummer	Benaming onderscheiding	Graden/klassen/medailles
A. Ridderorden en vergelijkbare onderscheidingen		
1	Militaire Willems-Orde	1.1 Ridder Grootkruis (ridder der 1e klasse) 1.2 Commandeur (ridder der 2e klasse) 1.3 Ridder (ridder der 3e klasse) 1.4 Ridder (ridder der 4e klasse)
2	Kruis voor Moed en Trouw	geen
3	Eresabel	geen
4	Verzetskruis	geen
5	Erepenning voor Menslievend Hulpbetoon	in goud
6	Orde van de Nederlandse Leeuw	6.1 Ridder Grootkruis 6.2 Commandeur 6.3 Ridder
7	Orde van Oranje-Nassau	7.1 Ridder Grootkruis 7.2 Grootofficier 7.3 Commandeur 7.4 Officier 7.5 Ridder 7.6 Lid 7.7 Eremedaille, verbonden aan de Orde, in goud 7.8 Eremedaille, verbonden aan de Orde, in zilver 7.9 Eremedaille, verbonden aan de Orde, in brons
B. Huisorden		
8	Huisorde van de Gouden Leeuw van Nassau	Ridder
9	Huisorde van Oranje	
9a	Huisorde van Oranje	9a.1 Grootkruis 9a.2 Groot Erekrus (Commandeur) 9a.3 Erekrus (Officier)
9b	Kruis van Trouw en Verdienste van de Huisorde van Oranje	9b.1 in goud 9b.2 in zilver
9c.1	Eremedaille voor Voortvarendheid en Vernuft	geen
9c.2	Eremedaille voor Kunst en Wetenschap	geen
9d	Kroonorde	9d.1 Grootkruis (vroeger: Groot-Erekrus) 9d.2 Groot Erekrus met plaque (vroeger: Grootofficier) 9d.3 Groot Erekrus (vroeger: Commandeur)

		9d.4 Erekrus met rozet (vroeger: Erekrus)
		9d.5 Erekrus (vroeger: Ridder)
		9d.6 Eremedaille in goud
		9d.7 Eremedaille in zilver
		9d.8 Eremedaille in brons
C. Overige onderscheidingen voor verdiensten en herinneringsonderscheidingen		
10	De Eervolle Vermelding	geen
11	Bronzen Leeuw	geen
12	Verzetsster Oost-Azië	geen
13	Bronzen Kruis	geen
14	Kruis van Verdienste	geen
15	Vliegerkruis	geen
16	Erepenning voor Menslievend hulpbetoon	16.1 in zilver
		16.2 in brons
17	Medaille van het Koninklijk Meteorologisch Instituut	17.1 in goud
		17.2 in zilver
18	De Ruytermedaille	18.1 in goud
		18.2 in zilver
		18.3 in brons
19	Erepenning voor Verdiensten jegens Openbare Verzamelingen (Museummedaille)	19.1 in goud
		19.2 in zilver
		19.3 in brons
20	Onderscheidingsteken ter erkenning van uitstekende daden bij watersnood verricht (Watersnoodmedaille)	20.1 in zilver
		20.2 in brons
21	Medaille van het Rode Kruis (Regeringsmedaille)	
22	Erkentelijkheidsmedaille	22.1 In zilver
		22.2 In brons
23	Ereteken voor Verdienste	23.1. In goud
		23.1. In zilver
24	Ereteken voor Belangrijke Krijgsbedrijven (Expeditiekruis)	geen
25	Lombokkruis	geen
26	Oorlogsherinneringskruis	geen
27	Verzetshedenkingskruis	geen
28	Ereteken voor Orde en Vrede	geen
29	Nieuw-Guinea Herinneringskruis	geen
30	Mobilisatie-Oorlogskruis	geen
31	Kruis voor Recht en Vrijheid	geen

32	Herinneringsmedaille VN-Vredesoperaties	geen
33	Herinneringsmedaille Multinationale Vredesoperaties	geen
34	Herinneringsmedaille Vredesoperaties	geen
35	Herinneringsmedaille voor Humanitaire Hulpverlening bij Rampen (vroeger genaamd: Herinneringsmedaille Rampenbrigade)	geen
36	Kosovo-medaille	geen
37	Onderscheidingsteken voor Langdurige Dienst als Officier (Officiersdienstkruis)	geen
38	Onderscheidingsteken voor Langdurige en Trouwe Dienst (Trouwe Dienst Medaille)	36a. In goud
		36b. In zilver
		36c. In brons
39	Onderscheidingsteken voor trouwe dienst bij de Militaire (Marine) Kustwacht voor vrijwillig dienende militairen beneden de rang van officier	37a. In goud
		37b. In zilver
		37c. In brons
40	Vrijwilligersmedaille Openbare Orde en Veiligheid (vroeger genaamd: Vrijwilligersmedaille)	geen
41	Inhuldigingsmedaille 1898	geen
42	Huwelijksmedaille 1901	geen
43	Herinneringsmedaille 1926	geen
44	Herinneringsmedaille Erewacht 1933	geen
45	Huwelijksmedaille 1937	geen
46	Inhuldigingsmedaille 1948	geen
47	Herinneringsmedaille 1962	geen
48	Huwelijksmedaille 1966	geen
49	Inhuldigingsmedaille 1980	geen
50	Medaille bezoek aan de Nederlandse Antillen 1980	geen
51	Huwelijksmedaille 2002	geen
52	Herinneringsmedaille Buitenlandse bezoeken	geen
53	Herinneringspenning van de Tweede Haagse Vredesconferentie in 1907	geen
54	Eretoken Meester-Scherpschutter (Koninklijke Marine)	geen
55	KNIL-onderscheidingen	geen
55a	Vaardigheidsmedaille KNIL	geen
55b	Schietprijster	geen

56	Herdenkingspenning komst Ambonezen naar Nederland (Rietkerk-penning)	geen
57	Marinemedaille	geen
58	Landmachtmedaille	geen
59	Herinneringsmedaille Vrijwillige Politie 1948-1998	geen
D. Erkende (ridderlijke) orden		
60	Souvereine Militaire Orde van Malta	
61	Johanniter Orde in Nederland	
62	Ridderlijke Duitse Orde, Balije van Utrecht	
63	Orde van de Gouden Ark	58a. Commandeur
		58b. Officier
		58c. Ridder

In aanvulling op bovengenoemde onderscheidingen kunnen achtereenvolgens worden gedragen:

E. Onderscheidingen van Nederlandse particuliere organisaties, zoals de medaille van het Carnegie Heldenfonds en het Vierdaagsekruis;

F. Onderscheidingen van internationale organisaties zoals de Verenigde Naties;

G. Buitenlandse onderscheidingen (in de volgorde van de graden van hoog naar laag; bij meerdere onderscheidingen in dezelfde graad wordt de alfabetische volgorde van de Franse benamingen van de desbetreffende landen aangehouden; bij meerdere onderscheidingen in eenzelfde graad van een bepaald land, wordt de in dat land gebruikelijke rangorde aangehouden).

Artikel 3

1. Dit besluit treedt in werking met ingang van heden.
2. Dit besluit zal worden geplaatst in de Staatscourant.

Door de Minister van Defensie erkende onderscheidingen van Nederlandse particuliere organisaties.

volgnr.	benaming	bijzonderheden
1.	Medaille van het Carnegie Heldenfonds	medaille, twee graden: 1. in zilver 2. in brons 3. plaquette: kristallen uitvoering (derhalve geen medaille of baton)
2.	Kruis van Verdienste van het Nederlandse Rode Kruis	
3.	Medaille van Verdienste van het Nederlandse Rode Kruis	
4.	Medaille voor Trouwe Dienst van het Nederlandse Rode Kruis	
5.	Herinneringskruis 1939-1940 van het Nederlandse Rode Kruis	
6.	Herinneringskruis 1940-1945 van het Nederlandse Rode Kruis	zonder gesp of met de gesp "Indonesië 1945-1950"
7.	Kruis voor betoonde marsvaardigheid van de KNBLO	ook wel het Vierdaagsekruis (Nijmegen) (het aantal malen dat aan de eisen is voldaan wordt aangegeven door een cijfer, kroontje e.d., doch dzz wordt slechts eenmalig geregistreerd)
8.	Vaardigheidsmedaille van de NSF	drie graden: 1. in goud 2. in zilver 3. in brons
9.	Nationale Vijfkamp Kruis van de NSF/NOC	het aantal malen aan dat aan de eisen is voldaan wordt aangeduid met het cijfer 1, 2, 3 enz
10.	Medaille van de Koninklijke Nederlandse Vereniging voor Luchtvaart	voor verdiensten t.o.v. de luchtvaart
11.	Kruis van de Tweedaagse Militaire Presatietoet van de Koninklijke Vereniging van Nederlandse Reserve-Officieren	voor het voldoen aan de vereisten van de Tweedaagse Militaire Prestatietoet (TMPT) (lint eventueel met tussen haakjes een cijfer dat aantal malen aangeeft dat aan de eisen is voldaan)

12.	Prins Maurits-Medaille	verleend door de Koninklijke Nederlandse Vereniging "Ons Leger" (alleen de medailles die zijn toegekend aan personen mogen worden gedragen)
13.	Medaille voor Bijzondere Verdiensten van de Koninklijke Nederlandse Vereniging "Onze Luchtmacht"	voor bijzondere verdiensten ten opzichte van de Koninklijke luchtmacht
14.	Herinneringsmedaille Luchtbescherming 1940-1945	voor de dienst bij de Luchtbescherming gedurende de oorlogsjaren 1940- 1945; verklaringen betr. machtiging tot dragen werden destijds afgegeven door de burgemeester van de woonplaats

Door de Minister van Defensie erkende medailles van supranationale organisaties.

volgnr.	benaming	bijzonderheden
1	United Nations Service Medal	met de gesp "KOREA"
2	United Nations Medal	<p>voor uitzending als waarnemer of in vergelijkbare functie dan wel in troepenverband met een VN-vredesoperatie:</p> <p>UNM1: UNTSO/UNOGIL (Palestina/Libanon) UNM2: ONUC (Congo) UNM3: UNYOM (Yemen) UNM4: UNIPOM/UNMOGIP (India/Pakistan) UNM5: UNDOF (Syrië/Israël) UNM6: UNIFIL (Libanon) UNM7: UNTAG (Namibië) UNM8: UNAVEM II/III (Angola) UNM9: UNPROFOR/UNPF (vm Joeg) UNM10: UNTAC (Cambodja) UNM11: UNAMIC (Cambodja) UNM12: ONUMOZ/UNOMOZ (Mozambique) UNM13: UNOMUR (Oeganda/Rwanda) UNM14: UNAMIR (Rwanda) UNM15: UNMIH II: (Haïti) UNM16: UNTAES (Oost-Slavonië) UNM17: UNMIBH/IPTF (Bosnië-Herc.) UNM18: UNFICYP (Cyprus)</p> <p>Hoewel het lint voor de bovengenoemde operaties telkens anders is vastgesteld, is dit steeds verbonden aan dezelfde medaille. Er kunnen voor bepaalde missies cijfers aan het lint zijn verbonden, wegens herhaald voldoen aan de criteria.</p>
3	United Nations Head Quarters Medal	wordt toegekend voor bijzondere staffuncties op het hoofdkwartier van de VN te New York
4	United Nations Special Service Medal	wordt toegekend voor deelname aan bijzondere missies, welke worden aangeduid dmv een gesp; UNSSM1 met de gesp "UNSCOM"
5	Multinational Force & Observers Medal	Multinationale Vredesoperaties in Sinai
6	European Community Monitor Mission Medal	Europese Waarnemersmissie in voormalig Joegoslavië

Titel
Status
DatumHandboek Onderscheidingen
DefinitiefHoofddirectie Personeel
Sectie Onderscheidingen

7	NATO Medal	met gesp: NATOM1: met gesp "FORMER YUGOSLAVIA" NATOM2: met de gesp "KOSOVO" NATOM3: met de gesp .....
8	WEU Mission Service Medal	met gesp: WEUM1: met gesp "FORMER YUGOSLAVIA" WEUM2: met gesp "ALBANIA"

N.B. De nummering van o.m. de UNM is gebaseerd op de missies waaraan door Nederlanders is deelgenomen en is vooralsnog onder voorbehoud.

De United Nations Dag Hammarskjöldmedal is een bijzondere onderscheiding, in de vorm van een kristal, postuum toegekend aan hen die tijdens de uitvoering van operaties onder de vlag van de Verenigde Naties het leven verloren. Door de aard en vorm van deze onderscheiding is deze niet opgenomen in het overzicht draagvolgorde.

Linten van de onderscheidingen van de Verenigde Naties welke onder meer zijn toegekend aan Nederlanders voor hun deelname aan de betreffende operaties.

UNSM		United Nations Service Medal MET DE GESP "KOREA"; de gesp komt niet op de baton tot uitdrukking
UNM1		United Nations Medal (voor nieuwe operaties worden andere linten vastgesteld) UNTSO (PALESTINA/LIBANON)
UNM2		ONUC (CONGO)
UNM3		UNYOM (YEMEN)
UNM4		UNIPOM/UNMOGIP (INDIA/PAKISTAN)
UNM5		UNDOF (SYRIë/ISRAëL)
UNM6		UNIFIL (LIBANON)
UNM7		UNTAG (NAMIBIë)
UNM8		UNAVEM (ANGOLA)
UNM9		UNPROFOR/UNPF (VML . JOEGOSLAVIë)
UNM10		UNTAC (CAMBODJA)
UNM11		UNAMIC (CAMBODJA)
UNM12		ONUMoz/UNOMoz (MOZAMBIQUE)
UNM13		UNOMUR (OEGANDA/RWANDA)
UNM14		UNAMIR (RWANDA)
UNM15		UNMIH (HAÏTI)

UNM16		UNTAES (OOST-SLAVONIë)
UNM17		UNMIBH/IPTF (BOSNIë-HERCEGOWINA)
UNM18		UNFICYP (CYPRUS)
UNHQ		United Nations Headquarters Service Medal (UNHQ - UN-Headquarters)
UNSSM1		United Nations Special Service Medal met gesp ter aanduiding van de missie (UNSSM1 met gesp "UNSCOM"; de gesp komt niet op de baton tot uitdrukking)

N.B.

De nummering van de UNM is gebaseerd op de VN-missies waaraan door Nederlanders is deelgenomen en is vooralsnog onder voorbehoud.

Linten van de officieel erkende onderscheidingen van supranationale organisaties m.u.v. de VN welke onder meer zijn toegekend aan Nederlanders voor hun deelname aan de betreffende operaties.

MFOM		Multinational Force and Observers Medal (Sinai)
ECMM1		European Community Monitor Mission Medal (Europese waarnemersmissie in vml. Joegoslavië)
NATOM1		NATO-Medal NATOM1 met de gesp "FORMER YUGOSLAVIA" (de gesp wordt niet op de baton tot uitdrukking gebracht)
NATOM2		NATO-Medal NATOM2 met de gesp "KOSOVO" (de gesp wordt niet op de baton tot uitdrukking gebracht)
NATOM3		NATO-Medal NATOM3 met de gesp "....." (de gesp wordt niet op de baton tot uitdrukking gebracht)
WEUM1,2		WEU-Mission Service Medal WEUM1: met de gesp "FORMER YUGOSLAVIA" (de gesp wordt niet op de baton tot uitdrukking gebracht) WEUM2: met de gesp "ALBANIA" (de gesp wordt niet op de baton tot uitdrukking gebracht)

Model-decoraties (Groot-Model)

De modelversierselen van ridderorden, kruisen, medailles, enz. worden, voor zover men tot het dragen is gerechtigd, steeds gedragen in de voorgeschreven volgorde.

Op de burgertenuge worden deze in groot-model gedragen links op de borst, op okselhoogte, hangend aan het lint, zoals het bij de uitreiking wordt opgespeld. Voor dames (behalve vrouwelijke militairen in uniform) kan het versiersel hangend aan een strik van het decoratielint worden uitgevoerd, te dragen aan de linkerschouder.

Worden meerdere onderscheidingen gedragen, dan dienen deze te worden opgemaakt op een

decoratiegesp, op één rij naast elkaar, in de correcte volgorde, de kruisen en medailles op gelijke hoogte. Gaat het om een zo groot aantal dat het niet mogelijk is alle onderscheidingen aansluitend naast elkaar en in hun geheel zichtbaar te rangschikken, dan worden zij zodanig gegroepeerd dat zij elkaar gedeeltelijk overlappen. Echter altijd op één rij en de eerste, hoogste onderscheiding in zijn geheel zichtbaar.

Ten aanzien van het dragen van onderscheidingen op de militaire uniform is het volgende bepaald:

1. De ridderorden, medailles, enz. worden, behoudens afwijkende bepalingen, óp het lint bevestigd, gedragen op de linkerborst, de kruisen en medailles op gelijke hoogte, aan een decoratiegesp, de bovenkant van het lint ter hoogte van de okselholte.
2. Van de ridderorden, enz. wordt het in de voorgeschreven volgorde eerstgenoemde onderscheidingsteken, dat een militair gerechtigd is te dragen, het meest rechts, dus het verst van de linkerschouder gedragen.
3. De ridderorden, enz. mogen elkaar gedeeltelijk bedekken, doch het onder 2 bedoelde meest rechtsgedragen ereteken dient steeds geheel onbedekt te blijven.
4. Op de uniform mag slechts één rij ridderorden, enz. gedragen worden, hoe groot het aantal eretekenen, tot het dragen waartoe men is gerechtigd, ook zij. Deze rij mag niet langer zijn dan de afstand tussen de linkerschoudernaad en de uiterste rand van de linkeruniformpand groot is. Indien derhalve het aantal ridderorden, enz. te groot is om in één rij te worden gedragen, dient de drager zich tot een kleiner aantal te beperken. Dit kleinere aantal moet in elk geval de door of vanwege Hare Majesteit de Koningin verleende onderscheidingen bevatten en kan voorts bestaan uit de onderscheidingen, die voor de drager de meeste (hoogste) waarde vertegenwoordigen.
5. Het is verboden om op de militaire uniform gedeeltelijk draaglinten (batons), gedeeltelijk model-onderscheidingen of klein-model decoraties (miniaturen) te dragen, met uitzondering van de dag waarop bij een officiële plechtigheid een onderscheiding is uitgereikt. Indien de militair bij die plechtige uitreiking batons draagt, is het uitsluitend op die dag toegestaan naast deze batons de nieuw uitgereikte decoratie(s) te dragen. In geval van uitreiking van een (Koninklijke) onderscheiding is het wenselijk om direct voorafgaande aan de uitreikingsplechtigheid de uniformbatons van de uniform te verwijderen.
6. Oud-militairen die gerechtigd zijn de militaire uniform te dragen, dienen zich ook voor wat betreft het dragen van onderscheidingen op de uniform, te houden aan het vorenstaande en aan het hieromtrent bepaalde in de voorschriften tenue van het krijgsmachtdeel waartoe men behoorde.
7. Bij herdenkingsbijeenkomsten en andere bijzondere gelegenheden waarbij dit wordt vermeld, kunnen onder meer door oud-militairen modeldecoraties op de hiervoor omschreven wijze op burgerkleding worden gedragen.

Het decoratiebeleid bij Defensie

Tekst volgt

Registratie van toekenningen

Algemeen.

De registratie van toegekende onderscheidingen is in eerste instantie de verantwoordelijkheid van de verlenende instantie. Bij twijfel kan daar dan in beginsel ook navraag worden gedaan omtrent de

rechtmatigheid. Om diverse redenen worden echter onderscheidingen waarbij defensie een rol speelt centraal geregistreerd in een specifiek onderscheidingenregistratiesysteem. Dit systeem wordt beheerd door de sectie onderscheidingen van het ministerie van defensie, welke sectie namens de minister van defensie verantwoordelijk is voor het decoratiebeleid en de juiste uitvoering daarvan.

Het belang van centrale registratie.

- Ter voorkoming van wildgroei van medailles op uniformen (de geüniformeerde is immers het visitekaartje van de overheid) is het noodzakelijk om onderscheid te kunnen maken tussen enerzijds de officieel erkende onderscheidingen en eretekens die derhalve op de uniform gedragen mogen worden en voorts alle andere onderscheidingen. Alleen de officieel erkende onderscheidingen mogen worden gemuteerd op de staat van dienst. Aan de hand van de staat van dienst kunnen commandanten en P-functionarissen in één oogopslag zien welke onderscheidingen van een persoon officieel zijn erkend.
- In de praktijk is voorts gebleken dat niet alle verlenende instanties even toegankelijke registratiesystemen hanteren, waardoor navraag over toekenningen soms al na korte tijd niet meer goed mogelijk is. Door een centrale registratie bij defensie is het ook na jaren mogelijk voor de belanghebbende en diens nagelaten betrekkingen om navraag te doen over toekenningen. Dit kan bv. van cruciaal belang zijn voor commandanten bij de beantwoording van de vraag of een bepaalde onderscheiding op de uniform mag worden gedragen en bij de behandeling van verzoeken om vervanging van versierselen bv. in geval van vermissing.
- Aan de hand van de op de staat van dienst gemuteerde toekenningen van de officieel erkende onderscheidingen kan de onderdeeladministrateur bepalen welke opmaakkosten mogen worden vergoed op grond van de vigerende regelgeving.
- Tenslotte kunnen met behulp van het centrale registratiesysteem vlot vragen worden beantwoord van belanghebbenden (actief dienend, reservist, of veteraan en burgerpersoneel, alsmede voormalig personeel en externe personen aan wie namens defensie een onderscheiding is toegekend) en hun nagelaten betrekkingen.

Wijze van registratie.

- Voor defensiepersoneel vindt de registratie van alle door of namens defensie toegekende onderscheidingen centraal plaats bij het Ministerie van Defensie, Sectie Onderscheidingen, met uitzondering van de Trouwe Dienstmedaille, de krijgsmachtdeelonderscheidingen en de erkende Nederlandse onderscheidingen voor sportieve prestaties. Deze laatste onderscheidingen worden geregistreerd door zorg van de eigen personeelsdienst.
- Ook aan defensiepersoneel toegekende andere, officieel erkende Nederlandse of buitenlandse onderscheidingen worden hier centraal geregistreerd. Indien deze niet bij de Sectie Onderscheidingen zijn aangemeld, mogen zij niet op de militaire uniform worden gedragen. Bovendien wordt zo iedere toekenning van een onderscheiding gemuteerd op de staat van dienst van de betrokkene.
- Aan militairen toegekende onderscheidingen van vreemde landen worden pas geregistreerd nadat de toekenning is geautoriseerd. De belanghebbende dient een hiertoe strekkend rekest in te dienen bij de sectie onderscheidingen van het ministerie van defensie.
- Onderscheidingen verleend bij Koninklijk besluit worden daarnaast altijd geregistreerd bij de Kanselarij der Nederlandse Orden.

Bewijs van toekenning

Algemeen

Onderscheidingen vormen van oudsher een door de ontvanger bijzonder gewaardeerd tastbaar bewijs van erkenning voor bijzondere verdienste of prestaties.

Een onderscheiding wordt daarom persoonlijk toegekend, gaat vergezeld van een op naam gesteld bewijs van toekenning en is derhalve niet overdraagbaar aan derden.

Om die reden kunnen onderscheidingen die in de handel zijn gekocht of die door schenking zijn verkregen in formele zin niet meer dan verzamelaarswaarde hebben, hoewel in sommige gevallen de emotionele band met de schenker een grote gevoelswaarde kan hebben.

Bewijs van toekenning

Als bewijs van toekenning wordt bij de officieel erkende Nederlandse militaire onderscheidingen altijd een op naam gestelde oorkonde of certificaat verstrekt.

Dit geldt in de regel ook voor de overige officieel erkende onderscheidingen.

(Militaire) onderscheidingen welke zijn verkregen zonder het daarbij behorende, op naam gestelde certificaat, kunnen derhalve niet als officieel toegekend worden beschouwd en mogen niet worden gedragen.

In enkele gevallen, waarin geen certificaat of oorkonde is of wordt verstrekt, is de toekenning altijd geschied bij een (verzamel-)besluit van de verlenende instantie. In een dergelijk geval is het betreffende besluit het bewijs van toekenning.

Machtigingen

In het verleden werden veelvuldig machtigingen verleend of uniformbatons verstrekt alvorens een officieel bericht van de Minister van Defensie (of van Oorlog cq Marine) werd ontvangen.

Dit impliceert reeds dat in die gevallen nog geen sprake is van een toekenning.

Dit kan gelden voor de volgende drie onderscheidingen:

- het Oorlogs-Herinneringskruis in de periode ca. 1944-1950 (machtigingen)
- het Mobilisatie-Oorlogskruis in de periode ca. 1948-1951 (machtigingen)
- het Ereteken voor Orde en Vrede (uniformbatons)

In het geval van het Oorlogs-Herinneringskruis werden in eerste instantie machtigingen door commandanten verstrekt, o.a. omdat bij de instelling van dit kruis de oorlog nog niet afgelopen was en van een optimale uitvoering en verificatie nog geen sprake kon zijn. Indien deze machtigingen niet aan het Ministerie van Defensie zijn gezonden ter toetsing (o.a. justitieel oorlogsverleden) is er geen sprake van een toekenning. Met ingang van 1-1-1968 is dit ook niet meer mogelijk door de afsluiting van het Oorlogs-Herinneringskruis. In deze gevallen kan thans nog wel het Mobilisatie-Oorlogskruis worden toegekend mits men aan de criteria voldoet.

Ook is het mogelijk dat de onderscheiding wel is toegekend, maar niet kon worden bezorgd in verband met onbekendheid met het adres. Of dit het geval is, is na te trekken middels de hiervan opgemaakte lijsten die beschikbaar zijn bij het Veteranen Platform en bij de Sectie Onderscheidingen van het Ministerie van Defensie.

Bij de machtigingen die in de periode 1948-1951 werden verstrekt voor het Mobilisatie-Oorlogskruis ligt de situatie anders. Deze werden afgegeven door het Nationaal Comité Mobilisatie-Oorlogskruis na afronding van de gehele toetsingsprocedure.

Voorwaarde voor verstrekking van het versiersel - nadat de machtiging was verleend - was nog de betaling van F 2,75. (De oorzaak hiervan was de benarde positie van 's Rijks Schatkist. Illustratief is dat een tijd lang zelfs de versierselen van de Koninklijke onderscheidingen niet van Rijksweg werden verstrekt).

In die tijd werden hierbij overigens evenmin oorkonden verstrekt.

Thans is deze betalingsvoorwaarde niet meer relevant.

Oude machtigingen van het Mobilisatie-Oorlogskruis leiden nu tot verstrekking van het versiersel indien dit nog niet eerder is gebeurd.

Degenen voor wie dit van toepassing is kunnen zich schriftelijk melden bij het Ministerie van Defensie, Sectie Onderscheidingen, Postbus 20701, 2500 ES te Den Haag, eventueel onder overlegging van een copie van de machtiging.

In het geval van het Ereteken voor Orde en Vrede werden destijds door commandanten wel uniformbatons verstrekt. In een aantal gevallen is hierop niet de officiële toekenning met verstrekking van oorkonde en versiersel op gevolgd.

Het Ereteken voor Orde en Vrede kan ook thans nog worden toegekend. Voor de procedure, zie verder in deze bundel bij het onderwerp Ereteken voor Orde en Vrede.

Ook is het mogelijk dat de onderscheiding wel is toegekend, maar niet kon worden bezorgd in verband met onbekendheid met het adres. Of dit het geval is, is na te trekken middels de hiervan opgemaakte lijsten die beschikbaar zijn bij het Veteranen Platform en bij de Sectie Onderscheidingen van het Ministerie van Defensie.

De uitreiking van onderscheidingen

Het stuk over uitreiking van onderscheidingen is onderdeel van het MP-net. U vindt de tekst onder bundel DP 20-10 ceremonieel & protocol in hoofdstuk 20.

Machtiging dragen buitenlandse onderscheidingen

Voor het dragen van onderscheidingen op de militaire uniform gelden bijzondere voorschriften. De officieel erkende Nederlandse onderscheidingen mogen (voor zover toegekend) uiteraard op de militaire uniform worden gedragen.

Hiervoor is een protocollaire draagvolgorde vastgesteld.

In de protocollaire volgorde worden eerst de Nederlandse onderscheidingen gedragen, vervolgens de officieel erkende onderscheidingen van supranationale organisaties (b.v. de VN) en daarna de officieel erkende (regerings-)onderscheidingen van vreemde landen, in de alfabetische volgorde van de benaming van het land in de Franse taal.

Officieel erkende buitenlandse (regerings-)onderscheidingen mogen eerst op de militaire uniform worden gedragen, nadat daarvoor middels een daartoe strekkend, aan de Minister van Defensie t.a.v. Hoofd sectie onderscheidingen gericht rekest toestemming is verzocht en verkregen. De minister van Defensie kan deze toestemming verlenen aan militairen van de krijgsmacht.

Oud-militairen die gerechtigd zijn bij bepaalde gelegenheden de militaire uniform te dragen, dienen zich daarbij te houden aan de voorschriften voor tenuen en dienen zich derhalve ook ten aanzien van het dragen van onderscheidingen te houden aan de militaire voorschriften zoals hiervoor genoemd.

Voor buitenlandse onderscheidingen voor sportieve prestaties zal geen toestemming tot dragen op de uniform worden verleend.

In enkele gevallen wordt een machtiging tot dragen op de uniform collectief verleend: dit is onder meer het geval geweest bij de UN-Medals, de UN-Service-Medal, de Korean War Medal, de MFO-Medal, de NATO-Medal, de WEU-Medal en een aantal andere buitenlandse onderscheidingen welke in groten getale zijn of worden toegekend. In deze gevallen behoeft geen rekest te worden ingediend, doch geldt de toestemming tot dragen eerst nadat de verleende onderscheiding door de commandant van de betrokken eenheid is aangemeld bij de Sectie Onderscheidingen van het Ministerie van Defensie, alwaar een en ander geregistreerd wordt.

Voor het dragen van toegekende onderscheidingen op het burgertenue is geen bijzondere toestemming vereist.

Alfabetische volgorde der landen naar hun Franse benaming gevolgd door hun Nederlandse benaming

Frans	Nederlands	Frans	Nederlands
Afghanistan	Afghanistan	Laos	Laos
Afrique du Sud	Zuid-Afrika	Lesotho	Lesotho
Albanie	Albanië	Lettonie	Letland
Algérie	Algerije	Liban	Libanon
Allemagne	Duitsland	Liberia	Liberia
Angola	Angola	Libye	Libië
Arabie Saoudite	Saudi-Arabië	Lituanie	Litouwen
Argentine	Argentinië	Luxembourg	Luxemburg
Arménie	Armenië	Macédoine	Macedonië
Australie	Australië	Madagascar	Madagaskar
Autriche	Oostenrijk	Malaisie	Maleisië
Azerbaïdjan	Azerbeïdzjan	Malawi	Malawi
Bahreïn	Bahrein	Maldives	Maldiven
Bangladesh	Bangladesh	Mali	Mali
Barbade (La)	Barbados	Malte	Malta
Belgique	België	Maroc	Marokko
Bénin	Benin	Maurice	Mauritius
Bhoutan	Bhutan	Mauritanie	Mauritanië
Biélorussie	Wit-Rusland	Mexique	Mexico
Bolivia	Bolivia	Moldavie	Moldavië
Bosnie-Herzégovine	Bosnië en Herzegovina	Monaco	Monaco
Botswana	Botswana	Mongolie	Mongolië
Brésil	Brazilië	Mozambique	Mozambique
Brunei	Brunei	Myanmar (Birmanie)	Myanmar (Birma)

Titel Handboek Onderscheidingen
 Status Definitief
 Datum

Hoofddirectie Personeel
 Sectie Onderscheidingen

Bulgarie	Bulgarije		Namibie	Namibië
Burkina Faso	Burkina Faso		Népal	Nepal
Burundi	Burundi		Nicaragua	Nicaragua
Cambodge	Cambodja		Niger	Niger
Cameroun	Kameroen		Nigeria	Nigeria
Canada	Canada		Norvège	Noorwegen
Cap-Vert	Kaapverdië		Nouvelle-Zélande	Nieuw-Zeeland
Chili	Chili		Oman	Oman
Chine	China		Ouganda	Uganda
Chypre	Cyprus		Ouzbékistan	Oezbekistan
Colombie	Colombia		Pakistan	Pakistan
Congo	Congo		Panama	Panama
Corée-du-Nord	Noord-Korea		Papouasie-Nouvelle-Guinée	Papoea-Nieuw-Guinea
Corée-du-Sud	Zuid-Korea		Paraguay	Paraguay
Costa Rica	Costa Rica		Pays-Bas	Nederland
Côte-d'Ivoire	Ivoorkust		Pérou	Peru
Croatie	Kroatië		Philippines	Filipijnen
Cuba	Cuba		Pologne	Polen
Danemark	Denemarken		Portugal	Portugal
Djibouti	Djibouti		Qatar	Qatar
Égypte	Egypte		République Centrafricaine	Centraal-Afrikaanse Republiek
El Salvador	El Salvador		République Dominicaine	Dominicaanse Republiek
Émirats Arabes Unis	Verenigde Arabische Emiraten		République Tchèque	Tsjechië
Équateur	Ecuador		Roumanie	Roemenië
Érythrée	Eritrea		Royaume-Uni	Verenigd Koninkrijk
Espagne	Spanje		Russie	Rusland
Estonie	Estland		Rwanda	Rwanda
États-Unis d'Amérique	Verenigde Staten van Amerika		Sénégal	Senegal
Éthiopie	Ethiopië		Seychelles	Seychellen
Fidji	Fiji-eilanden		Sierra Leone	Sierra Leone
Finlande	Finland		Singapour	Singapore
France	Frankrijk		Slovaquie	Slowakije
Gabon	Gabon		Slovénie	Slovenië
Gambie	Gambia		Somalie	Somalië
Géorgie	Georgië		Soudan	Sudan
Ghana	Ghana		Sri Lanka	Sri Lanka
Grèce	Griekenland		Suède	Zweden
Guatemala	Guatemala		Suisse	Zwitserland
Guinée	Guinee		Surinam	Suriname

Titel Handboek Onderscheidingen
 Status Definitief
 Datum

Hoofddirectie Personeel
 Sectie Onderscheidingen

Guinée-Équatoriale	Equatoriaal-Guinea		Swaziland	Swaziland
Guyana	Guyana		Syrie	Syrië
Haïti	Haïti		Tadjikistan	Tadjikistan
Honduras	Honduras		Taiwan	Taiwan
Hongrie	Hongarije		Tanzanie	Tanzania
Inde	India		Tchad	Tsjaad
Indonésie	Indonesië		Thaïlande	Thailand
Irak	Irak		Togo	Togo
Iran	Iran		Tonga	Tonga
Irlande	Ierland		Trinité-et-Tobago	Trinidad en Tobago
Islande	IJsland		Tunisie	Tunesië
Israël	Israël		Turkménistan	Turkmenistan
Italie	Italië		Turquie	Turkije
Jamaïque	Jamaica		Ukraine	Oekraïne
Japon	Japan		Uruguay	Uruguay
Jordanie	Jordanië		Venezuela	Venezuela
Kazakhstan	Kazachstan		Viêtnam	Vietnam
Kenya	Kenia		Yémen	Jemen
Kirghizistan	Kirgizië		Zambie	Zambia
Koweït	Koeweit			

Onderscheidingen voor bijzondere verdiensten

Inleiding

In deze rubriek vindt u alles over onderscheidingen voor bijzondere verdiensten die in het algemeen voor defensie van toepassing kunnen zijn.

Er wordt hierbij onderscheid gemaakt tussen bijzondere verdiensten

- jegens de samenleving (Orde van de Nederlandse Leeuw en Orde van Oranje-Nassau)
- jegens de krijgsmacht (Ereteken voor Verdienste van de Minister van Defensie)

Het begrip "samenleving" is een breder begrip dan "krijgsmacht".

Steeds zal moeten worden gezien of de bijzondere verdiensten van een persoon voornamelijk specifiek voor of binnen de krijgsmacht van groot belang zijn, of dat zij ook een bredere uitstraling, een bijzonder belang hebben naar de samenleving (nationaal of internationaal) in bredere zin.

In beide gevallen kan er sprake zijn van uitsluitend activiteiten in de hoofdfunctie, vaak zal er in zekere mate tevens sprake zijn van bijzondere verdiensten buiten defensie.

Hoe dan ook, altijd moet worden aangetoond wat de te decoreren persoon meer heeft gedaan dan normaliter van iemand in een dergelijke positie mocht worden verwacht.

Voor een juiste beeldvorming en voor het opstellen van een optimale motivering, is het van groot belang om de respectievelijke criteria, toelichtingen en administratieve aanwijzingen na te lezen.

Orde van de Nederlandse Leeuw

Wet instelling van de Orde van de Nederlandse Leeuw

Vastst./Wijz datum	Bron	Nummer	Inwerkingtr. datum
29-09-1815	Stb.	47	19-10-1815
10-02-1910	Stb.	56	
24-05-1956	Stb.	289	
15-04-1994	Stb.	350	
10-10-1996	Stb.	520	

Artikel 1

1. Er wordt ingesteld een Orde, strekkende ter vererende onderscheiding van Onze onderdanen die bewijzen geven van beproefde vaderlandsliefde, bijzondere ijver en trouw in het volbrengen hunner burgerplichten of buitengewone bekwaamheid in wetenschap en kunsten.
2. Deze Orde zal in bijzondere gevallen ook aan vreemdelingen kunnen worden gegeven.

Artikel 2

Deze Orde zal de naam dragen van Orde van de Nederlandse Leeuw.

Artikel 3

1. Wij verklaren Ons te zijn Grootmeester dezer Orde.
2. Het Grootmeesterschap van dezelve zal onafscheidelijk aan de Kroon der Nederlanden verbonden zijn.

Artikel 4

1. De Orde van de Nederlandse Leeuw zal bestaan uit drie graden.
2. De Ridders van de eerste graad dragen de naam van Grootkruisen, die van de tweede graad dragen de naam van Commandeurs, die van de derde graad dragen enkel de naam van Ridders.

Artikel 5

(vervallen)

Artikel 6

Alle benoemingen bij de Orde geschieden door de Grootmeester.

Artikel 7

1. Het versiersel der Orde zal bestaan in een wit geëmailleerd kruis met een gouden W tusschen elk der armen van hetzelfde, hebbende aan de ene zijde in het midden een blauw geëmailleerd rond, waarop in gouden letteren geschreven zijn de woorden Virtus Nobilitat en aan de tegenzijde de Leeuw zoals hij in het wapen van het Rijk voorkomt, alles gedekt met een gouden koninklijke kroon.
2. Het lint zal zijn van Nassaus blauw met twee smalle oranje strepen.

Artikelen 8 tot en met 10

(vervallen)

Artikel 11

Tot goedmaking van de onkosten der Orde zal jaarlijks een som op de begroting der staatsbehoeften worden gebracht.

Artikel 12

1. Degene aan wie een onderscheiding in deze Orde is verleend, is, indien hij ingevolge rechterlijke vordering rechtens van zijn vrijheid is beroofd, onbevoegd de tekenen van deze onderscheiding te dragen.
2. Een onderscheiding in deze Orde vervalt, indien degene aan wie de onderscheiding is verleend, onherroepelijk is veroordeeld tot een gevangenisstraf van ten minste een jaar.

Artikel 13

Er is een kanselier van de Orde van de Nederlandse Leeuw.

Artikel 14

1. Bij algemene maatregel van bestuur wordt een reglement op deze Orde vastgesteld, waarin nadere regels worden gesteld met betrekking tot het verlenen van een onderscheiding in deze Orde en de bij de onderscheiding behorende tekenen.
2. Een krachtens het eerste lid vastgestelde algemene maatregel van bestuur treedt niet eerder in werking dan twee maanden na de datum van uitgifte van het Staatsblad waarin hij is geplaatst. Van de plaatsing wordt onverwijld mededeling gedaan aan de beide kamers der Staten-Generaal.

Orde van Oranje-Nassau

Vastst./Wijz datum	Bron	Nummer	Inwerkingtr. datum
04-04-1892	Stb.	55	15-04-1892
10-02-1910	Stb.	56	
21-03-1923	Stb.	105	
15-04-1994	Stb.	350	
10-10-1996	Stb.	520	

Artikel 1

Er wordt een Orde ingesteld, strekkende tot vererende onderscheiding van Onze onderdanen of vreemdelingen, die zich jegens Ons en de staat of jegens de maatschappij op bijzondere wijze hebben verdienstelijk gemaakt.

Artikel 2

Deze Orde draagt den naam van "de Orde van Oranje-Nassau".

Artikel 3

Het Grootmeesterschap van deze Orde is onafscheidelijk aan de Kroon der Nederlanden verbonden.

Artikel 4 **Fout! De hyperlinkverwijzing is ongeldig.**

Deze Orde bestaat uit zes graden.

Artikel 5

Alle benoemingen in deze Orde geschieden bij koninklijk besluit.

Artikel 6

De Ridders van de eerste graad van deze Orde dragen de naam van Ridder Grootkruis.

De Ridders van de tweede graad van deze Orde dragen de naam van Grootofficier.

De Ridders van de derde graad van deze Orde dragen de naam van Commandeur.

De Ridders van de vierde graad van deze Orde dragen de naam van Officier.

De Ridders van de vijfde graad van deze Orde dragen de naam van Ridder.

De Ridders van de zesde graad van deze Orde dragen de naam van Lid.

Artikel 7

1. Het versiersel dezer Orde bestaat in een kruis met acht geparelde punten en een doorlopende laurierkrans tussen de armen en gedekt met een koninklijke kroon, alles van goud voor de eerste vier graden en van zilver voor de vijfde graad; de armen van het kruis zijn wit geëmailleerd met blauw geëmailleerd hart; in het midden van het kruis bevindt zich een blauw geëmailleerd rond schild, omgeven door een wit geëmailleerde rand, beide met goud omlijst, aan de ene zijde op het ronde schild de Leeuw, zoals hij in het wapen van het Rijk voorkomt, en op de rand in gouden letters de woorden "Je maintiendrai", en aan de tegenzijde op het ronde schild een met een gouden koninklijke kroon gedekte gouden W en op de rand in gouden letters de woorden "God zij met Ons".

2. Voor militairen worden, in stede van den laurierkrans, aan het versiersel aangebracht twee zilveren zwaarden met gouden gevest, schuin gekruist achter het ronde schild.

3. Het lint is oranje tusschen twee strepen van Nassaus blauw, de kleuren gescheiden door eene smalle witte streep.

Artikel 8 en 9

(vervallen)

Artikel 10

Tot goedmaking der onkosten der Orde wordt jaarlijks een som op de staatsbegroting gebracht.

Artikel 11

1. Degene aan wie een onderscheiding in deze Orde is verleend, is indien hij ingevolge rechterlijke veroordeling rechtens van zijn vrijheid is beroofd, onbevoegd de tekenen van deze onderscheiding te dragen.
2. Een onderscheiding in deze Orde vervalt, indien degene aan wie de onderscheiding is verleend, onherroepelijk is veroordeeld tot een gevangenisstraf van ten minste een jaar.

Artikel 12

De Kanselier van de Orde van de Nederlandse Leeuw is tevens Kanselier dezer Orde.

Artikel 13

1. Bij algemene maatregel van bestuur wordt een reglement op deze Orde vastgesteld, waarin nadere regels worden gesteld met betrekking tot het verlenen van een onderscheiding in deze Orde en de bij de onderscheiding behorende tekenen.
2. Een krachtens het eerste lid vastgestelde algemene maatregel van bestuur treedt niet eerder in werking dan twee maanden na datum van uitgifte van het Staatsblad waarin hij is geplaatst. Van de plaatsing wordt onverwijld mededeling gedaan aan de beide kamers der Staten-Generaal.

Reglement op de Orde van de Nederlandse Leeuw en de Orde van Oranje-Nassau

Besluit van 10 mei 1995, houdende nadere regels met betrekking tot de Orde van de Nederlandse Leeuw en de Orde van Oranje-Nassau (Stb. 264), zoals dit luidt na de wijzigingen aangebracht bij het Besluit van 5 februari 1996, Stb. 89 en bij het Besluit van 24 december 1999, Stb. 2000, 12, 21 juni 2001, Stb. 362.

Hoofdstuk I Verleningscriteria

Artikel 1

1. De Orde van de Nederlandse Leeuw strekt tot onderscheiding van personen wegens bijzondere verdiensten van zeer exceptionele aard jegens de samenleving.
2. Van verdiensten als bedoeld in het eerste lid is sprake, indien:
  - a. iemand een verantwoordelijkheid heeft gedragen of een bekwaamheid heeft getoond die aanmerkelijk groter is dan de samenleving van hem mocht verwachten;
  - b. iemand op uitstekende wijze werkzaamheden heeft verricht waarbij de samenleving in zeer belangrijke mate is gebaat, en in het bijzonder indien de maatschappelijke waardering daarvoor niet op andere wijze tot uitdrukking is gekomen of
  - c. iemand alleen of samen met anderen, al dan niet in opdracht, een zeer uitzonderlijke prestatie heeft verricht.

Artikel 2

1. De Orde van Oranje-Nassau strekt tot onderscheiding van personen wegens bijzondere verdiensten jegens de samenleving.
2. Van verdiensten als bedoeld in het eerste lid is sprake, indien:
  - a. iemand zich geruime tijd ten bate van de samenleving heeft ingespannen of anderen heeft gestimuleerd;
  - b. iemand een of meer opvallende prestaties heeft geleverd of werkzaamheden heeft verricht die voor de samenleving een bijzondere waarde hebben.
3. Bij de vaststelling van de bijzondere verdiensten, bedoeld in het tweede lid, kan in aanmerking worden genomen dat iemand geruime tijd werkzaamheden heeft verricht op een wijze die betrokkene onderscheidt van anderen en die getuigt van een karaktervolle en voorbeeldige plichtsvervulling.

Hoofdstuk II Onderscheidingstekens

Paragraaf 1. De onderscheidingstekens van de Orde van de Nederlandse Leeuw

Artikel 3

In de artikelen 4 en 5 worden onder versiersel en lint verstaan het versiersel en het lint, zoals omschreven in artikel 7 van de wet van 29 september 1815, houdende instelling van de Orde van de Nederlandse Leeuw (Stb. 1994, 352).

Artikel 4

- a. De uit te reiken onderscheidingstekens zijn voor de onderscheiden graden van:
- b. Ridder Grootkruis:
  1. het versiersel waarvan het kruis een diameter heeft van 60 millimeter, hangende aan het lint, opgemaakt in de vorm van een sjerp, die wordt gedragen van de rechterschouder naar de linker heup. Het lint voor mannen is 101 millimeter en voor vrouwen 68 millimeter breed;
  2. de ster, bestaande uit het versiersel zonder kroon met een diameter van 73 millimeter, bevestigd op een achtpuntige, uit achtenveertig stralen bestaande, licht bolvormige gouden ster met een diameter van 85 millimeter. De stralen van de ster zijn om en om geschubd en alle aan de uiteinden geknopt. De ster wordt direct boven het middel gedragen op de linkerkant van de kleding. De ster en het onder 1 bedoelde onderscheidingsteken worden uitsluitend tezamen gedragen;
  3. het draagteken, zijnde het in rozetvorm opgemaakte lint waarachter een balk van goudgalon is bevestigd. Het geheel is bevestigd op een strik. Het draagteken wordt gedragen in plaats van de onder 1 en 2 genoemde onderscheidingstekens.
- c. Commandeur:
  1. het versiersel waarvan het kruis een diameter heeft van 60 millimeter, hangende aan het lint, dat door mannen om de hals en door vrouwen opgemaakt in de vorm van een strik op borsthoogte op de linkerkant van de kleding wordt gedragen. Het lint is voor mannen 55 millimeter en voor vrouwen 37 millimeter breed;
  2. de ster, bestaande uit het versiersel waarvan het kruis een diameter heeft van 79 millimeter, dat direct boven het middel wordt gedragen op de linkerkant van de kleding. De ster en het onder 1 bedoelde onderscheidingsteken worden uitsluitend tezamen gedragen;
  3. het draagteken, zijnde het in rozetvorm opgemaakte lint, waarachter een balk van zilvergalon is bevestigd. Het geheel is bevestigd op een strik. Het draagteken wordt gedragen in plaats van de onder 1 en 2 genoemde onderscheidingstekens.
- d. Ridder:
  1. het versiersel waarvan het kruis een diameter heeft van 46 millimeter, hangende aan het lint, dat op borsthoogte wordt gedragen op de linkerkant van de kleding. Het lint voor mannen is 37 millimeter breed. Het lint voor vrouwen is 27 millimeter breed en is opgemaakt in de vorm van een strik;
  2. het draagteken, opgemaakt in de vorm van een strik. Het wordt gedragen in plaats van het onder 1 genoemde onderscheidingsteken.

Artikel 5

1. De in artikel 4 genoemde versierselen met lint kunnen in een verkleinde vorm worden gedragen in plaats van de in artikel 4 genoemde onderscheidingstekens.
2. Leden van de Orde die een uniform dragen kunnen het draagteken in de vorm van een bâton van 27 bij 11 millimeter dragen. Indien de graad van Ridder Grootkruis of Commandeur is verleend, wordt op de bâton een rozet met daarachter een balk als bedoeld in artikel 4, respectievelijk onderdeel a, onder 3, en onderdeel b, onder 3, bevestigd.

Paragraaf 2. De onderscheidingstekens van de Orde van Oranje-Nassau

Artikel 6

In de artikelen 7 en 8 worden onder versiersel en lint verstaan het versiersel en het lint, zoals omschreven in

artikel 7 van de wet van 4 april 1892, houdende instelling van de Orde van Oranje-Nassau (Stb. 1994, 351).

Artikel 7

De uit te reiken onderscheidingstekens zijn voor de onderscheiden graden van:

- a. Ridder Grootkruis:
  1. het versiersel waarvan het kruis een diameter heeft van 60 millimeter, hangende aan het lint, opgemaakt in de vorm van een sjerp, die wordt gedragen van de rechterschouder naar de linkerheup. Het lint voor mannen is 101 millimeter breed en voor vrouwen 68 millimeter breed;
  2. de ster bestaande uit een blauw geëmailleerd rond schild, omgeven door een wit geëmailleerde rand, beide met goud omlijst met een diameter van 48 millimeter, bevestigd op een achtpuntige, uit achtenveertig stralen bestaande zilveren ster met een diameter van 85 millimeter. Op het schild staan afgebeeld de Leeuw en het omschrift, zoals omschreven in artikel 7, eerste lid, van de wet. Op de witte rand is aan de onderzijde een laurierkrans aangebracht. Voor militairen bevinden zich achter het schild twee schuin gekruiste zwaarden, zoals omschreven in artikel 7, tweede lid, van de wet. De ster wordt direct boven het middel gedragen op de linkerkant van de kleding. De ster en het onder 1 bedoelde onderscheidingsteken worden uitsluitend tezamen gedragen;
  3. het draagteken, zijnde het in rozetvorm opgemaakte lint waarachter een balk van goudgalon is bevestigd. Het geheel is bevestigd op een strik. Het draagteken wordt gedragen in plaats van de onder 1 en 2 genoemde onderscheidingstekens.
- b. Grootofficier:
  1. het versiersel waarvan het kruis een diameter heeft van 60 millimeter, hangende aan het lint, dat door mannen om de hals en door vrouwen opgemaakt in de vorm van een strik op borsthoogte op de linkerkant van de kleding wordt gedragen. Het lint voor mannen is 55 millimeter en voor vrouwen 37 millimeter breed;
  2. de ster, bestaande uit het schild, zoals omschreven in onderdeel a, onder 2, bevestigd op een vierpuntige, uit achtenveertig stralen bestaande zilveren ster met een diameter van 85 millimeter. De ster wordt direct boven het middel gedragen op de linkerkant van de kleding. De ster en het onder 1 bedoelde onderscheidingsteken worden uitsluitend tezamen gedragen;
  3. het draagteken, zijnde het in rozetvorm opgemaakte lint, waarachter een balk van goudgalon aan de ene zijde en een balk van zilvergalon aan de andere zijde is bevestigd. Het geheel is bevestigd op een strik. Het draagteken wordt gedragen in plaats van de onder 1 en 2 genoemde onderscheidingstekens.
- c. Commandeur:
  1. het onderscheidingsteken, zoals omschreven in onderdeel b, onder 1;
  2. het draagteken, zijnde het in rozetvorm opgemaakte lint, waarachter een balk van zilvergalon is bevestigd. Het geheel is bevestigd op een strik. Het draagteken wordt gedragen in plaats van het onder 1 genoemde onderscheidingsteken.
- d. Officier:
  1. het versiersel waarvan het kruis een diameter heeft van 46 millimeter, hangende aan het lint, voorzien van een rozet in de kleuren van het lint, dat op borsthoogte op de linkerkant van de kleding wordt gedragen. Het lint voor mannen is 37 millimeter en voor vrouwen 27 millimeter breed. Vrouwen dragen het lint opgemaakt in de vorm van een strik;
  2. het draagteken, zijnde het in rozetvorm opgemaakte lint. Het geheel is bevestigd op een strik. Het draagteken wordt gedragen in plaats van het onder 1 genoemde onderscheidingsteken.
- e. Ridder:

1. het versiersel waarvan het kruis een diameter heeft van 46 millimeter, hangende aan het lint, dat op borsthoogte op de linkerkant van de kleding wordt gedragen. Het lint voor mannen is 37 millimeter en voor vrouwen 27 millimeter breed. Vrouwen dragen het lint opgemaakt in de vorm van een strik;
2. het draagteken, zijnde het lint, opgemaakt in de vorm van een strik, waaraan is toegevoegd een kleine zilveren kroon. Het draagteken wordt gedragen in plaats van het onder 1 genoemde onderscheidingsteken.

f. Lid:

1. het versiersel waarvan het kruis een diameter heeft van 35 millimeter, hangende aan het lint met een breedte van 27 millimeter, dat op borsthoogte op de linkerkant van de kleding wordt gedragen. Vrouwen dragen het lint opgemaakt in de vorm van een strik;
2. het draagteken, zijnde het lint, opgemaakt in de vorm van een strik. Het draagteken wordt gedragen in plaats van het onder 1 genoemde onderscheidingsteken.

Artikel 8

1. De in artikel 7 genoemde versierselen met lint kunnen in een verkleinde vorm worden gedragen in plaats van de in artikel 7 genoemde onderscheidingstekens.
2. Leden van de Orde die een uniform dragen kunnen het draagteken in de vorm van een bâton van 27 bij 11 millimeter dragen. Indien de graad van Ridder Grootkruis, Grootofficier of Commandeur is verleend, wordt op de bâton een rozet met daarachter een balk als bedoeld in artikel 7, respectievelijk onderdeel a, onder 3, onderdeel b, onder 3, en onderdeel c, onder 2, bevestigd. Indien de graad van Officier, dan wel Ridder is verleend, wordt op de bâton een rozet respectievelijk een kleine zilveren kroon bevestigd.

Hoofdstuk III Procedure

Artikel 9

1. Een voorstel tot verlening van een onderscheiding wordt gericht aan de burgemeester van de woonplaats van de te onderscheiden persoon.
2. De burgemeester zendt het voorstel met zijn advies aan de commissaris van de Koning.
3. De commissaris van de Koning zendt het voorstel met zijn advies en het advies van de burgemeester aan het Kapittel voor de civiele orden, genoemd in artikel III van de rijkswet van 15 april 1994 tot wijziging van de wet van 4 april 1892, houdende instelling van de Orde van Oranje-Nassau, en de wet van 29 september 1815, houdende instelling van de Orde van de Nederlandse Leeuw, alsmede instelling van het Kapittel voor de civiele orden (Stb. 1994, 350).
4. Het Kapittel zendt het voorstel met zijn advies aan Onze Minister wie het aangaat. Het Kapittel houdt de stukken die betrekking hebben op de voorbereiding van zijn adviezen ter beschikking van Onze Minister wie het aangaat.
5. Onze Minister wie het aangaat doet de voordracht voor het koninklijk besluit tot verlening van de onderscheiding. Indien de voordracht meer dan een minister aangaat, wordt het koninklijk besluit tot verlening van de onderscheiding gezamenlijk voorgedragen.
6. Indien Onze Minister wie het aangaat het advies van het Kapittel niet overneemt, legt deze het voorstel met het advies van het Kapittel voor aan de ministerraad, die over de voordracht besluit.
7. Van elk besluit omtrent een voorstel tot verlening van een onderscheiding wordt door Onze Minister wie het aangaat opgave gedaan aan het Kapittel.

Artikel 10

1. Een voorstel tot verlening van een onderscheiding aan een burgemeester wordt gericht aan de commissaris van de Koning van de provincie waarin de burgemeester woont. De commissaris zendt het voorstel met zijn advies aan het Kapittel. Artikel 9, vierde tot en met zevende lid, is van toepassing.
2. Een voorstel tot verlening van een onderscheiding aan een commissaris van de Koning wordt gericht aan de burgemeester van de woonplaats van de commissaris. De burgemeester zendt het voorstel met zijn advies aan het Kapittel. Artikel 9, vierde tot en met zevende lid, is van toepassing.

Artikel 11

Een voorstel tot verlening van een onderscheiding aan een in Nederland verblijvende buitenlandse diplomaat of buitenlandse militair of een in het buitenland verblijvende persoon, wordt gericht aan Onze Minister van Buitenlandse Zaken. Deze zendt het voorstel voor advies aan het Kapittel. Artikel 9, vierde tot en met zevende lid, is van toepassing, met dien verstande dat in het geval van een buitenlandse militair de voordracht geschiedt door Onze Minister van Buitenlandse Zaken in overeenstemming met Onze Minister van Defensie.

Artikel 12

Onverminderd artikel 9, eerste lid, kan een voorstel tot verlening van een onderscheiding aan een actief dienende Nederlandse militair aan Onze Minister van Defensie worden gericht. Onze Minister van Defensie zendt het voorstel aan de burgemeester van de woonplaats van de betrokken militair. Artikel 9, tweede tot en met zevende lid, is van toepassing.

Artikel 13

1. Een voorstel van de raad van ministers van de Nederlandse Antillen of van Aruba tot verlening van een onderscheiding wordt, voorzien van een advies van de Gouverneur van respectievelijk de Nederlandse Antillen of Aruba, gericht aan Onze Minister voor Nederlands-Antilliaanse en Arubaanse Zaken. Deze zendt het voorstel met het advies van de desbetreffende Gouverneur voor advies aan het Kapittel. Artikel 9, vierde, vijfde en zevende lid, is van toepassing.
2. Indien Onze Minister voor Nederlands-Antilliaanse en Arubaanse Zaken het advies van het Kapittel niet overneemt, legt hij het voorstel met het advies voor aan de rijksministerraad, die over de voordracht besluit.
3. Indien Onze Minister voor Nederlands-Antilliaanse en Arubaanse Zaken het voorstel niet overneemt, kan de raad van ministers van de Nederlandse Antillen of van Aruba zijn voorstel aan de rijksministerraad voorleggen, die over de voordracht besluit.

Artikel 14

1. De volgende personen worden geacht aan een of meer van de in artikel 2 genoemde criteria te voldoen:
  - a. de leden van de Staten-Generaal, van de Staten van de Nederlandse Antillen en van de Staten van Aruba die ten minste tweemaal zijn herkozen en ten minste tien jaren zitting hebben gehad;
  - b. de Nederlandse leden van het Europees Parlement die ten minste een maal zijn herkozen en tenminste tien jaren zitting hebben gehad;
  - c. de leden van de provinciale staten en van de gemeenteraden in Nederland en van de eilandsraden van de Nederlandse Antillen die ten minste twaalf jaren zitting hebben gehad;
  - d. de ministers en staatssecretarissen van de landen van het Koninkrijk die hun ambt ten minste een

jaar hebben bekleed.

2. Indien personen als bedoeld in het eerste lid, onderdelen a, b en c, niet voldoen aan de daarin gestelde vereisten, worden zij geacht aan een of meer van de in artikel 2 genoemde criteria te voldoen, indien zij ten minste twaalf jaren zitting hebben gehad in twee of meer verschillende van de in de onderdelen a, b of c genoemde organen.

3. Een voordracht tot verlening van een onderscheiding aan een persoon die ingevolge het eerste lid, onderdeel a, b of c, dan wel het tweede lid, geacht wordt aan een of meer van de in artikel 2 genoemde criteria te voldoen, wordt niet eerder gedaan dan nadat de te onderscheiden persoon is afgetreden.

4. Een voordracht tot verlening van een onderscheiding aan een minister of staatssecretaris die ingevolge het eerste lid, onderdeel d, geacht wordt aan een of meer van de in artikel 2 genoemde criteria te voldoen, wordt gedaan door Onze Minister-President. De voordracht wordt niet eerder gedaan dan nadat de te onderscheiden persoon zijn ambt heeft neergelegd. Artikel 9, zevende lid, is van toepassing.

5. Een voordracht tot verlening van een onderscheiding aan een minister of staatssecretaris van de Nederlandse Antillen of aan een minister van Aruba die ingevolge het eerste lid, onderdeel d, geacht wordt aan een of meer van de in artikel 2 genoemde criteria te voldoen, wordt gedaan door Onze Minister voor Nederlands-Antilliaanse en Arubaanse Zaken na overleg met Onze Minister-President van de Nederlandse Antillen, respectievelijk Onze Minister-President van Aruba. De voordracht wordt niet eerder gedaan dan nadat de te onderscheiden persoon zijn ambt heeft neergelegd. Artikel 9, zevende lid, is van toepassing.

Artikel 15

Ten aanzien van de verlening van een onderscheiding bij koninklijk besluit aan een lid van het koninklijk huis, alsmede aan buitenlandse staatshoofden, is artikel 9, zevende lid, van toepassing.

Artikel 16

1. De uitreiking van de onderscheiding geschiedt door de burgemeester, de commissaris van de Koning of Onze Minister wie het aangaat.
2. Indien de onderscheiding namens de burgemeester, de commissaris van de Koning of Onze Minister wie het aangaat, wordt uitgereikt, geschiedt dit door een daartoe aangewezen ambtenaar of door een ander bestuursorgaan, mits het bestuursorgaan daarmee instemt.
3. De uitreiking van een onderscheiding geschiedt in de Nederlandse Antillen en in Aruba door of namens de Gouverneur.

Artikel 17

De verlening van een onderscheiding wordt binnen een maand na verlening gepubliceerd in de Staatscourant.

Artikel 18

1. Bij de onderscheiding behoort een oorkonde die wordt ondertekend door de Kanselier van de Orde van de Nederlandse Leeuw.
2. Modellen van de in de artikelen 4, 5, 7 en 8 beschreven onderscheidingstekens worden gedeponereerd bij de Kanselier van de Orde van de Nederlandse Leeuw.

Hoofdstuk IV Slot- en overgangsbepalingen

Artikel 19

1. De hoofdstukken I en III zijn niet van toepassing op de behandeling van een voorstel tot verlening van een onderscheiding indien daarmee wordt beoogd een onderscheiding te doen uitreiken op een tijdstip gelegen voor de uitreiking ter gelegenheid van de dag waarop de verjaardag van de Koning wordt gevierd in 1996.
2. Indien omtrent een voorstel als bedoeld in het eerste lid besloten wordt dat de datum van uitreiking zal zijn gelegen op of na de uitreiking ter gelegenheid van de dag waarop de verjaardag van de Koning wordt gevierd in 1996, wordt het voorstel overeenkomstig de hoofdstukken I en III behandeld.

Artikel 20

De richtlijnen voor het verlenen van Koninklijke onderscheidingen, zoals vastgesteld door de ministerraad op 27 september 1948, worden ingetrokken, met dien verstande dat deze van toepassing blijven op voorstellen als bedoeld in artikel 19, eerste lid.

Artikel 21

Dit besluit treedt in werking met ingang van de eerste dag van de derde kalendermaand na de datum van uitgifte van het Staatsblad waarin het wordt geplaatst.

Artikel 22

Dit besluit wordt aangehaald als: Reglement op de Orde van de Nederlandse Leeuw en de Orde van Oranje-Nassau.

Nota van toelichting

Algemeen

De wetten op de beide civiele orden (de wet van 29 september 1815, houdende instelling van de Orde van de Nederlandse Leeuw en de wet van 4 april 1892, houdende instelling van de Orde van Oranje-Nassau) zijn gewijzigd bij de rijkswet van 15 april 1994 tot wijziging van de wet van 4 april 1892, houdende instelling van de Orde van Oranje-Nassau, en van de wet van 29 september 1815, houdende instelling van de Orde van de Nederlandse Leeuw, alsmede instelling van het Kapittel voor de civiele orden (Stb. 350).

In de artikelen 14 respectievelijk 13 van de genoemde wetten op de beide civiele orden is een delegatiebepaling opgenomen tot het stellen van nadere regels met betrekking tot het verlenen van een onderscheiding en de bij de onderscheiding behorende tekenen.

Deze algemene maatregel van rijksbestuur bevat de nadere regels in de vorm van het Reglement op de Orde van de Nederlandse Leeuw en de Orde van Oranje-Nassau. In beide gevallen is de verleningsprocedure gelijk. Vanuit een oogpunt van eenvoudige en doorzichtige regelgeving is het aangewezen om de regelingen voor de beide civiele orden samen te brengen in dit reglement.

Een concept van het Reglement is eerder aan de Tweede Kamer gezonden tijdens de behandeling van de hierboven genoemde rijkswet (Kamerstukken II, 1991-1992, 20 668

(R 1354) nr. 9). De Tweede Kamer en de regering zijn tijdens de schriftelijke en mondelinge behandeling van de rijkswet reeds uitvoerig ingegaan op dit concept.

Het reglement is aangepast aan de tekst van de rijkswet zoals die inmiddels in het Staatsblad is geplaatst (Stb. 1994, 350). Dit betekent dat de artikelen 3 (onderscheid verlening graden in het binnenland en het buitenland), 10 (eremedailles) en 21 (eremedailles) van het concept zijn vervallen. Voorts zijn enkele

wijzigingen aangebracht die voortvloeien uit toezeggingen die zijn gedaan tijdens de behandeling van de rijkswet in de Tweede Kamer. Het betreft de artikelen 2, 10, 11, 12 en 14 die hieronder nader worden toegelicht. Daarnaast is de procedure voor behandeling van verzoeken tot verlening van een onderscheiding verder gestroomlijnd. Tenslotte is ook de beschrijving van het versiersel bij de graad van Lid in de Orde van Oranje-Nassau aangepast.

Het advies van het Kapittel

Het ontwerp-Ordereglement is aan het Kapittel voor advies voorgelegd. Met name werd gevraagd de verleningscriteria te toetsen aan hun bruikbaarheid voor de democratisering van het decoratiestelsel. Hieronder wordt voornamelijk op de opmerkingen van het Kapittel ten aanzien van de verleningscriteria ingegaan. Tevens zullen nog enkele andere punten zijdelings worden aangestipt.

Naar aanleiding van het advies zijn de artikelen 1 en 2 aangepast en is de toelichting dienovereenkomstig aangevuld. Niet alle suggesties ten aanzien van de artikelen 1 en 2 zijn overgenomen. Anders dan het Kapittel ben ik van mening dat het criterium in artikel 1, onderdeel c, als afzonderlijk criterium herkenbaar is ten opzichte van de criteria neergelegd in de onderdelen a en b. In onderdeel a is het onderscheidende criterium dat betrokkene een verantwoordelijkheid heeft gedragen of een bekwaamheid heeft getoond die aanmerkelijk groter is dan de samenleving van betrokkene mocht verwachten. In onderdeel b is het onderscheidende criterium dat iemand op uitstekende wijze zijn werkzaamheden heeft verricht. Daarbij kan in aanmerking worden genomen dat geen andere maatschappelijke erkenning heeft plaatsgevonden. In onderdeel c echter gaat het om de prestatie zelf, los van de vraag welke verwachting de samenleving van betrokkene mocht hebben en los van de vraag of betrokkene voor zijn werkzaamheden door de samenleving op andere wijze is beloond. Wel onderschrijf ik de mening van het Kapittel dat het woord 'vakbekwaamheid' minder gelukkig is. De suggestie om dit te wijzigen in 'bekwaamheid' heb ik overgenomen.

Het Kapittel was van mening dat in het oorspronkelijke voorstel de onbaatzuchtigheid als onderscheidend element te weinig tot uitdrukking werd gebracht. Zij stelde daarom voor de passage 'op uitstekende wijze werkzaamheden heeft verricht' te vervangen door 'op uitstekende en/of onbaatzuchtige wijze werkzaamheden heeft verricht'. Het 'op onbaatzuchtige wijze' werkzaamheden verrichten duidt op de instelling waarmee betrokkene de werkzaamheden heeft verricht en is als zodanig niet waarneembaar. Dat maatschappelijke waardering is uitgebleven is wel waarneembaar. Het feit dat de maatschappelijke waardering is uitgebleven kan wel een indicatie zijn dat betrokkene zijn werkzaamheden, die hij op uitstekende wijze heeft verricht en waarmee de maatschappij in zeer belangrijke mate is gebaat, met een zekere onbaatzuchtigheid heeft verricht. De opmerking van het Kapittel heeft mij daarom niet overtuigd.

Het Kapittel stelde voor de term 'de samenleving' te vervangen door de woorden 'de staat en maatschappij'. Ik ben van mening dat de staat in dienst staat van de maatschappij. Een verdienste jegens de staat is derhalve tevens een verdienste jegens de samenleving. Ik heb deze suggestie daarom niet overgenomen.

Het Kapittel wees op de discussie in de Tweede Kamer met betrekking tot de karaktervolle en voorbeeldige plichtsvervulling (artikel 2, derde lid). Een dergelijke plichtsvervulling biedt op zich onvoldoende grond voor onderscheiding. Zij kan weliswaar meetellen als aanvullend criterium bij de toekenning van een onderscheiding, maar de nadruk dient te liggen op de bijzondere verdienste zelf. Daarvan is sprake indien betrokkene activiteiten heeft verricht die in redelijkheid niet van hem konden worden verwacht. Daarom is, overeenkomstig het voorstel van het Kapittel, in het derde lid van artikel 2 de karaktervolle en voorbeeldige plichtsvervulling als aanvullend criterium geformuleerd in plaats van als een op zichzelf staand criterium.

De suggestie van het Kapittel om de zinsnede 'of anderen heeft gestimuleerd' in artikel 2, tweede lid, onder a, van het concept-Reglement te vervangen door de zinsnede 'het anderen tot voorbeeld zijn', heb ik niet overgenomen. Het zijn van een voorbeeld voor anderen is slechts een van de mogelijkheden om anderen te

stimuleren. Men kan ook anderen stimuleren door hen aan te moedigen of door hen op cruciale momenten bij te staan.

Andere suggesties van meer redactionele aard heb ik grotendeels overgenomen.

Het Kapittel merkte op dat een beschrijving van de militaire opmaak van de onderscheidingstekens ontbreekt. De wet laat geen delegatie naar ministerieel niveau toe. Het concludeerde daaruit dat ofwel de militaire opmaak in het reglement moet worden opgenomen, ofwel moet vervallen. De militaire opmaak valt echter buiten het bereik van artikel 13 respectievelijk 14 van bedoelde wetten. Het betreft slechts een kledingvoorschrift, dat op grond van een interne instructie wordt voorgeschreven. Het is derhalve niet geboden om dit op te nemen in het onderhavige besluit.

Ik onderschrijf de opmerking van het Kapittel dat de tekst van artikel 5, eerste lid, en artikel 8, eerste lid, niet in overeenstemming is met de werkelijke situatie. Ik heb daarom de tekst van bedoelde bepalingen zodanig aangepast dat de verkleinde vormen van de versierselen met lint niet geheel overeenkomstig bedoelde versierselen met lint behoeven te zijn. Dit is met name gelet op de sjerp en het halslint niet mogelijk. Doordat ook van deze verkleinde onderscheidingstekens modellen worden gedeponereerd bij de Kanselarij, wordt voorkomen dat daarvan afwijkende vormen in omloop zullen worden gebracht. De herkenbaarheid van de onderscheidingstekens is daarmee gewaarborgd. Dit is van belang in verband met het in artikel 435, onderdeel 1, Wetboek van Strafrecht opgenomen verbod om onbevoegd Nederlandse ordetekens te dragen. De suggestie om het woord 'Ridder' ook te plaatsen voor de graden Commandeur, Grootofficier en Officier heb ik niet overgenomen. Voor de graad Grootkruis is het woord 'Ridder' geplaatst, omdat het woord 'Grootkruis' niet kan duiden op een persoon. De woorden 'Commandeur, Grootofficier en Officier' duiden wel op een persoon.

De suggestie van het Kapittel om een cumulatiebepaling op te nemen, heb ik overgenomen. Artikel 14, tweede lid, voorziet daarin. Verwezen zij naar de toelichting bij artikel 14.

Ook heb ik, overeenkomstig het advies van het Kapittel, het vereiste van de opeenvolging van twaalf jaren lidmaatschap voor provinciale staten, gemeenteraden in Nederland en de eilandsraden geschrapt, evenals ik dat, overeenkomstig de wens van de Tweede Kamer, deed ten aanzien van de opeenvolging van tien jaar voor de leden van de Staten-Generaal.

Naar aanleiding van de suggestie van het Kapittel om in de toelichting een passage met betrekking tot artikel 16 op te nemen, heb ik dit artikel aangepast. Verwezen zij naar het tweede lid van de desbetreffende bepaling en de toelichting daarop.

Het Kapittel achtte het wenselijk de bevoegdheid van het Kapittel tot het vaststellen en het verplichte gebruik van een formulier waarop de voorstellen voor verlening van onderscheidingen dienen te worden gesteld in het reglement neer te leggen. Ik ben van mening dat een dergelijk voorschrift te ver voert. Ik kan mij voorstellen dat het Kapittel een dergelijk modelformulier ontwerpt en de gemeenten verzoekt bij het indienen van de voorstellen tot onderscheiding van dat formulier gebruik te maken. De suggesties van redactionele aard heb ik grotendeels overgenomen.

Artikelsgewijs

Artikelen 1 en 2

In deze bepalingen zijn opgenomen de criteria op grond waarvan een onderscheiding kan worden verleend. In artikel 1 betreft het de criteria voor de Orde van de Nederlandse Leeuw. Hierbij gaat het om verdiensten van zeer exceptionele aard jegens de samenleving.

Criteria voor zodanige zeer exceptionele verdiensten worden in de onderdelen a, b en c van het tweede lid gegeven. Het kan voorkomen dat bepaalde prestaties onder meerdere criteria kunnen vallen. In dat geval dient bedacht te worden dat deze criteria accenten aangeven op grond waarvan de beoordeling plaatsvindt.

De praktijk zal uiteindelijk uitwijzen of de criteria voldoende handvatten bieden voor de democratisering van het decoratiestelsel. Bij onderdeel a ligt het accent op de uitzonderlijke prestatie op het vakgebied van betrokkene. Onderdeel b benadrukt de mate waarin de samenleving door de verdiensten is gebaat, waarbij als aanvullend criterium betrokken kan worden dat de samenleving haar waardering niet op andere wijze tot uitdrukking heeft gebracht en waaruit een indicatie van een zekere mate van onbaatzuchtigheid kan worden afgeleid. Hierbij kan gedacht worden aan het uitblijven van een extra beloning in de sfeer van het inkomen of in de sfeer van de toekenning van een prijs op het gebied van kunsten en wetenschappen. Onderdeel c ten slotte benadrukt de bijzondere waarde van de betreffende prestaties zelf voor de samenleving.

In artikel 2 zijn opgenomen de criteria voor de Orde van Oranje-Nassau. Het uitgangspunt voor de verlening van een onderscheiding in deze orde zijn de bijzondere verdiensten van de decorandus. Het is uitdrukkelijk niet de bedoeling dat enkel de karaktervolle en voorbeeldige plichtsvervulling voldoende is om te worden onderscheiden in de Orde van Oranje-Nassau. Het gaat om de bijzondere verdienste. Naar aanleiding van de discussie in de Tweede Kamer en het advies van het Kapittel is artikel 2 zodanig aangepast dat dit uitgangspunt beter tot uitdrukking komt. Bij de verlening van de onderscheiding valt nu de nadruk op de bijzonderheid van de verdiensten; het element van de karaktervolle en voorbeeldige plichtsvervulling komt, als eventueel aanvullend criterium, op de tweede plaats. Voor nadere toelichting zij verwezen naar de hiervoor terzake gegeven reactie op het advies van het Kapittel.

Een belangrijke wijziging van het decoratiestelsel is voorts de ontvlechting van de verschillende graden van de beide civiele orden. Deze vervlechting hield in dat 'bevordering' van iemand die gedecoreerd was in de ene orde in bepaalde gevallen plaatsvond door een benoeming in de andere orde. Het onderscheid tussen beide orden is thans zodanig dat de toekenning van beide onderscheidingen afzonderlijk van elkaar dient te worden gezien op grond van de daarbij behorende eigen criteria. Dit neemt niet weg dat een persoon - in zeer bijzondere gevallen - in beide orden onderscheiden kan zijn. In dat geval is er echter geen sprake van een bevordering: de onderscheidingen zijn dan immers op grond van de verschillende criteria die voor ieder van de orden gelden, verleend. Van een bevordering kan thans nog slechts sprake zijn bij een benoeming tot een hogere graad in dezelfde orde.

Artikelen 4 en 7

In deze artikelen zijn beschreven de onderscheidingstekens zoals die thans worden uitgereikt. In verband met de toevoeging van de nieuwe graad Lid van de Orde van Oranje-Nassau zijn hieraan toegevoegd de nieuw ontworpen onderscheidingstekens voor deze graad.

Artikelen 5 en 8

Deze artikelen bieden de mogelijkheid om het versiersel met het lint in verkleinde vorm te dragen. Tevens kunnen leden van de Orde die een uniform dragen in plaats van het draagteken een bâton dragen.

Artikel 9

Deze bepaling vormt de kern van de verleningsprocedure. De in dit artikel opgenomen procedure geldt in beginsel voor alle decoratieverzoeken. Op die wijze wordt ook de democratisering van het decoratiestelsel tot uitdrukking gebracht. Dit artikel bevat de verplichting van de burgemeester en de commissaris van de Koning om alle ontvangen voorstellen met hun adviezen door te zenden aan het Kapittel. Het Kapittel geleidt vervolgens deze voorstellen met zijn advies door naar de betrokken minister. In voorkomende gevallen kan de voordracht tot verlening van een onderscheiding ook worden gedaan door een minister. Artikel 9 wordt dan onverkort toegepast. Indien het decoratievoorstel meer dan een minister aangaat, kunnen betreffende ministers gezamenlijk een voordracht tot onderscheiding doen.

Indien de minister wie het aangaat voornemens is het advies van het Kapittel niet over te nemen, legt hij het voorstel voor aan de ministerraad. De minister voegt daar het advies van het Kapittel met eventuele minderheidsnota's bij.

Het ligt overigens voor de hand dat, indien de minister het voornemen heeft het advies van het Kapittel niet op te volgen, hij allereerst overleg pleegt met het Kapittel.

In de gevallen waarin de ministerraad besluit over de voordracht, wordt de voordracht vervolgens gedaan door de minister of de ministers wie het aangaat. Het Kapittel wordt door de minister ingelicht over het besluit omtrent het voorstel tot verlening van een onderscheiding. Het gaat dan zowel om besluiten om een onderscheiding te verlenen als om besluiten om geen onderscheiding toe te kennen.

Artikel 10

In het tweede lid van dit artikel komt het primaat van de burgemeester in de verleningsprocedure duidelijk tot uitdrukking. Slechts de functionaris die wordt voorgedragen voor een onderscheiding, de commissaris van de Koning, wordt - uiteraard - niet om advies gevraagd. Voor het overige wordt de normale procedure gevolgd.

Artikel 11

In dit artikel is de procedure aangegeven voor de behandeling van verzoeken tot decoratie van in Nederland verblijvende buitenlandse personen. Hieronder vallen ook buitenlandse diplomaten en buitenlanders die een rol vervullen bij staatsbezoeken. Ten aanzien van deze personen dient bij de voordracht tot onderscheiding ook rekening te worden gehouden met het reciprociteitsbeginsel. Opgemerkt zij dat in eerste instantie een voorstel tot verlening van een onderscheiding aan bedoelde personen aan de Minister van Buitenlandse Zaken wordt gericht en dat de Minister van Buitenlandse Zaken de voordracht voor het koninklijk besluit tot verlening van de onderscheiding doet. Het Kapittel adviseert. Bij zijn advisering zal het rekening houden met het reciprociteitsbeginsel. Indien de Minister van Buitenlandse Zaken afwijkt van het advies van het Kapittel, wordt het voorstel met het advies van het Kapittel aan de Ministerraad voorgelegd. Voor de overige buitenlanders die in Nederland verblijven, wordt de procedure van artikel 9 gevolgd.

De procedure van artikel 11 is zowel van toepassing op in het buitenland verblijvende personen die de Nederlandse nationaliteit hebben als op zodanige personen die een andere nationaliteit hebben.

Artikel 12

In dit artikel is een regeling opgenomen voor met name Nederlandse militairen die in het buitenland verblijven en die wel hun formele woonplaats in Nederland hebben. Verzoeken tot verlening van een onderscheiding aan in Nederland verblijvende Nederlandse militairen zullen overigens, evenals die voor alle andere ingezetenen, steeds via de burgemeester lopen.

Voor buitenlandse militairen en Nederlandse militairen in het buitenland is de procedure van artikel 11 van toepassing. In deze gevallen raadpleegt de Minister van Buitenlandse Zaken zijn ambtgenoot van Defensie.

Artikel 13

In dit artikel is opgenomen de procedure voor de verlening van onderscheidingen in de Nederlandse Antillen en in Aruba. Het voorstel van de raad van ministers van de Nederlandse Antillen of Aruba zal worden voorzien van een advies van de desbetreffende Gouverneur, in zijn hoedanigheid van vertegenwoordiger van het Koninkrijk, alvorens het voor advies aan het Kapittel wordt gezonden.

Het Kapittel zendt het advies vervolgens aan Onze Minister voor Nederlands-Antilliaanse en Arubaanse Zaken. Ook hier zal, op soortgelijke wijze als voor de procedure van artikel 9 geldt, de minister die het voornemen heeft het advies van het Kapittel niet over te nemen, de zaak ter beslissing aan de

rijksministerraad moeten voorleggen. Evenals bij de procedure van artikel 9 is opgemerkt, geldt ook hier dat het voor de hand ligt dat de minister eerst overleg pleegt met het Kapittel alvorens de rijksministerraad om een beslissing te vragen.

In het derde lid is aangegeven dat ook de ministerraad van de Nederlandse Antillen of van Aruba indien zijn voorstel niet wordt overgenomen, een beslissing daaromtrent kan vragen aan de rijksministerraad.

Artikel 14

(Nota van toelichting bij het Besluit van 10 mei 1995)

Ten opzichte van het concept dat aan de Tweede Kamer is voorgelegd, zijn in dit artikel enkele wijzigingen aangebracht.

De eerste betreft de toevoeging van de Nederlandse leden van het Europees Parlement in het eerste lid, onder b. Daarbij is niet de nationaliteit bepalend maar het feit dat deze leden deel uitmaken van het aantal leden van het Europees Parlement dat de Europese verdragen aan Nederland toekennen. In verband met het feit dat het Europees Parlement niet ontbonden kan worden en een zittingsduur van vijf jaar heeft, is gekozen voor een regeling waarbij de leden eenmaal zijn herkozen en tien jaar zitting hebben gehad.

De tweede wijziging betreft de schrapping van het vereiste van de opeenvolging van tien respectievelijk 12 jaren lidmaatschap van een parlement, respectievelijk provinciale staten, een gemeenteraad in Nederland en een eilandsraad van de Nederlandse Antillen. De periode van tien respectievelijk 12 jaar behoeft niet aaneensluitend te zijn, maar kan worden onderbroken.

Tenslotte is in het tweede lid een cumulatiebepaling opgenomen. Met deze bepaling komen ook personen die bijvoorbeeld tien jaar zitting hebben gehad in een gemeenteraad en vervolgens twee jaar in de Tweede Kamer van rechtswege in aanmerking voor een onderscheiding in de Orde van Oranje-Nassau. Zonder deze bepaling zouden zij niet aan de in de onderdelen a, b of c van het eerste lid neergelegde criteria voldoen en derhalve niet van rechtswege voor de onderscheiding in aanmerking komen.

Wat betreft de verlening van een onderscheiding aan ministers en staatssecretarissen op grond van deze bepaling wordt er vanuit gegaan dat de minister-president de voordracht doet voor de ministers en staatssecretarissen die deel uitmaakten van het voorgaande kabinet. Voor het verlenen van onderscheidingen aan ministers en staatssecretarissen kort na hun aftreden, is om praktische redenen gekozen voor deze afwijkende procedure.

Nota van toelichting bij het wijzigingsbesluit van 5 februari 1996

Artikel I, onderdeel D, eerste lid, voorziet erin dat volksvertegenwoordigers pas na aftreden voor een onderscheiding worden voorgedragen. Dit sluit beter aan op hetgeen reeds praktijk is voor ministers en staatssecretarissen en bepaald is in het vierde en vijfde lid van artikel 14.

Opgemerkt zij dat indien een volksvertegenwoordiger op grond van het tweede lid van artikel 14 (de cumulatiebepaling) in aanmerking komt voor een onderscheiding, de voordracht wordt gedaan nadat hij is afgetreden als lid van het laatste orgaan waarin hij zitting heeft gehad.

Nu ten aanzien van het tijdstip van de voordracht voor een onderscheiding van volksvertegenwoordigers aangesloten wordt bij het tijdstip van de voordracht van bewindspersonen ligt het in de rede de betreffende bepalingen zoveel mogelijk op elkaar af te stemmen. Daarbij is tevens van de gelegenheid gebruik gemaakt de bepalingen die beogen de reeds bestaande praktijk met betrekking tot de voordracht van ministers en staatssecretarissen van de landen van het Koninkrijk te handhaven, te verduidelijken.

Artikel 16

Het tweede lid bepaalt dat, indien de uitreiking van een onderscheiding namens de burgemeester, commissaris van de Koning, of Onze Minister die het aangaat, geschiedt, deze dient te worden uitgereikt door

een door de burgemeester, commissaris van de Koning of de minister aangewezen ambtenaar of wel door een ander bestuursorgaan, dat daarmee instemt. Dit kan ook een bestuurder van een ander overheidslichaam, zoals een waterschap zijn. Deze bepaling is opgenomen teneinde uit te sluiten dat onderscheidingen door particulieren worden uitgereikt.

Artikel 18

(Nota van toelichting bij het wijzigingsbesluit van 5 februari 1996)

In artikel 18 van het Reglement wordt gesproken van de Kanselier der Nederlandse Orden. In de rijkswet wordt gesproken van de Kanselier van de Orde van de Nederlandse Leeuw. In artikel I, onderdeel E, van onderhavig besluit wordt de tekst van het Reglement in overeenstemming gebracht met de tekst van de rijkswet (artikel II, onderdeel E, van de rijkswet).

Artikel 19

Dit artikel voorziet in een overgangsregeling. De datum van uitreiking is bepalend voor de vraag of de onderscheiding conform het oude of het nieuwe stelsel wordt uitgereikt en niet de datum waarop het decoratievoorstel in procedure wordt gebracht. Daarbij is aangesloten bij de Algemene Gelegenheid van 1996. Bij de Algemene Gelegenheid worden ter gelegenheid van de viering van de verjaardag van de Koning onderscheidingen uitgereikt.

Indien met het decoratievoorstel wordt beoogd de onderscheiding vóór de Algemene Gelegenheid 1996 uit te reiken, dient in principe de oude procedure te worden gevolgd en zijn de oude criteria van toepassing. Wordt beoogd de uitreiking te doen plaatsvinden bij of na de Algemene Gelegenheid in 1996, dan is het nieuwe stelsel van toepassing.

Het kan voorkomen dat in eerste instantie beoogd wordt de onderscheiding te doen plaatsvinden op een tijdstip gelegen voor de Algemene Gelegenheid van 1996, maar dat bij nader inzien de uitreiking toch op of na dat tijdstip zal plaatsvinden. Alsdan zal alsnog het nieuwe stelsel van toepassing zijn.

Artikel 21

Bij amendement is in de wet van 4 april 1892, houdende instelling van de Orde van Oranje-Nassau en de wet van 29 september 1815, houdende instelling van de Orde van de Nederlandse Leeuw (Stb. 1994, 352) een bepaling opgenomen teneinde de onderhavige regeling te laten voorhangen. Dit besluit treedt daarom niet eerder in werking dan twee maanden na de datum van uitgifte van het Staatsblad waarin het is geplaatst. Van plaatsing in het Staatsblad worden de beide Kamers der Staten-Generaal onverwijld op de hoogte gebracht.

1) Van het wijzigingsbesluit van 5 februari 1996, Stb. 89, zijn alleen de relevante delen van de nota van toelichting opgenomen. Daarbij is aangegeven dat deze passages afkomstig zijn uit het wijzigingsbesluit.

Administratieve aanwijzingen bij voorstellen voor Koninklijke onderscheidingen in de Orde van de Nederlandse Leeuw en de Orde van Oranje-Nassau.

I. Ieder decoratiestelsel staat of valt met het indienen van voordrachten voor personen die zulks verdienen. Het indienen van een voorstel is niet een uniek voorrecht van autoriteiten. Iedereen kan op elk moment in het jaar het initiatief nemen tot het indienen van een voorstel voor verlening van een Koninklijke onderscheiding aan een persoon die zich bijzonder verdienstelijk heeft gemaakt voor de samenleving (dit laatste in de

breedste zin van het woord). Ook iedere defensiemedewerk(st)er kan dus te allen tijde een voorstel doen om een ander (collega, superieur, ondergeschikte of andere defensierelatie) voor een Koninklijke onderscheiding voor te dragen of onder de aandacht van de betreffende autoriteiten te brengen. Maatgevend daarbij is dat de bijzondere verdiensten van de te decoreren persoon zo compleet mogelijk worden omschreven en geïllustreerd met concrete feiten en voorbeelden.

II. De verleningscriteria en de procedure zijn in algemene zin vastgelegd in de wetten waarbij de Orde van de Nederlandse Leeuw en de Orde van Oranje Nassau zijn ingesteld en in het Reglement op beide orden, die in deze bundel zijn opgenomen.

Daarnaast is voor gebruik binnen Defensie in overleg met het Kapittel voor de civiele orden een voorstelformulier met toelichting ontworpen, dat gebruikt dient te worden voor het indienen van decoratievoorstellen. Op die wijze kunnen alle voor de toetsing en beoordeling benodigde gegevens op een gestructureerde manier worden aangeboden. Het gebruik hiervan is derhalve verplicht.

III. Naast de "voorstelroute" binnen defensie kunnen te allen tijde door eenieder voorstellen worden ingediend bij de burgemeester van de woonplaats van de te decoreren persoon (decorandus/-a). Ingeval de decorandus/-a een betaalde functie vervult, zal echter ook de werkgever altijd een advies (eventueel met toelichting) moeten geven. Voorstellen betreffende defensiepersoneel dienen daarom - uit een oogpunt van zorgvuldigheid en efficiency - altijd via de hiërarchieke lijn te worden ingediend.

IV. Voorstellen kunnen worden ingediend voor uitreiking ter gelegenheid van Koninginnedag (officieel: de Algemene Gelegenheid, ook bekend als de Lintjesregen), of ter gelegenheid van een speciaal bij de aard van de verdiensten passende gelegenheid (tussentijdse gelegenheid). In dit laatste geval dient de relatie tussen de voorgestelde tussentijdse gelegenheid en de bijzondere verdiensten van decorandus duidelijk in het voorstel te worden aangegeven.

In alle gevallen dient gebruik te worden gemaakt van het decoratievoorstelformulier en dienen de bijbehorende toelichting en onderstaande aanwijzingen zorgvuldig te worden geraadpleegd.

1. Het Decoratiestelsel.

1.1. Criteria.

Zoals bekend gelden met ingang van de Algemene Gelegenheid 1996 de nieuwe criteria. Deze zijn opgenomen in de artikelen 1 en 2 van het Reglement op de Orde van de Nederlandse Leeuw en de Orde van Oranje-Nassau, Stb. 1995, 264 (aangeduid als: Ordereglement).

Bij de nieuwe criteria ligt de nadruk op de bijzondere verdiensten van decorandus/-a jegens de samenleving; langdurige en karaktervolle plichtsbetrachting kan daarbij een aanvullend criterium zijn.

Dit neemt echter niet weg dat ook aantoonbare bijzondere verdiensten in de hoofdfunctie die voor de samenleving van belang zijn een persoon decorabel kunnen maken (zie ook de slotopmerkingen).

Derhalve kunnen ook bijzondere verdiensten in of in het verlengde van een functie bijzondere verdiensten in de zin van het Ordereglement zijn. Een zorgvuldige en met concrete feiten en omstandigheden (o.m. tijdvakken en in kwaliteit en kwantiteit concreet beschreven verdiensten) gemotiveerde beantwoording van vraag 3.1. van het voorstelformulier, waarbij de betekenis van die verdiensten voor de samenleving centraal staat, is hierbij van cruciaal belang.

1.2. Procedure

In het algemeen geldt dat bij de Minister van Defensie ingediende voorstellen voor Koninklijke onderscheidingen via de Burgemeester van de woonplaats van decorandus/-a, en de Commissaris van de Koningin, ter advisering worden doorgeleid naar het Kapittel voor de civiele orden.

Koninklijke onderscheidingen kunnen worden verleend bij Algemene Gelegenheid (Koninginnedag) of bij een door de voorsteller aan te geven tussentijdse gelegenheid, welke verband houdt met de bijzondere verdiensten op grond waarvan decorandus/-a decorabel wordt geacht.

1.3. Decoratievoorstellen met betrekking tot buitenlanders.

Over dit onderwerp zijn een aantal afspraken gemaakt met het Kapittel voor de civiele orden.

De belangrijkste punten worden hieronder samengevat.

Uiteraard kunnen ook voorstellen worden ingediend ten aanzien van buitenlanders in het buitenland of in Nederland, die zich bijzonder verdienstelijk hebben gemaakt jegens de Nederlandse samenleving. Deze voorstellen volgen binnen defensie dezelfde route als de overige voorstellen. Het gewone voorstelformulier met toelichting dient te worden gebruikt en toetsing geschiedt ook hier aan de hand van dezelfde algemene criteria, vermeld in het Ordereglement. In deze gevallen adviseert echter de Minister van Buitenlandse Zaken in plaats van de Burgemeester en de Commissaris van de Koningin.

Met betrekking tot decoratieverlening op basis van reciprociteit moet worden opgemerkt dat dit - ter onderstreping van het symbolische element van de functievervulling in het kader van de bilaterale betrekkingen - in het vernieuwde stelsel alleen nog maar in speciale gevallen geldt ten aanzien van de ambassadeurs van een beperkt aantal landen en derhalve niet meer ten aanzien van (militaire) attachés.

2. Voorstellen Koninklijke onderscheidingen.

De voorstellen die uitreiking van een Koninklijke onderscheiding ter gelegenheid van de Algemene Gelegenheid van een bepaald jaar beogen, dienen zo spoedig mogelijk, doch uiterlijk 1 augustus van het daaraan voorafgaande jaar te zijn ontvangen bij het Hoofd van de Sectie Onderscheidingen van het Ministerie van Defensie (zie het voorstelformulier en de bijbehorende toelichting).

De Burgemeesters en Commissarissen van de Koningin hebben vervolgens drie maanden de tijd alvorens de voorstellen uiterlijk 31 oktober bij het Kapittel voor de civiele orden moeten zijn ingediend.

Tussentijdse voorstellen dienen uiterlijk vijf maanden voor de gewenste datum van uitreiking bij het Hoofd van de Sectie Onderscheidingen te zijn ingediend.

Voorstellen welke na de genoemde uiterste data worden ontvangen, worden wel in behandeling genomen doch een tijdige afhandeling van deze voorstellen kan niet worden gegarandeerd. Eventueel volgt dan doorschuiving naar een latere gelegenheid.

Met klem wijs ik u er op dat met het indienen van voorstellen niet tot een bepaalde datum hoeft te worden gewacht. Hoe eerder een voorstel wordt ingediend, des te meer tijd voor een zorgvuldige behandeling wordt gecreëerd. Voorstellen kunnen derhalve gedurende het hele jaar worden ingediend.

2.1. Voorstelformulieren

In het bijgevoegde model-voorstelformulier is de reeks vragen opgenomen die in samenspraak met het Kapittel voor de civiele orden is opgesteld. Hierin mag geen verandering worden aangebracht. In verband met een vlotte verwerking van de gegevens is ook het aanhouden van de volgorde waarin de vragen zijn opgenomen verplicht. Het zelf aanbrengen van wijzigingen hierin kan leiden tot retourzending waardoor vertraging in de behandeling zal ontstaan.

Formulier en toelichting van voorgaande jaren dienen te worden vernietigd. Wellicht ten overvloede merk ik op dat in het geval een voorstel wordt gedaan om een groep van personen voor een onderscheiding in aanmerking te brengen, voor ieder van deze personen een afzonderlijk voorstel moet worden ingediend. In de toelichting bij het voorstelformulier zijn nog belangrijke aanwijzingen voor de wijze van indienen opgenomen.

Titel	Handboek Onderscheidingen
Status	Definitief
Datum	

Hoofddirectie Personeel
Sectie Onderscheidingen

Onvolledig ingevulde voorstellen, voorstellen waarvan het formulier niet aan de gestelde eisen voldoet en voorstellen waarin (dienst-)afkortingen worden gebruikt, worden geretourneerd.

Wellicht ten overvloede wijs ik er op dat bij de beantwoording van vraag 3 (motivering) niet kan worden volstaan met een puntsgewijze beantwoording van de deelvragen in telegramstijl. De geformuleerde deelvragen moeten in elk geval worden beantwoord en kunnen derhalve dienen als raamwerk waar omheen een in goede volzinnen lopend betoog kan worden opgebouwd. De beoordeling van decoratievoorstellen wordt immers verricht door personen vanuit diverse maatschappelijke geledingen, waarbij ervan moet worden uitgegaan dat zij volledig onbekend zijn met de specifieke omstandigheden van decorandus/-a en diens verdienstelijke activiteiten. Voor een goede oordeelsvorming teneinde het beoogde doel te bereiken en decorandus/-a niet te kort te doen, is het van cruciale betekenis een zo compleet en duidelijk mogelijk beeld te schetsen en alles wat ter ondersteuning kan dienen in bijlage bij het voorstel te voegen.

2.2. Bewaken gegevens decorandus/-a

Speciale aandacht vraag ik voor het volgende.

Mocht door overplaatsing, bevordering, verhuizing, ontslag, overlijden of door andere omstandigheden wijziging komen in één of meer gegevens zoals vermeld op het ingediende voorstel, of mocht er aanleiding ontstaan tot intrekking van het voorstel, dan dient hiervan onverwijld schriftelijk -en het geval dienende vooraf telefonisch- mededeling te worden gedaan aan de Sectie Onderscheidingen van het Ministerie van Defensie (tel.: 070-3187643/7126).

2.3. Behandeling van voorstellen

De voorstellen moeten als van zeer vertrouwelijke aard worden beschouwd en behandeld. Zij dienen geheim te blijven voor decorandus/-a alsmede voor een ieder die ter zake niet van advies moet dienen en dienen te worden geclassificeerd als "personeelsvertrouwelijk / persoonlijk".

Externe contacten met betrekking tot door defensie ingediende decoratievoorstellen dienen altijd te verlopen door tussenkomst van de Sectie Onderscheidingen.

Voorstellen betreffende personen, die de overheidsdienst vóór 1 januari van een bepaald jaar hebben verlaten, kunnen niet meer door tussenkomst van de Minister van Defensie in behandeling worden genomen. In voorkomend geval dient u het voorstel in te dienen bij de burgemeester van de woonplaats van decorandus/-a.

Volledigheidshalve wijs ik u erop dat, mocht een eerder ingediend voorstel niet zijn gehonoreerd en u van mening bent dat betrokkene bij de eerstvolgende Algemene Gelegenheid opnieuw in beschouwing zou moeten worden genomen voor een Koninklijke onderscheiding, door u opnieuw een voorstel moet worden ingediend.

U dient hierbij uiteraard rekening te houden met de gememoreerde criteria en procedure.

Het is dringend noodzakelijk, dat stipt de hand wordt gehouden aan de hiervoor genoemde data, aangezien het anders niet mogelijk is alle voorbereidende maatregelen te treffen.

2.4. Publikatie Staatscourant.

Direct na de uitreikingshandeling dient de uitreikende autoriteit, doorgaans de minister of de burgemeester van de woonplaats van decorandus/-a, of een namens hen aangewezen autoriteit, het Hoofd van de Sectie Onderscheidingen van het Ministerie van Defensie schriftelijk in te lichten over de uitreiking.

Vervolgens draagt deze zorg voor het ter publicatie aanbieden van het Koninklijk besluit aan de Nederlandse Staatscourant.

Ergo: indien wordt nagelaten de Sectie Onderscheidingen van de uitreiking in kennis te stellen, zal dit o.a. tot

gevolg hebben dat vermelding in de Staatscourant niet zal plaatsvinden.

Tot slot.

Ik ben mij ervan bewust dat de herziening van het decoratiestelsel met ingang van 26 april 1996 niet in alle gevallen tot de beoogde resultaten heeft geleid. In veel gevallen lag de oorzaak mede in het ontbreken van voldoende concrete motivering en/of in het ontbreken van voldoende elementen waaruit het bijzondere karakter van de verdiensten en het belang voor de samenleving kon worden afgeleid.

In dit verband wijs ik er wellicht ten overvloede op dat bijzondere verdiensten worden afgeleid van concrete feiten (activiteiten, gebeurtenissen, projecten, cijfers, jaartallen) en niet zozeer van algemene persoonlijke kwaliteiten. Niet onderbouwde algemene kwalificaties worden als "wollig taalgebruik" terzijde geschoven. Mede hierom is een juiste en zo gedetailleerd mogelijke beantwoording van vraag 3 op het voorstelformulier vereist. Dit biedt in elk geval het noodzakelijke raamwerk, waar omheen het verhaal van de bijzondere verdiensten wordt opgebouwd. Wat verder ter ondersteuning van het voorstel kan dienen, dient in bijlage bij het voorstel te worden gevoegd.

De recente praktijk leert dat goed gemotiveerde voorstellen, waarin vraag 3 van het formulier en de bijbehorende subvragen in verhaalvorm uitvoerig zijn uitgewerkt met vermelding van concrete feiten, zo mogelijk aangevuld met afdrucken van publikaties uit defensie-, lokale- of onderdeelbladen, verklaringen van derden, adhesiebetuigingen en wat verder ook maar ter ondersteuning kan dienen, beslist goede kans maken.

Ook in die gevallen waar het bijzondere verdiensten in de hoofdfunctie betreft!

Dit vraagt echter wel de serieuze aandacht en het kost moeite, maar de resultaten mogen er zijn.

Inmiddels hebben we bij diverse vieringen van de Algemene Gelegenheid kunnen zien dat meerdere personen - van verschillende rangen en standen - werden gedecoreerd op grond van de bijzondere verdiensten vanuit hun functie.

Ik ben van mening dat velen in onze defensie-organisatie en naaste relaties zodanige bijzondere verdiensten hebben dat zij ook - of misschien wel juist - in de zin van het herziene decoratiestelsel decorabel zouden kunnen worden geacht.

Voor deze personen, uw collega's, vraag ik uw maximale oplettendheid en inzet, teneinde de bijzonder verdienstelijken jegens de samenleving en defensie, die zich ook binnen uw blikveld zullen bevinden, de verdiende Koninklijke erkenning te kunnen blijven verlenen.

Daarnaast is duidelijk dat ook het toetsingsbeleid zich doorlopend ontwikkelt. Om die reden kan het in bepaalde gevallen zinvol zijn een eerder afgewezen voorstel opnieuw in te dienen, waarbij goed rekening ware te houden met in het bijzonder de beantwoording van vraag 3 van het voorstelformulier.

Voor eventuele vragen kunt u terecht bij de Directeur Personeel van uw krijgsmachtdeel, respectievelijk Hoofd Personeelszaken CO, directeur DICO of, voor de overigen, bij het Hoofd van de Sectie Onderscheidingen van het Ministerie van Defensie.

Circulaire voorstellen Koninklijke onderscheidingen

Vastst./Wijz datum	Bron	Nummer	Wijz. t.a.v.	Inwerkingtr. datum
01-06-04	PSG	DO 001/2004001801		
01-06-05	SG	DO 001/2005002034	Art. 2, data en telefoonrs	01-06-05
03-05-06	SG	DO 001/2006013760	data	03-05-06

1. Het Decoratiestelsel

1.1. Criteria

Zoals bekend gelden met ingang van de Algemene Gelegenheid 1996 de nieuwe criteria. Deze zijn opgenomen in de artikelen 1 en 2 van het Reglement op de Orde van de Nederlandse Leeuw en de Orde van Oranje-Nassau, Stb. 1995, 264 (aangeduid als: Ordereglement).

Bij de nieuwe criteria ligt de nadruk op de bijzondere verdiensten van decorandus/-a jegens de samenleving; langdurige en karaktervolle plichtsbetrachting kan daarbij een aanvullend criterium zijn.

Dit neemt echter niet weg dat ook aantoonbare bijzondere verdiensten in de hoofdfunctie die voor de samenleving van belang zijn een persoon decorabel kunnen maken (zie ook de slotopmerkingen).

Derhalve kunnen ook bijzondere verdiensten in of in het verlengde van een functie bijzondere verdiensten in de zin van het Ordereglement zijn. Een zorgvuldige en met concrete feiten en omstandigheden (o.m. jaartallen, aantallen, intensiteit) gemotiveerde beantwoording van vraag 3.1. van het voorstelformulier, waarbij de betekenis van die verdiensten voor de samenleving centraal staat, is hierbij van cruciaal belang.

1.2. Procedure

In het algemeen geldt dat bij de Minister van Defensie ingediende voorstellen voor Koninklijke onderscheidingen via de Burgemeester van de woonplaats van decorandus/-a, en de Commissaris van de Koningin, ter advisering worden doorgeleid naar het Kapittel voor de civiele orden.

Koninklijke onderscheidingen kunnen worden verleend bij Algemene Gelegenheid (Koninginnedag) of bij een door de voorsteller aan te geven tussentijdse gelegenheid, welke verband houdt met de bijzondere verdiensten op grond waarvan decorandus/-a decorabel wordt geacht.

1.3. Decoratievoorstellen met betrekking tot buitenlanders

Over dit onderwerp zijn een aantal afspraken gemaakt met het Kapittel voor de civiele orden. Te uwer informatie vat ik hier de belangrijkste punten samen.

Uiteraard kunnen ook voorstellen worden ingediend ten aanzien van buitenlanders in het buitenland of in Nederland, die zich bijzonder verdienstelijk hebben gemaakt jegens de samenleving. Deze voorstellen volgen binnen defensie dezelfde route als de overige voorstellen. Het gewone voorstelformulier met toelichting dient te worden gebruikt en toetsing geschiedt ook hier aan de hand van dezelfde algemene criteria, vermeld in het Ordereglement. In deze gevallen adviseert echter de Minister van Buitenlandse Zaken in plaats van de burgemeester en de Commissaris van de Koningin.

Met betrekking tot decoratieverlening op basis van reciprociteit moet worden opgemerkt dat dit - ter onderstreping van het symbolische element van de functievervulling in het kader van de bilaterale betrekkingen - in het vernieuwde stelsel alleen nog maar in speciale gevallen geldt ten aanzien van de ambassadeurs van een beperkt aantal landen en derhalve niet meer ten aanzien van (militaire) attachés.

2. Voorstellen Koninklijke onderscheidingen

De voorstellen die uitreiking van een Koninklijke onderscheiding ter gelegenheid van de Algemene Gelegenheid 2007 beogen, dienen zo spoedig mogelijk, doch uiterlijk 1 augustus 2006 te zijn ontvangen bij het Hoofd van de Sectie Onderscheidingen van het Ministerie van Defensie (zie het voorstelformulier en de bijbehorende toelichting).

De Burgemeesters en Commissarissen van de Koningin hebben vervolgens drie maanden de tijd alvorens de voorstellen uiterlijk 31 oktober 2006 bij het Kapittel voor de civiele orden moeten zijn ingediend.

Tussentijdse voorstellen dienen uiterlijk vijf maanden voor de gewenste datum van uitreiking bij het Hoofd van

de Sectie Onderscheidingen te zijn ingediend.

Voorstellen welke na de genoemde uiterste data worden ontvangen, worden wel in behandeling genomen doch een tijdige afhandeling van deze voorstellen kan niet worden gegarandeerd. Eventueel volgt dan doorschuiving naar een latere gelegenheid.

Met klem wijs ik u er op dat met het indienen van voorstellen niet tot een bepaalde datum hoeft te worden gewacht. Hoe eerder een voorstel wordt ingediend, des te meer tijd voor een zorgvuldige behandeling wordt gecreëerd. Voorstellen kunnen derhalve gedurende het hele jaar worden ingediend.

2.1. Voorstelformulieren

In het bijgevoegde model-voorstelformulier (bijlage 1) is de reeks vragen opgenomen die in samenspraak met het Kapittel voor de civiele orden is opgesteld. Hierin mag geen verandering worden aangebracht. In verband met een vlotte verwerking van de gegevens is ook het aanhouden van de volgorde waarin de vragen zijn opgenomen verplicht. Het zelf aanbrengen van wijzigingen hierin kan leiden tot retourzending waardoor vertraging in de behandeling zal ontstaan.

Formulier en toelichting van voorgaande jaren dienen te worden vernietigd. Wellicht ten overvloede merk ik op dat in het geval een voorstel wordt gedaan om een groep van personen voor een onderscheiding in aanmerking te brengen, voor ieder van deze personen een afzonderlijk voorstel moet worden ingediend. In de toelichting bij het voorstelformulier zijn nog belangrijke aanwijzingen voor de wijze van indienen opgenomen.

Onvolledig ingevulde voorstellen, voorstellen waarvan het formulier niet aan de gestelde eisen voldoet en voorstellen waarin (dienst-) afkortingen worden gebruikt, worden geretourneerd.

Wellicht ten overvloede wijs ik er op dat bij de beantwoording van vraag 3 (motivering) niet kan worden volstaan met een puntsgewijze beantwoording van de deelvragen in telegramstijl. De geformuleerde deelvragen moeten in elk geval worden beantwoord en kunnen derhalve dienen als raamwerk waar omheen een in goede volzinnen lopend betoog kan worden opgebouwd. De beoordeling van decoratievoorstellen wordt immers verricht door personen vanuit diverse maatschappelijke geledingen, waarbij ervan moet worden uitgegaan dat zij volledig onbekend zijn met de specifieke omstandigheden van decorandus en diens verdienstelijke activiteiten. Voor een goede oordeelsvorming teneinde het beoogde doel te bereiken en decorandus niet te kort te doen, is het van cruciale betekenis een zo compleet en duidelijk mogelijk beeld te schetsen en alles wat ter ondersteuning kan dienen in bijlage bij het voorstel te voegen.

2.2. Bewaken gegevens decorandus/-a

Speciale aandacht vraag ik voor het volgende.

Mocht door overplaatsing, bevordering, verhuizing, ontslag, overlijden of door andere omstandigheden wijziging komen in één of meer gegevens zoals vermeld op het ingediende voorstel, of mocht er aanleiding ontstaan tot intrekking van het voorstel, dan dient hiervan onverwijld schriftelijk of -het geval dienende- telefonisch mededeling te worden gedaan aan de Sectie Onderscheidingen van het Ministerie van Defensie (tel.: 070-3187126).

2.3. Behandeling van voorstellen

De voorstellen moeten als van zeer vertrouwelijke aard worden beschouwd en behandeld. Zij dienen geheim te blijven voor decorandus/-a alsmede voor een ieder die ter zake niet van advies moet dienen en dienen te worden geclassificeerd als "personeelsvertrouwelijk/persoonlijk".

Externe contacten met betrekking tot door defensie ingediende decoratievoorstellen dienen altijd te verlopen door tussenkomst van de Sectie Onderscheidingen.

Titel Handboek Onderscheidingen
Status Definitief
Datum

Hoofddirectie Personeel
Sectie Onderscheidingen

Voorstellen betreffende personen, die de overheidsdienst vóór 1 januari 2006 hebben verlaten, kunnen niet meer door tussenkomst van de Minister van Defensie in behandeling worden genomen. In voorkomend geval dient u het voorstel in te dienen bij de burgemeester van de woonplaats van decorandus/-a.

Volledigheidshalve wijs ik u erop dat, mocht een eerder ingediend voorstel niet zijn gehonoreerd en u van mening bent dat betrokkene bij de eerstvolgende Algemene Gelegenheid opnieuw in beschouwing zou moeten worden genomen voor een Koninklijke onderscheiding, door u opnieuw een voorstel moet worden ingediend.

U dient hierbij uiteraard rekening te houden met de gememoreerde criteria en procedure.

Het is dringend noodzakelijk, dat stipt de hand wordt gehouden aan de hiervoren genoemde data, aangezien het anders niet mogelijk is alle voorbereidende maatregelen te treffen.

2.4. Publikatie Staatscourant.

Direct na de uitreikingshandeling dient de uitreikende autoriteit, doorgaans de minister of de burgemeester van de woonplaats van decorandus/-a danwel een autoriteit namens hen, het Hoofd van de Sectie Onderscheidingen van het Ministerie van Defensie schriftelijk in te lichten over de uitreiking.

Vervolgens draagt deze zorg voor het ter publikatie aanbieden van het Koninklijk besluit aan de Nederlandse Staatscourant.

Ergo: indien wordt nagelaten de Sectie Onderscheidingen van de uitreiking in kennis te stellen, zal dit tot gevolg hebben dat vermelding in de Staatscourant niet zal plaatsvinden.

Tot slot.

Ik ben mij ervan bewust dat de herziening van het decoratiestelsel met ingang van 26 april 1996 niet in alle gevallen tot de beoogde resultaten heeft geleid. In veel gevallen lag de oorzaak mede in het ontbreken van voldoende concrete motivering en/of in het ontbreken van voldoende elementen waaruit het bijzondere karakter van de verdiensten en het belang voor de samenleving kon worden afgeleid.

In dit verband wijs ik er wellicht ten overvloede op dat bijzondere verdiensten worden afgeleid van concrete feiten (activiteiten, gebeurtenissen, projecten, cijfers, jaartallen) en niet zozeer van algemene persoonlijke kwaliteiten. Niet onderbouwde algemene kwalificaties worden als "wollig taalgebruik" terzijde geschoven. Mede hierom is een juiste en zo gedetailleerd mogelijke beantwoording van vraag 3 op het voorstelformulier vereist. Dit biedt in elk geval het noodzakelijke raamwerk, waar omheen het verhaal van de bijzondere verdiensten wordt opgebouwd. Wat verder ter ondersteuning van het voorstel kan dienen, dient in bijlage bij het voorstel te worden gevoegd.

De recente praktijk leert dat goed gemotiveerde voorstellen, waarin vraag 3 van het formulier en de bijbehorende subvragen in verhaalvorm uitvoerig zijn uitgewerkt met vermelding van concrete feiten, zo mogelijk aangevuld met afdrukken van publikaties uit defensie-, lokale- of onderdeelbladen, verklaringen van derden, adhesiebetuigingen en wat verder ook maar ter ondersteuning kan dienen, beslist goede kans maken. Ook in die gevallen waar het bijzondere verdiensten in de hoofdfunctie betreft!

Dit vraagt echter wel de serieuze aandacht en het kost moeite, maar de resultaten mogen er zijn.

Dat hebben we bij de op 29 april jl. gevierde Algemene Gelegenheid kunnen zien, toen enkele personen - van verschillende rangen en standen - werden gedecoreerd op grond van de bijzondere verdiensten vanuit hun functie.

Ik ben van mening dat velen in onze defensie-organisatie en naaste relaties zodanige bijzondere verdiensten hebben dat zij ook -of misschien wel juist- in de zin van het herziene decoratiestelsel decorabel zouden kunnen worden geacht.

Voor deze personen, uw collega's, vraag ik uw maximale oplettendheid en inzet, teneinde de bijzonder

Titel Handboek Onderscheidingen
Status Definitief
Datum

Hoofddirectie Personeel
Sectie Onderscheidingen

verdienslijken jegens de samenleving en defensie, die zich ook binnen uw blikveld zullen bevinden, de verdiende Koninklijke erkenning te kunnen blijven verlenen.

Daarnaast is duidelijk dat ook het toetsingsbeleid zich doorlopend ontwikkelt. Om die reden kan het in bepaalde gevallen zinvol zijn een eerder afgewezen voorstel opnieuw in te dienen, waarbij goed rekening ware te houden met in het bijzonder de beantwoording van vraag 3 van het voorstelformulier.

Voor eventuele vragen kunt u terecht bij de Sectie Onderscheidingen van het Ministerie van Defensie.

De Lintjesregen 2007 valt op vrijdag 27 april.

Ereteken voor Verdienste

Ter kennis wordt gebracht:

1. de tekst van de ministeriële regeling van 16 april 1987, nr. PO 87/055/2101, houdende de instelling van het Ereteken voor Verdienste;
2. de tekst van de ministeriële kennisgeving van 18 mei 1988, nr. DO 88/055/10466 houdende vaststelling van nadere aanwijzingen ter zake van de onder A. genoemde regeling.

Vastst./Wijz datum	Bron	Nummer	Inwerkingtr. datum
16-04-87	SG	PO 87/055/2101	16-04-87
23-07-02	SG	DO 055/2002 001827	
23-07-02	Stcrt.	205	

Artikel 1

Ingesteld wordt het "Ereteken voor Verdienste".

Artikel 2

Het Ereteken wordt verleend in goud of in zilver.

Artikel 3

Het Ereteken kan worden toegekend aan degene, die een uitzonderlijke prestatie heeft geleverd danwel zich op uitzonderlijke wijze verdienstelijk heeft gemaakt voor de Nederlandse krijgsmacht.

Artikel 4

De toekenning van het Ereteken kan zowel aan Nederlanders als aan vreemdelingen geschieden.

Artikel 5

Het Ereteken kan postuum worden toegekend.

Artikel 6

De toekenning van het Ereteken geschiedt door de Minister van Defensie.

Artikel 7

1. Het versiersel, uitgevoerd in goud of in zilver, bestaat uit de Nederlandse leeuw, gaande over een onklaar anker, beneden vergezeld van een vliegende adelaar, de kop naar rechts, alles in reliëf binnen een omlijsting bestaande uit een smalle rand in de vorm van zes bastions, een blauwe geëmailleerde omlijsting waarin zes ravelijnen en een smalle rand met zes grote en zes kleine punten; aan de achterzijde eveneens in reliëf de woorden "Minister van Defensie" en "Koninkrijk der Nederlanden".
2. De middellijn van het versiersel bedraagt 45 mm.
3. Het versiersel is door middel van een ring verbonden aan een blauw moiré lint van 37 mm breed met aan de boorden een rode baan van 3 mm, gevolgd door een witte baan van 2 mm.

Artikel 8

1. Degene, aan wie het Ereteken is toegekend is gerechtigd tot het dragen van alleen het lint, danwel tot het dragen van het Ereteken van verkleind model.
2. Indien van het Ereteken in goud alleen het lint wordt gedragen, is op dit lint een palmtak van verguld metaal aangebracht.

Artikel 9

De toekenning van het Ereteken gaat vergezeld van een op naam gestelde oorkonde.

Artikel 10

De kosten van de vervaardiging van het versiersel met toebehoren komen ten laste van het Rijk.

Artikel 11

Deze regeling treedt in werking met ingang van de datum van ondertekening en zal in de Staatscourant worden geplaatst.

Administratieve bepalingen Ereteken voor verdienste

1. De voorstellen dienen langs de hiërarchieke weg te worden aangeboden aan het Hoofd van de Sectie Onderscheidingen van het Ministerie van Defensie.
2. In de aanbieding dient tot uitdrukking te komen bij welke gelegenheid de onderscheiding moet worden uitgereikt.
3. Het voorstel dient te worden opgemaakt volgens de hierbij gevoegde bijlage (nieuw model 2002 + toelichting).
4. Bescheiden welke de aanvraag nader motiveren, behoren te worden overgelegd.

Adviescommissie

1. De voorstellen voor toekenning van het Ereteken voor Verdienste worden om advies voorgelegd aan de Adviescommissie.
2. De Adviescommissie bestaat uit:
  - a. de secretaris-generaal, voorzitter, tevens lid;
  - b. de chef van het kabinet van de chef defensiestaf, lid;
  - c. de Krijgsmachtadjudant, lid;
  - d. een door de bevelhebber der zeestrijdkrachten aangewezen vertegenwoordiger van de Koninklijke Marine, lid;
  - e. een door de bevelhebber der landstrijdkrachten aangewezen vertegenwoordiger van de Koninklijke Landmacht, lid;
  - f. een door de bevelhebber der luchstrijdkrachten aangewezen vertegenwoordiger van de Koninklijke Luchtmacht, lid;
  - g. een door de bevelhebber van de Koninklijke Marechaussee aangewezen vertegenwoordiger van de Koninklijke Marechaussee, lid;
  - h. een door de commandant defensie interservice commando aangewezen vertegenwoordiger van het defensie interservice commando, lid;
  - i. het hoofd van de sectie onderscheidingen, lid, tevens secretaris.
3. In voorkomend geval kan de Adviescommissie zich laten bijstaan door deskundigen.

Nadere aanwijzingen ereteken van verdienste

I Toelichting op het instellingsbesluit

Vervallen

II Administratieve bepalingen

1. De voorstellen dienen langs de hiërarchieke weg te worden aangeboden aan het hoofd van de sectie onderscheidingen van het Ministerie van Defensie.
2. In de aanbieding dient tot uitdrukking te komen bij welke gelegenheid de onderscheiding moet worden uitgereikt.
3. Het voorstel dient te worden opgemaakt volgens de hierbij gevoegde bijlage.
4. Bescheiden welke de aanvraag nader motiveren, behoren te worden overgelegd.

III Adviescommissie

1. De voorstellen voor toekenning van het Ereteken voor Verdienste worden om advies voorgelegd aan de Adviescommissie.
2. De Adviescommissie bestaat uit:
  - de secretaris-generaal, voorzitter, tevens lid;
  - de chef van het kabinet van de chef defensiestaf, lid;
  - De krijgsmachtadjutant, lid;
  - een door de bevelhebber der zeestrijdkrachten aangewezen vertegenwoordiger van de Koninklijke Marine, lid;
  - een door de bevelhebber der landstrijdkrachten aangewezen vertegenwoordiger van de Koninklijke Landmacht, lid;
  - een door de bevelhebber der luchstrijdkrachten aangewezen vertegenwoordiger van de Koninklijke Luchtmacht, lid;
  - een door de bevelhebber van de Koninklijke Marechaussee aangewezen vertegenwoordiger van de Koninklijke Marechaussee, lid;
  - een door de bevelhebber van het defensie interservice commando aangewezen vertegenwoordiger van het defensie interservice commando, lid;
  - het hoofd van de sectie onderscheidingen, lid tevens secretaris.
3. In voorkomend geval kan de Adviescommissie zich laten bijstaan door deskundigen.

IV Slotbepaling

Het Ereteken voor Verdienste wordt in de protocollaire volgorde van dragen geplaatst direct na de medaille van het Rode Kruis.

Dapperheidsonderscheidingen

Inleiding

In deze rubriek vindt u alles over dapperheidsonderscheidingen.

Er wordt hierbij onderscheid gemaakt tussen

- dapper gedrag tijdens oorlogsomstandigheden of daarmee vergelijkbare omstandigheden
- levensreddend optreden

Door deze tweedeling volstaat een tweetal formulieren om het te decoreren dappere gedrag of levensreddend optreden onder de aandacht te brengen van de betreffende adviescolleges. Daar wordt een advies uitgebracht over de vraag of het dappere gedrag decorabel is en zo ja, welke onderscheiding het meest van toepassing is.

Onder oorlogsomstandigheden of vergelijkbare omstandigheden wordt uitdrukkelijk ook begrepen de tegenwoordige inzet van de krijgsmacht ter bevordering of handhaving van de vrede.

Levensreddend optreden kan zowel onder oorlogsomstandigheden als onder vredesomstandigheden plaatsvinden. De specifieke omstandigheden daarbij zullen een indicatie moeten geven welk van de twee formulieren en dus welk type onderscheiding het meest van toepassing wordt geacht.

Beide typen onderscheidingen kunnen zowel aan militairen als aan niet-militairen worden toegekend.

Hoe dan ook, altijd moet worden aangetoond wat de te decoreren persoon meer heeft gedaan dan normaliter van iemand in een dergelijke positie mocht worden verwacht, waarbij tevens de mate van gelopen risico of zelfopoffering belangrijk is.

Voor iedere dappere persoon dient een aparte voordracht te worden ingediend.

De Koninklijke vermelding bij Dagorder wordt niet aan individuen toegekend, maar kan worden toegekend aan een schip van de Koninklijke marine.

Voor een juiste beeldvorming en voor het opstellen van een optimale motivering, is het van groot belang om de respectievelijke criteria, toelichtingen en administratieve aanwijzingen na te lezen.

Militaire Willems-Orde

Wet herziening Wet instelling Militaire Willems-Orde

Vastst./Wijz datum	Bron	Nummer	Inwerkingtr. datum
30-04-1815	Stb.	33	
30-04-40	Stb.	100	
24-05-56	Stb.	289	
12-12-85	Stb.	660	
22-12-93	Stb.	692	01-01-94

Artikel 1

1. Er is een Orde, strekkende tot belooning van militairen, in dienst van het Koninkrijk der Nederlanden, die zich in den strijd door het bedrijven van uitstekende daden van moed, beleid en trouw, hebben onderscheiden.
2. In bijzondere gevallen kunnen ook niet-militaire Nederlandsche onderdanen alsmede vreemdelingen, die zich door zoodanige daden hebben onderscheiden, in de Orde worden opgenomen.

Artikel 2

De Orde draagt den naam van Militaire Willems-Orde.

Artikel 3

Het Grootmeesterschap van de Orde is onafscheidelijk aan de Kroon der Nederlanden verbonden.

Artikel 4

1. De Orde bestaat uit vier klassen. De ridders der 1e klasse dragen den titel van Ridder-Grootkruis, die der 2e klasse dien van Commandeur, die der 3e klasse en die der 4e klasse dien van ridder.
2. Waar in deze wet van "ridders der Militaire Willems-Orde", zonder aanduiding van klasse, wordt gesproken, worden daarmede de ridders van alle klassen aangeduid.

Artikel 5

Alle benoemingen en bevorderingen in de Orde geschieden door Ons.

Artikel 6

1. Het Ordeteeken bestaat uit een wit geëmailleerd kruis, gedekt door een Koninklijke kroon; de vier omlijste armen van het kruis zijn van gelijke lengte, loopen van het midden breed uit, zijn aan het uiteinde ingekeept en voorzien van geparelde punten. De armen dragen aan voor- en achterzijde in gouden letters de woorden: Voor Moed Beleid Trouw
2. Tusschen de armen van dit kruis liggen die van een groen geëmailleerd Bourgondisch kruis. In het hart der beide kruisen ligt aan de voorzijde een gouden vuurslag, aan de achterzijde een blauw geëmailleerd medaillon, in het midden waarvan een lauwerkrans, omvattende de letter W. Het bij het ordeteeken behoorend lint is oranje met twee smalle Nassau-blauwe strepen.

Artikel 7

1. Het teeken van onderscheiding voor de leden der Orde is:

Voor den ridder der 4e klasse: het ordeteeken te dragen op het lint op de linkerborst; de middellijn van het wit geëmailleerde kruis bedraagt 42 millimeter, die van het Bourgondische kruis 36 millimeter: de omlijsting van eerstgenoemd kruis en van het medaillon, de gepareelde punten, de lauwerkrans, de W en de kroon zijn van zilver; de breedte van het lint bedraagt 27 millimeter en in opgemaakten vorm 48 millimeter;

Voor den ridder der 3e klasse: als voor den ridder der 4e klasse, doch de omlijsting van het wit geëmailleerde kruis en van het medaillon, de gepareelde punten, de lauwerkrans, de W en de kroon zijn van goud en op het lint is een rozet;

Voor den commandeur: als voor den ridder der 3e klasse, doch de middellijn van het wit geëmailleerde kruis bedraagt 50 millimeter, die van het Bourgondische kruis 42 millimeter: het ordeteeken te dragen zonder lint op de linkerborst en tevens aan een lint, breed 55 millimeter, om den hals;

Voor den ridder-grootkruis: het ordeteeken als voor den commandeur, doch zonder kroon, bevestigd op een achtpuntige, uit 40 stralen bestaande, bolvormige zilveren ster, zonder lint te dragen op de linkerborst; de ster heeft een middellijn van 80 millimeter, terwijl de punten gepareeld zijn. Het ordeteeken als voor den commandeur tevens te dragen aan een lint, breed 101 millimeter, als sjerp over den rechterschouder naar de linkerheup.

2. Standmodellen van de onderscheidingsteekenen voor de ridders der verschillende klassen worden door Ons vastgesteld.

3. Het is den ridders der Militaire Willems-Orde vergund het ordeteeken van verkleind model onderaan het lint dan wel alleen het lint te dragen; gekleed in militaire uniform echter alleen voor zoover zulks in de desbetreffende voorschriften is toegestaan. Door Ons wordt bepaald in welke gevallen de ridders verplicht zijn de model ordeteekenen te dragen.

Artikel 8

1. De eed (belofte), welke door den tot ridder der Militaire Willems-Orde benoemde wordt afgelegd, luidt: "Ik zweer (beloof) mij als een getrouw en wakker ridder te zullen gedragen, mijn leven altoos te zullen veil hebben voor Koning en Vaderland en door al mijn vermogen mij steeds trachten waardig te maken de onderscheiding, mij door den Koning toegestaan.

Zoo waarlijk helpe mij God almachtig. (Dat belooft ik.)"

2. Vreemdelingen leggen den eed (de belofte) niet af.

Artikel 9

1. De ridders der 4e klasse beneden de rang van officier genieten een toelage, volgens de rang of stand, bekleed op het ogenblik, dat zij zich de onderscheiding hebben waardig gemaakt, naar reden van de volgende bedragen per jaar:

de onderluitenant, de adjudant-onderofficier en de met deze gelijk gestelde f 650

de sergeant-majoor en de met dezen gelijkgestelde f 540

de overigen f 400

2. De ridders der 3e klasse beneden den rang van officier genieten, met toepassing van het bepaalde in het voorgaande lid, toelagen gelijk aan het dubbele der in dat lid vermelde bedragen.

3. Heeft de benoeming tot ridder der 3e of der 4e klasse plaats gehad ter zake van twee of meer feiten, op verschillende tijdstippen verricht, dan wordt de toelage toegekend naar den rang of den stand, welke bij het verrichten van het laatste feit werd bekleed.

4. Bij bevordering tot den rang van officier alsmede bij het verlaten van den militairen dienst, blijft de toelage

behouden.

5. Bij benoeming van een niet-militair Nederlandsch onderdaan of vreemdeling tot ridder der 4e of der 3e klasse wordt in elk voorkomend geval door Ons bepaald of aan den betrokkene eene toelage, als bedoeld in de leden 1 en 2 zal worden toegekend.

6. Aan de weduwe van een ridder der Militaire Willems-Orde wordt gedurende haar weduwelijken staat een jaarlijksche toelage toegekend, bedragende de helft van de door haar echtgenoot (c.q. laatsten echtgenoot) als ridder genoten toelage. Indien de ridder geen weduwe nalaat, dan wel deze komt te overlijden, wordt bovengenoemde toelage uitgekeerd aan zijn minderjarige wettige of gewettigde kinderen, waarbij elk kind een evenredig deel ontvangt.

7. De uitbetaling der toelagen geschiedt volgens door Ons te stellen regelen.

8. De in dit artikel genoemde bedragen luiden in Nederlandse guldens.

Artikel 10

1. Tot goedmaking van de toelagen, in artikel 9 bedoeld, zoomede van de verdere onkosten der Orde, wordt jaarlijks eene som op de begrotingen van Nederland, de Nederlandse Antillen en Aruba gebracht.

2. De toelagen komen ten laste van de begroting van het Rijksdeel, waaruit de betrokkene, tijdens het verrichten van zijn uitstekende daad, werd bezoldigd; voor zover betreft hen, die niet uit een dier begrotingen werden bezoldigd, ten laste van de begroting van Nederland, indien de daad is verricht in Nederland of elders buiten de Nederlandse Antillen en Aruba, en ten laste van de desbetreffende begroting van één der evengenoemde Overzeese Rijksdelen, ingeval de daad in een dezer Rijksdelen is verricht.

Artikel 11

1. Het Kapittel der Orde zal bestaan uit een door Ons te bepalen aantal leden en plaatsvervangende leden, zoo mogelijk allen ridders der Militaire Willems-Orde.

2. De Kanselier der Nederlandsche Orden is lid en voorzitter van het Kapittel. Het Kapittel voegt zich een secretaris toe.

3. De leden, zoomede de plaatsvervangende leden van het Kapittel, worden door Ons benoemd en ontslagen.

4. De taak van het Kapittel wordt door Ons omschreven.

Artikel 12

1. Degene aan wie een onderscheiding in de Orde is verleend, is, indien hij ingevolge rechterlijke veroordeling rechtens van zijn vrijheid is beroofd, onbevoegd de onderscheiding te dragen.

2. Een onderscheiding in de Orde vervalt, indien degene aan wie de onderscheiding is verleend: onherroepelijk is veroordeeld tot een gevangenisstraf van ten minste een jaar; oneervol is ontslagen uit enig openbaar ambt of beroep.

3. Het vervallen van een onderscheiding in de Orde heeft tot gevolg het verlies van het ordeteken en van het recht op de toelagen, in artikel 9 bedoeld.

Artikel 13

Vervallen.

Artikel 14

Door Ons kan aan eenig onderdeel der krijgsmacht, dat zich in den strijd bijzonder heeft onderscheiden, het ordeteken, vastgesteld voor den ridder der 4e klasse, worden toegekend. Dit ordeteken zal worden

gevoerd in het vaandel, den standaard of de vlag van het betrokken onderdeel, of op waardige wijze worden bewaard ten bureele van deszelfs commandeerenden officier, indien het onderdeel niet over een vaandel, standaard of vlag beschikt.

Artikel 15

In een door Ons vast te stellen Reglement betreffende de Militaire Willems-Orde worden de vereischte voorschriften gegeven, welke voor de uitvoering van deze wet worden noodig geacht.

Overgangs- en slotbepalingen

Artikel 16

De ordeteekenen, vóór de inwerkingtreding dezer wet verleend, mogen onveranderd worden gedragen.

Artikel 17

1. Deze Wet is verbindend voor het gehele Koninkrijk.
2. Zij treedt in werking op een nader door Ons te bepalen tijdstip.
3. Bij de inwerkingtreding van deze wet vervalt de Wet van 30 April 1815, no. 5 (Stb. no. 23), zooals deze is gewijzigd bij de Wetten van 22 April 1864 (Stb. no. 33), 15 April 1886 (Stb. no. 64) en 31 December 1920 (Stb. no. 941).

Eresabel

Eeresabel voor officieren van het leger

Vastst./Wijz datum: 07-03-1876

Bron: Kb

Nummer: N.51

Artikel 1

Aan reeds gedecoreerde officieren van het leger en de schutterijen hier te lande, die zich door daden van dapperheid op nieuw bijzonder onderscheiden, kan door Ons eene eeresabel worden uitgereikt.

Artikel 2

Telkens wanneer er sprake kan zijn van de toekenning van dusdanig eereblijk, zal daaromtrent aan Ons eene afzonderlijke voordragt wordt gedaan.

Artikel 3

De eeresabel is zooveel mogelijk van het model infanterie- of kavallerie-sabel, zoodat zij in dienst kan worden gedragen.

Artikel 4

De kling zal zijn Turksch gedamasceerd, waarop als opschrift en relief aan de eene zijde: Koning Willem III, voor betoonde dapperheid, en aan de andere zijde, de naam en rang van de belanghebbende en de plaats waar en het jaar waarin het feit werd verrigt.

Artikel 5

Het gevest zal zijn te zamen gesteld uit een hoornen greep, omkleed met zilverdraad, zwaar vergulden sierlijken beugel met leeuwenkop en stootplaat, welke laatste aan de buitenzijde zal zijn voorzien van een door lauwertakken omgeven kroon, terwijl aan de buitenzijde der greep een verguld beslag van af den leeuwenkop tot op de stootplaat zal worden aangebragt, het een en ander naar het gewijzigd model voor het Indisch leger.

Artikel 6

De scheede zal voor de infanterie-sabel van nieuw- of berlijnsch zilver van eerste qualiteit, en voor de kavallerie-sabel van gepolijst staal met vergulde banden en ringen, vervaardigd zijn.

Bronzen Leeuw

Vastst./Wijz datum	Bron	Nummer
30-03-44	Stb.	E21
09-11-44	Stb.	E147

Artikel 1

Er wordt ingesteld de Bronzen Leeuw.

Artikel 2

De Bronzen Leeuw wordt door Ons toegekend aan militairen in dienst van het Koninkrijk der Nederlanden, die zich in den strijd tegenover den vijand door het bedrijven van bijzonder moedige en beleidvolle daden hebben onderscheiden.

Artikel 3

De Bronzen Leeuw kan, om redenen, vermeld in artikel 2, mede worden toegekend aan:

1. niet-militairen, Nederlander of Nederlandsch onderdaan zijnde;
2. vreemdelingen, indien hun optreden heeft gestrekt ten behoeve van den Nederlandschen Staat.

Artikel 4

Het versiersel van den Bronzen Leeuw, waarvan het model nader zal worden vastgesteld, bestaat uit een kruis uitgevoerd in brons en gedekt door een cirkelvormig schild. Op de voorzijde is en relief aangebracht de gekroonde Nederlandsche Leeuw.

De keerzijde van het kruis is vlak en zonder versiering.

Het kruis is bevestigd aan een 37 millimeter breed zijden lint verdeeld in negen gelijke verticale banen, afwisselend oranje en Nassausch blauw, de banen aan de randen beide Nassausch blauw.

Artikel 5

Zij, aan wie de Bronzen Leeuw reeds eenmaal is toegekend, en die daarna wederom door gelijkwaardige daden in aanmerking komen voor die onderscheiding, dragen het Arabisch cijfer "2" in goud op het lint van den Bronzen Leeuw. Bij een volgende gelijkwaardige daad kan het cijfer "2" worden verhoogd tot "3".

Artikel 6

De Bronzen Leeuw kan ook posthuum worden toegekend.

Artikel 7

In bijzondere gevallen, te Onzer beoordeeling, kan de Bronzen Leeuw tijdelijk of blijvend worden ontnomen aan hen, die zich dit eereteeken niet langer waardig toonen.

Artikel 8

Voorstellen tot het ontnemen van een verleenden Bronzen Leeuw kunnen aan Ons worden gedaan door Onzen Minister, van wien de voordracht tot het toekennen der onderscheiding is uitgegaan.

Artikel 9

De Bronzen Leeuw treedt in plaats van de tot dusverre verleende "Eervolle Vermelding", gedragen op het Bronzen Kruis of het Vliegerkruis, en van de tot dusver verleende "Gesp", gedragen op het Kruis van Verdienste.

Artikel 10

Dit besluit treedt in werking met ingang van den dag zijner opneming in het Staatsblad.

Artikel 11

In bijzondere gevallen is de Bevelhebber der Nederlandsche Strijdkrachten bevoegd den Bronzen Leeuw onmiddellijk toe te kennen aan een militair onder zijn bevel, indien deze militair zich op het slagveld tegenover den vijand door het bedrijven van bijzonder moedige en beleidvolle daden heeft onderscheiden.

Artikel 12

De Bevelhebber der Nederlandsche Strijdkrachten zal van het toekennen van den Bronzen Leeuw met omschrijving der daad, die tot de toekenning aanleiding heeft gegeven, onverwijld aan Ons kennis geven. Deze kennisgeving zal geschieden langs het betrokken Departement van Algemeen Bestuur.

Artikel 13

De toekenning volgens artikel 11 kan niet posthuum geschieden.

Artikel 14

Voorstellen tot het ontnemen van een Bronzen Leeuw, verleend door den Bevelhebber der Nederlandsche Strijdkrachten, kunnen aan Ons worden gedaan door Onzen Minister onder wiens departement de gedecoreerde persoon ten tijde van de toekenning der onderscheiding ressorteerde.

Artikel 15

Wij behouden Ons het recht voor de in artikel 11 aan den Bevelhebber der Nederlandsche Strijdkrachten gegeven bevoegdheid te allen tijde in te trekken.

Bronzen kruis

Vastst./Wijz datum: 01-06-1944

Bron: Stb.

Nummer: E37

Artikel 1

Er wordt ingesteld een Bronzen Kruis.

Artikel 2

Het Bronzen Kruis wordt door Ons toegekend aan militairen in dienst van het Koninkrijk der Nederlanden, die zich door moedig of beleidvol optreden tegenover den vijand hebben onderscheiden.

Artikel 3

Het Bronzen Kruis kan, om de redenen, vermeld in artikel 2, mede worden toegekend aan:

1. niet-militairen, Nederlander of Nederlandsch onderdaan zijnde;
2. vreemdelingen, indien hun optreden heeft gestrekt ten behoeve van den Nederlandschen Staat.

Artikel 4

Het Bronzen Kruis, waarvan het model door Ons zal worden vastgesteld, bestaat uit een vierarmig bronzen kruis. Het kruis is bevestigd op een oranje zijden lint ter breedte van 37 millimeter, in het midden voorzien van een 6 millimeter breede verticale streep van Nassausch blauw.

Artikel 5

Zij, aan wie het Bronzen Kruis reeds eenmaal is toegekend en die daarna wederom door gelijkwaardige daden deze onderscheiding deelachtig worden, dragen het Arabische cijfer "2" in goud op het lint van het Bronzen Kruis. Bij een volgende gelijkwaardige daad wordt het cijfer "2" verhoogd tot "3" en verder.

Artikel 6

In bijzondere gevallen, te Onzer beoordeeling, kan het Bronzen Kruis, tijdelijk of blijvend worden ontnomen aan hen, die zich dit eereteken niet langer waardig toonen.

Artikel 7

Voorstellen tot het ontnemen van een verleend Bronzen Kruis kunnen aan Ons worden gedaan door Onzen Minister, van wien de voordracht tot het toekennen der onderscheiding is uitgegaan.

Artikel 8

Dit besluit treedt in werking op den dag volgende op dien zijner afkondiging in het Staatsblad.

Artikel 9

In bijzondere gevallen is de Bevelhebber der Nederlandsche Strijdkrachten bevoegd het Bronzen Kruis onmiddellijk toe te kennen aan een militair onder zijn bevel, indien deze militair zich op het slagveld door moedig of beleidvol optreden tegenover den vijand heeft onderscheiden.

Titel	Handboek Onderscheidingen
Status	Definitief
Datum	

Hoofddirectie Personeel
Sectie Onderscheidingen

Artikel 10

De Bevelhebber der Nederlandsche Strijdkrachten zal van het toekennen van het Bronzen Kruis met omschrijving der daad, die tot de toekenning aanleiding heeft gegeven, onverwijld aan Ons kennis geven. Deze kennisgeving zal geschieden langs het betrokken Departement van Algemeen Bestuur.

Artikel 11

Voorstellen tot het ontnemen van een Bronzen Kruis, verleend door den Bevelhebber der Nederlandsche Strijdkrachten, kunnen aan Ons worden gedaan door Onzen Minister onder wiens departement de gedecoreerde persoon ten tijde van de toekenning der onderscheiding ressorteerde.

Artikel 12

Wij behouden Ons het recht voor de in Artikel 9 aan den Bevelhebber der Nederlandsche Strijdkrachten gegeven bevoegdheid te allen tijde in te trekken.

Kruis van Verdienste

Vastst./Wijz datum	Bron	Nummer	Wijz. t.a.v.
01-06-1944	Stb.	E38	
09-11-1944	Stb.	E149	Art. 8 t/m 11 (nw)
10-04-1946	Stb.	G89	Art. 4a (nw)

Artikel 1.

Er wordt ingesteld een Kruis van Verdienste.

Artikel 2.

Het Kruis van Verdienste wordt door Ons toegekend aan Nederlanders, Nederlandsche onderdanen of vreemdelingen, die zich in verband met vijandelijke actie door moedig en beleidvol optreden hebben onderscheiden en daarmede het belang van het Koninkrijk hebben gediend.

Artikel 3.

Het Kruis van Verdienste, waarvan het model door Ons zal worden vastgesteld, bestaat uit een vierarmig bronzen kruis. Het kruis is bevestigd aan een zijden lint van Nassausch blauw ter breedte van 37 millimeter, in het midden voorzien van een 6 millimeter breede verticale oranje streep.

Artikel 4.

Zij, aan wie het Kruis van Verdienste reeds eenmaal is toegekend, en die daarna wederom door gelijkwaardige daden deze onderscheiding deelachtig worden, dragen het Arabische cijfer "2" in goud op het lint van het Kruis van Verdienste. Bij een volgende gelijkwaardige daad wordt het cijfer "2" verhoogd tot "3" en verder.

Artikel 4a.

Het Kruis van Verdienste kan, indien dit in bijzondere gevallen door het Hoofd van het betrokken Departement van Algemeen Bestuur wenschelijk wordt geacht, ook posthuum worden toegekend.

Artikel 5.

In bijzondere gevallen, te Onzer beoordeeling, kan het Kruis van Verdienste tijdelijk of blijvend worden ontnomen aan hen, die zich dit eereteken niet langer waardig toonen.

Artikel 6.

Voorstellen tot het ontnemen van een verleend Kruis van Verdienste kunnen aan Ons worden gedaan door Onzen Minister, van wien de voordracht tot het toekennen der onderscheiding is uitgegaan.

Artikel 7.

Dit besluit treedt in werking op den dag volgende op dien zijner afkondiging in het Staatsblad.

Artikel 8.

In bijzondere gevallen is de Bevelhebber der Nederlandsche Strijdkrachten bevoegd het Kruis van Verdienste onmiddellijk toe te kennen aan een militair onder zijn bevel, indien deze militair zich op het slagveld in

verband met vijandelijke actie door moedig en beleidvol optreden heeft onderscheiden en daarmee het belang van het Koninkrijk heeft gediend.

Artikel 9.

De Bevelhebber der Nederlandsche Strijdkrachten zal van het toekennen van het Kruis van Verdienste, met omschrijving van de daad, die tot de toekenning aanleiding heeft gegeven, onverwijld aan Ons kennis geven. Deze kennisgeving zal geschieden, langs het betrokken Hoofd van het Departement van Algemeen Bestuur.

Artikel 10.

Voorstellen tot het ontnemen van het Kruis van Verdienste verleend door den Bevelhebber der Nederlandsche Strijdkrachten kunnen aan Ons worden gedaan door Onzen Minister onder wiens departement de gedecoreerde persoon ten tijde van de toekenning der onderscheiding ressorteerde.

Artikel 11.

Wij behouden Ons het recht voor de in artikel 8 aan de Bevelhebber der Nederlandsche Strijdkrachten gegeven bevoegdheid te allen tijde in te trekken.

Vliegerkruis

Vastst./Wijz datum: 26-05-44

Bron: Stb.

Nummer: E34

Artikel 1

Er wordt ingesteld een Vliegerkruis.

Artikel 2

Het Vliegerkruis wordt door Ons toegekend aan militairen, in dienst van het Koninkrijk der Nederlanden, die zich door daden van initiatief, moed en volharding tegenover de vijand dan wel in verband met vijandelijke actie, hebben onderscheiden en deze daden hebben bedreven gedurende een of meer vluchten in een luchtvaartuig.

Artikel 3

Het Vliegerkruis kan, om redenen vermeld in artikel 2, mede worden toegekend aan:

1. niet-militairen, Nederlander of Nederlandsch onderdaan zijnde;
2. vreemdelingen, indien hun optreden heeft gestrekt ten behoeve van den Nederlandschen Staat.

Artikel 4

Het Vliegerkruis, waarvan het model door Ons zal worden vastgesteld, bestaat uit een vierarmig zilveren Kruis. Het Kruis is bevestigd aan een diagonaal gestreept oranje-wit zijden lint, ter breedte van 27 millimeter, elke streep ter breedte van 2,7 millimeter; de strepen loopende onder een hoek van 45 van links naar rechts, beginnende met een oranje streep.

Artikel 5

Zij, aan wie het Vliegerkruis reeds eenmaal is toegekend, en die daarna wederom door gelijkwaardige daden de onderscheiding deelachtig worden, dragen het Arabische cijfer "2" in goud op het lint van het Vliegerkruis. Bij een volgende gelijkwaardige daad wordt het cijfer "2" verhoogd tot "3" en verder.

Artikel 6

In bijzondere gevallen, te Onzer beoordeeling, kan het Vliegerkruis tijdelijk of blijvend worden ontnomen aan hen, die zich dit eereteken niet langer waardig toonen.

Artikel 7

Voorstellen tot het ontnemen van een verleend Vliegerkruis kunnen aan Ons worden gedaan door Onzen Minister, van wien de voordracht tot het toekennen der onderscheiding is uitgegaan.

Artikel 8

Dit besluit treedt in werking op den dag volgende op dien zijner afkondiging in het Staatsblad.

Koninklijke Vermelding bij Dagorder

Overwegende, dat het wenselijk is een onderscheiding in te stellen ter beloning van uitstekende daden, verricht door schepen van de Koninklijke Marine, alsmede door Koopvaardij schepen, varende onder Nederlandse vlag, welke overeenkomt met de vaandelinscriptie, die gegeven kan worden aan onderdelen van de Krijgsmacht;

Vastst./Wijz datum: 16-12-1947

Bron: Kb

Nummer: 5

Artikel 1.

Ingesteld wordt de onderscheiding van : "Koninklijke Vermelding bij Dagorder".

Artikel 2.

De "Koninklijke Vermelding bij Dagorder" wordt door Ons verleend aan die eenheden van de Koninklijke Marine en aan die koopvaardij schepen, varende onder Nederlandse vlag, welke zich na 10 Mei 1940 in, dan wel in verband met de strijd door uitstekende daden hebben onderscheiden.

De "Koninklijke Vermelding bij Dagorde" kan eveneens worden verleend aan de in het vorige lid genoemde vaartuigen, die tijdens of na het verrichten van bedoelde uitstekende daden verloren zijn gegaan.

Artikel 3.

Aan de schepen, aan welke een "Koninklijke Vermelding bij Dagorder" wordt verleend, wordt vergund het volgende onderscheidingsteken te voeren:

- A. Voor wat schepen der Koninklijke Marine betreft:
Op een daartoe door Onze Minister van Marine aan te wijzen plaats zal een bronzen plaat worden aangebracht, waarop de bewoordingen van de in artikel 1 bedoelde dagorder zijn vermeld. Wordt een dusdanig onderscheiden schip uit de sterkte van de Koninklijke Marine afgevoerd, dan zal bedoelde plaat worden bewaard bij het Koninklijk Instituut voor de Marine op een door de commandant van de inrichting, in overleg met Onze Minister van Marine aan te wijzen, goed zichtbare plaats, dan wel op een andere door deze Minister aan te wijzen plaats.
- B. Voor wat koopvaardij schepen betreft:
Op een daartoe door Onze Minister van Verkeer en Waterstaat aan te wijzen plaats zal een bronzen plaat worden aangebracht, waarop de bewoordingen van de in artikel 1 bedoelde dagorder zijn vermeld. Verliest een dusdanig onderscheiden schip de bevoegdheid tot het voeren van de Nederlandse vlag, dan zal bedoelde plaat worden bewaard op een door de directie der rederij, waartoe het schip behoorde, in overleg met Onze betrokken Minister aan te wijzen plaats.

Artikel 4.

Aan de opvarenden, dan wel aan de nagelaten betrekkingen van overleden opvarenden van een vaartuig van de Koninklijke Marine en van een koopvaardij schip, die zich aan boord bevonden ten tijd dat de daden of feiten bedreven werden, waarvoor een "Koninklijke Vermelding bij Dagorder" wordt verleend, zal in Naam van Ons door Onze betrokken Minister een oorkonde worden uitgereikt, houdende de datum en de bewoordingen van de verleende Dagorder.

Artikel 5.

Waarnaar aan een vaartuig van de Koninklijke Marine of aan een koopvaardij schip voor een tweede of

Titel	Handboek Onderscheidingen
Status	Definitief
Datum	

Hoofddirectie Personeel
Sectie Onderscheidingen

volgende maal een "Koninklijke Vermelding bij Dagorder" wordt verleend, zal dit eveneens worden vermeld op de in artikel 3 genoemde bronzen plaat.

Artikel 6.

Van de schepen, waaraan een Koninklijke Vermelding bij Dagorder is verleend, zal bij de Kanselarij der Nederlandse Orden een register worden aangehouden, waarin tevens worden opgenomen de namen van hen, aan wie de in artikel 4 bedoelde oorkonde is verstrekt.

Eerepenning voor menschlievend hulpbetoon

Vastst./Wijz datum	Bron	Nummer	Inwerkingtr. datum
02-08-1946	Stb.	G199	
15-08-1959	Stb.	314	
13-07-02	Stb.	496	09-10-02

Artikel 1.

1. Aan hen, die een menschlievende daad hebben verricht, welke kenmerken draagt van moed, beleid en zelfopoffering, kan door Ons een belooning worden toegekend, bestaande in een penning.
2. Deze penning heeft den naam van Eerepenning voor menschlievend hulpbetoon.

Artikel 2.

1. Deze eerepenning bestaat uit een Koninklijke kroon, waaraan bevestigd een ovale draagpenning, metende een totale hoogte van 6 centimeter, op welks voorzijde voorkomt het beeld der Naastenliefde en de woorden : „Voor Menschlievend Hulpbetoon" en aan de keerzijde de woorden: „De Koningin aan" , waaronder telkens de naam van den begiftigde zal worden gesteld, een en ander overeenkomstig de bij Ons besluit van 11 April 1912, no. 4, gevoegde teekening.
2. De eerepenning wordt op de linkerborst gedragen, aan een oranje-moiré lint van 3 centimeter breedte, hebbende in het midden een roode bies ter breedte van 0,7 centimeter.
3. De eerepenning wordt door officieren gedragen op het lint, in welk geval dit een breedte zal hebben van 2,5 centimeter.

Artikel 3.

1. De erepenning wordt verleend in brons, zilver of goud.
2. Aan de begiftigde wordt een oorkonde uitgereikt, waarin melding wordt gemaakt van de verrichte menschlievende daad.

Artikel 4.

1. Het is den begiftigde vergund de eerepenning in verkleinden vorm te dragen.
2. Indien alleen het lint wordt gedragen, zullen de zilveren en gouden eerepenning worden aangegeven door een zilveren of gouden kroon op het lint.

Artikel 4a

Een voordracht tot toekenning van een erepenning wordt gedaan door:

- A. Onze Minister van Defensie, indien de menschlievende daad is verricht door een militair dan wel door een burgerambtenaar in dienst van het Ministerie van Defensie;
- B. Onze Minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties, in andere gevallen dan bedoeld onder a.

Artikel 5.

1. In bijzondere gevallen, te Onzer beoordeeling, kan de Eerepenning voor menschlievend hulpbetoon tijdelijk of blijvend worden ontnomen aan hen, die zich dit eereteken niet langer waardig toonen.
2. Een voordracht tot het ontnemen van een verleende erepenning wordt gedaan door Onze Minister die het aangaat.

Titel Handboek Onderscheidingen
Status Definitief
Datum

Hoofddirectie Personeel
Sectie Onderscheidingen

Artikel 6.

Dit besluit treedt in werking met ingang van den tweeden dag na dien der dagteekening van het Staatsblad, waarin het is geplaatst.

Stichting Carnegie Heldenfonds

In 1904 deed zich in een kolenmijn in de buurt van Pittsburgh een enorme explosie voor die aan 178 mensen het leven kostte. Andrew Carnegie hoorde dat twee mannen bij de reddingspogingen waren omgekomen. Beiden lieten een gezin met jonge kinderen achter. Naar aanleiding van deze verschrikkelijke gebeurtenis riep hij een nieuwe stichting in het leven, het Carnegie Heldenfonds.

Dit Fonds kreeg een stichtingskapitaal van vijf miljoen dollar. Het doel van de Stichting was om volwassenen te belonen die met gevaar voor eigen leven anderen het leven hebben gered of ernstige pogingen daartoe hebben gedaan. Na het in 1904 in Noord-Amerika opgerichte Fonds volgden soortgelijke, zelfstandige fondsen in Groot Brittannië, Frankrijk, Duitsland (inmiddels opgeheven), Noorwegen, Zweden, Denemarken, België, Zwitserland en Italië. Op 26 juni 1911 stichtte Andrew Carnegie in Nederland het Carnegie Heldenfonds. Sinds de oprichting is de Commissaris van de Koningin in de provincie Zuid-Holland voorzitter van het Fonds. Het Kabinet van de Commissaris van de Koningin voert het secretariaat van de Stichting. Het Carnegie Heldenfonds in Nederland werd met hetzelfde doel opgericht. Bovendien is voor jongeren bepaald dat zij tevens beloond worden als zij een redding zonder gevaar voor eigen leven verrichten.

Stichting Carnegie Heldenfonds voor Nederland neemt reddingen in behandeling die plaatsvinden in Nederland en zijn territoriale wateren, op het aan Nederland toegekende continentale plat en onder Nederlandse vlag varende schepen. Het bestuur van de Stichting eert tevens Nederlanders die een redding in het buitenland hebben verricht, als er in het betreffende land geen Carnegie Heldenfonds bestaat. Voor de Tweede Wereldoorlog ontvingen redders als beloning voor hun heldendaad een tijdelijke ondersteuning van het Fonds om hen of hun nabestaanden te verlossen van geldzorgen, veroorzaakt door hun redding. Na de oorlog kwamen er betere sociale voorzieningen. Het Fonds is zich toen meer gaan richten op een beloning in de vorm van onderscheidingen. Op het moment zijn er nauwelijks nog geldelijke beloningen voor redders of hun nabestaanden. De redders ontvangen nu een medaille en/of een herinneringsgeschenk. Alleen in uitzonderlijke gevallen kent het bestuur van de Stichting aan redders een schadevergoeding toe.

Hoe draag ik een redder voor?

Wie vindt dat iemand een redding met gevaar voor eigen leven of een heldendaad heeft verricht, kan diegene voordragen bij het Carnegie Heldenfonds. Hij of zij stuurt een voorstel, samen met een politierapport en/of een krantenartikel over de redding naar de:

Stichting Carnegie Heldenfonds
Provinciehuis Zuid-Holland
Postbus 90602
2509 LP Den Haag

of hij/zij belt eerst voor informatie naar het provinciehuis, waar het secretariaat van het Fonds gevestigd is: telefoon (070) 44 16 611.

De secretaris van het Fonds maakt na ontvangst van de aanvraag een korte samenvatting van alle gegevens van de redding voor het bestuur en geeft een advies over de toekenning van een medaille, een herinneringsgeschenk of een andere beloning.

Besluit het bestuur een onderscheiding of beloning te verlenen, dan krijgt de aanvrager bericht. Het bestuur vraagt aan de burgemeester van de gemeente waar de redding plaatsvond of aan de burgemeester van de

woonplaats van de redder om de toegekende medaille of het geschenk uit te reiken.

Soms gebeurt het ook wel dat een directeur in zijn/haar bedrijf of een districtschef op het politiebureau een medaille of geschenk uitreikt.

Degene die de uitreiking verzorgt, bepaalt samen met de redder een datum voor de uitreiking. Hiervan wordt de Stichting weer op de hoogte gebracht, zodat indien gewenst, een vertegenwoordiger van het Fonds aanwezig kan zijn op de uitreiking.

Alternatieven

Niet alle reddingen voldoen aan de criteria van het Fonds.

Het bestuur ontvangt jaarlijks ongeveer vijfenvijftig meldingen en honoreert er daarvan ongeveer veertig. Soms stuurt het bestuur een afgewezen aanvraag door naar de Maatschappij tot Redding van Drenkelingen, die gevestigd is aan het Rokin 114, 1012 LB Amsterdam (tel. (020) 62 41 763) en als doel heeft:

het bevorderen van alles, dat kan strekken ter voorkoming van de dodelijke gevolgen van verdrinken, verstikken of elektrocutie en tot ontwikkeling van het reddingwezen, voor zover zulks op het redden van drenkelingen en van door verstikking of elektrocutie verongelukten, in de ruimste zin, betrekking heeft.

U kunt ook een verzoek tot voordracht indienen bij de burgemeester van de gemeente waar de redding of een ernstige poging daartoe heeft plaatsgevonden of bij de burgemeester van de woonplaats van de redder. Hij zal dan uw voordracht voorleggen aan de Stichting Carnegie Heldenfonds of aan de Maatschappij tot Redding van Drenkelingen.

Medailles, het herinneringsgeschenk en het loffelijk getuigschrift

Het bestuur kan een redder onderscheiden met een medaille of belonen met een herinneringsgeschenk. Dat hangt af van de omstandigheden bij de redding.

Het Carnegie heldenfonds kent twee medailles: de zilveren medaille (ongeveer zeven onderscheidingen per jaar) en de bronzen medaille (gemiddeld achttien keer per jaar uitgereikt). Het herinneringsgeschenk voor volwassenen is een kristallen herinneringsplaquette. Kinderen ontvangen soms de herinneringsplaquette, soms een horloge, sieraad of een andere cadeau. Het bestuur kiest dat in overleg met de ouders of verzorgers. Jaarlijks kent het fonds ongeveer vijftien herinneringsplaquettes toe.

Naast een beloning of onderscheiding ontvangt iedere redder het loffelijk getuigschrift, een bewijs van moedig gedrag. De medailles, de kristallen herinneringsplaquette en loffelijk getuigschrift zijn voorzien van een afbeelding van Andrew Carnegie, de naam van de redder, de uitspraak 'wegens moedig gedrag' en de datum en de plaats van de redding. Op de medailles en het getuigschrift staat bovendien de naam van de Stichting.

Algemene informatie

De stichting Carnegie Heldenfonds brengt elk jaar een verslag uit, waarin alle in dat jaar beloonde reddingen zijn vermeld.

Indien u na het lezen van deze informatie nog vragen heeft over een redding of over de Stichting kunt u contract opnemen met:

Stichting Carnegie Heldenfonds
Provinciehuis Zuid-Holland
Postbus 90602
2509 LP Den Haag
telefoon: 070-4416611
fax: 070-4417823

Titel	Handboek Onderscheidingen
Status	Definitief
Datum	

Hoofddirectie Personeel
Sectie Onderscheidingen

Nog even kort de procedure van een aanvraag samenvattend:

1. Er vindt een redding plaats;
2. Iemand wil de redder(s) voordragen;
3. Stuur informatie over de redding, liefst met politierapport en eventuele krantenknipsels, naar de Stichting Carnegie Heldenfonds;
4. De aanvrager krijgt een ontvangstbevestiging;
  - 4a. Het bestuur neemt een beslissing over de aanvraag;
  - 4b. De secretaris deelt het besluit van het bestuur mee aan de aanvrager;
5. Het Fonds neemt contact op met degene die de uitreiking verzorgt;
6. Degene die de uitreiking verzorgt kiest samen met de redder een datum;
7. Degene die de uitreiking verzorgt brengt de Stichting op de hoogte van de datum;
8. Een vertegenwoordiger van de Stichting is desgewenst bij de uitreiking aanwezig.

Eretekens voor deelname aan operaties onder oorlogs- of crisisomstandigheden (Veteranen 1939 – 1963)

Inleiding

In deze rubriek vindt u informatie over onderscheidingen en eretekens voor deelname aan militaire operaties en voor deelname aan het verzet ten tijde van de Tweede Wereldoorlog.

Voor deelname aan militaire operaties en werkzaamheden gedurende de Tweede Wereldoorlog is het Mobilisatie-Oorlogskruis ingesteld. Dit kruis kan nog steeds (ook postuum, op verzoek van de oudst in leven zijnde nabestaande in de 1e of 2e graad) worden aangevraagd. Voor deelname aan het verzet ten tijde van de Tweede Wereldoorlog is in 1980 het Verzetsherdenkingskruis ingesteld. De toekenningsmogelijkheid is inmiddels beëindigd.

Voor deelname aan militaire operaties en werkzaamheden in voormalig Nederlands-Indië tussen 1945 en 1951 (inbegrepen voormalig Nederlands Nieuw-Guinea tot aan de Souvereiniteitsoverdracht op 27 december 1949) is het Ereteken voor Orde en Vrede ingesteld. Dit ereteken kan nog steeds (ook postuum) worden aangevraagd.

Voor deelname aan militaire operaties en werkzaamheden in voormalig Nederlands-Nieuw-Guinea tussen december 1949 en november 1962, is het Nieuw-Guinea Herinneringskruis ingesteld. Voor deelname aan acties in het jaar 1962, is de gesp "1962" ingesteld. Dit kruis kan nog steeds (ook postuum) worden aangevraagd.

Voor deelname aan de strijd in Korea (1950 en 1954) is het Kruis voor Recht en Vrijheid met de gesp "KOREA 1950" ingesteld. Dit kruis kan (ook postuum) nog steeds worden toegekend, terwijl voor eventuele nieuwe operaties nieuwe gespen kunnen worden ingesteld.

Voor militairen die gewond zijn geraakt als gevolg van oorlogsomstandigheden (inbegrepen de tegenwoordige vredesoperaties) kunnen in aanmerking worden gebracht voor het Draaginsigne Gewonden. Voor een juiste beeldvorming en voor het opstellen van een optimale motivering, is het van groot belang om de respectievelijke criteria, toelichtingen en administratieve aanwijzingen na te lezen.

Oorlogs-Herinneringskruis

Ingesteld bij Koninklijk besluit van 6 januari 1948, no. 99 (Staatsblad I 6)

Aan het Oorlogs-Herinneringskruis kunnen gespen zijn verbonden.

Er zijn gespen ingesteld voor “algemene krijgsverrichtingen” en gespen voor “bijzondere krijgsverrichtingen”. Dit kruis kon -op voordracht- worden toegekend aan militairen in dienst van het Koninkrijk der Nederlanden, aan Nederlanders en Nederlandse onderdanen, die in het belang der geallieerde oorlogvoering en onder oorlogsomstandigheden dienden aan boord van een zeeschip, varende onder Nederlandse vlag, alsmede aan Nederlanders en Nederlandse onderdanen, deel uitmakend van de bemanning van vliegtuigen der Nederlandse of Nederlands-Indische burgerluchtvaart onder Nederlands, dan wel onder geallieerd beheer, en ná 9 mei 1940 en vóór 6 mei 1945 ten minste 6 maanden in hun functie hebben dienst gedaan buiten het vijandelijke of door de vijand bezette gebied. Voor de toekenning van gespen golden andere criteria. De toekenning van een gesp leidde automatisch tot de toekenning van het Oorlogs-Herinneringskruis. De toekenningsmogelijkheid is bij Koninklijk besluit van 2 november 1967, nr. 37, per 1 januari 1968 beëindigd.

Gespen voor algemene krijgsverrichtingen:

- a. Krijg ter Zee 1940-1945
- b. Oorlogsvluchten 1940-1945
- c. Oorlogsdienst Koopvaardij 1940-1945
- d. Oorlogsdienst Visserij 1940-1945
- e. Krijg te Land 1940-1945

Gespen voor bijzondere krijgsverrichtingen:

- a. Nederland Mei 1940
- b. Nederlandsch-Indië 1941-1942
- c. Javazee 1941-1942
- d. Middellandse Zee 1940-1945
- e. Arnhem-Nijmegen-Walcheren 1944
- f. Normandië 1944
- g. Oost-Azië - Zuid-Pacific 1942-1945

Oorlogs-Herinneringskruis

Vastst./Wijz datum	Bron	Nummer	Wijz. t.a.v.	Inwerkingtr. datum
16-03-1944	Stb.	E 16		17-03-1944
06-01-1948	Stb.	I 6		
02-11-1967	Stb.	557	(nw) Art. 15a	01-12-1967

Artikel 1

Ingesteld wordt het “Oorlogs-Herinneringskruis”, waaraan kunnen worden verbonden “Gespen voor Krijgsverrichtingen”.

Artikel 2

Het "Oorlogs-Herinneringskruis" wordt door of namens Onze betrokken Minister toegekend aan:

1. militairen in dienst van het Koninkrijk der Nederlanden;
2. Nederlanders en Nederlandse onderdanen, die in het belang der geallieerde oorlogvoering en onder oorlogsomstandigheden dienden aan boord van een zeeschip, varende onder Nederlandse vlag, hetwelk zich bevond buiten de feitelijke macht van een vijandelijke mogendheid, of van een mogendheid, welker gebied, ingevolge Ons besluit van 27 Maart 1941 (Staatsblad B 30), met vijandelijk gebied was gelijkgesteld;
3. Nederlanders en Nederlandse onderdanen, deel uitmakende van de bemanning van vliegtuigen der Nederlandse of Nederlandsch-Indische burgerluchtvaart onder Nederlands, dan wel onder geallieerd beheer; voor zover zij in alle opzichten een goede plichtsbetrachting en goed gedrag hebben betoond en na 9 Mei 1940 en vóór 6 Mei 1945, of, in het gebied, aangegeven voor de gesp "Oost-Azië – Zuid-Pacific 1942-1945", vóór 3 September 1945 ten minste zes maanden in hun functie hebben dienst gedaan buiten het vijandelijke of door de vijand bezette gebied.

Artikel 3

"Gespen voor Krijgsverrichtingen", als bedoeld in artikel 1, worden door of namens Onze betrokken Minister toegekend.

Er worden gespen ingesteld voor "algemene krijgsverrichtingen" en gespen voor "bijzondere krijgsverrichtingen".

I. Gespen voor algemene krijgsverrichtingen:

- a. Krijg ter Zee 1940-1945;
- b. Oorlogsvluchten 1940-1945;
- c. Oorlogsdienst Koopvaardij 1940-1945;
- d. Oorlogsdienst Visserij 1940-1945;
- e. Krijg te Land 1940-1945;

II. Gespen voor bijzondere krijgsverrichtingen:

- a. Nederland Mei 1940;
- b. Nederlandsch-Indië 1941-1942;
- c. Javazee 1941-1942;
- d. Middellandse Zee 1940-1945;
- e. Arnhem – Nijmegen – Walcheren 1944;
- f. Normandië 1944
- g. Oost-Azië – Zuid-Pacific 1942-1945.

Artikel 4

1. Voor de gesp "Krijg ter Zee 1940-1945" komen in aanmerking zij, die na 9 Mei 1940 en vóór 6 Mei 1945, of, in het gebied aangegeven voor de gesp "Oost-Azië – Zuid-Pacific 1942-1945", vóór 3 September 1945, ten minste zes maanden dienst hebben verricht aan boord van zeegaande voor direct operatief gebruik beschikbare oorlogsschepen (schepen, opererende in de kustwateren inbegrepen), deel uitmakende van een operationele strijdmacht.

2. Voor de gesp "Oorlogsvluchten 1940-1945" komen in aanmerking zij, die na 9 Mei 1940 en vóór 6 Mei 1945, of, in het gebied aangegeven voor de gesp "Oost-Azië – Zuid-Pacific 1942-1945", vóór 3 September

1945, ten minste twee maanden dienst hebben verricht als commandant of als lid van de bemanning van een militair vliegtuig, deel uitmakende van een operationele strijdmacht, dan wel zij, die in hogergenoemd tijdperk ten minste zes maanden dienst hebben verricht als gezagvoerder of lid van de bemanning van een Nederlands of Nederlandsch-Indisch niet-militair vliegtuig, onder beheer der Nederlandse of een der geallieerde regeringen, in het laatste geval, voor zover naar het oordeel van Onze betrokken Minister het toekennen van de gesp gerechtvaardigd is.

3. Voor de gesp "Oorlogsdienst Koopvaardij 1940-1945" komen in aanmerking zij, die na 9 Mei 1940 en vóór 6 Mei 1945, of, in het gebied aangegeven voor de gesp "Oost-Azië – Zuid-Pacific 1942-1945", vóór 3 September 1945 ten minste zes maanden dienst hebben verricht aan boord van een koopvaardijship, varende onder Nederlandse vlag, dat zich bevond buiten de feitelijke macht van een vijandelijke mogendheid, of van een mogendheid, welke gebied, ingevolge Ons besluit van 27 Maart 1941 (Staatsblad B 30), met vijandelijk gebied was gelijkgesteld, met dien verstande, dat gedurende het tijdvak van zes maanden ten minste één reis moet zijn gemaakt door een zeegebied, waarin ten tijde van die reis oorlogsoperaties plaats vonden of konden worden verwacht.

4. Voor de gesp "Oorlogsdienst Visserij 1940-1945" komen in aanmerking zij, die na 9 Mei 1940 en vóór 6 Mei 1945, ten minste zes maanden dienst hebben verricht aan boord van Nederlandse vissersschepen onder Nederlandse vlag, dan wel onder geallieerd beheer, in de wateren rond het Verenigd Koninkrijk van Groot-Brittannië en Noord-Ierland.

5. Voor de gesp "Krijg te Land 1940-1945" komen in aanmerking zij, die na 9 Mei 1940 en vóór 6 Mei 1945, of, in het gebied aangegeven voor de gesp "Oost-Azië – Zuid-Pacific 1942-1945", vóór 3 September 1945 ten minste zes maanden dienst hebben verricht in een operationele strijdmacht te land. Diensttijd na 1 Juni 1940, aan boord van geallieerde troepentransportschepen bij het vervoer van en naar operatie-terrein door gevaarlijke zeegebieden, zal eveneens in aanmerking worden genomen.

Artikel 5

1. Voor de gesp "Nederland Mei 1940" komen in aanmerking:

- a. zij, die in Mei 1940 in Nederland, hetzij te velde, of aan boord van een oorlogs- of ander zeegaand schip, marine- of legervliegtuig, hebben deelgenomen aan militaire, dan wel maritieme gevechtsacties;
- b. zij, die na 9 Mei 1940 en vóór 22 Juni 1940, als gevolg van de sub a genoemde gevechtsacties, in België en/of Noord-Frankrijk, hetzij te velde, of aan boord van een oorlogs- of ander zeegaand schip, marine- of legervliegtuig, hebben deelgenomen aan militaire dan wel maritieme gevechtsacties.

2. Voor de gesp "Nederlandsch-Indië 1941-1942" komen in aanmerking zij, die na 7 December 1941 en vóór 9 Maart 1942 in Nederlandsch-Indië en/of Malakka, hetzij te velde of in een legervliegtuig, hebben deelgenomen aan militaire gevechtsacties.

3. Voor de gesp "Javazee 1941-1942" komen in aanmerking zij, die na 7 December 1941 en vóór 1 April 1942, in, dan wel boven de Javazee en/of aangrenzende zeegebieden, hetzij aan boord van een oorlogsschip of ander zeevaartuig, of in een marinevliegtuig, hebben deelgenomen aan maritieme gevechtsacties.

4. Voor de gesp "Middellandse Zee 1940-1945" komen in aanmerking zij, die na 9 Juni 1940 en vóór 29 April

Titel Handboek Onderscheidingen
Status Definitief
Datum

Hoofddirectie Personeel
Sectie Onderscheidingen

1945 in of nabij de Middellandse Zee, Oostwaarts van de Straat van Gibraltar, hetzij te velde, of aan boord van een oorlogs- of ander zeegaand schip, marine- of legervliegtuig, hebben deelgenomen aan militaire, dan wel maritieme gevechtsacties, waaronder mede begrepen de landingsoperaties op de Westkust van Marokko.

5. Voor de gesp “Arnhem-Nijmegen-Walcheren 1944” komen in aanmerking zij, die in 1944 als deelnemers aan de landingsoperaties geland zijn in de omgeving van Arnhem of Nijmegen en/of op het eiland Walcheren.

6. Voor de gesp “Normandië 1944” komen in aanmerking zij, die na 5 Juni 1944 en vóór 10 Augustus 1944, hetzij te velde, of aan boord van een oorlogs- of ander zeegaand schip, marine- of legervliegtuig, hebben deelgenomen aan militaire, dan wel maritieme gevechtsacties, voor zover deze verband hielden met de landingsoperaties op/of na 6 Juni 1944 in Normandië.

7. Voor de gesp “Oost-Azië – Zuid-Pacific 1942-1945” komen in aanmerking zij, die na 8 Maart 1942 en vóór 3 September 1945 in het gebied tussen de meridianen van 40° O.L. in het Westen en 160° O.L. in het Oosten, begrensd in het Zuiden door de Parallel van 40° Z.B. en in het Noorden door de parallel van 40° N.B., hetzij te velde of aan boord van een oorlogs- of ander zeegaand schip, marine- of legervliegtuig, hebben deelgenomen aan militaire, dan wel maritieme gevechtsacties.

Artikel 6

- a. Aan hen, die, ingevolge artikel 4, sub 2, en artikel 5, in aanmerking komen voor toekenning van de gesp voor algemene krijgsverrichtingen “Oorlogsvluchten 1940-1945”, of voor een der gespen voor bijzondere krijgsverrichtingen, doch wat hun diensttijd betreft niet voldoen aan de, in artikel 2, laatste zinsnede, ten aanzien van de toekenning van het “Oorlogs-Herinneringskruis” gestelde diensttijdeis, kan, voor zover zij overigens voldoen aan de voorwaarde in artikel 2, door of namens Onze betrokken Minister het “Oorlogs-Herinneringskruis” worden toegekend.
- b. Operationele dienst, gedurende kortere tijdvakken dan die, genoemd in de artikelen 2 en 4, beëindigd door verwonding of andere ongeschiktheid, kan, ter beoordeling van Onze betrokken Minister, eveneens aanspraak geven op het “Oorlogs-Herinneringskruis” en van één gesp voor algemene krijgsverrichtingen.
- c. Het “Oorlogs-Herinneringskruis” en een gesp voor algemene, dan wel bijzondere krijgsverrichtingen kan door Onze betrokken Minister worden toegekend wegens een benoeming of een bevordering in de Militaire Willems-Orde, of een toekenning van de Bronzen Leeuw, het Bronzen Kruis, het Vliegerkruis of het Kruis van Verdienste.

Artikel 7

Toekenning van het “Oorlogs-Herinneringskruis”, eventueel met gespen, sluit het aanvaarden van een buitenlands herinneringsteken voor overeenkomstige diensten uit.

In verband hiermede is Onze betrokken Minister in bijzondere gevallen bevoegd, een reeds genomen beslissing tot toekenning van het “Oorlogs-Herinneringskruis”, eventueel met gespen, wederom in te trekken.

Artikel 8

Geallieerde onderdanen, gedetacheerd (niet ingelijfd) in Nederlandse dienst, die voldoen aan de in de artikelen 2, 4 en 5 gestelde voorwaarden, komen in aanmerking voor het “Oorlogs-Herinneringskruis”, eventueel met gespen.

Artikel 9

Door eenzelfde persoon kunnen één of meer gespen voor bijzondere krijgsverrichtingen worden gedragen, doch slechts één gesp voor algemene krijgsverrichtingen.

Artikel 10

In bijzondere gevallen, ter beoordeling van Onze betrokken Minister, kan het "Oorlogs-Herinneringskruis", met een der gespen voor bijzondere krijgsverrichtingen, worden toegekend aan Nederlanders en Nederlandse onderdanen, die niet behoren tot de in artikel 2 genoemde categorieën, doch overigens, met inachtneming van het gestelde onder a in artikel 6, voldoen aan de in artikel 2 gestelde voorwaarden.

Artikel 11

Het "Oorlogs-Herinneringskruis", eventueel met gespen, kan posthuum worden toegekend.

Artikel 12

Door Onze betrokken Minister kan het "Oorlogs-Herinneringskruis" tijdelijk of blijvend worden ontnomen aan hen, die zich dit herinneringskruis niet langer waardig tonen.

Artikel 13

Het versiersel van het "Oorlogs-Herinneringskruis" bestaat uit een vierarmig kruis van brons, de tegenover elkaar gelegen armen te samen 37 mm lang; aan de voorzijde Onze beeltenis, omgeven door een band met gesp, waarop de woorden "Voor Krijgsverrichtingen", temidden van een krans van eikenloof, dragende elk der vier armen van het kruis een "W".

Het versiersel van het "Oorlogs-Herinneringskruis" zal worden bevestigd op een groen-oranje-groen verticaal gestreept zijden lint, ter breedte van 27 mm, waarvan de middelste de helft, en iedere zijstreep een vierde gedeelte bedraagt. In opgemaakte vorm bedraagt de breedte van het lint 48 mm.

Het is aan hen, die gerechtigd zijn tot het dragen van het "Oorlogs-Herinneringskruis", eventueel met gespen, vergund een kruis van verkleind model onder aan het lint te dragen, dan wel het lint alleen te dragen.

Indien alleen het lint wordt gedragen, zal iedere gesp worden aangegeven door een gebombeerde bronzen ster op het lint, met dien verstande, dat niet meer dan vier sterren op het lint gedragen zullen worden.

Artikel 14

Onze Ministers voornoemd zullen, ieder voor zover hun Ministerie betreft, aanwijzingen geven omtrent de wijze, waarop het "Oorlogs-Herinneringskruis" en de gespen zullen worden toegekend en omtrent de daarvan te houden aantekening.

Artikel 15

In bijzondere gevallen kan door Ons, aan andere dan de in dit besluit bedoelde personen, het "Oorlogs-Herinneringskruis", eventueel met gesp(en), worden toegekend.

Artikel 15a

Het Oorlogs-Herinneringskruis en de gespen voor krijgsverrichtingen worden na 31 december 1967 niet meer toegekend.

Artikel 16

De krachtens Ons besluit van 16 Maart 1944 verleende gespen:

- a. Krijg ter Zee 1940-1944;
- b. Oorlogsvluchten 1940-1944;
- c. Oorlogsdienst Koopvaardij 1940-1944;
- d. Oorlogsdienst Visserij 1940-1944;
- e. Krijg te Land 1940-1944;
- f. Noord Afrika-Italië 1942-1944,

worden respectievelijk gelijkgesteld met de nu te noemen, bij dit besluit ingestelde, overeenkomstige gespen:

- a. Krijg ter Zee 1940-1945;
- b. Oorlogsvluchten 1940-1945;
- c. Oorlogsdienst Koopvaardij 1940-1945;
- d. Oorlogsdienst Visserij 1940-1945;
- e. Krijg te Land 1940-1945;
- f. Middellandse Zee 1940-1945.

Artikel 17

1. Dit besluit treedt in werking op de dag, volgende op die zijner afkondiging in het Staatsblad.

2. Met ingang van die datum vervalt Ons besluit van 16 Maart 1944 (Staatsblad E 16), zoals dit sindsdien is aangevuld en gewijzigd.

Onze Ministers van Marine, van Verkeer en Waterstaat, van Overzeese Gebiedsdelen, van Oorlog en van Landbouw, Visserij en Voedselvoorziening zijn, ieder voor zoveel hem betreft, belast met de uitvoering van dit besluit, hetwelk in het Staatsblad zal worden geplaatst.

Verzetshedenkingskruis

Ingesteld bij Koninklijk besluit van 29 december 1980, nr. 104 (Stb. 715). De toekenning geschiedde door het Nationaal Comité Verzetshedenkingskruis en kon onder andere worden verleend aan een ieder die behoorde tot een erkende verzetsgroep of heeft behoord tot de Nederlandse Binnenlandse Strijdkrachten in bezet gebied, waarbij in alle gevallen voorop stond dat er duidelijk sprake moest zijn geweest van daadwerkelijk verzet.

De erkenning van de verzetsactiviteiten was bepalend, alleen een lidmaatschap was dus niet voldoende. Voorts hebben enkele bijzondere toekenningen plaatsgevonden, waaronder aan enkele militaire eenheden die een bijzondere rol hebben gespeeld bij de bevrijding van ons land.

Het Nationaal Comité bestond uit vertegenwoordigers van de voornaamste organisaties van het voormalig verzet in Nederland en vertegenwoordigers van de voormalige Nederlands-Indische gemeenschap.

De sluitingsdatum voor aanmelding is diverse malen bijgesteld. Dacht men aanvankelijk nog de jaren 1981 en 1982 nodig te hebben voor de uitvoering, later zijn als sluitingsdata genoemd 1-10-1983, 1-1-1984.

Als definitieve sluitingsdatum voor aanmelding is vastgesteld 1 april 1984.

Bij beschikking van de Minister van Binnenlandse Zaken van 25 februari 1987 werd de definitieve sluitingsdatum voor de afwikkeling van tijdig ingediende verzoeken om toekenning van dit kruis bepaald op 31 december 1987.

Het Comité Verzetshedenkingskruis werd bij gezamenlijk besluit van 2 mei 1988 van de Ministers van Binnenlandse Zaken, van Defensie en van Welzijn, Volksgezondheid en Cultuur, ontbonden.

In verband met het vorenstaande is het niet meer mogelijk verzoeken om toekenning van dit kruis in behandeling te nemen.

Symboliek van het Verzetshedenkingskruis

In de vormgeving van het Verzetshedenkingskruis is het verzet tegen de bezetters van het grondgebied van het Koninkrijk der Nederlanden tijdens de Tweede Wereldoorlog tot uitdrukking gebracht. De achtergrond van dat verzet, in al zijn verscheidenheid, wordt weergegeven door de tekst in de horizontale balk -de tyranny verdryven- die is ontleend aan het zesde couplet van het Wilhelmus. Het vlammeende zwaard in de verticale balk verzinnebeeldt zowel de slagvaardigheid van het gewapende verzet, als het vuur van het geestelijke verzet. De kleuren van het aan het kruis verbonden lint symboliseren de eenheid van Nederland en het Huis van Oranje, temidden van de duisternis en de rouw, die de bezetters over de bevolking van het Koninkrijk deden neerdalen.

Koninklijk besluit van 29 december 1980 (Stb. 715)

I.

Artikel 1.

Er wordt een herinneringsteken ingesteld, dat de naam zal dragen van "Verzetshedenkingskruis".

Artikel 2.

1. Het Verzetshedenkingskruis wordt toegekend aan:

een ieder die behoorde tot een in het Koninklijk besluit van 5 september 1944 Stb. E 62 genoemde erkende verzetsgroep of tot een andere bij de Buitengewone Pensioenraad dan wel de Stichting 1940-1945 bekende verzetsgroep.

een ieder die blijkens een beschikking van de Buitengewone Pensioenraad als deelnemer aan het verzet in de zin van de Wet buitengewoon pensioen 1940-1945 is of wordt erkend, ongeacht of hij/zij al dan niet in het genot is van een pensioen krachtens deze wet.

een ieder aan wie met toepassing van de Wet verbetering rechtspositie verzetsmilitairen (wet van 20 januari 1976 Stb. 19), onder de wapenen doorgebrachte tijd is toegekend.

de militairen die hebben behoord tot de Nederlandse Binnenlandse Strijdkrachten in bezet gebied (ingevolge artikel 2, 5e lid van de Wet verbetering rechtspositie verzetsmilitairen).

een ieder, die tijdens de Tweede Wereldoorlog in Oost-Azië op door Japan bezet gebied of Japans gebied aan naar het oordeel van het betreffende comité, bedoeld in artikel 4, als verzet tegen de vijand aan te merken handelingen heeft deelgenomen.

een ieder die, niet vallende onder de bepalingen van a tot en met e, naar het oordeel van het comité als bedoeld in artikel 4, eveneens als verzetsdeelnemer kan worden beschouwd.

2. Toekenning zal niet geschieden aan degene die zich tijdens de bezetting van het Koninkrijk uit Nederlands nationaal oogpunt beschouwd onwaardig heeft gedragen.

Artikel 3.

Toekenning kan posthuum geschieden.

Artikel 4.

De toekenning geschiedt door een voor het voormalig verzet representatief te achten comité, waarvan de samenstelling en werkwijze bij ministerieel besluit van Onze Ministers van Binnenlandse Zaken, van Defensie en van Cultuur, Recreatie en Maatschappelijk Werk worden geregeld.

Artikel 5.

De vormgeving van het in artikel 1 bedoelde versiersel en het daaraan verbonden lint wordt nader door Ons bepaald.

Artikel 6.

1. Het is de begiftigde vergund het kruis dan wel het lint alleen te dragen.
2. Het is degene die gerechtigd is tot het dragen van het herdenkingskruis vergund het kruis van verkleind model te dragen.
3. Het kruis of lint kan op het militaire uniform gedragen worden.

Artikel 7.

Bij de toekenning van het herdenkingskruis ontvangt de begiftigde een op naam gestelde oorkonde.

Artikel 8.

Dit besluit treedt in werking met ingang van 31 december 1980.

Onze Ministers van Binnenlandse Zaken, van Defensie en van Cultuur, Recreatie en Maatschappelijk Werk zijn, ieder voor zover hem betreft, belast met de uitvoering van dit besluit, dat in het Staatsblad zal worden geplaatst en waarvan afschrift zal worden gezonden aan de Kanselier der Nederlandse Orden.

II.

Koninklijk besluit van 24 april 1981 (Stb. 349) houdende vaststelling van de vormgeving van het Verzetshedenkingskruis:

Titel Handboek Onderscheidingen
Status Definitief
Datum

Hoofddirectie Personeel
Sectie Onderscheidingen

Gelet op artikel 5 van Ons besluit van 29 december 1980, Staatsblad 715, houdende instelling van het Verzetshedenkingskruis;

Hebben goedgevonden en verstaan:

Enig artikel

Het in artikel 1 bedoelde versiersel bestaat uit een vierarmig kruis, lang en breed 40 mm, uitgevoerd in gebrand zilver.

Op de voorzijde van de verticale armen van het kruis bevindt zich een geheven ontbloot zwaard waarop aangebracht, komend vanuit het gevest, een aantal vlammen. Onder de greep van het zwaard zijn onder elkaar aangebracht de jaartallen 1940 en 1945. Het geheel gedekt door een Koninklijke kroon.

Op de horizontale armen bevindt zich een banderol waarop de tekst "De Tyranny Verdrijven".

Op de keerzijde bevindt zich in het midden van het kruis de klimmende leeuw uit het Rijkswapen.

In het bovenste gedeelte van de verticale armen is het jaartal 1980 aangebracht, zijnde het jaartal van instelling. Op de horizontale armen bevinden zich de uiteinden van de banderol.

Het kruis is door middel van een ring verbonden aan een lint van 27 mm breed met in het midden de banen rood, wit en blauw, elke baan ter breedte van 3 mm, en een baan oranje van 9 mm breed, het geheel geflankeerd door banen zwart, ieder 4,5 mm breed.

Onze Ministers van Binnenlandse Zaken, van Defensie en van Cultuur, Recreatie en Maatschappelijk Werk zijn, ieder voor zover hem betreft, belast met de uitvoering van dit besluit, dat in het Staatsblad zal worden geplaatst en waarvan afschrift zal worden gezonden aan de Kanselier der Nederlandse Orden.

Ereteken voor Orde en Vrede

Vastst./Wijz datum	Bron	Nummer	Inwerkingtr. datum
02-12-1947	KB	4	
12-10-90	KB	nr. 90.020890	

Artikel 1

Er wordt ingesteld een Ereteken voor Orde en Vrede, waaraan gespen kunnen worden verbonden.

Artikel 2

1. Het uit brons vervaardigd ereteken bestaat uit een rond medaillon, waarvan de straal 9 millimeter bedraagt, met in het midden de letter W. Boven deze letter staan de woorden Orde - Vrede. Het medaillon is geplaatst in het midden van een achtpuntige ster, waarvan de bovenste punt is vervangen door een Koninklijke kroon, gedragen door twee gekruiste zwaarden. De straal van de ster bedraagt 20 millimeter.
2. Het ereteken wordt gedragen op een zijden lint ter breedte van 27 millimeter, bestaande uit vijf even brede banen van links naar rechts in de kleuren rood - wit - blauw - wit - rood. In opgemaakte vorm bedraagt de breedte van het lint 48 millimeter.
3. De gespen geven een der jaartallen 1945, 1946, 1947, 1948, 1949, 1950 en 1951 aan; zij worden gedragen op het lint, in volgorde van het jaartal.
4. Het is aan hen, die gerechtigd zijn tot het dragen van het ereteken, eventueel met gesp(en), vergund een ereteken van verkleind model onder aan het lint dan wel het lint alleen te dragen. Indien alleen het lint wordt gedragen, zal iedere gesp worden aangegeven door een gebombeerde zevenpuntige bronzen ster op het lint, met dien verstande, dat niet meer dan vier sterren op het lint gedragen zullen worden.

Artikel 3

1. Het ereteken wordt toegekend aan de militairen van de krijgsmacht, die in het toenmalige Nederlands-Indië, dan wel daaropvolgend Indonesië, en aangrenzende zeegebieden, in het tijdvak aanvangend op 3 september 1945 en eindigend op 4 juni 1951 tenminste drie maanden in werkelijke dienst zijn geweest.
2. Bovendien worden gespen toegekend aan hen, die rechtstreeks in militair verband tegen kwaadwilligen hebben moeten optreden, onafhankelijk van de tijd van actie wordt voor elk jaar, waarin is opgetreden, de desbetreffende gesp verleend.
3. Zij die in aanmerking komen voor de gesp, hebben tevens aanspraak op het ereteken, ook indien zij niet voldoen aan de in het eerste lid gestelde dienstitijdsseis.

Artikel 4

Aan burgerpersonen, die zich in het in artikel 3 bedoelde tijdvak in het toenmalige Nederlands-Indië dan wel in Indonesië in militaire zin verdienstelijk hebben gemaakt, kan het ereteken worden toegekend.

Artikel 5

Het ereteken eventueel met gesp(en) kan posthuum worden toegekend.

Artikel 6

Het ereteken wordt niet toegekend aan militairen van de krijgsmacht die na 27 september 1949 dienst hebben verricht in het toenmalige Nederlands-Nieuw-Guinea en aangrenzende zeegebieden, dan wel in Indonesië in

het kader van de Nederlandse Militaire Missie.

Artikel 7

1. De toekenning van het ereteken eventueel met gesp(en) geschiedt aan militairen van de krijgsmacht door Onze Minister van Defensie of het geval dienende door Onze Minister van Binnenlandse Zaken.
2. Door of namens Onze voornoemde Ministers kan het ereteken, eventueel met gesp(en), tijdelijk of blijvend worden ontnomen aan hen, die zich dit ereteken niet langer waardig tonen.

Artikel 8

De Koninklijke besluiten van 2 december 1947, no 4 (Stcrt. 1948), 7) en van 11 mei 1950, no. 30 (Stcrt. 1950, 95) worden ingetrokken.

Artikel 9

Dit besluit treedt in werking met ingang van de zevende dag na de datum van ondertekening van dit besluit.

Uitvoeringsbepalingen

1. Mits hun gedrag daartegen geen beletsel vormt geschiedt de toekenning van het Ereteken voor Orde en Vrede eventueel met gesp(en) aan:
gewezen militairen van het voormalig K.N.I.L. door de Minister van Binnenlandse Zaken
gewezen militairen, die na de opheffing van het K.N.I.L. op 26 juli 1950 zijn overgegaan naar de K.M. de K.L. of de Luchtmacht, door de Minister van Defensie
militairen die behoord hebben tot de K.M. de K.L. en de K.L.u. door de Minister van Defensie.
2. Van de toekenning van het Ereteken voor Orde en Vrede eventueel met gesp(en), wordt aantekening gesteld in de staat van dienst van betrokkene.
3. Formulieren om toekenning van het ereteken kunnen worden aangevraagd bij het bureau onderscheidingen van het Ministerie van Defensie, Postbus 20701, 2500 ES 's-Gravenhage.

Nieuw-Guinea Herinneringskruis

Vastst./Wijz datum	Bron	Nummer	Inwerkingtr. datum
29-09-62	Stb.	385	
21-02-92	Stb.	200	
07-07-94	Stb.	566	

Artikel 1

Ingesteld wordt een "Nieuw-Guinea-herinneringskruis", waaraan een gesp voor krijgsverrichtingen kan worden verbonden.

Artikel 2

1. Het Nieuw-Guinea Herinneringskruis wordt toegekend aan de militairen van de Koninklijke marine, van de Koninklijke landmacht, van de Koninklijke luchtmacht alsmede aan de militairen van het voormalig Koninklijk Nederlands-Indonesisch Leger, die in Nieuw-Guinea of de aangrenzende zeegebieden gedurende het tijdvak van 28 december 1949 tot 23 november 1962 ten minste drie maanden in werkelijke dienst zijn geweest.

2. Het herinneringskruis kan mede worden toegekend aan niet-militairen, Nederlanders, die zich in het tijdvak, genoemd in het vorige lid, in militaire zin verdienstelijk hebben gemaakt.

3. Aan hen die in 1962 in de gebieden, genoemd in het eerste lid, in militair verband hebben deelgenomen aan een actie of een verkennings- of patrouillettecht, bevolen door de militaire overheid, wordt een gesp toegekend.

4. Zij, die in aanmerking komen voor een gesp, hebben tevens aanspraak op het herinneringskruis, ook indien zij niet voldoen aan de diensttijdeis, genoemd in het eerste lid.

5. Het herinneringskruis, eventueel met gesp, kan postuum worden toegekend.

Artikel 3

De toekenning van het herinneringskruis en van de gesp geschiedt:

a. aan de militairen van de Koninklijke marine, van de Koninklijke landmacht en van de Koninklijke luchtmacht en van het voormalig Koninklijk Nederlands Indonesisch Leger: door Onze minister van defensie, of namens deze door een door hem daartoe aangewezen autoriteit.

b. aan personen als bedoeld in artikel 2, tweede lid: door Onze minister van binnenlandse zaken of namens deze door een door hem daartoe aangewezen autoriteit.

Artikel 4

1. Het versiersel van het herinneringskruis, waarvan het standaardmodel nader zal worden vastgesteld, bestaat uit een vierarmig kruis van goudkleurig metaal waarvan de verticale armen langer zijn dan de horizontale.

In het hart van het kruis bevindt zich een cirkelvormig schild. Op het schild is in sterk reliëf aangebracht een vijfpuntige ster. Als randschrift zijn aangebracht de woorden Nederland en Nieuw-Guinea. Het geheel wordt

gedekt door de Koninklijke kroon.

Op de keerzijde van het kruis is eveneens een cirkelvormig schild van gelijke grootte aangebracht waarop is afgebeeld de leeuw uit het Rijkswapen gedekt door de Koninklijke kroon.

2. Het kruis wordt gedragen op een zijden lint met aan de boorden smalle strepen onderscheidenlijk dubbel rood wit blauw en blauw wit rood met een brede middenbaan van effen groen. In opgemaakte vorm is de breedte van het lint 48 mm.

3. de gesp geeft het jaartal 1962 aan en wordt gedragen op het lint boven het kruis.

4. Het is aan hen, die gerechtigd zijn tot het dragen van het herinneringskruis eventueel met gesp, vergund een kruis van verkleind model onder aan het lint, danwel het lint alleen te dragen. Indien alleen het lint wordt gedragen, zal de gesp worden aangegeven door een goudkleurige vijfpuntige ster op het lint.

Artikel 5

De betrokken minister kan het herinneringskruis, eventueel met gesp, tijdelijk of blijvend ontnemen aan hen, die het zich naar zijn oordeel niet langer waardig tonen.

Mobilisatie-Oorlogskruis

Besluit Hernieuwde vaststelling tot instelling van het Mobilisatie-oorlogskruis

Vastst./Wijz datum	Bron	Nummer	Inwerkingtr. datum
01-10-1992	Stb.	559	01-12-1992

Artikel 1

Er is een Mobilisatie-Oorlogskruis.

Artikel 2

1. Het versiersel van het Mobilisatie-Oorlogskruis bestaat uit een vierarmig bronzen kruis, waarvan de armen gevormd worden door facetvormig geslepen zwaardpunten. Tussen de armen van het kruis bevinden zich diagonaalsgewijs gekruist twee stormdolken met de punten naar boven gericht. Op deze dolken rust een helm, omgeven met een lauwerkrans. Als komende uit het hart van het kruis, bevindt zich tussen de kruisarmen een cirkelvormige uitstraling. De lengte der kruisarmen is 21 mm en de grootste breedte is 13 mm. De lengte der dolken is 29 mm, de breedte van het lemmet is 2½ mm en de breedte van de heftknop is 4 mm. De achterzijde van het kruis draagt de tekst "Den Vaderlant ghetrouwe" en heeft in het midden een cirkel, die over de helft der kruisarmen valt. De cirkel is begrensd door de achterzijde van de uitstraling en is hol.
2. Het kruis is door middel van een ring verbonden aan een paars lint van 27 mm breed met in het midden een 6 mm brede verticale oranje baan.
3. Het is aan hen, die zijn gerechtigd tot het dragen van het Mobilisatie-Oorlogskruis vergund een kruis van verkleind model onder aan het lint, dan wel het lint alleen te dragen.

Artikel 3

1. Het Mobilisatie-Oorlogskruis kan door of namens Onze Minister van Defensie worden toegekend aan:

A. Oud-militairen, destijds in dienst van het Koninkrijk der Nederlanden, die behoord hebben tot de Koninklijke marine, de Koninklijke landmacht, het voormalig Koninklijk Nederlands-Indisch leger en de Troepen in de Nederlandse Antillen en Aruba, alsmede in het voormalig Koninkrijksdeel Suriname, in werkelijke dienst zijn geweest

a. voor wat Nederland betreft:

1. in het tijdvak ná 6 april 1939 en vóór 20 mei 1940 gedurende ten minste zes maanden,
2. in het tijdvak ná 9 mei 1940 en vóór 19 mei 1940 dan wel ná 5 september 1944 en vóór 5 mei 1945 buiten het vijandelijke of door de vijand bezette gebied;

b. voor wat het toenmalige Nederlands-Indië betreft:

1. in het tijdvak ná 9 mei 1940 en vóór 9 maart 1942 gedurende ten minste zes maanden, of
2. in het tijdvak ná 7 december 1941 en vóór 9 maart 1942 buiten het vijandelijke of door de vijand bezette gebied;

c. voor wat het voormalig Koninkrijksdeel Suriname betreft in het tijdvak ná 9 mei 1940 en vóór 5 mei 1945 gedurende ten minste zes maanden;

d. voor wat de Nederlandse Antillen en Aruba betreft in het tijdvak ná 30 augustus 1939 en vóór 5 mei 1945 gedurende ten minste zes maanden;

e. voor wat elders ter wereld betreft in het tijdvak ná 30 augustus 1939 en vóór 3 september 1945 gedurende ten minste zes maanden;

B. Nederlanders

a. die in het tijdvak ná 30 augustus 1939 en vóór 3 september 1945 gedurende ten minste zes maanden hebben dienst gedaan aan boord van een zeeschip, varende onder Nederlandse vlag, dat zich bevond buiten de feitelijke macht van een vijandelijke mogendheid of van een mogendheid, welke gebied ingevolge het koninklijk besluit van 27 maart 1941 (Staatsblad nr. B 30) met vijandelijk gebied was gelijkgesteld, voorzover zij het Nederlands belang hebben gediend;

b. deel uitmakende van vliegtuigbemanningen der Nederlandse Burger-Luchtvaart onder Nederlands dan wel geallieerd beheer, die gedurende het tijdvak ná 30 augustus 1939 en vóór 3 september 1945 gedurende ten minste zes maanden hebben dienst gedaan aan boord van een vliegtuig, hetwelk zich bevond buiten de feitelijke macht van een vijandelijke mogendheid, of van een mogendheid, welke gebied ingevolge het koninklijk besluit van 27 maart 1941 (Staatsblad nr. B 30) met vijandelijk gebied was gelijkgesteld, voorzover zij het Nederlands belang hebben gediend;

C. Nederlanders, niet vallende onder het gestelde in sub A of B, die gedurende de oorlog militaire werkzaamheden in het belang van het Koninkrijk hebben verricht en voor die werkzaamheden niet reeds gerechtigd zijn tot het dragen van het Verzetsherdenkingskruis; voorzover zij in alle opzichten een goede plichtsbetrachting en een goed gedrag hebben betoond en voor wat betreft degenen bedoeld in sub A en B niet reeds gerechtigd zijn tot het dragen van het bij het koninklijk besluit van 6 januari 1948 (Staatsblad Nr. I 6) opnieuw vastgesteld Oorlogs-Herinneringskruis.

2. Waar in het voorgaande lid een bepaalde dienstduur wordt geëist behoeft deze niet onafgebroken te zijn geweest.

Artikel 4

De in het vorige artikel genoemde dienstduur is niet vereist voor hen, die in een der voormelde tijdvakken door een dienstongeval om het leven zijn gekomen, dan wel voor de dienst ongeschikt zijn verklaard.

Artikel 5

Het Mobilisatie-Oorlogskruis kan door of namens Onze Minister van Defensie postuum worden toegekend.

Artikel 6

In bijzondere gevallen kan door Onze Minister van Defensie toekenning van het Mobilisatie-Oorlogskruis tijdelijk of blijvend worden ontnomen aan hen, die zich dit herinneringsteken niet langer waardig tonen.

Titel Handboek Onderscheidingen
Status Definitief
Datum

Hoofddirectie Personeel
Sectie Onderscheidingen

Artikel 7

Het koninklijk besluit van 11 oktober 1948 (Stb I 366) wordt ingetrokken.

Artikel 8

Dit besluit treedt in werking met ingang van de eerste dag van de tweede kalendermaand na de datum van uitgifte van het Staatsblad waarin het wordt geplaatst.

Kruis voor Recht en Vrijheid

Vastst./Wijz datum	Bron	Nummer	Inwerkingtr. datum
23-07-1951	Stb.	319	
06-03-1953	Stb.	11	
13-07-2002	Stb.	496	09-10-2002

Artikel 1

Er wordt ingesteld het "Kruis voor Recht en Vrijheid" waaraan gespen kunnen worden verbonden.

Artikel 2

Het Kruis voor Recht en Vrijheid wordt door of namens Onze Minister van Defensie toegekend aan militairen van de krijgsmacht die deelgenomen hebben aan krijgsbedrijven ten behoeve van de verdediging en ter bescherming van de belangen van het Koninkrijk of ten behoeve van de handhaving en de bevordering van de internationale rechtsorde, voorzover deze krijgsbedrijven bij koninklijk besluit zijn aangewezen.

Artikel 3

Het versiersel van het Kruis voor Recht en Vrijheid, waarvan het standaardmodel nader zal worden vastgesteld, bestaat uit een vierarmig kruis van verzilverd metaal, hoog en breed 40 mm. In het hart van het kruis bevindt zich een ovaal schild van 14 mm hoog en 8 mm breed. Tussen de armen van het kruis zijn aangebracht twee zwaarden eveneens van verzilverd metaal, schuin gekruist achter het ovale schild. Op het schild is in reliëf aangebracht de letter "J". Het schild wordt gedekt door een Koninklijke Kroon. Op de achterzijde van het schild de Leeuw, zoals hij in het wapen van het Rijk voorkomt. Het geheel gedragen door een ring. Het kruis is bevestigd op een lint van 27 mm. breedte met in het midden een oranje baan van 7 mm. en ter weerszijden daarvan, van het midden uit gerekend, banen ultramarijn-wit-ultramarijn, onderscheidenlijk ter breedte van 8, 1 en 1 mm. Op het lint wordt een verzilverd metalen gesp gedragen waarop de naam en het jaartal van het krijgsbedrijf, waarvoor het kruis wordt toegekend, vermeld staan. Hij, die aan meer dan één krijgsbedrijf, waarop het kruis wordt toegekend, heeft deelgenomen, draagt de verschillende gespen, de namen en jaartallen der krijgsbedrijven bevattende, boven elkander op het lint, de eerstverkreten gesp direct boven het kruis. Het kruis wordt hem slechts eenmaal uitgereikt. Het is aan hen, die gerechtigd zijn tot het dragen van het Kruis voor Recht en Vrijheid, vergund een kruis van verkleind model onder aan het lint, dan wel het lint alleen te dragen. Indien alleen het lint wordt gedragen, zal iedere gesp worden aangegeven door een achtpuntige ster van verzilverd metaal, met dien verstande, dan niet meer dan vier sterren op het lint gedragen zullen worden.

In dit geval is het lint 39 mm. breed, de middelste-oranje-baan is 9 mm. breed en ter weerszijden daarvan, van het midden uit gerekend, zijn de banen ultramarijn-wit-ultramarijn onderscheidenlijk breed 12, 1 Y2 en 1 Y2 mm.

Artikel 4

Aan burgerpersonen, Nederlander of Nederlands onderdaan zijnde, die zich bij de krijgsbedrijven bedoeld in artikel 2 in militaire zin verdienstelijk hebben gemaakt, kan het Kruis voor Recht en Vrijheid worden toegekend.

Artikel 5

Het Kruis voor Recht en Vrijheid kan posthuum worden toegekend.

Artikel 6

Door Onze betrokken Minister kan het Kruis voor Recht en Vrijheid tijdelijk of blijvend worden ontnomen aan hen, die zich dit ereteken niet langer waardig tonen.

Artikel 7

In bijzondere gevallen kan door Ons, aan andere dan de in dit besluit bedoelde personen, het Kruis voor Recht en Vrijheid, eventueel met gesp(en), worden toegekend. Het door Ons toegekende Kruis voor Recht en Vrijheid kan, in bijzondere gevallen, te Onzer beoordeling, tijdelijk of blijvend worden ontnomen aan hen, die zich dit ereteken niet langer waardig tonen. Voorstellen tot het ontnemen van een door Ons verleend Kruis voor Recht en Vrijheid kunnen aan Ons worden gedaan door Onze Minister, van wie de voordracht tot het toekennen der onderscheiding is uitgegaan.

Artikel 8

Als krijgsbedrijven in de artikelen 2 en 3 bedoeld, worden voorshands aangewezen de krijgsbedrijven welke in het jaar 1950 zijn aangevangen op het schiereiland Korea.

Artikel 8a

Degenen, die reeds gerechtigd zijn tot het dragen van het in artikel 3 bedoelde Kruis met de daarbij behorende gesp en na herhaalde uitzending opnieuw aan de in artikel 8 genoemde krijgsbedrijven hebben deelgenomen, wordt, ter vervanging van de reeds ontvangen gesp, een gesp toegekend met een daarop aangebracht cijfer, vermeldende het aantal malen dat aan bedoelde krijgsbedrijven is deelgenomen. De op het lint te dragen ster zal eveneens dit cijfer bevatten.

Artikel 9

Aan de Kanselier der Nederlandse Orden wordt opgedragen een register aan te houden, bevattende de namen van diegenen, aan wie het Kruis voor Recht en Vrijheid is toegekend. Dit Besluit treedt in werking op de dag, volgende op die zijner afkondiging in het Staatsblad.

Draaginsigne Gewonden (DIG)

Vastst./Wijz datum	Bron	Nummer	Inwerkingtr. datum
11-10-90	Mindef	D90/251/24321	11-10-99

Artikel 1

- a. ingesteld wordt een Draaginsigne Gewonden;
- b. het Draaginsigne (groot model) kan zowel op de uniform als op de burgerkleding worden gedragen en het miniatuur daarvan alleen op de burgerkleding;
- c. bij het Draaginsigne wordt een op naam gestelde oorkonde uitgereikt. \

Artikel 2

Het Draaginsigne kan worden toegekend aan:

- a. alle Nederlandse (gewezen) militairen die het Koninkrijk dienen of hebben gediend onder oorlogsomstandigheden, of daarmee overeenkomende situaties, inclusief internationale vredesmissies binnen en buiten het verband van de Verenigde Naties.
Onder (gewezen) militairen wordt ook verstaan het Nederlands personeel van het voormalig Koninklijk Nederlandsch Indisch Leger (KNIL), ongeacht of betrokkenen zijn overgegaan naar de Koninklijke Landmacht;
- b. alle Nederlandse vaarplichtige zeelieden in oorlogstijd.

Artikel 3

Toekenning zal geschieden aan degene die lichamelijk gewond is geraakt dan wel psychisch letsel ondervindt / heeft ondervonden tengevolge van plichtsvervulling onder de onder 2a en b genoemde omstandigheden.

Artikel 4

Toekenning zal niet geschieden aan degene die zich onwaardig heeft gedragen.

Artikel 5

Toekenning kan ten hoogste één keer en uitsluitend bij leven van de rechthebbende geschieden.

Artikel 6

Toekenning geschiedt tot 1-1-1994 door een representatief te achten Comité en m.i.v. 1-1-1994 door de Minister die het aangaat.

Artikel 7

De Minister van Defensie beslist in de gevallen waarin dit besluit niet voorziet indien het betreft militairen.

Artikel 8

De Minister van Verkeer en Waterstaat beslist in de gevallen waarin dit besluit niet voorziet indien het betreft vaarplichtige zeelieden in oorlogstijd.

Artikel 9

Afschrift van deze beschikking wordt gezonden aan de Algemene Rekenkamer.

Richtlijnen m.b.t. toekenning Draaginsigne Gewonden

1. Algemeen.

- a. Om respect te betonen aan alle (gewezen) militairen en vaarplichtige zeelieden die lichamelijk en/of psychisch verwond zijn als gevolg van hun plichtsvervulling onder oorlogsomstandigheden, is bij Ministerieel besluit (nummer D90/251/23421 van 11 oktober 1990) ingesteld het Draaginsigne Gewonden (DIG).
- b. Het DIG kan worden toegekend aan Nederlandse (gewezen) militairen die verwond zijn in oorlogstijd of overeenkomstige situaties (zoals crisisbeheersingsoperaties).
- c. Tot 1 januari 1994 lag de bevoegdheid om dit insigne toe te kennen bij het Comité DIG van het Ministerie van Defensie. Sedert 1 Januari 1994 is de bevoegdheid voor toekenning van het Draaginsigne Gewonden aan actief dienende militairen gemandateerd aan de Bevelhebbers van de krijgsmacht delen. Gewezen militairen die in aanmerking willen komen voor een Draaginsigne Gewonden, dienen zich te wenden tot de Stichting het Veteranen Instituut, DIG, Postbus 125, 3940 AC Doorn.

Richtlijnen t.b.v. actief dienende militairen:

2. Voordracht

- a. Een aanvraag voor toekenning wordt door de commandant van een eenheid, door het hoofd van een missie of door betrokken militair zelf, ingediend bij de desbetreffende Bevelhebber met een weergave van de feiten met betrekking tot het incident.
- b. Deze zal vervolgens de voordracht voorleggen aan een daartoe aangewezen functionaris. Deze functionaris toetst de voordracht aan de toekenningscriteria zoals weergegeven in punt 4 hierna en is namens de Bevelhebber de tot beslistende bevoegde autoriteit.

3. Meldingsprocedure

Om te komen tot een rechtvaardige, verantwoorde en deskundige besluitvorming, is het van belang dat beoordelaar wordt voorzien van alle relevante informatie m.b.t. de aard van de verwonding en de omstandigheden waaronder zich deze heeft voorgedaan. Een schriftelijk advies van een daartoe aangewezen functionaris van het Militair Geneeskundig Facilitair Bedrijf of van de Afdeling Psychiatrie/CMH dient te worden gevoegd bij de voordracht evenals het Proces verbaal van Ongeval. Indien van toepassing kunnen ook adviezen van andere hulpverleners worden toegevoegd. Bij ontbreken van voldoende informatie, kan de behandeling van een voordracht worden opgeschort.

4. Toekenningscriteria Draaginsigne Gewonden

Toekenningscriteria voor het Draaginsigne Gewonden zijn:

- er moet sprake zijn van een ernstige lichamelijke verwonding en/of een psychisch letsel of een daarmee vergelijkbare aandoening met blijvende gevolgen;
- het voorval moet hebben plaatsgevonden tijdens plichtsvervulling als militair;
- er moet sprake zijn (geweest) van oorlogsomstandigheden of daarmee overeenkomende situaties (zoals crisisbeheersingsoperaties);
- de rechthebbende moet in leven zijn op het moment van uitreiking.

a. Verwonding

Voor de bepaling van de aard en de ernst van een verwonding geldt in ieder geval dat ingrijpen door een arts en hospitalisatie (operatieve ingreep) en/of repatriëring moet hebben plaatsgevonden. Verwondingen die geen of nauwelijks behandeling behoeven en verwondingen die ter plaatse zijn behandeld, leiden niet tot toekenning. Naast de aard en de ernst van een verwonding, wordt tevens rekening gehouden met de omstandigheden waaronder deze verwonding is opgedaan: het ongeval moet een direct gevolg zijn van

activiteit of invloed van de strijdende partij(en). Ongevallen die zich voordoen zonder dat er sprake is van een dergelijke relatie (b.v. verkeersongevallen), worden in beginsel niet als verwonding in de zin van het besluit erkend. Verwondingen als gevolg van ongevallen door eigen vuur of eigen wapen, komen in beginsel niet in aanmerking voor toekenning. Indien de verwonding door eigen vuur het gevolg is van onvoorzichtigheid of nalatigheid van een mede militair, kan dit wel een grond zijn om over te gaan tot toekenning.

b. Psychisch letsel

Het vaststellen van de aard en ernst van psychisch letsel is aanzienlijk moeilijker dan het vaststellen van een lichamelijke verwonding. Psychisch letsel kan ook manifest worden vele jaren na de missie, de zogenaamde "posttraumatische stress stoornis" (PTSS).

Psychisch letsel wordt als grond voor toekenning aanvaard:

- als betrokkene daarvoor is gerepatrieerd en ter behandeling is opgenomen c.q. ambulantly behandeld is geweest;
- indien op een later tijdstip PTSS wordt vastgesteld;
- Indien uit de verklaring van H AIH, Hoofd afdeling psychiatrie/CMH, danwel een civiele psychiater blijkt, dat het psychisch letsel het directe gevolg is van oorlogs- of daarmee vergelijkbare omstandigheden.

c. Vergelijkbare aandoeningen met blijvende gevolgen

Naast verwonding en psychisch letsel kan ook bij daarmee vergelijkbare aandoeningen met blijvende gevolgen, worden overgegaan tot toekenning van het DIG. Deze aandoening moet dan van zodanig specifieke aard zijn dat deze alleen kan zijn ontstaan als gevolg van belastende omstandigheden als ontbering, gebrek aan hygiëne, voedseltekort, extreme vermoeidheid e.d.

5. Toekenning

- a. Indien wordt besloten tot toekenning, wordt de uitvoering (administratieve afwikkeling en wijze van uitreiking) gecoördineerd door de desbetreffende Bevelhebber. Bij het DIG wordt een op naam gestelde oorkonde uitgereikt, ondertekend door of namens de Minister van Defensie.
- b. Indien wordt besloten tot niet toekenning, wordt de aanvrager schriftelijk geïnformeerd.

6. Wijze van uitreiken

- Te allen tijde wordt met betrokken militair overlegd over de wijze van uitreiking. De wens van betrokkene is daarbij doorslaggevend. Mogelijke wijzen van uitreiking:
- namens de Bevelhebber door de Commandant in het missiegebied eventueel voor het front van de eenheid waartoe betrokkene behoort;
- door of namens de Bevelhebber bij aankomst in Nederland;
- door of namens de Bevelhebber te Den Haag danwel op een andere locatie (b.v. CMH) met beperkte aanwezigheid van derden;
- door of namens de Bevelhebber in huiselijke kring;
- toezending zonder verdere plechtigheden per aangetekende post.

Buitenlandse veteranen

Nederlandse onderscheidingen aan buitenlandse veteranen

(i.v.m. de Tweede Wereldoorlog, voormalig Nederlands-Indië en voormalig Nederlands Nieuw-Guinea.) Tijdens de Tweede Wereldoorlog zijn door de geallieerden onderlinge afspraken gemaakt met betrekking tot het decoreren van elkaars onderdanen.

Afgesproken is dat ieder land in beginsel alleen de militairen zou decoreren die in de krijgsmacht van dat land dienden. In dit verband kan worden opgemerkt dat de geallieerden equivalenten van oorlogs onderscheidingen voor de verschillende strijdtoneelen hebben ingesteld (NL: Oorlogs- Herinneringskruis, al dan niet met gespen; GB: de verschillende Stars en War (Service) Medals; F: Médaille Commémorative, evt. met gespen enz.). Massale decoratie-uitwisseling tussen de geallieerde landen heeft derhalve niet plaatsgevonden. Hierbij speelde tevens het eigen decoratiebeleid van de verschillende landen een belangrijke rol. Het Britse beleid bepaalt nog steeds dat Britse overheidsdienaren geen vreemde onderscheidingen mogen aannemen. Dit gold onverkort voor de landen van het Gemenebest.

Het vorenstaande houdt in dat Nederlanders die in Nederlandse krijgsdienst waren, werden gedecoreerd door Nederland, ongeacht of hun onderdeel -al dan niet tijdelijk- onder bevel van een commandant van een andere geallieerde mogendheid stond.

Aan deze militairen zijn dan ook geen buitenlandse onderscheidingen toegekend.

Evenzo werden bijvoorbeeld Nederlanders in Britse krijgsdienst door het Verenigd Koninkrijk gedecoreerd. Zij kwamen derhalve niet voor de gebruikelijke Nederlandse oorlogs onderscheidingen in aanmerking.

De vorenstaande internationale afspraken kwamen tot uitdrukking in bepalingen in de betreffende instellingsbesluiten.

Zo luidt artikel 7 van het instellingsbesluit van het Oorlogs-Herinneringskruis:

“Toekenning van het “Oorlogs-Herinneringskruis”, eventueel met gespen, sluit het aanvaarden van een buitenlands herinneringsteken voor overeenkomstige diensten uit. In verband hiermede is Onze betrokken Minister in bijzondere gevallen bevoegd, een reeds genomen beslissing tot toekenning van het “Oorlogs-Herinneringskruis”, eventueel met gespen, wederom in te trekken.”

Een uitzondering op dit beleid is in enkele bijzondere, individuele gevallen gemaakt. In de regel ging het daarbij om bij Koninklijk besluit toegekende onderscheidingen.

Voorts zijn in voorkomend geval wel dapperheids onderscheidingen aan buitenlanders toegekend.

Voor de naoorlogse periode in voormalig Nederlands-Indië en voormalig Nederlands Nieuw-Guinea is met betrekking tot de inzet in die gebieden van geallieerde militairen ditzelfde beleid gevoerd: decoratieverlening door het eigen land. Ook sedertdien zijn o.m. het Nederlandse en het Britse beleid (incl. Gemenebest) ongewijzigd gebleven.

Eretekens voor deelname aan vredesoperaties (1979 – heden) en humanitaire hulpverlening (1969 – heden)

Inleiding

In deze rubriek vindt u alles over onderscheidingen en eretekens voor deelname aan bovengenoemde militaire operaties. Er wordt hierbij onderscheid gemaakt tussen:

- De algemeen toegekende herinneringsmedailles voor deelname aan operaties
- De herinneringsmedailles voor humanitaire hulpverlening
- Het Draaginsigne Gewonden

Voor deelname aan VN-vredesoperaties tussen 1956 en 2001 is de Herinneringsmedaille VN-Vredesoperaties ingesteld. Verschillende operaties werden in beginsel aangeduid met een ander lint. Voor deelname aan multinationale vredesoperaties tussen 1980 en 2001 is de Herinneringsmedaille Multinationale Vredesoperaties ingesteld. Verschillende operaties werden aangeduid met een ander lint. Voor deelname aan alle vredesoperaties vanaf 1 juni 2001 is de Herinneringsmedaille Vredesoperaties ingesteld. Deelname aan verschillende operaties wordt aangeduid met een gesp waarop een aanduiding van de betreffende operatie is aangebracht.

Voor deelname aan bepaalde operaties vanaf 1999 in verband met Kosovo is de Kosovomedaille ingesteld. Voor een nadere toelichting bij de Nobelprijs voor de Vrede die in 1988 is toegekend aan de United Nations Peace Keeping Forces, zie het hoofdstuk over de Nobelprijs voor de Vrede.

Voor deelname aan operaties in het kader van humanitaire hulpverlening bij rampen is de Herinneringsmedaille voor Humanitaire hulpverlening bij Rampen ingesteld. Deelname aan verschillende operaties wordt aangeduid met een gesp waarop een aanduiding van het betreffende gebied en het jaartal is aangebracht.

Voor militairen die gewond zijn geraakt als gevolg van oorlogsomstandigheden (inbegrepen de tegenwoordige vredesoperaties) kunnen in aanmerking worden gebracht voor het Draaginsigne Gewonden. Voor een juiste beeldvorming en voor het opstellen van een optimale motivering, is het van groot belang om de respectievelijke criteria, toelichtingen en administratieve aanwijzingen na te lezen.

Herinneringsmedaille Vredesoperaties

Vastst./Wijz datum	Bron	Nummer	Inwerkingtr. datum
23-03-01	Stb.	186	01-06-01
16-06-05	Stb.	412	01-06-01

Artikel 1

1. In dit besluit en de daarop berustende bepalingen wordt verstaan onder:

a. Onze Minister:

Onze Minister van Defensie;

b. vredesoperatie:

inzet of ter beschikking stellen van de krijgsmacht als bedoeld in artikel 100, eerste lid, van de Grondwet, ter handhaving of bevordering van de vrede;

c. herinneringsmedaille:

medaille, bedoeld in artikel 2;

d. gesp:

gesp, bedoeld in artikel 2;

e. versierselen:

herinneringsmedaille dan wel gesp.

2. Met een vredesoperatie als bedoeld in het eerste lid, onder b, wordt gelijkgesteld de uitzending van politie, in overeenstemming met Onze Minister, ter handhaving of bevordering van de vrede.

Artikel 2

Er wordt ingesteld een Herinneringsmedaille Vredesoperaties, waaraan een of meer gespen worden verbonden.

Artikel 3

1. De herinneringsmedaille is cirkelvormig met een middellijn van 35 millimeter en vervaardigd van bronskleurig metaal. De voorzijde van de medaille vertoont een uit de onderrand komende hand, houdende een met een lauwertak omwonden opgeheven zwaard, waarvan de punt reikt tot het midden van een uit de bovenrand komende zon met acht stralen, aan elke zijde van het zwaard vier; ter weerszijden van het zwaard stapelwolken, die reiken tot tweederde hoogte van de onderrand, alles in reliëf. De keerzijde van de medaille vertoont het Rijkswapen.

2. De herinneringsmedaille is door middel van een ring verbonden aan een moiré lint van 27 millimeter breed. Het lint heeft 9 banen in de kleuren wit, paars, wit, rood, wit, blauw, wit, paars en wit in breedtes van respectievelijk 2, 4 1/2, 4, 2, 2, 2, 4, 4 1/2 en 2 millimeter.

Artikel 4

1. Onze Minister kan, in overeenstemming met Onze Ministers van Buitenlandse Zaken, van Justitie en van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties, gespen instellen die worden verbonden aan de herinneringsmedaille.

2. De gesp is vervaardigd van bronskleurig metaal en wordt op het lint bevestigd. Op de gesp is in kapitale letters een aanduiding van de vredesoperatie vermeld, eventueel gevolgd door een jaartal.

Artikel 5

1. De versierselen worden toegekend aan degene die:

- a. gedurende ten minste dertig dagen aaneengesloten heeft deelgenomen aan een vredesoperatie; en
- b. bij zijn deelname in alle opzichten een goede plichtsbetrachting en een goed gedrag heeft betoond.

2. Voor de berekening van de dienstdiensttijd, bedoeld in het eerste lid, wordt uitsluitend in aanmerking genomen het verblijf binnen een door Onze Minister aan te wijzen operatiegebied voorzover dit verblijf heeft plaatsgevonden op of na 9 oktober 2000.

3. Onze Minister kan:

- a. voor groepen van deelnemers, die uit hoofde van hun functie niet aan de in het eerste lid gestelde dienstdiensttijds kunnen voldoen, een afwijkende dienstdiensttijds vaststellen;
- b. in een geval waarin de toepassing van de in het eerste lid gestelde dienstdiensttijds zal leiden tot een onbillijkheid van overwegende aard, die dienstdiensttijds bekorten.

4. Van een besluit als bedoeld in het derde lid, onder a, wordt mededeling gedaan door plaatsing in de Staatscourant.

Artikel 6

1. De herinneringsmedaille wordt toegekend met een gesp.

2. Aan degene die reeds is onderscheiden met de herinneringsmedaille wordt, indien hij opnieuw voor toekenning in aanmerking komt, in plaats van de versierselen, bedoeld in het eerste lid, uitsluitend een gesp toegekend.

3. Indien meer gespen zijn toegekend, worden deze boven elkaar geplaatst; de eerst verkregen gesp direct boven de herinneringsmedaille.

4. Bij herhaalde deelname aan een vredesoperatie waarvoor een gesp is ingesteld, wordt, indien de betrokkene ter zake van deze herhaalde deelname voor toekenning in aanmerking komt, een gesp toegekend waarop door middel van een Arabisch cijfer het aantal toegekende gespen voor de desbetreffende vredesoperatie wordt vermeld. Deze gesp wordt in plaats van de laatstelijk voor de desbetreffende vredesoperatie toegekende gesp aan de herinneringsmedaille verbonden.

5. Indien aan de herinneringsmedaille vier gespen zijn verbonden wordt, indien de betrokkene opnieuw voor toekenning in aanmerking komt, anders dan op grond van herhaalde deelname als bedoeld in het vierde lid, een tweede of volgende herinneringsmedaille toegekend, waaraan een gesp is verbonden.

Artikel 7

De versierselen kunnen door Onze Minister worden toegekend aan niet-Nederlanders.

Artikel 8

1. Bij de uitreiking van de versierselen ontvangt de begiftigde tevens een uniformbaton alsmede een op naam gestelde oorkonde.
2. Op de uniformbaton wordt door middel van een Arabisch cijfer het aantal malen vermeld dat aan de betrokkene versierselen zijn toegekend.

Artikel 9

De versierselen kunnen postuum worden toegekend.

Artikel 10

1. Onze Minister kan de toekenning intrekken op grond van feiten of omstandigheden waarvan hij bij de toekenning redelijkerwijs niet op de hoogte kon zijn en op grond waarvan de toekenning niet zou hebben plaatsgehad.
2. Na intrekking als bedoeld in het eerste lid is de betrokkene niet langer gerechtigd de aan de toekenning verbonden versierselen te dragen en worden deze samen met de oorkonde onverwijld aan Onze Minister teruggegeven.

Artikel 11

De toekenning van de versierselen geschiedt:

- a. aan militairen van de krijgsmacht door Onze Minister;
- b. aan anderen door Onze Minister, in overeenstemming met Onze Minister die het aangaat.

Artikel 12

De kosten van de versierselen komen ten laste van het Rijk.

Artikel 13

1. Ingetrokken worden:

- a. het Besluit Herinneringsmedaille VN-Vredesoperaties;
- b. het Besluit Herinneringsmedaille Multinationale Vredesoperaties.

2. Het Besluit Herinneringsmedaille VN-Vredesoperaties en het Besluit Herinneringsmedaille Multinationale Vredesoperaties, zoals deze besluiten luiden op de dag voordat zij werden ingetrokken, blijven van toepassing ten aanzien van voordrachten voor versierselen als bedoeld in de artikelen 1, onder c, van het Besluit Herinneringsmedaille VN- Vredesoperaties en 1, onder c, van het Besluit Herinneringsmedaille Multinationale Vredesoperaties die zijn gedaan voorafgaande aan het tijdstip van inwerkingtreding van het eerste lid.

Artikel 14

Dit besluit treedt in werking met ingang van 1 juni 2001.

Artikel 15

Dit besluit wordt aangehaald als: Besluit Herinneringsmedaille Vredesoperaties.

Nota van toelichting

Algemeen

Het onderhavige besluit strekt ertoe om een algemene herinneringsmedaille in te stellen voor vredesoperaties in internationaal verband waaraan door de Nederlandse krijgsmacht is deelgenomen. Voorts wordt een tweetal besluiten (het Besluit Herinneringsmedaille VN-Vredesoperaties en het Besluit Herinneringsmedaille Multinationale Vredesoperaties) ingetrokken.

De voordracht tot het besluit is gedaan door Onze Minister van Defensie, in overeenstemming met Onze Ministers van Buitenlandse Zaken, van Justitie en van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties. Bij besluit van Onze Minister van Defensie van 14 maart 2000 is de commissie «toekomst decoraties van de Minister van defensie» ingesteld. Deze commissie heeft aan Onze Minister van Defensie advies uitgebracht over het gebruik en de betekenis, nu en in de toekomst, van de decoraties, voorzover vallend onder de verantwoordelijkheid van Onze Minister van Defensie.

In het kader van haar werkzaamheden heeft de commissie zich gebogen over de herinneringsmedailles voor deelname aan vredesoperaties, zoals deze zijn ingesteld bij het Besluit Herinneringsmedaille VN-Vredesoperaties en bij het Besluit Herinneringsmedaille Multinationale Vredesoperaties. Daarbij is de commissie tot de volgende bevindingen gekomen:

het in deze besluiten vastgelegde onderscheid tussen «operaties» (optreden met een vredesmacht) en «bijzondere missies» is arbitrair en resulteert in gevoelens van ongelijke behandeling;
het onderscheid tussen VN-Vredesoperaties en Multinationale Vredesoperaties is achterhaald.

De commissie adviseert de nationale waardering en herinnering tot uitdrukking te laten komen in één herinneringsmedaille voor alle vredesoperaties. Hiermee worden transparantie en rechtvaardigheid naar het oordeel van de commissie op een zuiverder manier gehonoreerd. De commissie beveelt aan om bij deelname aan een vredesoperatie aan de herinneringsmedaille een gesp te verbinden, waarop de naam van de vredesoperatie staat vermeld.

Het Besluit Herinneringsmedaille VN-Vredesoperaties en het Besluit Herinneringsmedaille Multinationale Vredesoperaties kennen als voorwaarde voor de toekenning van een onderscheiding dat gedurende tenminste 3 aaneengesloten maanden moet zijn deelgenomen aan een vredesoperatie. De diensttijdeis, die in artikel 5, eerste lid, onderdeel a, van het besluit is opgenomen, is evenwel vastgesteld op 30 dagen. Met het bekorten van de termijn wordt uitvoering gegeven aan de wens om een ieder die een wezenlijke bijdrage aan een vredesoperatie heeft geleverd te onderscheiden voor de getoonde inzet.

Artikelsgewijs

Artikel 1

Van de begripsbepalingen, die in dit artikel zijn opgenomen, is met name de definitie van «vredesoperatie» van belang. In onderdeel b wordt «vredesoperatie» omschreven als «inzet of ter beschikking stellen van de krijgsmacht als bedoeld in artikel 100, eerste lid, van de Grondwet, ter handhaving of bevordering van de vrede». De verwijzing naar artikel 100, eerste lid, van de Grondwet brengt tot uitdrukking dat het gaat om optreden van de krijgsmacht in internationaal verband, op basis van een daartoe strekkend besluit van de regering. Het desbetreffende optreden moet zijn gericht op het handhaven of bevorderen van de vrede; overig optreden van de krijgsmacht ter handhaving of bevordering van de internationale rechtsorde, zoals deelname aan humanitaire hulpverlening en hulpverlening bij natuurrampen, valt niet onder de definitie van «vredesoperatie», en daarmee ook buiten de werkingssfeer van het onderhavige besluit.

De artikel 2, 3 en 4

Artikel 2 betreft de instelling van de Herinneringsmedaille Vredesoperaties en de gespen die aan de herinneringsmedaille worden verbonden. Deze gespen kunnen, op grond van artikel 4, eerste lid, door Onze Minister van Defensie in overeenstemming met Onze Ministers van Buitenlandse Zaken, van Justitie en van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties worden ingesteld. De vormgeving van een en ander is vastgelegd in de artikelen 3 (de herinneringsmedaille en het lint) en 4, tweede lid (de gesp). Op de gesp wordt een aanduiding van de vredesoperatie vermeld. Bij een samenhangend geheel van uitzendingen zal niet steeds een afzonderlijke gesp worden ingesteld, doch worden gezocht naar een alomvattende aanduiding van de vredesoperatie.

Artikel 5

In artikel 5, eerste lid, zijn de voorwaarden opgenomen om voor toekenning van de versierselen in aanmerking te komen. Voor de herinneringsmedaille dan wel de gesp komt in aanmerking degene die gedurende ten minste dertig dagen aaneengesloten heeft deelgenomen aan een vredesoperatie (onderdeel a) en die bij zijn deelname in alle opzichten een goede plichtsbetrachting en een goed gedrag heeft betoond (onderdeel b). De dienstitijds van dertig aaneengesloten dagen wijkt af van die in Besluit Herinneringsmedaille VN-Vredesoperaties en het Besluit Herinneringsmedaille Multinationale Vredesoperaties. Zoals in het algemeen deel van deze toelichting staat aangegeven kenden de laatstgenoemde besluiten als eis dat de deelname 90 dagen moest hebben geduurd om voor een onderscheiding in aanmerking te komen. De in onderdeel b opgenomen eis inzake goede plichtsbetrachting en goed gedrag is geheel gelijk aan die in artikel 5, vierde lid, van het Besluit Herinneringsmedaille VN-redesoperaties en artikel 5, vierde lid, van het Besluit Herinneringsmedaille Multinationale Vredesoperaties. Voor de berekening van de dienstitijd, bedoeld in het eerste lid, wordt uitsluitend in aanmerking genomen het verblijf binnen een door Onze Minister aan te wijzen operatiegebied voorzover dit verblijf heeft plaatsgevonden op of na 9 oktober 2000. De zinsnede «verblijf binnen een door Onze Minister aan te wijzen operatiegebied» is ontleend aan artikel 5, derde lid, van het Besluit Herinneringsmedaille VN-redesoperaties en artikel 5, derde lid, van het Besluit Herinneringsmedaille Multinationale Vredesoperaties. De datum van 9 oktober 2000 houdt verband met de wens om deelnemers aan de VN-vredesoperatie United Nations Mission in Ethiopia and Eritrea (UNMEE) voor de herinneringsmedaille in aanmerking te laten komen. Op deze datum hebben de Ministers van Buitenlandse Zaken en van Defensie het besluit van de regering om positief te reageren op het verzoek van de Secretaris-Generaal van de Verenigde Naties om Nederlandse militairen ter beschikking te stellen voor de VN-vredesoperatie UNMEE aan de Tweede Kamer bekend gemaakt (Kamerstukken II, 1999/00, 22 831, nr.10). Een eerdere datum wordt, mede uit oogpunt van uitvoerbaarheid van het besluit, niet wenselijk geacht.

Ingevolge het derde lid, onderdeel a, kan Onze Minister van Defensie voor groepen van deelnemers, die uit hoofde van hun functie niet aan de in het eerste lid gestelde dienstitijds kunnen voldoen, een afwijkende dienstitijds vaststellen. Hierbij kan bijvoorbeeld worden gedacht aan een afwijkende dienstitijds ten behoeve van militairen van de Koninklijke Luchtmacht, die buiten het directe operatiegebied zijn gestationeerd en actief aan de vredesoperatie deelnemen. Van een besluit tot vaststelling van een afwijkende dienstitijds moet mededeling worden gedaan door plaatsing in de Staatscourant.

Het derde lid, onderdeel b, maakt het mogelijk dat, in een geval waarin de toepassing van de dienstitijds zal leiden tot een onbillijkheid van overwegende aard, die dienstitijds wordt bekort. De mogelijkheid om de dienstitijds te bekorten als hier bedoeld kan alleen toepassing vinden indien sprake is van bijzondere individuele omstandigheden, zoals bij een gedwongen repatriëring als gevolg van het gewond raken van de desbetreffende deelnemer.

Artikel 6

De herinneringsmedaille wordt toegekend met een gesp waaruit deelname aan de desbetreffende vredesoperatie blijkt. Aan degene die reeds is onderscheiden met de herinneringsmedaille wordt, indien hij opnieuw voor toekenning in aanmerking komt, in plaats van de herinneringsmedaille met gesp, alleen een gesp toegekend. Bij herhaalde deelname aan een vredesoperatie waarvoor een gesp is ingesteld, wordt, indien ter zake van deze herhaalde deelname wordt voldaan aan de eisen om voor toekenning van een versiersel in aanmerking te komen, een gesp toegekend waarop door middel van een Arabisch cijfer het aantal toegekende gespen voor de desbetreffende vredesoperatie wordt vermeld. Deze gesp wordt in plaats van de laatstelijk voor de desbetreffende vredesoperatie toegekende gesp aan de herinneringsmedaille verbonden. Met het hiervoor beschreven stelsel wordt het aantal aan een herinneringsmedaille te verbinden gespen aanzienlijk beperkt. Het kan echter toch gebeuren, dat, als gevolg van het veelvuldig deelnemen aan verschillende vredesoperaties, de herinneringsmedaille «vol» raakt. Om die reden is in het vijfde lid bepaald dat in een dergelijk geval wederom een herinneringsmedaille wordt toegekend, waaraan een gesp is verbonden.

De artikelen 7 tot en met 12

De artikelen 7 tot en met 12 zijn geheel ontleend aan het Besluit Herinneringsmedaille VN-Vredesoperaties en het Besluit Herinneringsmedaille Multinationale Vredesoperaties. In aanvulling op de aan deze besluiten ontleende bepalingen is in artikel 8, tweede lid, vastgelegd dat op de uniformbaton door middel van een Arabisch cijfer het aantal malen dat aan de betrokkene versierselen zijn toegekend wordt vermeld. Evenals in het Besluit Herinneringsmedaille VN-Vredesoperaties en het Besluit Herinneringsmedaille Multinationale Vredesoperaties is in het besluit uitdrukkelijk bepaald dat de versierselen door Onze Minister van Defensie kunnen worden toegekend aan niet-Nederlanders. Met deze mogelijkheid zal uiterst terughoudend worden omgegaan voorzover het gaat om voordrachten ten aanzien van buitenlandse militairen. De geallieerde strijdkrachten hebben zich reeds ten tijde van de Tweede Wereldoorlog duidelijk uitgesproken tegen het dubbel decoreren van elkaars militairen wegens deelname aan militaire campagnes, dit ter voorkoming van medaille-inflatie. De landen zouden slechts die militairen (ongeacht hun nationaliteit) decoreren, die in hun krijgsdienst optraden. Dit beleid is nadien ook steeds door Nederland gevoerd. Toekenning van een versiersel aan een buitenlandse militair zal in de praktijk slechts aan de orde zijn indien sprake van een uitwisselingsprogramma, waarbij de buitenlandse militair volledig is opgenomen in het Nederlandse onderdeel en om die reden mede optredend namens Nederland mee wordt uitgezonden. Een buitenlandse militair die slechts onder bevel is gesteld van een Nederlandse eenheid zal niet voor toekenning van een versiersel in aanmerking worden gebracht. Verder wordt gewezen op het feit dat het decoratiebeleid van sommige landen niet toestaat dat hun overheidsdienaren onderscheidingen van vreemde landen aannemen. Voorwaarde is derhalve dat de betrokkene van zijn eigen regering toestemming krijgt de onderscheiding in ontvangst te nemen.

Artikel 13

Aangezien met het onderhavige besluit een algemene regeling inzake de toekenning van herinneringsmedailles voor vredesoperaties wordt getroffen, kunnen het Besluit Herinneringsmedaille VN-Vredesoperaties en het Besluit Herinneringsmedaille Multinationale Vredesoperaties worden ingetrokken. Het kan zich evenwel voordoen dat een voordracht voor een versiersel als bedoeld in de artikelen 1, onder c, van het Besluit Herinneringsmedaille VN-Vredesoperaties en 1, onder c, van het Besluit Herinneringsmedaille Multinationale Vredesoperaties op het moment van intrekking van deze besluiten nog niet tot toekenning heeft geleid. Met het oog hierop is in het tweede lid bepaald dat het Besluit Herinneringsmedaille VN-

Vredesoperaties en het Besluit Herinneringsmedaille Multinationale Vredesoperaties, zoals deze besluiten luidden op de dag voordat zij werden ingetrokken, ten aanzien van een dergelijke voordracht van toepassing blijven.

Artikel 14

Dit besluit treedt in werking met ingang van 1 juni 2001. Voor het overgangsregime, verband houdende met de intrekking van het Besluit Herinneringsmedaille VN- vredesoperaties en het Besluit Herinneringsmedaille Multinationale Vredesoperaties wordt verwezen naar de toelichting bij het voorgaande artikel.

Administratieve aanwijzing

1. De Herinneringsmedaille Vredesoperaties (HVO) kan slechts onder bepaalde voorwaarden worden toegekend aan niet-Nederlanders. Zie hiervoor de toelichting bij art. 7 van het besluit HVO.
2. Van ieder voornemen om een of meer niet-Nederlandse militairen voor te dragen voor de Nederlandse Herinneringsmedaille Vredesoperaties, dient een separate voordracht te worden ingediend.
3. Per voordracht mag slechts één nationaliteit worden opgenomen.
4. In de aanbiedingsbrief bij de voordracht dient duidelijk het volgende te worden vermeld:
  - Zonder gebruik van afkortingen, dient te worden omschreven op welke wijze de in de voordracht vermelde niet-Nederlandse militairen opgenomen zijn geweest in de Nederlandse eenheid.
  - Hun specifieke taak dient eveneens te worden omschreven.
  - Namen van de buitenlandse eenheid en van de Nederlandse moedereenheid dienen voluit (met tussen haakjes de gebruikelijke afkorting) te worden vermeld.
  - Tevens dient te worden aangegeven of dit eenmalig is geweest of dat sprake is van een structurele integratie. In dit laatste geval dient te worden aangegeven voor hoeveel rotaties in totaal deze constructie naar beste inschatting zal gelden.
  - Een eventueel voorgestelde datum van uitreiking dient tenminste drie maanden na de datum van indiening van de voordracht te zijn gelegen. Er kan niet zonder meer van worden uitgegaan dat deze datum ook kan worden gerealiseerd (zie pt.6).
5. Voor de voordracht dient het gebruikelijke format te worden gehanteerd, waarbij in het veld "rnr" de geboortedatum en in het veld "rang" de vergelijkbare NL rang dient te worden ingevuld. Buitenlandse registratienummers kunnen in het veld "bijzonderheden" worden vermeld.
6. Op geen enkele wijze mogen verwachtingen worden gewekt bij de voorgedragen buitenlandse militairen. Eerst na verkregen akkoord van MinDef / Hoofd Sectie Onderscheidingen, kan in overleg een uitreikingsdatum worden bepaald.
7. Voordrachten die niet voldoen aan vorenstaande aanwijzingen, worden zonder pardon geretourneerd.
8. Overleg met vreemde landen over onderscheidingen geschiedt te allen tijde door of door tussenkomst van MinDef / Sectie Onderscheidingen.

Uittreksel uit het KB van 23 maart 2001, instelling van de Herinneringsmedaille Vredesoperaties (Stb 2001, nr 186.)**Artikel 7**

De versierselen kunnen door Onze Minister worden toegekend aan niet-Nederlanders.

Nota van toelichting**Algemeen**

Het onderhavige besluit strekt ertoe om een algemene herinneringsmedaille in te stellen voor vredesoperaties in internationaal verband waaraan door de Nederlandse krijgsmacht is deelgenomen. Voorts wordt een tweetal besluiten (het Besluit Herinneringsmedaille VN-Vredesoperaties en het Besluit Herinneringsmedaille Multinationale Vredesoperaties) ingetrokken.

De voordracht tot het besluit is gedaan door Onze Minister van Defensie, in overeenstemming met Onze Ministers van Buitenlandse Zaken, van Justitie en van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties.

Toelichting bij de artikelen 7 tot en met 12.

Evenals in het Besluit Herinneringsmedaille VN-Vredesoperaties en het Besluit Herinneringsmedaille Multinationale Vredesoperaties is in het besluit uitdrukkelijk bepaald dat de versierselen door Onze Minister van Defensie kunnen worden toegekend aan niet-Nederlanders. Met deze mogelijkheid zal uiterst terughoudend worden omgegaan voor zover het gaat om voordrachten ten aanzien van niet-Nederlandse militairen. De geallieerde strijdkrachten hebben zich reeds ten tijde van de Tweede Wereldoorlog duidelijk uitgesproken tegen het dubbel decoreren van elkaars militairen wegens deelname aan militaire campagnes, dit ter voorkoming van medaille-inflatie. De landen zouden slechts die militairen (ongeacht hun nationaliteit) decoreren, die in hun krijgsdienst optraden. Dit beleid is nadien ook steeds door Nederland gevoerd.

Toekenning van een versiersel aan een niet-Nederlandse militair zal in de praktijk slechts aan de orde zijn indien sprake is van een uitwisselingsprogramma, waarbij de buitenlandse militair volledig is opgenomen in het Nederlandse onderdeel en om die reden mede optredend namens Nederland mee wordt uitgezonden. Een niet-Nederlandse militair die slechts onder bevel is gesteld van een Nederlandse eenheid zal niet voor toekenning van een versiersel in aanmerking worden gebracht.

Verder wordt gewezen op het feit dat het decoratiebeleid van sommige landen niet toestaat dat hun overheidsdienaren onderscheidingen van vreemde landen aannemen. Voorwaarde is derhalve dat de vreemde regering toestemming geeft de onderscheiding in ontvangst te nemen (= verantwoordelijkheid sectie onderscheidingen MvD).

Herinneringsmedaille VN-Vredesoperaties (vervallen)

Vastst./Wijz datum: 14-10-99

Bron: Stb.

Nummer: 511

Inwerkingtr. datum: 10-12-99

Dit besluit is inmiddels ingetrokken bij Staatsblad 2001, 186. Ze blijven echter nog deels van kracht, zie artikel 13 en de toelichting op dat artikel van die wet.

Artikel 1

Voor de toepassing van dit besluit wordt verstaan onder:

a. de herinneringsmedaille:

de medaille, bedoeld in artikel 2, eerste lid;

b. het herinneringsteken:

het teken, bedoeld in artikel 2, tweede lid;

c. de versierselen:

de herinneringsmedaille, eventueel met gesp, cijfer of herinneringsteken, dan wel de gesp, een cijfer of het herinneringsteken afzonderlijk.

Artikel 2

1. Er wordt ingesteld een Herinneringsmedaille VN-Vredesoperaties, waaraan gespen kunnen worden verbonden.

2. Er wordt ingesteld een Herinneringsteken bijzondere VN-missies, hetwelk verbonden is aan de Herinneringsmedaille VN-Vredesoperaties.

Artikel 3

1. De herinneringsmedaille is van bronskleurig metaal vervaardigd en is cirkelvormig met een middellijn van 35 millimeter. De voorzijde van de medaille vertoont een naar links gerichte stalen helm met daarop aangebracht de letters VN. De helm is gedeeltelijk gedekt door een lauwertak. De keerzijde van de medaille vertoont het rijkswapen.

2. De herinneringsmedaille is door middel van een ring verbonden aan een moiré lint ter breedte van 27 millimeter. Onze Minister van Defensie stelt, in overeenstemming met Onze Ministers van Buitenlandse Zaken, van Justitie en van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties, de kleuren van het lint vast, waarbij voor verschillende operaties andere kleuren kunnen worden vastgesteld.

3. Onze Minister van Defensie kan, in overeenstemming met de in het tweede lid genoemde ministers, gespen instellen die worden verbonden aan de herinneringsmedaille.

4. De gesp is van bronskleurig metaal vervaardigd en wordt op het lint bevestigd. Op de gesp is in kapitale letters het gebied van de operatie vermeld, eventueel gevolgd door een jaartal. Indien meer gespen zijn toegekend, worden deze boven elkaar geplaatst; de eerstverkregen gesp direct boven de medaille.

5. Het herinneringsteken is vervaardigd van bronskleurig metaal en bestaat uit de kapitale letter «M», met een hoogte van 10 millimeter, welk teken wordt gedragen op het lint. Op de beide buitenste poten van de letter «M» is een lauwertak afgebeeld. In voorkomend geval wordt op de kruising van de binnenste poten een cirkelvormig plaatje bevestigd, waarop het Arabische cijfer 2 of hoger is aangebracht.

6. Het is aan hen die gerechtigd zijn tot het dragen van de herinneringsmedaille, eventueel met gesp of het herinneringsteken, vergund een herinneringsmedaille van verkleind model onder aan het lint te dragen, eventueel met gesp of herinneringsteken, dan wel het lint alleen te dragen. Indien alleen het lint wordt gedragen zal iedere gesp worden aangegeven door een achtpuntige ster van bronskleurig metaal op het lint, dan wel wordt op het lint de letter «M», van verkleind model met een hoogte van 7 millimeter, eventueel voorzien van een cijfer, gedragen.

Artikel 4

1.a. Bij toekenning wegens deelname aan een operatie waarvoor een gesp is ingesteld, wordt de herinneringsmedaille toegekend met die gesp.

b. Bij toekenning wegens deelname aan een bijzondere missie, wordt de herinneringsmedaille toegekend met het herinneringsteken.

2. Aan hen die reeds zijn onderscheiden met de herinneringsmedaille wordt, in het geval zij nadien hebben deelgenomen aan een operatie waarvoor de kleuren van het lint verbonden aan de herinneringsmedaille niet anders zijn bepaald en waarvoor een gesp is ingesteld, alleen de gesp toegekend.

3.a. Aan hen die reeds zijn onderscheiden met de herinneringsmedaille, wordt bij herhaalde deelname aan een bepaalde operatie, een van bronskleurig metaal vervaardigd Arabisch cijfer 2 of hoger toegekend, welk cijfer wordt gedragen op het lint.

b. Bij herhaalde deelname aan bijzondere missies waarvoor de herinneringsmedaille met het herinneringsteken is toegekend, wordt dit teken toegekend, voorzien van een Arabisch cijfer 2 of hoger.

Artikel 5

1. De herinneringsmedaille, eventueel met gesp dan wel de gesp of een cijfer afzonderlijk, wordt toegekend aan hen die van overheidswege gedurende ten minste drie maanden aaneengesloten deel hebben genomen aan een operatie van een vredesmacht van de VN ter handhaving of bevordering van de internationale rechtsorde.

2. De herinneringsmedaille met het herinneringsteken dan wel het herinneringsteken afzonderlijk, zonodig voorzien van een cijfer, wordt toegekend aan hen die van overheidswege gedurende ten minste drie maanden aaneengesloten deel hebben uitgemaakt van een bijzondere VN-missie, mits voor die operatie niet een lint met andere kleuren is vastgesteld. In dat geval wordt uitsluitend de herinneringsmedaille met het lint in de voor die operatie vastgestelde kleuren toegekend.

3. Voor de berekening van de dienstdaard, bedoeld in het eerste en tweede lid, wordt uitsluitend in aanmerking genomen het verblijf binnen het door Onze Minister van Defensie aan te wijzen operatiegebied.

4. De in het eerste en tweede lid bedoelde personen dienen bij hun deelname en optreden in alle opzichten een goede plichtsbetrachting en een goed gedrag te hebben betoond.

5. Onverminderd het bepaalde in dit besluit en het Besluit Herinneringsmedailles Multinationale Vredesoperaties komen zij die tijdens hun uitzending aansluitend hebben deelgenomen aan opeenvolgende operaties dan wel bijzondere missies van verschillende vredesmachten in hetzelfde operatiegebied, slechts voor één door Onze Minister van Defensie aan te wijzen herinneringsmedaille onderscheidenlijk herinneringsteken in aanmerking.

Artikel 6

1. Indien niet wordt voldaan aan de in artikel 5, eerste en tweede lid, gestelde dienstitjeis van ten minste drie aaneengesloten maanden, kunnen de versierselen bij uitzondering worden toegekend, mits wordt voldaan aan de overige in dat artikel gestelde eisen.
2. De versierselen kunnen door Onze Minister van Defensie worden toegekend aan niet-Nederlanders.
3. Onze Minister van Defensie stelt beleidsregels vast betreffende de toepassing van het eerste en tweede lid.

Artikel 7

Bij de uitreiking van de versierselen ontvangt de begiftigde tevens een uniformbaton alsmede een op naam gestelde oorkonde.

Artikel 8

De versierselen kunnen postuum worden toegekend.

Artikel 9

1. Onze Minister van Defensie kan de toekenning intrekken op grond van feiten of omstandigheden waarvan hij bij de toekenning redelijkerwijs niet op de hoogte kon zijn en op grond waarvan de toekenning niet zou hebben plaatsgehad.
2. Na intrekking als bedoeld in het eerste lid is de betrokkene niet langer gerechtigd de aan de toekenning verbonden versierselen te dragen en worden deze samen met de oorkonde onverwijld aan Onze Minister van Defensie teruggegeven.

Artikel 10

De toekenning van de versierselen geschiedt:

- a. aan militairen van de krijgsmacht door Onze Minister van Defensie;
- b. aan anderen door Onze Minister van Defensie, in overeenstemming met Onze Minister die het aangaat.

Artikel 11

De kosten van de versierselen, bedoeld in artikel 7, komen ten laste van het Rijk.

Artikel 12

Toekenning van het herinneringsteken is eveneens mogelijk indien de deelname, bedoeld in artikel 5, heeft plaatsgevonden vóór de datum van inwerkingtreding van dit besluit.

Artikel 13

Het Koninklijk besluit van 4 september 1992 (Stb. 514) wordt ingetrokken.

Artikel 14

Dit besluit treedt in werking met ingang van de dag na de datum van uitgifte van het Staatsblad waarin het wordt geplaatst.

Artikel 15

Dit besluit wordt aangehaald als: Besluit Herinneringsmedaille VN-Vredesoperaties.

Nota van toelichting

Algemeen

De hernieuwde vaststelling van het instellingsbesluit Herinneringsmedaille VN-Vredesoperaties, zoals vastgesteld bij Koninklijk Besluit van 4 september 1992, nr. 92.08136 (Stb. 514), is om een aantal redenen noodzakelijk.

Gebleken is dat bij herhaalde deelname aan waarnemers- en soortgelijke missies geen als passend ervaren onderscheiding kon worden uitgereikt. Daarom voorziet dit besluit nu in een Herinneringsteken bijzondere VN-missies. Voorts behoeft het in de uitvoeringspraktijk ontstane onderscheid tussen aaneengesloten en cumulatieve diensttijd formalisering. Daarnaast is ook de reeds lang bestaande uitvoeringspraktijk geformaliseerd, waarbij uitsluitend de Minister van Defensie zorgdraagt voor het toetsen van de voordracht, het coördineren en registreren van de toekenningen en het verzorgen van de oorkondes en de versierselen. Ook is thans geregeld dat in uitzonderingsgevallen aan niet-Nederlanders een onderscheiding kan worden verleend. Tot slot legt dit besluit uitdrukkelijk de reeds impliciet bestaande bevoegdheid tot het intrekken van een toekenning vast. Een dergelijke intrekking kan plaatsvinden indien achteraf de toekennende instantie feiten of omstandigheden bliken die, waren zij op het moment van toekenning bekend geweest, een toekenning zouden hebben verhinderd. Omdat de voorgaande aanpassingen de nodige wijzigingen in de tekst teweeg hebben gebracht is tevens van de gelegenheid gebruik gemaakt om de tekst in overeenstemming te brengen met de huidige taakstelling van de krijgsmacht en waar nodig te stroomlijnen en te vereenvoudigen.

Herinneringsteken bijzondere missies

Aanleiding voor het instellen van het Herinneringsteken bijzondere VN-missies, dat verbonden is aan de Herinneringsmedaille VN-Vredesoperaties, is de wens om te voorzien in een passende onderscheiding bij herhaalde deelname aan bepaalde missies en de verschillende soorten daarvoor in aanmerking komende missies onder één noemer te brengen. Onder «bijzondere missies» moet in dit verband worden verstaan de diverse soorten waarnemersmissies, zoals politiewaarnemers, diplomatieke of politieke waarnemers, verkiezingswaarnemers, maar ook soortgelijke missies waarbij militairen of burgers worden uitgezonden om instructie te geven, mijnen te ruimen dan wel inspecties of controles uit te voeren (zoals de UNSCOM-missie in Irak).

In artikel 4 is bepaald dat bij «herhaalde deelname aan een bepaalde operatie» (bijv. 2x UNTSO) cijfers kunnen worden toegekend. Bij deelname aan verschillende opeenvolgende operaties (bijv. 1x UNIFIL, 1x UNTSO, 1x UNAVEM), waarvoor niet een ander lint is vastgesteld, kunnen derhalve geen cijfers worden toegekend. Doordat enerzijds dezelfde medaille niet tweemaal kan worden toegekend en er anderzijds voor diverse waarnemers- of soortgelijke missies niet steeds een ander lint wordt ingesteld (het gaat soms om slechts enkele deelnemers), ontstaat het probleem dat degenen die voor verschillende waarnemers- of soortgelijke missies worden uitgezonden, bij de eerste deelname een medaille ontvangen maar bij de tweede en volgende deelnames niet in aanmerking kunnen komen voor een stoffelijke blijk van waardering. Om dit probleem teniet te doen, alsmede om te voorkomen dat voor iedere waarnemers- of soortgelijke

missie – hoe klein ook – telkens een nieuw lint moet worden ingesteld, is gekozen voor onderscheiding in de vorm van een toevoeging aan de herinneringsmedaille, specifiek voor deelname aan bedoelde missies. Deze toevoeging bestaat uit de letter «M» welke staat voor «bijzondere missie». Op deze letter kunnen cijfers worden aangebracht voor deelname aan opvolgende missies. Op de oorkonde (het persoonlijk bewijs van toekenning) wordt telkens vermeld vanwege welke specifieke missie het herinneringsteken of het bijbehorende cijfer wordt toegekend.

Aaneengesloten diensttijd

In artikel 5 van het Koninklijk Besluit van 4 september 1992, werd ten aanzien van de vereiste diensttijd bepaald dat deze ten minste drie maanden dient te bedragen. Bedoeld was dat dit aaneengesloten diensttijd zou zijn, maar dit was niet uitdrukkelijk bepaald. In de loop der jaren is er wel een uitvoeringsbeleid ontstaan voor die gevallen waarin om dienstredenen niet kon worden voldaan aan drie maanden (aaneengesloten) diensttijd. Artikel 7 bood voor dit beleid de basis nu in dat artikel werd bepaald dat de minister ook bij uitzondering een onderscheiding kan toekennen wanneer niet aan de diensttijdeis kan worden voldaan. Thans geldt nog steeds het uitgangspunt van ten minste drie maanden aaneengesloten diensttijd. Door opneming van het woord «aaneengesloten », wordt het gevoerde beleid dienaangaande bekrachtigd. Daarnaast blijft op grond van artikel 6, eerste lid, de mogelijkheid bestaan om met voorbijgaan aan de diensttijdeis in uitzonderingsgevallen de onderscheiding toe te kennen. Daarbij kan gedacht worden aan het niet voldoen aan de gestelde termijn als gevolg van:

- gewond raken of overlijden;
- het voortijdig eindigen of afbreken van de gehele missie, voor zover dit niet aan betrokkene(n) te wijten is;
- uitzonderlijke situaties waarin om operationele redenen geen sprake kan zijn van een aaneengesloten deelname van de vereiste minimumtermijn;
- overige, naar het oordeel van de minister, uitzonderlijke omstandigheden welke niet aan betrokkene te wijten zijn.

Iedere uitzonderingssituatie zal op zich worden beoordeeld, waarbij ook de andere vereisten voor toekenning moeten worden betrokken.

Uitvoering door de Minister van Defensie

De Herinneringsmedaille kan zowel aan militairen als aan niet-militairen worden toegekend. Met name bij waarnemersmissies komt het zeer frequent voor dat niet-militairen (op basis van vrijwilligheid) worden uitgezonden: ambtenaren van Buitenlandse Zaken, Douanebeambten, leden van het Korps Landelijke Politiediensten, maar ook burgers van Defensie en andere Nederlanders die als specialist onmisbaar zijn. Zij worden steeds in dezelfde voordrachten opgenomen waarin ook de militairen van een bepaalde eenheid zijn vermeld. Als groep horen zij ook bij elkaar. De Minister van Defensie heeft tot op heden steeds de uitvoering verzorgd zoals het toetsen van de voordracht, het coördineren met externe instanties, het zorgdragen voor de uitreikingen, het verzorgen van oorkondes en versierselen en de registratie van de toekenningen. De Minister van Defensie tekende deze toekenningsbesluiten steeds in overeenstemming met de minister die het aangaat. Dit besluit legt deze al jaren bestaande praktijk vast.

Toekenning aan niet-Nederlanders

De Nederlandse Herinneringsmedailles voor VN-Vredesoperaties kunnen worden toegekend aan hen «die van overheidswege» hebben deelgenomen aan een missie. Hoewel in het instellingsbesluit niet expliciet over nationaliteiten wordt gesproken, is steeds zeer terughoudend gereageerd op voordrachten betreffende

buitenlandse militairen. Immers een buitenlander kan in beginsel niet door de (bedoeld is: Nederlandse) overheid worden uitgezonden, doch slechts door zijn eigen overheid. Daarnaast hebben de geallieerde strijdkrachten zich reeds ten tijde van de Tweede Wereldoorlog duidelijk uitgesproken tegen het dubbel decoreren van elkaars militairen wegens deelname aan militaire campagnes, dit ter voorkoming van medaille-inflatie. De landen zouden slechts die militairen (ongeacht hun nationaliteit) decoreren, die in hun krijgsdienst optraden. Dit beleid is ook nadien steeds door Nederland gevoerd. Uitzondering op deze regel waren de onderscheidingen voor bijzondere verdienste (bijv. Koninklijke onderscheidingen) en – meer recent – is er een uitzondering gemaakt wanneer er sprake was van een uitwisselingsprogramma. Daarbij is de buitenlandse militair veelal reeds voor aanvang van de uitzending volledig opgenomen in het betreffende NL-onderdeel en wordt om die reden, deel uitmakend van dat onderdeel en daardoor mede optredend namens Nederland, mee uitgezonden.

Vereist is dat betrokkene in alle opzichten integraal deel uit maakt van een Nederlandse eenheid, b.v. als militair is opgenomen in de Organisatietabel (NL OTAS). Een buitenlandse militair die slechts onder bevel is gesteld van een Nederlandse eenheid voldoet niet aan het gestelde criterium. Verder wordt gewezen op het feit dat het decoratiebeleid van sommige landen het niet toestaat dat hun overheidsdienaren onderscheidingen van vreemde landen aannemen. In dit verband kan voorts worden opgemerkt dat Nederlandse militairen die een buitenlandse onderscheiding hebben ontvangen, de Minister van Defensie toestemming dienen te verzoeken deze op het militaire uniform te mogen dragen.

Voorwaarde is derhalve dat de betrokkene van zijn eigen regering toestemming krijgt de onderscheiding in ontvangst te nemen.

Nu Nederland steeds vaker samenwerkt met andere landen, zowel in de zin van individuele militairen onderscheidenlijk burger-specialisten als van gehele eenheden, bestaat er behoefte aan het uitdrukkelijk vastleggen van de mogelijkheid tot het toekennen van een Nederlandse onderscheiding aan niet-Nederlanders. Artikel 6, tweede lid, voorziet hierin. Door de Minister van Defensie zullen beleidsregels ten aanzien van het ter zake te voeren beleid worden vastgesteld waarbij in ieder geval rekening wordt gehouden met hetgeen hiervoor is opgemerkt.

Intrekking toegekende onderscheiding

De Herinneringsmedaille wordt toegekend vanwege de deelname aan een vredesoperatie of bijzondere missie. Om die reden worden alleen gedrag en plichtsbetrachting tijdens de deelname aan die betreffende operatie in beschouwing genomen. Het niet voldoen aan de eisen van goed gedrag en goede plichtsbetrachting leidt tot een voordracht met een negatief advies waarna toekenning achterwege blijft.

Teneinde ook later te kunnen vaststellen waarom niet tot toekenning is overgegaan kan bij het niet voldoen aan de bedoelde eisen niet worden volstaan met het achterwege laten van een voordracht.

Aangezien de uitreiking van de medailles zo snel mogelijk na beëindiging van de deelname plaatsvindt, wordt de voordracht ongeveer 6 weken voor afloop daarvan ingediend bij de minister, waarna de administratieve verwerking en toetsing kunnen plaatsvinden. De beschikking wordt kort voor beëindiging van de deelname aan de operatie getekend, waarna de bescheiden en versierselen aan de commandant van betrokkene worden verzonden. In de aanbiedingsbrief wordt de commandant nogmaals geattendeerd op de bepalingen omtrent gedrag en plichtsbetrachting.

Het kan voorkomen dat betrokkene in de laatste fase van deelname aan een operatie een zodanig gedrag en plichtsbetrachting toont dat het eerder gegeven (positieve) advies moet worden herzien. In een dergelijk geval worden de versierselen niet uitgereikt en worden deze samen met oorkonde en vergezeld van een herzien en gemotiveerd negatief advies retour gezonden aan de minister. Het negatieve advies zal in de regel – indien voldoende zwaarwegend en goed onderbouwd – leiden tot het ongedaan maken van de toekenning. Omdat

het besluit niet bekend is gemaakt en derhalve nog niet in werking is getreden, is dit een eenvoudige administratieve handeling, welke overigens slechts enkele malen per jaar voorkomt.

Anders wordt het wanneer er wel reeds uitvoering is gegeven aan het toekenningsbesluit en de versierselen en oorkonde zijn uitgereikt en eerst nadien wordt vastgesteld dat het gedrag en de plichtsbetrachting gedurende de deelname aan de operatie dan wel missie van zodanige aard waren, dat het advies bij de voordracht negatief had moeten luiden en dat toekenning derhalve niet had mogen plaatsvinden. Teneinde de waarde van de medaille hoog te houden ten opzichte van diegenen (verreweg de meerderheid der gevallen) die wel aan alle eisen van goed gedrag en plichtsbetrachting hebben voldaan, moet de ten onrechte gedane toekenning kunnen worden ingetrokken. Dit besluit voorziet thans uitdrukkelijk in die bevoegdheid. Naar haar aard verzet deze bevoegdheid zich tegen mandaatverlening.

De intrekking achteraf kan uiteraard alleen haar oorzaak vinden in zwaarwegende feiten of omstandigheden die betrekking hebben op de periode van deelname aan de betreffende operatie of missie en die tijdens de besluitvormingsfase niet bij de minister bekend waren of redelijkerwijs bekend konden zijn.

Artikelsgewijs

Artikel 2

Onder VN-vredesoperaties als genoemd in artikel 2, eerste lid, wordt verstaan al die operaties die onder VN-vlag worden uitgevoerd. Daarnaast zijn er operaties waarbij meerdere landen betrokken zijn en die worden aangemerkt als multinationale vredesoperaties. Te denken valt aan het opereren in NAVO-, WEU-, EC- of OVSE-verband. Voor deelname aan dergelijke operaties is een aparte medaille ingesteld, de Herinneringsmedaille Multinationale Vredesoperaties. Het herinneringsteken in de vorm van de letter «M» is geen gesp (voor acties of krijgsverrichtingen) maar een toevoeging van andere aard en wordt daarom apart ingesteld. De instelling van het teken brengt ook andere wijzigingen in het besluit mee.

Artikel 3

Het zesde lid van dit artikel bepaalt dat de herinneringsmedaille wordt toegekend met of zonder gesp dan wel met of zonder het herinneringsteken. Dit betekent dat niet zowel een gesp als de letter «M» gelijktijdig op het lint bevestigd kunnen zijn. In voorkomend geval worden derhalve twee medailles gedragen, waarvan één voorzien van een of meer gespen en één voorzien van het herinneringsteken.

Artikel 5

Het tweede lid regelt dat deelnemers aan een operatie waarvoor een ander lint is vastgesteld, de medaille met dat andere lint ontvangen. Zo krijgen UNPROFOR-waarnemers en UNMAC/BHMAC mijnenuitruimingsmensen het lint voor VN-Vredesoperaties in voormalig Joegoslavië, waardoor in één oogopslag duidelijk is dat ook zij in voormalig Joegoslavië dienden. Hierdoor worden zij beter geïdentificeerd met de operaties in een bepaald land dan met de algemene medaille met de letter «M». De minimale dienstdaard, welke is vastgelegd in het eerste lid, bedraagt drie maanden. Achterliggende gedachte bij de toekenning van een herinneringsmedaille is onder meer het geven van een blijk van waardering en erkenning voor het bijdragen door betrokkene aan het welslagen van de operatie. Een bijdrage die veelal onder moeilijke en gevaarlijke omstandigheden geleverd moet worden. Gelet hierop en om de berekening van de dienstdaard voor alle betrokkenen op gelijke wijze te laten plaatsvinden voorziet het derde lid erin dat uitsluitend de tijd welke daadwerkelijk in het operatiegebied wordt doorgebracht, in beschouwing wordt genomen. Zoals in het algemeen deel van de toelichting is uiteengezet, kan in bijzondere gevallen van de dienstdaard worden afgeweken (zie artikel 6).

In de regel worden deelnemers aan een operatie voor een bepaalde periode uitgezonden. Het komt voor dat gedurende die periode de operatie waaraan men deel neemt wordt beëindigd en in een ander verband wordt voortgezet (de zogenaamde «vlagwisseling») en dat de deelnemers overgaan naar die nieuwe operatie. Te denken valt aan een VN-operatie die een vervolg krijgt in NAVO-verband (zie UNPF en IFOR) of andersom. Denkbaar is bovendien dat betrokkenen voor beide operaties voldoen aan de dienstitijdeis waarmee zij in beginsel voor twee NL-medailles in aanmerking zouden kunnen komen; in het gegeven voorbeeld één voor deelname aan de multinationale operatie en één voor het aandeel in de VN-operatie. Ook is het mogelijk dat wegens het beëindigen van de eerste operatie collectief dispensatie van de dienstitijdeis voor die operatie wordt verleend en dat vervolgens bepaalde deelnemers nog binnen hun uitzendtermijn kunnen voldoen aan het dienstitijd criterium voor de nieuwe operatie. Dit zou betekenen dat voor een soortgelijke operatie in hetzelfde gebied verschillende medailles zouden worden toegekend enkel vanwege het feit dat er een vlagwisseling heeft plaatsgevonden. Dit is onwenselijk. Teneinde dit te voorkomen is er in artikel 5, vijfde lid, een bepaling opgenomen dat in een dergelijk geval slechts één herinneringsmedaille of herinneringsteken wordt toegekend.

De Minister van Defensie wijst dat teken aan. Indien een deelnemer die tijdens zijn uitzending een vlagwisseling heeft meegemaakt bij een latere rotatie wederom gaat deelnemen aan de onder andere vlag voortgezette operatie dan kan hij wel in aanmerking komen voor een tweede medaille of een cijfer. Hetzelfde geldt voor degene die voorafgaand aan de vlagwisseling heeft deelgenomen aan een operatie en naderhand opnieuw wordt uitgezonden om deel te nemen aan de nieuwe operatie.

Artikel 6

In uitzonderingsgevallen kan van de dienstitijdeis worden afgeweken. Verwezen wordt naar de algemene toelichting.

Voor het geval het een toekenning aan buitenlanders betreft wordt de Minister van Buitenlandse Zaken bij de toekenning betrokken voor zover de vereiste officiële instemming benodigd is van het land waaruit betrokkene afkomstig is.

Artikel 9

Bij een intrekking van de toekenning hoort ook het inleveren van de versierselen en de bijbehorende oorkonde. Zo wordt voorkomen dat de toegekende versierselen waarop de intrekking ziet, ten onrechte worden gedragen.

Artikel 10

De informatiestromen met betrekking tot uitzendingen lopen allemaal via het Ministerie van Defensie. Ook daar waar het burgerambtenaren van andere ministeries betreft. In die gevallen vindt de toekenning plaats in overeenstemming met de betrokken minister. Defensie treedt interservice op voor alle, vanwege de Nederlandse overheid, uitgezonden.

Artikel 12

Ook deelname aan bijzondere missies voor het totstandkomen van dit besluit heeft waardering. Om die reden is erin voorzien, door opneming van artikel 12, dat deelname in het verleden ook tot toekenning kan leiden, mits uiteraard aan alle daarvoor geldende voorwaarden is voldaan.

Herinneringsmedaille Multinationale Vredesoperaties (vervallen)

Vastst./Wijz datum: 14-10-99

Bron: Stb.

Nummer: 512

Inwerkingtr. datum: 10-12-99

Dit besluit is inmiddels ingetrokken bij Staatsblad 2001, 186. Ze blijven echter nog deels van kracht, zie artikel 13 en de toelichting op dat artikel van die wet.

Artikel 1

Voor de toepassing van dit besluit wordt verstaan onder:

a. de herinneringsmedaille:

de medaille, bedoeld in artikel 2, eerste lid;

b. het herinneringsteken:

het teken, bedoeld in artikel 2, tweede lid;

c. de versierselen:

de herinneringsmedaille, eventueel met gesp, cijfer of herinneringsteken, dan wel de gesp, een cijfer of het herinneringsteken afzonderlijk.

Artikel 2

1. Er wordt ingesteld een Herinneringsmedaille Multinationale Vredesoperaties, waaraan gespen kunnen worden verbonden.

2. Er wordt ingesteld een Herinneringsteken bijzondere missies, hetwelk verbonden is aan de Herinneringsmedaille Multinationale Vredesoperaties.

Artikel 3

1. De herinneringsmedaille is van bronskleurig metaal vervaardigd en is cirkelvormig met een middellijn van 35 millimeter. De voorzijde van de medaille vertoont een geheven ontbloot zwaard omstrengeld door een olijftak met als omschrift «CONCORDIA FACIT PACEM». De keerzijde van de medaille vertoont het Rijkswapen.

2. De herinneringsmedaille is door middel van een ring verbonden aan een moiré lint ter breedte van 27 millimeter. Onze Minister van Defensie stelt, in overeenstemming met Onze Ministers van Buitenlandse Zaken, van Justitie en van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties, de kleuren van het lint vast waarbij voor verschillende operaties andere kleuren kunnen worden vastgesteld.

3. Onze Minister van Defensie kan, in overeenstemming met de in het tweede lid genoemde ministers, gespen instellen die worden verbonden aan de herinneringsmedaille.

4. De gesp is vervaardigd van bronskleurig metaal en wordt op het lint bevestigd. Op de gesp is in kapitale letters het gebied van de operatie vermeld, eventueel gevolgd door een jaartal. Indien meer gespen zijn toegekend, worden deze boven elkaar geplaatst; de eerstverkregen gesp direct boven de medaille.

5. Het herinneringsteken is vervaardigd van bronskleurig metaal en bestaat uit de kapitale letter «M», met een hoogte van 10 millimeter, welk teken wordt gedragen op het lint. Op de beide buitenste poten van de letter «M» is een lauwertak afgebeeld. In voorkomend geval wordt op de kruising van de binnenste poten een cirkelvormig plaatje bevestigd, waarop het Arabische cijfer 2 of hoger is aangebracht.

6. Het is aan hen die gerechtigd zijn tot het dragen van de herinneringsmedaille, eventueel met gesp of het herinneringsteken, vergund een herinneringsmedaille van verkleind model onder aan het lint te dragen, eventueel met gesp of herinneringsteken, dan wel alleen het lint te dragen. Indien alleen het lint wordt gedragen zal iedere gesp worden aangegeven door een achtpuntige ster van bronskleurig metaal op het lint, dan wel wordt op het lint de letter «M», van verkleind model met een hoogte van 7 millimeter, eventueel voorzien van een cijfer, gedragen.

Artikel 4

1.a. Bij toekenning wegens deelname aan een operatie waarvoor een gesp is ingesteld, wordt de herinneringsmedaille toegekend met die gesp.

b. Bij toekenning wegens deelname aan een bijzondere missie, wordt de herinneringsmedaille toegekend met het herinneringsteken.

2. Aan hen die reeds zijn onderscheiden met de herinneringsmedaille wordt, in het geval zij nadien hebben deelgenomen aan een operatie waarvoor de kleuren van het lint verbonden aan de herinneringsmedaille niet anders zijn bepaald en waarvoor een gesp is ingesteld, alleen de gesp toegekend.

3.a. Aan hen die reeds zijn onderscheiden met de herinneringsmedaille, wordt bij herhaalde deelname aan een bepaalde operatie, een van bronskleurig metaal vervaardigd Arabisch cijfer 2 of hoger toegekend, welk cijfer wordt gedragen op het lint.

b. Bij herhaalde deelname aan bijzondere missies waarvoor de herinneringsmedaille met het herinneringsteken is toegekend, wordt dit teken toegekend, voorzien van een Arabisch cijfer 2 of hoger.

Artikel 5

1. De herinneringsmedaille, eventueel met gesp dan wel de gesp of een cijfer afzonderlijk, wordt toegekend aan hen die van overheidswege gedurende ten minste drie maanden aaneengesloten deel hebben genomen aan een operatie van een multinationale vredesmacht ter handhaving of bevordering van de internationale rechtsorde.

2. De herinneringsmedaille met het herinneringsteken dan wel het herinneringsteken afzonderlijk, zonodig voorzien van een cijfer, wordt toegekend aan hen die van overheidswege gedurende ten minste drie maanden aaneengesloten deel hebben uitgemaakt van een multinationale bijzondere missie, mits voor die operatie niet een lint met andere kleuren is vastgesteld. In dat geval wordt uitsluitend de herinneringsmedaille met het lint in de voor die operatie vastgestelde kleuren toegekend.

3. Voor de berekening van de dienstdtijd, bedoeld in het eerste en tweede lid, wordt uitsluitend in aanmerking genomen het verblijf binnen het door Onze Minister van Defensie aan te wijzen operatiegebied.

4. De in het eerste en tweede lid bedoelde personen dienen bij hun deelname en optreden in alle opzichten een goede plichtsbetrachting en een goed gedrag te hebben betoond.

5. Onverminderd het bepaalde in dit besluit en het Besluit Herinneringsmedailles VN-Vredesoperaties komen zij die tijdens hun uitzending aansluitend hebben deelgenomen aan opeenvolgende operaties dan wel bijzondere missies van verschillende vredesmachten in hetzelfde operatiegebied, slechts voor één door Onze Minister van Defensie aan te wijzen herinneringsmedaille onderscheidenlijk herinneringsteken in aanmerking.

Artikel 6

1. Indien niet wordt voldaan aan de in artikel 5, eerste en tweede lid, gestelde diensttijdeis van ten minste drie aaneengesloten maanden, kunnen de versierselen bij uitzondering worden toegekend, mits wordt voldaan aan de overige in dat artikel gestelde eisen.

2. De versierselen kunnen door Onze Minister van Defensie worden toegekend aan niet-Nederlanders.

3. Onze Minister van Defensie stelt beleidsregels vast betreffende de toepassing van het eerste en tweede lid.

Artikel 7

Bij de uitreiking van de versierselen ontvangt de begiftigde tevens een uniformbaton alsmede een op naam gestelde oorkonde.

Artikel 8

De versierselen kunnen postuum worden toegekend.

Artikel 9

1. Onze Minister van Defensie kan de toekenning intrekken op grond van feiten of omstandigheden waarvan hij bij de toekenning redelijkerwijs niet op de hoogte kon zijn en op grond waarvan de toekenning niet zou hebben plaatsgehad.

2. Na intrekking als bedoeld in het eerste lid is de betrokkene niet langer gerechtigd de aan de toekenning verbonden versierselen te dragen en worden deze samen met de oorkonde onverwijld aan Onze Minister van Defensie teruggegeven.

Artikel 10

De toekenning van de versierselen geschiedt:

- a. aan militairen van de krijgsmacht door Onze Minister van Defensie;
- b. aan anderen door Onze Minister van Defensie, in overeenstemming met Onze Minister die het aangaat.

Artikel 11

De kosten van de versierselen, bedoeld in artikel 7, komen ten laste van het Rijk.

Artikel 12

Toekenning van het herinneringsteken is eveneens mogelijk indien de deelname, bedoeld in artikel 5, heeft plaatsgevonden vóór de datum van inwerkingtreding van dit besluit.

Artikel 13

Het Koninklijk besluit van 14 november 1990 (Stb. 568) wordt ingetrokken.

Artikel 14

Dit besluit treedt in werking met ingang van de dag na de datum van uitgifte van het Staatsblad waarin het wordt geplaatst.

Artikel 15

Dit besluit wordt aangehaald als: Besluit Herinneringsmedaille Multinationale Vredesoperaties.

Nota van toelichting

Algemeen

De hernieuwde vaststelling van het instellingsbesluit Herinneringsmedaille Multinationale Vredesoperaties, zoals vastgesteld bij Koninklijk Besluit van 14 november 1990, nr. 90.022415 (Stb. 568), is om een aantal redenen noodzakelijk.

Gebleken is dat bij herhaalde deelname aan waarnemers- en soortgelijke missies geen als passend ervaren onderscheiding kon worden uitgereikt. Daarom voorziet dit besluit nu in een Herinneringsteken bijzondere missies. Voorts behoeft het in de uitvoeringspraktijk ontstane onderscheid tussen aaneengesloten en cumulatieve diensttijd formalisering.

Daarnaast is ook de reeds lang bestaande uitvoeringspraktijk geformaliseerd, waarbij uitsluitend de Minister van Defensie zorgdraagt voor het toetsen van de voordracht, het coördineren en registreren van de toekenningen en het verzorgen van de oorkondes en de versierselen.

Ook is thans geregeld dat in uitzonderingsgevallen aan niet-Nederlanders een onderscheiding kan worden verleend.

Tot slot legt dit besluit uitdrukkelijk de reeds impliciet bestaande bevoegdheid tot het intrekken van een toekenning vast. Een dergelijke intrekking kan plaatsvinden indien achteraf de toekennende instantie feiten of omstandigheden blijkt die, waren zij op het moment van toekenning bekend geweest, een toekenning zouden hebben verhinderd.

Omdat de voorgaande aanpassingen de nodige wijzigingen in de tekst teweeg hebben gebracht is tevens van de gelegenheid gebruik gemaakt om de tekst in overeenstemming te brengen met de huidige taakstelling van de krijgsmacht en waar nodig te stroomlijnen en te vereenvoudigen.

Herinneringsteken bijzondere missies

Aanleiding voor het instellen van het Herinneringsteken bijzondere missies, dat verbonden is aan de Herinneringsmedaille Multinationale Vredesoperaties, is de wens om te voorzien in een passende onderscheiding bij herhaalde deelname aan bepaalde missies en de verschillende soorten daarvoor in aanmerking komende missies onder één noemer te brengen. Onder «bijzondere missies» moet in dit verband worden verstaan de diverse soorten waarnemersmissies, zoals politiewaarnemers, diplomatieke of politieke waarnemers, verkiezingswaarnemers, maar ook soortgelijke missies waarbij militairen of burgers worden uitgezonden om instructie te geven, mijnen te ruimen dan wel inspecties of controles uit te voeren (zoals de EC-Monitor Missie in voormalig Joegoslavië).

In artikel 4 is bepaald dat bij «herhaalde deelname aan een bepaalde operatie» (bijv. 2x WEU-missie) cijfers kunnen worden toegekend. Bij deelname aan verschillende opeenvolgende operaties (bijv. 1x MFO, 1x ECMM, 1x OVSE), waarvoor niet een ander lint is vastgesteld, kunnen derhalve geen cijfers worden toegekend. Doordat enerzijds dezelfde medaille niet tweemaal kan worden toegekend en er anderzijds voor diverse waarnemers- of soortgelijke missies niet steeds een ander lint wordt ingesteld (het gaat soms om slechts enkele deelnemers), ontstaat het probleem dat degenen die voor verschillende waarnemers- of

soortgelijke missies worden uitgezonden, bij de eerste deelname een medaille ontvangen maar bij de tweede en volgende deelnames niet in aanmerking kunnen komen voor een stoffelijke blijk van waardering. Om dit probleem teniet te doen, alsmede om te voorkomen dat voor iedere waarnemers- of soortgelijke missie – hoe klein ook – telkens een nieuw lint moet worden ingesteld, is gekozen voor onderscheiding in de vorm van een toevoeging aan de herinneringsmedaille, specifiek voor deelname aan bedoelde missies. Deze toevoeging bestaat uit de letter «M» welke staat voor «bijzondere missie». Op deze letter kunnen cijfers worden aangebracht voor deelname aan opvolgende missies. Op de oorkonde (het persoonlijk bewijs van toekenning) wordt telkens vermeld vanwege welke specifieke missie het herinneringsteken of het bijbehorende cijfer wordt toegekend.

Aaneengesloten diensttijd

In artikel 4 van het Koninklijk Besluit van 14 november 1990, werd ten aanzien van de vereiste diensttijd bepaald dat deze ten minste drie maanden dient te bedragen. Bedoeld was dat dit aaneengesloten diensttijd zou zijn, maar dit was niet uitdrukkelijk bepaald. In de loop der jaren is er wel een uitvoeringsbeleid ontstaan voor die gevallen waarin om dienstredenen niet kon worden voldaan aan drie maanden (aaneengesloten) diensttijd. Artikel 7 bood voor dit beleid de basis nu in dat artikel werd bepaald dat de minister ook bij uitzondering een onderscheiding kan toekennen wanneer niet aan de diensttijdeis kan worden voldaan. Thans geldt nog steeds het uitgangspunt van ten minste drie maanden aaneengesloten diensttijd. Door opnemng van het woord «aaneengesloten », wordt het gevoerde beleid dienaangaande bekrachtigd. Daarnaast blijft op grond van artikel 6, eerste lid, de mogelijkheid bestaan om met voorbijgaan aan de diensttijdeis in uitzonderingsgevallen de onderscheiding toe te kennen. Daarbij kan gedacht worden aan het niet voldoen aan de gestelde termijn als gevolg van:

- gewond raken of overlijden;
- het voortijdig eindigen of afbreken van de gehele missie, voor zover dit niet aan betrokkene(n) te wijten is;
- uitzonderlijke situaties waarin om operationele redenen geen sprake kan zijn van een aaneengesloten deelname van de vereiste minimumtermijn;
- overige, naar het oordeel van de minister, uitzonderlijke omstandigheden welke niet aan betrokkene te wijten zijn.

Iedere uitzonderingssituatie zal op zich worden beoordeeld, waarbij ook de andere vereisten voor toekenning moeten worden betrokken.

Uitvoering door de Minister van Defensie

De Herinneringsmedaille kan zowel aan militairen als aan niet-militairen worden toegekend. Met name bij waarnemersmissies komt het zeer frequent voor dat niet-militairen (op basis van vrijwilligheid) worden uitgezonden: ambtenaren van Buitenlandse Zaken, Douanebeambten, leden van het Korps Landelijke Politiediensten, maar ook burgers van Defensie en andere Nederlanders die als specialist onmisbaar zijn. Zij worden steeds in dezelfde voordrachten opgenomen waarin ook de militairen van een bepaalde eenheid zijn vermeld. Als groep horen zij ook bij elkaar. De Minister van Defensie heeft tot op heden steeds de uitvoering verzorgd zoals het toetsen van de voordracht, het coördineren met externe instanties, het zorgdragen voor de uitreikingen, het verzorgen van oorkondes en versierselen en de registratie van de toekenningen. De Minister van Defensie tekende deze toekenningsbesluiten steeds in overeenstemming met de minister die het aangaat. Dit besluit legt deze al jaren bestaande praktijk vast.

Toekenning aan niet-Nederlanders

De Nederlandse Herinneringsmedailles voor Multinationale Vredesoperaties kunnen worden toegekend aan hen «die van overheidswege» hebben deelgenomen aan een missie. Hoewel in het instellingsbesluit niet expliciet over nationaliteiten wordt gesproken, is steeds zeer terughoudend gereageerd op voordrachten betreffende buitenlandse militairen. Immers een buitenlander kan in beginsel niet door de (bedoeld is: Nederlandse) overheid worden uitgezonden, doch slechts door zijn eigen overheid. Daarnaast hebben de geallieerde strijdkrachten zich reeds ten tijde van de Tweede Wereldoorlog duidelijk uitgesproken tegen het dubbel decoreren van elkaars militairen wegens deelname aan militaire campagnes, dit ter voorkoming van medaille-inflatie. De landen zouden slechts die militairen (ongeacht hun nationaliteit) decoreren, die in hun krijgsdienst optraden. Dit beleid is ook nadien steeds door Nederland gevoerd.

Uitzondering op deze regel waren de onderscheidingen voor bijzondere verdienste (bijv. Koninklijke onderscheidingen) en – meer recent – is er een uitzondering gemaakt wanneer er sprake was van een uitwisselingsprogramma. Daarbij is de buitenlandse militair veelal reeds voor aanvang van de uitzending volledig opgenomen in het betreffende NL-onderdeel en wordt om die reden, deel uitmakend van dat onderdeel en daardoor mede optredend namens Nederland, mee uitgezonden. Vereist is dat betrokkene in alle opzichten integraal deel uit maakt van een Nederlandse eenheid, b.v. als militair is opgenomen in de Organisatietabel (NL OTAS). Een buitenlandse militair die slechts onder bevel is gesteld van een Nederlandse eenheid voldoet niet aan het gestelde criterium.

Verder wordt gewezen op het feit dat het decoratiebeleid van sommige landen het niet toestaat dat hun overheidsdienaren onderscheidingen van vreemde landen aannemen. In dit verband kan voorts worden opgemerkt dat Nederlandse militairen die een buitenlandse onderscheiding hebben ontvangen, de Minister van Defensie toestemming dienen te verzoeken deze op het militaire uniform te mogen dragen. Voorwaarde is derhalve dat de betrokkene van zijn eigen regering toestemming krijgt de onderscheiding in ontvangst te nemen.

Nu Nederland steeds vaker samenwerkt met andere landen, zowel in de zin van individuele militairen onderscheidenlijk burger-specialisten als van gehele eenheden, bestaat er behoefte aan het uitdrukkelijk vastleggen van de mogelijkheid tot het toekennen van een Nederlandse onderscheiding aan niet-Nederlanders. Artikel 6, tweede lid, voorziet hierin. Door de Minister van Defensie zullen beleidsregels ten aanzien van het ter zake te voeren beleid worden vastgesteld waarbij in ieder geval rekening wordt gehouden met hetgeen hiervoor is opgemerkt.

Intrekking toegekende onderscheiding

De Herinneringsmedaille wordt toegekend vanwege de deelname aan een vredesoperatie of bijzondere missie. Om die reden worden alleen gedrag en plichtsbetrachting tijdens de deelname aan die betreffende operatie in beschouwing genomen. Het niet voldoen aan de eisen van goed gedrag en goede plichtsbetrachting leidt tot een voordracht met een negatief advies waarna toekenning achterwege blijft. Teneinde ook later te kunnen vaststellen waarom niet tot toekenning is overgegaan kan bij het niet voldoen aan de bedoelde eisen niet worden volstaan met het achterwege laten van een voordracht.

Aangezien de uitreiking van de medailles zo snel mogelijk na beëindiging van de deelname plaatsvindt, wordt de voordracht ongeveer 6 weken voor afloop daarvan ingediend bij de minister, waarna de administratieve verwerking en toetsing kunnen plaatsvinden. De beschikking wordt kort voor beëindiging van de deelname aan de operatie getekend, waarna de bescheiden en versierselen aan de commandant van betrokkene worden verzonden. In de aanbiedingsbrief wordt de commandant nogmaals geattendeerd op de bepalingen omtrent gedrag en plichtsbetrachting.

Het kan voorkomen dat betrokkene in de laatste fase van deelname aan een operatie een zodanig gedrag en

plichtsbetrachting toont dat het eerder gegeven (positieve) advies moet worden herzien. In een dergelijk geval worden de versierselen niet uitgereikt en worden deze samen met oorkonde en vergezeld van een herzien en gemotiveerd negatief advies retour gezonden aan de minister. Het negatieve advies zal in de regel – indien voldoende zwaarwegend en goed onderbouwd – leiden tot het ongedaan maken van de toekenning. Omdat het besluit niet bekend is gemaakt en derhalve nog niet in werking is getreden, is dit een eenvoudige administratieve handeling, welke overigens slechts enkele malen per jaar voorkomt.

Anders wordt het wanneer er wel reeds uitvoering is gegeven aan het toekenningsbesluit en de versierselen en oorkonde zijn uitgereikt en eerst nadien wordt vastgesteld dat het gedrag en de plichtsbetrachting gedurende de deelname aan de operatie dan wel missie van zodanige aard waren, dat het advies bij de voordracht negatief had moeten luiden en dat toekenning derhalve niet had mogen plaatsvinden. Teneinde de waarde van de medaille hoog te houden ten opzichte van diegenen (verreweg de meerderheid der gevallen) die wel aan alle eisen van goed gedrag en plichtsbetrachting hebben voldaan, moet de ten onrechte gedane toekenning kunnen worden ingetrokken. Dit besluit voorziet thans uitdrukkelijk in die bevoegdheid. Naar haar aard verzet deze bevoegdheid zich tegen mandaatverlening.

De intrekking achteraf kan uiteraard alleen haar oorzaak vinden in zwaarwegende feiten of omstandigheden die betrekking hebben op de periode van deelname aan de betreffende operatie of missie en die tijdens de besluitvormingsfase niet bij de minister bekend waren of redelijkerwijs bekend konden zijn.

Artikelsgewijs

Artikel 2

Onder multinationale vredesoperaties als genoemd in artikel 2, eerste lid, wordt verstaan al die operaties waarbij meerdere landen betrokken zijn voor zover deze operaties niet kunnen worden aangemerkt als VN-operaties. Te denken valt aan het opereren in NAVO-, WEU-, EC- of OVSE-verband. Voor deelname aan VN-operaties is een aparte medaille ingesteld, de Herinneringsmedaille VN-Vredesoperaties. Het herinneringsteken in de vorm van de letter «M» is geen gesp (voor acties of krijgsverrichtingen) maar een toevoeging van andere aard en wordt daarom apart ingesteld. De instelling van het teken brengt ook andere wijzigingen in het besluit mee.

Artikel 3

Het zesde lid van dit artikel bepaalt dat de herinneringsmedaille wordt toegekend met of zonder gesp dan wel met of zonder het herinneringsteken. Dit betekent dat niet zowel een gesp als de letter «M» gelijktijdig op het lint bevestigd kunnen zijn. In voorkomend geval worden derhalve twee medailles gedragen, waarvan één voorzien van een of meer gespen en één voorzien van het herinneringsteken.

Artikel 5

Het tweede lid regelt dat deelnemers aan een operatie waarvoor een ander lint is vastgesteld de medaille met dat andere lint ontvangen. Zo krijgen ECMM-waarnemers en deelnemers aan WEU-missies in het voormalige Joegoslavië het lint voor Multinationale Vredesoperaties in voormalig Joegoslavië, zoals dat ook wordt toegekend aan deelnemers aan de vredesmacht in NAVO-verband (IFOR, SFOR, Deny Flight, Sharp Guard), waardoor in één oogopslag duidelijk is dat ook zij in verband met voormalig Joegoslavië dienden. Hierdoor worden zij beter geïdentificeerd met de operaties in een bepaald land dan met de algemene medaille met de letter «M». De minimale diensttijds, welke is vastgelegd in het eerste lid, bedraagt drie maanden. Achterliggende gedachte bij de toekenning van een herinneringsmedaille is onder meer het geven van een blijk van waardering en erkenning voor het bijdragen door betrokkene aan het welslagen van de

operatie. Een bijdrage die veelal onder moeilijke en gevaarlijke omstandigheden geleverd moet worden. Gelet hierop en om de berekening van de diensttijd voor alle betrokkenen op gelijke wijze te laten plaatsvinden voorziet het derde lid erin dat uitsluitend de tijd welke daadwerkelijk in het operatiegebied wordt doorgebracht, in beschouwing wordt genomen. Zoals in het algemeen deel van de toelichting is uiteengezet, kan in bijzondere gevallen van de diensttijdeis worden afgeweken (zie artikel 6).

In de regel worden deelnemers aan een operatie voor een bepaalde periode uitgezonden. Het komt voor dat gedurende die periode de operatie waaraan men deel neemt wordt beëindigd en in een ander verband wordt voortgezet (de zogenaamde «vlagwisseling») en dat de deelnemers overgaan naar die nieuwe operatie. Te denken valt aan een VN-operatie die een vervolg krijgt in NAVO-verband (zie UNPF en IFOR) of andersom. Denkbaar is bovendien dat betrokkenen voor beide operaties voldoen aan de diensttijdeis waarmee zij in beginsel voor twee medailles in aanmerking zouden kunnen komen; in het gegeven voorbeeld één voor deelname aan de multinationale operatie en één voor het aandeel in de VN-operatie. Ook is het mogelijk dat wegens het beëindigen van de eerste operatie collectief dispensatie van de diensttijdeis voor die operatie wordt verleend en dat vervolgens bepaalde deelnemers nog binnen hun uitzendtermijn kunnen voldoen aan het diensttijd criterium voor de nieuwe operatie. Dit zou betekenen dat voor een soortgelijke operatie in hetzelfde gebied verschillende medailles zouden moeten worden toegekend enkel vanwege het feit dat er een vlagwisseling heeft plaatsgevonden. Dit is onwenselijk. Teneinde dit te voorkomen is er in artikel 5, vijfde lid, een bepaling opgenomen dat in een dergelijk geval slechts één herinneringsmedaille of herinneringsteken wordt toegekend. De Minister van Defensie wijst dat teken aan. Indien een deelnemer die tijdens zijn uitzending een vlagwisseling heeft meegemaakt bij een latere rotatie wederom gaat deelnemen aan de onder andere vlag voortgezette operatie dan kan hij wel in aanmerking komen voor een tweede medaille of een cijfer. Hetzelfde geldt voor degene die voorafgaand aan de vlagwisseling heeft deelgenomen aan een operatie en naderhand opnieuw wordt uitgezonden om deel te nemen aan de nieuwe operatie.

Artikel 6

In uitzonderingsgevallen kan van de diensttijdeis worden afgeweken. Verwezen wordt naar de algemene toelichting. Voor het geval het een toekenning aan buitenlanders betreft wordt de Minister van Buitenlandse Zaken bij de toekenning betrokken, voor zover de vereiste officiële instemming benodigd is van het land waaruit betrokkene afkomstig is.

Artikel 9

Bij een intrekking van de toekenning hoort ook het inleveren van de versierselen en de bijbehorende oorkonde. Zo wordt voorkomen dat de toegekende versierselen waarop de intrekking ziet, ten onrechte worden gedragen.

Artikel 10

De informatiestromen met betrekking tot uitzendingen lopen allemaal via het Ministerie van Defensie. Ook daar waar het burgerambtenaren van andere ministeries betreft. In die gevallen vindt de toekenning plaats in overeenstemming met de betrokken minister. Defensie treedt interservice op voor alle, vanwege de Nederlandse overheid, uitgezonden.

Artikel 12

Ook deelname aan bijzondere missies voor het totstandkomen van dit besluit heeft waardering. Om die reden is erin voorzien, door opneming van artikel 12, dat deelname in het verleden ook tot toekenning kan leiden, mits uiteraard aan alle daarvoor geldende voorwaarden is voldaan.

Herinneringsmedaille voor Humanitaire Hulpverlening bij Rampen

Vastst./Wijz datum	Bron	Nummer	Inwerkingtr. datum
01-02-00	Stb.	89	23-02-00
13-07-02	Stb.	496	09-10-02
09-01-06	Stb.	volgt	
15-03-06	Stb.	volgt	

Artikel 1

Er is een Herinneringsmedaille voor Humanitaire hulpverlening bij Rampen.

Artikel 2

De herinneringsmedaille wordt toegekend aan hen die deel uitmakend van of tezamen met de krijgsmacht ter plaatse van een door de Minister van Defensie aangewezen rampgebied daadwerkelijk aan de hulpverlening hebben deelgenomen en daarbij in alle opzichten een goede plichtsbetrachting en een goed gedrag hebben betoond.

Artikel 3

1. De herinneringsmedaille wordt toegekend met een gesp.
2. Aan hen die reeds zijn onderscheiden met de herinneringsmedaille wordt, indien zij opnieuw voor toekenning in aanmerking komen, alleen een gesp toegekend.

Artikel 4

De toekenning van de herinneringsmedaille zowel als van een afzonderlijke gesp geschiedt door Onze Minister van Defensie.

Artikel 5

De toekenning van de herinneringsmedaille dan wel van een gesp kan postuum geschieden.

Artikel 6

1. De herinneringsmedaille is cirkelvormig met een middellijn van 35 mm.; zij is vervaardigd van gebrand zilver. De voorzijde van de medaille vertoont – op de verticale deellijn – een naar beneden gericht in de schede gestoken zwaard hetwelk is omkranst door een lauwertak. Links onder en rechts boven, iets over het zwaard reikend, twee naar elkaar gerichte rechterhanden in sterk reliëf uitgebeeld. Rechts onder zijn in kapitale letters aangebracht de woorden: DE HELPENDE HAND WERD GEBODEN. De keerzijde van de medaille vertoont het Rijkswapen.

2. De herinneringsmedaille is door middel van een ring verbonden aan een moiré lint; het lint, 27 mm. breed, heeft een goudgele ondergrond met aan de boorden diep donkerblauwe banen, overvloeiende in het goudgeel. In het midden drie verticale banen (in de kleuren van de Nederlandse vlag) respectievelijk in de volgorde rood, wit en blauw, ter breedte van 11/2 mm.

3. De gesp is eveneens vervaardigd van gebrand zilver. Op de gesp zijn in kapitale letters vermeld de plaats van hulpverlening, dan wel een aanduiding van de ramp, en de op de hulpverlening betrekking hebbende tijdsaanduiding. De gesp wordt op het lint bevestigd; indien meerdere gespen zijn toegekend worden deze boven elkaar geplaatst, de eerstverkrege gesp direct boven de medaille.

Artikel 7

1. Het is aan hen, die gerechtigd zijn tot het dragen van de medaille met gesp vergund de medaille met gesp dan wel het lint alleen te dragen. Indien het lint alleen wordt gedragen zal elke verkregen gesp op het lint worden aangegeven door een achtpuntige ster van zilverkleurig metaal.

2. Het is aan hen, die gerechtigd zijn tot het dragen van de medaille met gesp, vergund een medaille met gesp van verkleind model te dragen.

Artikel 8

Bij de uitreiking van de herinneringsmedaille dan wel van later toegekende gespen ontvangt de begiftigde tevens een uniformbaton alsmede een op naam gesteld bewijs van toekenning.

Artikel 9

De kosten van de in artikel 8 bedoelde versierselen komen ten laste van het Rijk.

Artikel 10

In verband met de hulpverlening door militairen van de Koninklijke landmacht en de Koninklijke luchtmacht van 4 november 1969 tot 8 maart 1970 aan de Republiek Tunesië, ter verlichting van de gevolgen van de watersnoodramp die dat land in het najaar van 1969 getroffen heeft, wordt de gesp «TUNESIË 1969/1970» ingesteld.

Artikel 10a

In verband met de hulpverlening bij de voedseldistributie door militairen van de Koninklijke landmacht in september en oktober 1974 in de droogtegebieden van de Republiek Soedan, wordt de gesp «SOEDAN 1974» ingesteld.

Artikel 10b

In verband met de hulpverlening in Nederlands militair verband bij de leniging van de nood van Rwandese vluchtelingen in augustus en september 1994 in de Republiek Zaïre, wordt de gesp «RWANDA 1994» ingesteld.

Artikel 10c

In verband met de hulpverlening in Nederlands militair verband bij de leniging van de nood van vluchtelingen uit Kosovo in de periode april tot en met augustus 1999 in Albanië, wordt de gesp «Albanië 1999» ingesteld.

Artikel 10d

1. In verband met de hulpverlening in Nederlands militair verband bij de leniging van de nood van slachtoffers van de tsunami in Azië en Afrika in de periode december 2004 tot en met december 2005 wordt de gesp "Tsunami 2004" ingesteld.

Titel Handboek Onderscheidingen
Status Definitief
Datum

Hoofddirectie Personeel
Sectie Onderscheidingen

2. In afwijking van artikel 2 wordt de herinneringsmedaille tevens toegekend aan de leden van het Rampen Identificatie Team van het Korps landelijke politiediensten die hier te lande daadwerkelijk aan de hulpverlening, bedoeld in het eerste lid, hebben deelgenomen en daarbij in alle opzichten een goede plichtsbetrachting en een goed gedrag hebben betoond.

Artikel 10e

In verband met de hulpverlening in Nederlands militair verband bij de leniging van de nood van slachtoffers van de aardbeving in Pakistan in de periode 9 oktober 2005 tot en met 15 februari 2006 wordt de gesp "Pakistan 2005" ingesteld.

Artikel 11

Het Koninklijk besluit van 17 augustus 1971 (Stb. 589) wordt ingetrokken.

Artikel 12

Dit besluit treedt in werking met ingang van de dag na de datum van uitgifte van het Staatsblad, waarin het wordt geplaatst.

Artikel 13

Dit besluit wordt aangehaald als: Besluit Herinneringsmedaille Humanitaire hulpverlening bij Rampen

Kosovo-medaille

Vastst./Wijz datum: 09-02-00

Bron: BSG/SO

Nummer: 2000/DO 027/2000000293

Inwerkingtr. datum: 02-03-00

Artikel 1

Er wordt ingesteld de Kosovo-medaille.

Artikel 2

1. De Kosovo-medaille is van bronskleurig metaal vervaardigd en is cirkelvormig met een middellijn van 30 millimeter. De voorzijde van de medaille vertoont vier elkaar kruisende zwaarden, waarvan de lemmeten naar boven zijn gericht, met over de lemmeten een lauwerkrans van twee takken, alles in reliëf. De keerzijde van de medaille vertoont langs de rand een met lint omwonden, gesloten lauwerkrans, met binnen langs de lauwerkrans aan de bovenzijde de woorden 'UIT ERKENTELIJKHEID', aan de onderzijde de woorden 'DE MINISTER VAN DEFENSIE' en in het midden horizontaal de aanduiding 'KOSOVO', alles in reliëf.

2. De medaille is door middel van een ring verbonden aan een moiré lint van 27 millimeter breed, verdeeld in banen van gelijke breedte, achtereenvolgens in de kleuren paars, wit, paars, wit en paars.

Artikel 3

1. De Kosovo-medaille wordt eenmalig toegekend aan hen die van overheidswege in Nederlands militair verband daadwerkelijk zijn uitgezonden naar en hebben deelgenomen aan een of meer van de volgende operaties in en rond Kosovo:

- a. Joint Guarantor/Extraction Force,
- b. Eagle Eye/Noble Anvil (NATO Kosovo Verificatie Missie),
- c. Allied Force,
- d. Allied Harvest,
- e. Joint Guardian (KFOR), of
- f. Provide Shelter.

2. De in het eerste lid bedoelde personen dienen bij hun deelname en optreden in alle opzichten een goede plichtsbetrachting en een goed gedrag te hebben getoond.

Artikel 4

Bij de uitreiking van de Kosovomedaille ontvangt de begiftigde tevens een uniformbaton en een op naam gestelde oorkonde.

Artikel 5

De Kosovo-medaille kan postuum worden toegekend.

Artikel 6

1. De toekenning van de Kosovomedaille kan worden ingetrokken op grond van feiten of omstandigheden die

Titel	Handboek Onderscheidingen
Status	Definitief
Datum	

Hoofddirectie Personeel
Sectie Onderscheidingen

bij de toekenning redelijkerwijs niet bekend konden zijn en op grond waarvan de toekenning niet zou hebben plaatsgehad.

2. Na intrekking is de betrokkene niet langer gerechtigd de aan de toekenning verbonden versierselen te dragen en worden deze samen met de oorkonde onverwijld aan de Sectie Onderscheidingen van het Ministerie van Defensie teruggegeven.

Artikel 7

De kosten van toekenning van de Kosovo-medaille komen ten laste van de begroting van het Ministerie van Defensie.

Artikel 8

Dit besluit treedt in werking met ingang van de tweede dag na de dagtekening van de Staatscourant waarin het zal worden geplaatst.

Artikel 9

Dit besluit wordt aangehaald als: Besluit Kosovo-medaille.

Draaginsigne Gewonden (DIG)

Vastst./Wijz datum	Bron	Nummer	Inwerkingtr. datum
11-10-90	Mindef	D90/251/24321	11-10-99

Artikel 1

- a. ingesteld wordt een Draaginsigne Gewonden;
- b. het Draaginsigne (groot model) kan zowel op de uniform als op de burgerkleding worden gedragen en het miniatuur daarvan alleen op de burgerkleding;
- c. bij het Draaginsigne wordt een op naam gestelde oorkonde uitgereikt. \

Artikel 2

Het Draaginsigne kan worden toegekend aan:

- a. alle Nederlandse (gewezen) militairen die het Koninkrijk dienen of hebben gediend onder oorlogsomstandigheden, of daarmee overeenkomende situaties, inclusief internationale vredesmissies binnen en buiten het verband van de Verenigde Naties.
Onder (gewezen) militairen wordt ook verstaan het Nederlands personeel van het voormalig Koninklijk Nederlandsch Indisch Leger (KNIL), ongeacht of betrokkenen zijn overgegaan naar de Koninklijke Landmacht;
- b. alle Nederlandse vaarplichtige zeelieden in oorlogstijd.

Artikel 3

Toekenning zal geschieden aan degene die lichamelijk gewond is geraakt dan wel psychisch letsel ondervindt / heeft ondervonden tengevolge van plichtsvervulling onder de onder 2a en b genoemde omstandigheden.

Artikel 4

Toekenning zal niet geschieden aan degene die zich onwaardig heeft gedragen.

Artikel 5

Toekenning kan ten hoogste één keer en uitsluitend bij leven van de rechthebbende geschieden.

Artikel 6

Toekenning geschiedt tot 1-1-1994 door een representatief te achten Comité en m.i.v. 1-1-1994 door de Minister die het aangaat.

Artikel 7

De Minister van Defensie beslist in de gevallen waarin dit besluit niet voorziet indien het betreft militairen.

Artikel 8

De Minister van Verkeer en Waterstaat beslist in de gevallen waarin dit besluit niet voorziet indien het betreft vaarplichtige zeelieden in oorlogstijd.

Artikel 9

Afschrift van deze beschikking wordt gezonden aan de Algemene Rekenkamer.

Richtlijnen m.b.t. toekenning Draaginsigne Gewonden

1. Algemeen.

- d. Om respect te betonen aan alle (gewezen) militairen en vaarplichtige zeelieden die lichamelijk en/of psychisch verwond zijn als gevolg van hun plichtsvervulling onder oorlogsomstandigheden, is bij Ministerieel besluit (nummer D90/251/23421 van 11 oktober 1990) ingesteld het Draaginsigne Gewonden (DIG).
- e. Het DIG kan worden toegekend aan Nederlandse (gewezen) militairen die verwond zijn in oorlogstijd of overeenkomstige situaties (zoals crisisbeheersingsoperaties).
- f. Tot 1 januari 1994 lag de bevoegdheid om dit insigne toe te kennen bij het Comité DIG van het Ministerie van Defensie. Sedert 1 Januari 1994 is de bevoegdheid voor toekenning van het Draaginsigne Gewonden aan actief dienende militairen gemandateerd aan de Bevelhebbers van de krijgsmacht delen. Gewezen militairen die in aanmerking willen komen voor een Draaginsigne Gewonden, dienen zich te wenden tot de Stichting het Veteranen Instituut, DIG, Postbus 125, 3940 AC Doorn.

Richtlijnen t.b.v. actief dienende militairen:

2. Voordracht

- c. Een aanvraag voor toekenning wordt door de commandant van een eenheid, door het hoofd van een missie of door betrokken militair zelf, ingediend bij de desbetreffende Bevelhebber met een weergave van de feiten met betrekking tot het incident.
- d. Deze zal vervolgens de voordracht voorleggen aan een daartoe aangewezen functionaris. Deze functionaris toetst de voordracht aan de toekenningscriteria zoals weergegeven in punt 4 hierna en is namens de Bevelhebber de tot beslissen bevoegde autoriteit.

3. Meldingsprocedure

Om te komen tot een rechtvaardige, verantwoorde en deskundige besluitvorming, is het van belang dat beoordelaar wordt voorzien van alle relevante informatie m.b.t. de aard van de verwonding en de omstandigheden waaronder zich deze heeft voorgedaan. Een schriftelijk advies van een daartoe aangewezen functionaris van het Militair Geneeskundig Facilitair Bedrijf of van de Afdeling Psychiatrie/CMH dient te worden gevoegd bij de voordracht evenals het Proces verbaal van Ongeval. Indien van toepassing kunnen ook adviezen van andere hulpverleners worden toegevoegd. Bij ontbreken van voldoende informatie, kan de behandeling van een voordracht worden opgeschort.

4. Toekenningscriteria Draaginsigne Gewonden

Toekenningscriteria voor het Draaginsigne Gewonden zijn:

- er moet sprake zijn van een ernstige lichamelijke verwonding en/of een psychisch letsel of een daarmee vergelijkbare aandoening met blijvende gevolgen;
- het voorval moet hebben plaatsgevonden tijdens plichtsvervulling als militair;
- er moet sprake zijn (geweest) van oorlogsomstandigheden of daarmee overeenkomende situaties (zoals crisisbeheersingsoperaties);
- de rechthebbende moet in leven zijn op het moment van uitreiking.

a. Verwonding

Voor de bepaling van de aard en de ernst van een verwonding geldt in ieder geval dat ingrijpen door een arts en hospitalisatie (operatieve ingreep) en/of repatriëring moet hebben plaatsgevonden. Verwondingen die geen of nauwelijks behandeling behoeven en verwondingen die ter plaatse zijn behandeld, leiden niet tot toekenning. Naast de aard en de ernst van een verwonding, wordt tevens rekening gehouden met de omstandigheden waaronder deze verwonding is opgedaan: het ongeval moet een direct gevolg zijn van

activiteit of invloed van de strijdende partij(en). Ongevallen die zich voordoen zonder dat er sprake is van een dergelijke relatie (b.v. verkeersongevallen), worden in beginsel niet als verwonding in de zin van het besluit erkend. Verwondingen als gevolg van ongevallen door eigen vuur of eigen wapen, komen in beginsel niet in aanmerking voor toekenning. Indien de verwonding door eigen vuur het gevolg is van onvoorzichtigheid of nalatigheid van een mede militair, kan dit wel een grond zijn om over te gaan tot toekenning.

b. Psychisch letsel

Het vaststellen van de aard en ernst van psychisch letsel is aanzienlijk moeilijker dan het vaststellen van een lichamelijke verwonding. Psychisch letsel kan ook manifest worden vele jaren na de missie, de zogenaamde "posttraumatische stress stoornis" (PTSS).

Psychisch letsel wordt als grond voor toekenning aanvaard:

- als betrokkene daarvoor is gerepatrieerd en ter behandeling is opgenomen c.q. ambulantly behandeld is geweest;
- indien op een later tijdstip PTSS wordt vastgesteld;
- Indien uit de verklaring van H AIH, Hoofd afdeling psychiatrie/CMH, danwel een civiele psychiater blijkt, dat het psychisch letsel het directe gevolg is van oorlogs- of daarmee vergelijkbare omstandigheden.

c. Vergelijkbare aandoeningen met blijvende gevolgen

Naast verwonding en psychisch letsel kan ook bij daarmee vergelijkbare aandoeningen met blijvende gevolgen, worden overgegaan tot toekenning van het DIG. Deze aandoening moet dan van zodanig specifieke aard zijn dat deze alleen kan zijn ontstaan als gevolg van belastende omstandigheden als ontbering, gebrek aan hygiëne, voedseltekort, extreme vermoeidheid e.d.

5. Toekenning

- a. Indien wordt besloten tot toekenning, wordt de uitvoering (administratieve afwikkeling en wijze van uitreiking) gecoördineerd door de desbetreffende Bevelhebber. Bij het DIG wordt een op naam gestelde oorkonde uitgereikt, ondertekend door of namens de Minister van Defensie.
- d. Indien wordt besloten tot niet toekenning, wordt de aanvrager schriftelijk geïnformeerd.

6. Wijze van uitreiken

- Te allen tijde wordt met betrokken militair overlegd over de wijze van uitreiking. De wens van betrokkene is daarbij doorslaggevend. Mogelijke wijzen van uitreiking:
- namens de Bevelhebber door de Commandant in het missiegebied eventueel voor het front van de eenheid waartoe betrokkene behoort;
- door of namens de Bevelhebber bij aankomst in Nederland;
- door of namens de Bevelhebber te Den Haag danwel op een andere locatie (b.v. CMH) met beperkte aanwezigheid van derden;
- door of namens de Bevelhebber in huiselijke kring;
- toezending zonder verdere plechtigheden per aangetekende post.

Onderscheidingstekens voor langdurige dienst

Inleiding

In deze rubriek vindt u alles over onderscheidingen voor langdurige diensttijd die in het algemeen voor defensie van toepassing kunnen zijn.

Voor bepaalde groepen personen wordt als blijk van waardering voor langdurige, plichtsgetrouwe dienstvervulling een speciaal daarvoor ingestelde onderscheiding toegekend.

De oudste decoratie in dit verband is het Onderscheidingsteken voor Langdurige Trouwe Dienst, ingesteld in 1825 en bestemd voor vrijwillig dienende militairen beneden officiersrang.

In 1844 volgde het 'Officierskruis', het Onderscheidingsteken voor Langdurige Eervolle Nederlandse Dienst als Officier. Het 'trouwe' werd hier vóór 'dienst' weggelaten, aangezien dit bij officieren als vanzelfsprekend werd beschouwd.

Deze strikt militaire onderscheidingen werden in 1958 aangevuld met de Vrijwilligersmedaille, voor langdurige dienst bij een reserve-orgaan, in 1998 qua verleningscriteria geactualiseerd en qua naam gewijzigd in Vrijwilligersmedaille Openbare Orde en Veiligheid. Bij defensie is deze medaille slechts van toepassing voor militairen van het Korps Nationale Reserve.

Van een wat ander karakter is de in 1985 ingestelde Marinemedaille, maar toch evenzeer een officiële erkentelijkheidsbetuiging voor dienstvervulling gedurende een relatief langere periode op zogenaamde operationele functies. In 2002 volgde instelling van de Landmachtmedaille, in 2003 de Marechaussemedaille.

Tot deze categorie behoren tevens de Orde van Trouw en Verdienste en de Medaille voor Trouwe Dienst van het Nederlandse Rode Kruis. Deze behoren echter respectievelijk bij de Huisorde van Oranje en Onderscheidingen van het Nederlandse Rode Kruis.

Voor een juiste beeldvorming, is het van groot belang om de respectievelijke criteria, toelichtingen en administratieve aanwijzingen na te lezen.

Officierskruis.

Onderscheidingsteken voor Langdurige Dienst als Officier (Officierskruis KL, tevens KLu en KMar)

Besluit van den 19den November 1844, no. 46, bij resolutie van het Departement van Oorlog van den 14den December 1844, no. 21b, ter kennis van het Leger gebracht.

Vastst./Wijz datum	Bron	Nummer	Wijz. t.a.v.
30-12-1866	Kb	33	vormgeving versiersel
27-01-1881	Kb	22	
02-12-1913	Kb	50	reservisten

Artikel 1

Er zal een onderscheidings-teeken worden ingesteld, bepaaldelijk bestemd tot het beloonen van eenen eervollen, langdurigen Nederlandschen dienstdiend **1)** van officieren en daarmede gelijkgestelde personen behorende tot het leger **2)**, te rekenen van 6 December 1813.

Artikel 2

Het onderscheidings-teeken zal bestaan uit een gouden gesp, waarop het cijfer, uitdrukkende het getal dienstjaren, in het midden van eenen krans van olijf- en eikenloof, zich slingerenden om en zich verheffende boven twee kruiselings liggende zwaarden; terwijl de gesp is vastgehecht aan een oranje, wit en blaauw gestreept zijden lint. **3)**

Het onderscheidings-teeken zal op de linkerborst worden gedragen.

Artikel 3

Het onderscheidings-teeken is bestemd voor officieren, die 15 en meer jaren Nederlandsche dienst als officier tellen.

Het cijfer in het onderscheidings-teeken zal voor hen, die er mede zijn begiftigd en zoo lang zij zich in actieve dienst bevinden, niet telken jaar, maar van vijf tot vijf jaren, door een evenredig hooger cijfer worden vervangen, zoodat, vermits het onderscheidings-teeken, in het vervolg, in den regel, na eenen vijftienjarigen dienstdiend, aan daarbij belanghebbenden voor de eerste maal wordt uitgegeven, daarop de cijfers XV, XX, XXV, enz. zullen mogen voorkomen.

Artikel 4

Bij de uitgifte van het onderscheidings-teeken in dit jaar, zal aan de officieren, die meer dan 15, doch minder dan 20 jaren officiersdienst tellen, het onderscheidings-teeken met het cijfer XV worden uitgereikt, terwijl, bij het toekennen van het onderscheidings-teeken aan hen, die van 20 tot 25, van 25 tot 30, enz. jaren officiersdienst tellen, naar eenen gelijksoortigen maatstaf zal worden te werk gegaan.

Hoezeer de cijfers in het onderscheidings-teeken, krachtens artikel 3, slechts telken 5 jaren worden veranderd, zal echter, wat de bovenbedoelde officieren betreft, de eerste verwisseling van het cijfer plaats hebben, naar gelang dat die officieren, op den 6den December van ieder jaar, 20, 25, 30 jaren enz. dienst zullen hebben volbragt.

Artikel 5

Vervallen

Artikel 6

Vervallen

Artikel 7

Hoezeer het onderscheidings-teeken, bij artikel 2 bedoeld, bepaaldelijk bestemd is, om aan alle officieren van het leger te worden uitgereikt, zal niettemin de uitgifte daarvan ook kunnen geschieden aan gepensioneerde en eervol ontslagen officieren, voor zooveel zij namelijk tot dat einde schriftelijk bij het Departement van Oorlog zich aanmelden, en het, bij een door dat Departement in te stellen onderzoek, gebleken zal zijn, dat het tegenwoordig gehouden gedrag, mitsgaders de vroeger gepresteerde Nederlandsche dienst, het verkrijgen van de gevraagde gunst niet in den weg staan.

Artikel 8

Het voorgeschreven onderscheidings-teeken zal, bij de eerste uitreiking voor 's Rijks rekening worden verstrekt en aan de officieren, die er mede zijn versierd in eigendom toebehooren terwijl de kosten, vallende op het verwisselen der cijfers, na daartoe bekomen magtiging, voor rekening der belanghebbenden zal moeten geschieden.

De onkosten voor het aanschaffen der onderscheidings-teekenen, zullen door de korpsen die daartoe door het Departement van Oorlog worden aangewezen, op de afrekeningen met 's Rijks schatkist als uitgaven, bij artikel 154 van het provisioneel reglement van administratie bij de Landmagt bedoeld, aan het Rijk in rekening worden gebracht. 4)

Artikel 9

Het regt, om meer bedoeld onderscheidings-teeken te dragen, wordt verloren door het, op eene niet eervolle wijze, verlaten van de dienst of door een onteerend vonnis.

Artikel 10

Het onderscheidingsteken zal, uit Onzen Naam, door het Departement van Oorlog worden toegekend; zijnde het Ons verlangen, dat de uitreiking van het onderscheidings-teeken, of de verwisseling van het cijfer in hetzelfde, telken jare slechts éénmaal en wel op den 6 December, Onzen geboortedag, plaats hebbe.

Artikel 11

Vervallen

Onze Minister van Oorlog is belast met de uitvoering dezes, waarvan afschriften zullen worden gezonden aan Onzen Minister van Financiën en aan de Algemene Rekenkamer, tot informatie en narigt.

's Hage, den 19den November 1844.

Noten

- 1) Zie voor de toekenning aan reserve-officieren het KB van 2 December 1913, nr. 50
- 2) Het besluit is onveranderlijk van toepassing op de uit de Koninklijke Landmacht voortgekomen krijgsmacht delen, te weten de Koninklijke Luchtmacht en de Koninklijke Marechaussee.
- 3) Zie voor de huidige vorm van het onderscheidingsteken het KB van 30 December 1866, nr.

Titel Handboek Onderscheidingen
Status Definitief
Datum

Hoofddirectie Personeel
Sectie Onderscheidingen

33

4) De op de aanschaffing van de onderscheidingstekenen vallende kosten worden thans door de zorg van het Ministerie van Oorlog betaald.

Trouwe Dienst Medaille

Onderscheidingsteken voor Langdurige en Trouwe Dienst (Trouwe Dienst Medaille) in brons, zilver en goud.

Vastst./Wijz datum	Bron	Nummer	Inwerkingtr. datum
25-01-51	Stb.	30	
03-11-53	Stb.	499	
16-07-55	Stb.	336	
08-07-69	Stb.	325	
20-05-83	Stb.	282	01-01-1984
14-02-87	Stb.	99	
13-07-02	Stb.	496	09-10-02
28-04-03	Stb.	209	

Artikel 1

Aan alle militairen beneden de rang van tweede-luitenant, die behoren tot het beroepspersoneel van de Koninklijke Landmacht, van de Koninklijke Luchtmacht of van de Koninklijke Marechaussee, alsmede aan alle reservisten van die krijgsmachtdelen beneden de rang van tweede-luitenant, die krachtens een vrijwillige verbintenis verplicht zijn tot het verrichten van werkelijke dienst, worden na het volbrengen van een eerlijke en trouwe dienst, als hieronder nader aangeduid, de volgende onderscheidingen toegekend, te weten:

- na twaalf jaren dienst, een bronzen medaille, ter grootte van zevenentwintig millimeter in middellijn, waarop aan de voorzijde de Koninklijke mantel met een gekroonde W en aan de achterzijde 's Rijks wapen, rustende op militaire zinnebeelden, met het omschrift "Voor trouwe dienst" zullen gestempeld zijn. Het lint, van oranje moiré zijde, is 27 millimeter breed. De medaille wordt gedragen op het lint, dat in opgemaakte vorm 40 millimeter breed is;
- na vier en twintig jaren dienst, een zilveren medaille, van dezelfde grootte en op dezelfde stempel geslagen als de bronzen medaille, te dragen op een oranje lint, als voren;
- na zes en dertig jaren dienst, een gouden medaille, van dezelfde grootte en op dezelfde stempel geslagen als de bronzen medaille, te dragen op een oranje lint, als voren.

Artikel 2

1. Voor de toekenning van de in artikel 1 bedoelde medailles worden voorts vereist, zodanig goed gedrag en zodanig goede plichtsbetrachting gedurende de dienstdtijd, als onder eerlijke en trouwe dienst behoort te worden verstaan.

2. Is de toekenning van een medaille, in verband met berispelijk gedrag of onvoldoende plichtsbetrachting van de betrokken militair, uitgesteld tot een later tijdstip dan waarop het recht daarop op normale wijze zou zijn verkregen, dan behoeft de toekenning van een medaille (medailles), waarop eventueel nog recht bestaat, niet evenredig later plaats te hebben.

3. Aan de tot het beroepspersoneel der Koninklijke landmacht of der Koninklijke luchtmacht behorende militair beneden de rang van tweede-luitenant, die reeds in het bezit is van een hem op grond van de voor militairen van het voormalig Koninklijk Nederlands Indonesisch Leger geldende voorschriften toegekende zilveren

medaille, wordt de zilveren medaille, waarop ingevolge dit besluit recht zou bestaan, niet toegekend.

Artikel 3

Van alle medailles wordt het oorspronkelijk toegekende exemplaar kosteloos aan de belanghebbende verstrekt, met dien verstande, dat in de plaats van een gouden- een verguld zilveren medaille wordt verstrekt.

Artikel 4

De medailles worden uitgereikt op een wijze, waaruit de waardering voor de bewezen diensten duidelijk blijkt.

Artikel 5

1. Bij toekenning van de zilveren en de gouden medaille mogen respectievelijk de eerder toegekende bronzen en zilveren medaille niet meer worden gedragen.
2. Behoudens het bepaalde bij artikel 10 blijven de toegekende medailles het eigendom van de begiftigde.
3. Bij diens overlijden gaan zij in eigendom over op de erven.

Artikel 6

1. Bij toekenning van de in artikel 1 bedoelde medailles wordt aan de begiftigde tevens een brevet uitgereikt, waaruit de toekenning blijkt.
2. Behoudens het bepaalde bij artikel 10 blijven de uitgereikte brevetten zijn eigendom.
3. Bij diens overlijden gaan zij in eigendom over op de erven.

Artikel 7

Het is de begiftigde vergund de medaille in verkleinde vorm te dragen in alle gevallen, waarbij het dragen van de model medaille niet verplicht is.

Artikel 8

Na ontslag uit de militaire dienst blijft de begiftigde gerechtigd tot het dragen van de hem laatstelijk toegekende model medaille, c.q. van de medaille in verkleinde vorm.

Artikel 9

1. Het berekenen van de dienstdtijd tot het verkrijgen van de in artikel 1 van dit besluit bedoelde medailles geschiedt, behoudens de leden 2 tot en met 4 van dit artikel, overeenkomstig het berekenen van de dienstdtijd tot het verkrijgen van pensioen ingevolge de bij of krachtens de Kaderwet militaire pensioenen vastgestelde bepalingen inzake voor pensioen geldige dienstdtijd, met dien verstande dat:

- a. voor de militair die tussen 31 december 1985 en 1 juli 1986 binnen de keerkringen, in arctische of antarctische gebieden was geplaatst, de duur van die plaatsing na 31 december 1985 dubbel telt;
- b. die dienstdtijdbepalingen ter zake van dubbeltelling wegens krijgsverrichtingen, ongeoorloofde afwezigheid, alsmede de rekenmethode aan de hand van kalenderjaren, kalendermaanden, dagen en oefenuren niet van toepassing zijn.

Met betrekking tot de vaststelling van de in artikel 1, onder b, respectievelijk onder c van dit besluit genoemde dienstdtijd worden evenwel ten hoogste zes, respectievelijk negen jaren dubbel geteld.

2. Mede komt in aanmerking de tijd:

- a. welke op wachtgeld is doorgebracht door een - terzake van opheffing van de betrekking van de militair, of ter zake van verandering in de organisatie van de tak van dienst, waartoe de militair behoort - eervol

ontslagen beroepsmilitair van de Koninklijke Landmacht, van de Koninklijke Luchtmacht of van de Koninklijke Marechaussee, beneden de rang van tweede-luitenant, die als zodanig is herplaatst,

b. welke op pensioen is doorgebracht door een - terzake van het verbreken van zijn dienstverband tijdens de vijandelijke bezetting van Nederlands grondgebied - eervol ontslagen beroepsmilitair der Koninklijke landmacht, beneden de rang van twee-luitenant, die als zodanig is herplaatst, een en ander met inachtneming van de Wet van 8 maart 1956 (Stb. 132), voorzover deze van toepassing is.

3. Voorts komt in aanmerking de diensttijd, welke een tijdens de vijandelijke bezetting van Nederlands grondgebied - terzake van overgang in een burgeroverheidsbetrekking - eervol ontslagen beroepsmilitair der Koninklijke landmacht, beneden de rang van tweede-luitenant, die als zodanig is herplaatst, na dat ontslag bij de Marechaussee, de Staatspolitie of de Rijkspolitie heeft volbracht.

4. De tijd doorgebracht als vrijwilliger met z.g. kort dienstverband of als militieplichtige bij het voormalig Koninklijk Nederlands Indonesisch Leger, dan wel als schutterplichtige bij de voormalige troepenmacht (c.q. landmacht) in SURINAME en/of in CURAÇAO (c.q. NEDERLANDSE ANTILLEN) wordt - indien deze tijd niet reeds wordt vergolden op grond van het bepaalde in lid 1 van dit artikel - medegeteld op de in lid 1 van dit artikel aangegeven wijze, als ware die tijd diensttijd tot het verkrijgen van pensioen krachtens de bepalingen van de Algemene militaire pensioenwet.

5. De tijd doorgebracht als reservist als bedoeld in artikel 1 wordt - indien deze tijd niet reeds wordt vergolden op grond van het eerste lid - meegeteld op de in het eerste lid aangegeven wijze, als ware die tijd diensttijd tot het verkrijgen van pensioen krachtens de bepalingen van de Algemene militaire pensioenwet.

Artikel 10

1. De op grond van artikel 1 toegekende of laatstelijk toegekende medailles, alsmede het daarbij uitgereikte brevet, worden verbeurd:

- a. door niet-eervol ontslag uit de militaire dienst;
- b. door ontslag uit de militaire dienst krachtens rechterlijk vonnis;
- c. door onherroepelijke veroordeling ter zake van desertie;
- d. door verlaging, opgelegd als krijgstuuchtelijke straf, dan wel bij rechterlijk gewijsde bevolen.

2. De met een medaille begiftigde, die verkeert in één der gevallen in het voorgaande lid bedoeld, is verplicht de hem toegekende of laatstelijk toegekende medaille, alsmede het daarbij behorende brevet, naar door Onze Minister van Defensie te stellen regelen, af te geven of toe te zenden aan een door genoemde Minister aan te wijzen autoriteit.

3. Bij het verbeuren van de medaille wordt het daarbij uitgereikte brevet vernietigd.

Artikel 11

Aan hen, die op of na 5 September 1944 zijn herplaatst als beroepsmilitair der Koninklijke landmacht beneden de rang van tweede-luitenant, doch vóór de inwerkingtreding van dit besluit wederom eervol uit de militaire dienst zijn ontslagen, kan, indien zij in verband met de wijze, waarop hun diensttijd volgens de bepalingen van het Koninklijk besluit van 18 Februari 1904, nr. 30, werd berekend, niet voor toekenning van een medaille in aanmerking zijn gekomen, alsnog een medaille als bedoeld in dit besluit, worden toegekend, indien zij daarvoor naar het oordeel van Onze Minister van Defensie in aanmerking komen.

Titel	Handboek Onderscheidingen
Status	Definitief
Datum	

Hoofddirectie Personeel
Sectie Onderscheidingen

Artikel 12

Dit besluit kan worden aangehaald als "Besluit militaire medailles".

Artikel 13

Het Koninklijk besluit van 18 Februari 1904, nr. 30, wordt ingetrokken.

Vrijwilligersmedaille Openbare Orde en Veiligheid (vroeger genaamd: Vrijwilligersmedaille)

Vastst./Wijz datum	Bron	Nummer	Inwerkingtr. datum
02-02-98	Stb.	68	01-04-98

Artikel 1

In dit besluit wordt verstaan onder:

de medaille:

- a. de vrijwilligersmedaille openbare orde en veiligheid en de daarbij behorende oorkonde zoals omschreven in de bij dit besluit behorende bijlage 1
- b. het jaarteken:
het jaarteken en de daarbij behorende oorkonde zoals omschreven in de bij dit besluit behorende bijlage 2
- c. de vrijwilliger;
- d. de vrijwilliger, bedoeld in artikel 2;
- e. het bevoegd gezag;
- f. het bevoegd gezag van de vrijwilliger.

Artikel 2

Het bevoegd gezag kent een medaille toe aan degene die aaneensluitend of met een onderbreking van ten hoogste twee maanden gedurende een periode van tien jaren in repressieve dienst taken op het terrein van de openbare orde en veiligheid heeft verricht als vrijwilliger bij:

- a. de politie;
- b. een overheidsbrandweer;
- c. een brandweer van een inrichting voor zover deze brandweer ingevolge een regeling met de overheid taken vervult ten behoeve van de overheidsbrandweer;
- d. het Korps Nationale Reserve;
- e. een organisatie die zich inzet voor het redden van drenkelingen;
- f. een ambulancedienst;
- g. het Nederlandse Rode Kruis;
- h. de Nationale Bond voor EHBO, de Koninklijke Nederlandse Vereniging EHBO of EHBO-Nederland;
- i. een vrijwilligerskorps van de Nederlandse Antillen.

Artikel 3

1. Het bevoegd gezag dient een aanvraag voor een medaille in bij de Kanselarij der Nederlandse Orden.
2. Het bevoegd gezag vermeldt bij de aanvraag de naam van de vrijwilliger en legt een verklaring over waaruit blijkt dat het een vrijwilliger betreft als bedoeld in artikel 2.
3. De Kanselarij der Nederlandse Orden verstrekt het bevoegd gezag de medaille indien de vrijwilliger waarvoor de aanvraag is ingediend, een vrijwilliger is als bedoeld in artikel 2.

4. De verstrekking van de medaille geschiedt kosteloos.

Artikel 4

De medaille wordt door of namens het bevoegd gezag uitgereikt aan de vrijwilliger.

Artikel 5

1. Het bevoegd gezag kent een jaarteken toe aan de vrijwilliger die aaneensluitend of met een onderbreking van ten hoogste twee maanden gedurende een periode van vijftien, twintig, vijfentwintig, dertig, vijfendertig respectievelijk veertig jaren taken heeft verricht als vrijwilliger op grond waarvan hem de medaille is toegekend.

2. De artikelen 3 en 4 zijn van overeenkomstige toepassing, met dien verstande dat het bevoegd gezag bij de aanvraag voor een jaarteken tevens de datum waarop de medaille is toegekend en het aantal dienstjaren van de vrijwilliger vermeldt.

Artikel 6

1. De vrijwilliger draagt de medaille aan of op het lint op borsthoogte op de linkerzijde van de uniformkleding.
2. De vrijwilliger draagt het jaarteken op het lint, waarbij geldt dat het laatst ontvangen jaarteken het eerder ontvangen jaarteken vervangt.

Artikel 7

Aan de vrijwilliger die na de inwerkingtreding van dit besluit een jaarteken wordt toegekend en aan wie ingevolge het Besluit Vrijwilligersmedaille geen medaille is toegekend, wordt tegelijkertijd een medaille toegekend.

Artikel 8

Het Besluit Vrijwilligersmedaille wordt ingetrokken.

Artikel 9

Dit besluit treedt in werking met ingang van de eerste dag van de tweede kalendermaand na de datum van uitgifte van het Staatsblad waarin het wordt geplaatst.

Artikel 10

Dit besluit wordt aangehaald als: Besluit vrijwilligersmedaille openbare orde en veiligheid.

Bijlage 1 als bedoeld in artikel 1, onder a

Vrijwilligersmedaille openbare orde en veiligheid

De medaille is vervaardigd uit brons en heeft een doorsnede van 35 mm. De voorzijde van de medaille vertoont een van kantelen voorziene muur met een stralenbundel als achtergrond. Op de muur staan de woorden «Patriae servire libertas». Voor de muur kronkelt een slang. De keerzijde van de medaille vertoont het Rijkswapen. De medaille hangt aan een lint met een breedte van 33 mm. Het lint is groen met op 1 mm afstand van de boorden een verticale oranje streep van 2 mm breed.

Oorkonde

De tekst van de oorkonde luidt als volgt:

Vrijwilligersmedaille openbare orde en veiligheid

.....1
 verleent hierbij als blijk van waardering vanwege Hare Majesteit de Koningin de vrijwilligersmedaille openbare orde en veiligheid aan

.....2
 voor de wijze waarop hij gedurende tien jaar werkzaamheden heeft verricht als

.....3

Gegeven te ....., op .....

..... 1

1 = het bevoegd gezag

2 = de naam van de vrijwilliger

3 = de hoedanigheid van de vrijwilliger, bedoeld in artikel 2

Bijlage 2 als bedoeld in artikel 1, onder b

Jaarteken

Het jaarteken is vervaardigd uit brons en bestaat uit een gesp, waarop, al naar gelang het aantal dienstjaren, in Romeinse cijfers het getal vijftien, twintig, vijfentwintig, dertig, vijfendertig respectievelijk veertig is vermeld. Het jaarteken is 12 mm hoog en 24 mm breed; de cijfers zijn 7 mm hoog. Het jaarteken wordt aangebracht tussen de twee verticale oranje banen van het lint.

Oorkonde

De tekst van de oorkonde luidt als volgt:

Vrijwilligersmedaille openbare orde en veiligheid

.....1

verleent hierbij als blijk van waardering vanwege Hare Majesteit de Koningin het jaarteken dat behoort bij de vrijwilligersmedaille openbare orde en veiligheid aan

.....2

voor de wijze waarop hij gedurende.....3 jaar
 werkzaamheden heeft verricht als

.....4

Gegeven te ....., op .....

.....1

1 = het bevoegd gezag

2 = de naam van de vrijwilliger

3 = vijftien, twintig, vijfentwintig, dertig, vijfendertig of veertig jaar

4 = de hoedanigheid van de vrijwilliger, bedoeld in artikel 2

Nota van toelichting

1. Algemeen

Het onderhavige Besluit vrijwilligersmedaille openbare orde en veiligheid strekt ertoe om het Besluit Vrijwilligersmedaille uit 1958 te vervangen. Het nieuwe besluit heeft evenals zijn voorganger tot doel om een vrijwilligersmedaille toe te kennen aan diegenen die zich, zonder wezenlijke onderbreking, gedurende een periode van tien jaren in georganiseerd verband vrijwillig hebben ingezet voor het algemeen belang. Hierbij wordt geen onderscheid gemaakt naar de vrijwilliger die wel of niet een vergoeding voor zijn werkzaamheden ontvangt. Alhoewel dit niet met zoveel woorden in het besluit uit 1958 staat vermeld, blijkt uit de opsomming

Titel Handboek Onderscheidingen
Status Definitief
Datum

Hoofddirectie Personeel
Sectie Onderscheidingen

van de organisaties dat bij algemeen belang vooral is gedacht aan het belang van de openbare orde en veiligheid. Om duidelijker dan voorheen tot uitdrukking te brengen dat het gaat om het toekennen van medailles aan die vrijwilligers die zich in repressieve dienst inzetten in het kader van het belang van de openbare orde en veiligheid, is ervoor gekozen om dit in de citeertitel van het onderhavige besluit tot uitdrukking te laten komen.

Vervanging van het Besluit Vrijwilligersmedaille is om twee redenen noodzakelijk.

Op de eerste plaats is dit besluit achterhaald waar het gaat om de opsomming van de organisaties, enerzijds omdat het overgrote deel van de organisaties, die in artikel 2, eerste en tweede lid, zijn opgesomd, niet meer bestaat of niet primair het belang van de openbare orde en veiligheid dient, anderzijds omdat er in die opsomming organisaties ten onrechte ontbreken.

Organisaties die niet langer in die opsomming thuishoren, zijn bijvoorbeeld de bedrijfszelfbeschermingsorganisaties, bedoeld in het Besluit bedrijfszelfbescherming 1958. Met de inwerkingtreding van het Besluit bedrijfshulpverlening Arbeidsomstandighedenwet op 1 januari 1994 is het Besluit bedrijfszelfbescherming 1958 ingetrokken en hebben bedrijven niet langer de verplichting om een bedrijfszelfbeschermingsorganisatie in stand te houden. In de plaats daarvan dienen bedrijven met meer dan vijftien werknemers over een bedrijfshulpverleningsorganisatie te beschikken. Deze organisatie heeft echter niet primair tot doel de openbare veiligheid te dienen, maar de interne veiligheid van het bedrijf, met andere woorden de veiligheid van de werknemers en anderen die zich binnen een bedrijf vinden.

Voorts is de gemeentepolitie met ingang van 1 april 1994 opgehouden te bestaan. Met ingang van diezelfde datum is het Korps Rijkspolitie opgeheven. Er zijn nu 25 regionale politiekorpsen en het Korps landelijke politiediensten.

Verder bestaan er sinds enige jaren geen noodwachten meer. Ditzelfde geldt voor gemeentelijke en provinciale centra civiele verdediging, streekverbindingscentra en de Monumentenwacht. Het Besluit bescherming gas- en elektriciteitsbedrijven schrijft de ondernemer van een gas- of een elektriciteitsbedrijf weliswaar nog steeds voor een beschermingsorganisatie in het leven te roepen, maar geconcludeerd moet worden dat deze organisatie primair tot doel heeft het bedrijf te beschermen en slechts indirect ook het algemeen belang ten nutte is.

De personen die deel uitmaken van deze organisaties, dienen dan ook niet langer in aanmerking te komen voor een vrijwilligersmedaille vanwege het Rijk. Ditzelfde geldt mutatis mutandis voor de personen die werkzaamheden verrichten in het kader van een beschermingsorganisatie in een waterleidingbedrijf als bedoeld in het Besluit bescherming waterleidingbedrijven 1989.

Daarnaast komt, zoals gesteld, abusievelijk een aantal organisaties niet voor in de opsomming van organisaties waarvan de vrijwilligers aanspraak dienen te hebben op een vrijwilligersmedaille. Het betreft hier de brandweren van inrichtingen die op grond van een regeling met de desbetreffende gemeente ook taken ten behoeve van de gemeentelijke brandweer verrichten, en dus niet uitsluitend binnen de inrichting werkzaam zijn. Verder gaat het om de ambulancediensten, zowel de diensten die tot doel hebben mensen te redden als die welke zich inzetten voor het redden van dieren, alsmede om de organisaties die zich inzetten voor het redden van drenkelingen (bijvoorbeeld de Koninklijke Nederlandse Bond tot het Redden van Drenkelingen, de Koninklijke Nederlandse Redding Maatschappij en de CITRO op Curacao) en de vrijwillige politie als opvolger van de reservepolitie. Bovendien ontbreken in de opsomming van organisaties het Nederlandse Rode Kruis en de EHBO-instellingen. Ook de vrijwilligers daarvan die zich in repressieve dienst

inzetten in het kader van de bestrijding van en de voorbereiding op de bestrijding van ongevallen en rampen, hebben recht op een vrijwilligersmedaille.

Voorts is de werkingssfeer van dit besluit uitgebreid tot de Nederlandse Antillen en Aruba en zijn dientengevolge in de opsomming van organisaties tevens opgenomen de vrijwilligerskorpsen van de Nederlandse Antillen. Op dit moment gaat het daarbij om het Vrijwilligers Korps Curacao, het Vrijwilligers Korps Sint Maarten en het Vrijwilligers Korps Bonaire. Uiteraard kunnen ook de vrijwilligers bij de brandweer, de politie en de ambulancediensten op de Nederlandse Antillen en Aruba, net zoals dat geldt voor deze organisaties in Nederland, na tien jaar in aanmerking worden gebracht voor een medaille.

Op de tweede plaats is het noodzakelijk het Besluit Vrijwilligersmedaille te vervangen door het Besluit vrijwilligersmedaille openbare orde en veiligheid omdat de procedure tot het aanvragen en toekennen van een vrijwilligersmedaille niet duidelijk in het eerstgenoemde besluit en de daarop gebaseerde ministeriële regelingen is omschreven en het bovendien de overzichtelijkheid en de eenduidigheid niet ten goede komt dat iedere betrokken minister ingevolge artikel 9 van het Besluit Vrijwilligersmedaille zijn eigen uitvoeringsregeling dient vast te stellen.

In het onderhavige besluit is de huidige praktijk van aanvragen en toekennen van een medaille neergelegd en is een einde gekomen aan de delegatie van de bevoegdheid van iedere betrokken minister tot het vaststellen van regels die betrekking hebben op de uitvoering van het besluit.

Deze praktijk is als volgt. Het bevoegd gezag (bijvoorbeeld het college van burgemeester en wethouders in het geval van een vrijwilliger bij de gemeentelijke brandweer in Nederland en de gezaghebber van een eilandgebied van de Nederlandse Antillen in geval van een vrijwilliger bij een vrijwilligerskorps) verifieert of de desbetreffende vrijwilliger gedurende tien jaar zonder wezenlijke onderbreking taken in de zin van artikel 2 heeft verricht voor die organisatie. Indien de vrijwilliger die taken tien jaar heeft vervuld, kent zijn bevoegd gezag hem de medaille toe. Met het oog daarop dient het bevoegd gezag een aanvraag voor een medaille met oorkonde in bij de Kanselarij der Nederlandse Orden, waarbij hij onder meer een verklaring overlegt waaruit blijkt dat de vrijwilliger recht heeft op toekenning van een vrijwilligersmedaille. Indien de vrijwilliger voldoet aan de voorwaarden voor toekenning verstrekt de Kanselarij de medaille vervolgens aan het bevoegd gezag, die deze uitreikt aan de desbetreffende vrijwilliger. Dezelfde procedure geldt voor het aanvragen van een jaarteken.

2. Artikelsgewijs

Artikel 2

Aan vrijwilligers wordt een medaille toegekend indien zij blijkens artikel 2 gedurende tien jaren in repressieve dienst taken hebben verricht op het terrein van de openbare orde en veiligheid bij één van de in dat artikel limitatief opgesomde organisaties. Het in repressieve dienst zijn is nadrukkelijk een bestanddeel van de voorwaarde tot toekenning van een medaille. Hieraan liggen de volgende twee overwegingen ten grondslag. Op de eerste plaats is in de opsomming van organisaties een aantal nieuwe organisaties, bijvoorbeeld het Nederlandse Rode Kruis en de EHBO-instellingen, opgenomen waarvan vrijwilligers taken verrichten in het kader van de openbare veiligheid, bijvoorbeeld het verlenen van EHBO bij evenementen. Alhoewel ik deze taken uiteraard als zeer positief waardeer, zijn dat niet de taken waaraan in het kader van dit besluit wordt gedacht. Het gaat om taken die de vrijwilligers van deze organisaties in het verband van een SIGMA (dat is een Snel Inzetbare Groep voor Medische Assistentie) in het kader van de bestrijding dan wel de voorbereiding op de bestrijding van ongevallen en rampen vervullen.

Titel Handboek Onderscheidingen
Status Definitief
Datum

Hoofddirectie Personeel
Sectie Onderscheidingen

Op de tweede plaats zou zonder toevoeging van de woorden in repressieve dienst gedacht kunnen worden dat ook vrijwilligers die bijvoorbeeld louter administratieve werkzaamheden verrichten in het kader van de openbare orde en veiligheid, recht hebben op een medaille. Onder de vrijwilligers van het Nederlandse Rode Kruis vallen ook de vrijwilligers van deze vereniging die zijn gestationeerd op de Nederlandse Antillen en Aruba, mits zij uiteraard voldoen aan de voorwaarden uit de aanhef van artikel 2.

Volledigheidshalve zij opgemerkt dat voor de vrijwilliger bij de politie bij de berekening van het aantal dienstjaren in verband met het verstrekken van een medaille mede in aanmerking wordt genomen de periode gedurende welke hij werkzaam was als lid van de reservepolitie bij de met ingang van de datum van inwerkingtreding van de Politiewet 1993 opgeheven gemeentepolitie en rijkspolitie.

Marinemedaille

Vastst./Wijz datum	Bron	Nummer	Inwerkingtr. datum
12-09-02	BSG/SO	2002/DO 038/2002 002815	01-09-02

Artikel 1

In dit besluit wordt verstaan onder:

a. varend schip:

elk schip in operationele dienst van een varende krijgsmacht of kustwacht, uitgezonderd een duikvaartuig, logements- of wachtschip;

b. vliegtuigsquadron:

elke operationeel squadron, met inbegrip van een opleidingssquadron;

c. operationele eenheid van het korps mariniers:

1°. alle onderdelen van de groep operationele eenheden mariniers (GOEM); of

2°. een eenheid van het korps mariniers die op grond van haar operationele aard met een operationele eenheid als bedoeld onder 1° vergelijkbaar is of was.

Artikel 2

Ingesteld wordt de marinemedaille.

Artikel 3

1. De medaille is cirkelvormig met een middellijn van 35 mm en vervaardigd van bronskleurig metaal. De voorzijde van de medaille vertoont het westelijk halfrond met een onklaar anker, voorzien van de kroon, oprijzend uit de Atlantische Oceaan; de achterzijde vertoont het rijkswapen.

2. De medaille is door middel van een ring verbonden aan een moiré lint. Het lint, 27 mm breed, is Nassaublauw, met in het midden een lichtblauwe baan van 4 mm breed, aan het linker boord een groene baan van 4 mm breed en aan het rechter boord een gele baan van 4 mm breed.

Artikel 4

1. De marinemedaille wordt toegekend aan de militair die op of na 18 januari 1985 in werkelijke dienst is en die:

a. ten minste 36 maanden, opgebouwd uit perioden van minimaal 30 aaneengesloten dagen, dienst heeft verricht aan boord van een varend schip, bij een vliegtuigsquadron van de Koninklijke marine, bij een operationele eenheid van het korps mariniers, en bovendien

b. ten minste 6 maanden heeft gediend aan boord van een schip ingedeeld bij de Standing Naval Force Atlantic (STANAVFORLANT), bij de Standing Naval Force Channel (STANAVFORCHAN), bij de Standing Naval Force Mediterranean (STANAVFORMED) of bij Matchmaker, of

c. ten minste 6 maanden dienst heeft verricht bij een eenheid der zeemacht in de Nederlandse Antillen, het voormalig Nederlands Nieuw-Guinea of het voormalig Koninkrijksdeel Suriname dan wel ten minste 6 maanden dienst heeft verricht bij een buitenlandse operationele marine-eenheid dan wel dienst heeft verricht bij een onderdeel van de Koninklijke landmacht of van de Koninklijke luchtmacht, dat in één van de hiervoor genoemde gebieden was ingezet.

2. Behalve in de gevallen, genoemd in het eerste lid, wordt de marinemedaille toegekend aan de militair die ten minste 72 maanden, opgebouwd uit perioden van minimaal 30 aaneengesloten dagen, dienst heeft verricht aan boord van een varend schip, bij een vliegtuigsquadron van de Koninklijke marine of bij een operationele eenheid van het korps mariniers.

3. Met operationele dienst als bedoeld in het eerste lid, onder a, of het tweede lid, wordt gelijkgesteld: operationele dienst die door de militairder zeemacht is verricht bij een operationele eenheid van de Koninklijke landmacht, de Koninklijke luchtmacht of de Koninklijke marechaussee, voorzover die dienst naar het oordeel van de bevelhebber der zeestrijdkrachten vergelijkbaar is met deze operationele dienst.

Artikel 5

Bij de berekening van de tijdsduur, bedoeld in artikel 4, worden buiten beschouwing gelaten:

- a. diensttijd op grond waarvan een met de marinemedaille vergelijkbare onderscheiding is toegekend;
- b. diensttijd verricht in een Koninkrijksdeel of voormalig Koninkrijksdeel voorzover op grond van die diensttijd reeds een onderscheiding is toegekend.

Artikel 6

In bijzondere gevallen kan de minister afwijken van de voorwaarden, genoemd in artikel 4.

Artikel 7

De marinemedaille wordt slechts eenmaal toegekend.

Artikel 8

De marinemedaille wordt namens de Minister van Defensie toegekend door de directeur personeel Koninklijke marine.

Artikel 9

Het is de militair toegestaan de marinemedaille, een verkleind model of alleen het lint te dragen.

Artikel 10

Bij de marinemedaille behoort een op naam gestelde oorkonde.

Artikel 11

De kosten van vervaardiging van de medaille met toebehoren komen ten laste van het Rijk.

Artikel 12

De minister kan de marinemedaille tijdelijk of blijvend ontnemen aan een militair die zich de marinemedaille naar zijn oordeel niet langer waardig toont.

Artikel 13

De marinemedaille wordt tevens toegekend aan de militair van de Koninklijke landmacht, van de Koninklijke luchtmacht en van de Koninklijke marechaussee, die op of na 18 januari 1985 in werkelijke dienst is en die voldoet aan de voorwaarden, genoemd in artikel 4, met dien verstande dat voor de berekening van de tijdsduur, bedoeld in artikel 4, eerste lid, onder a, mede in aanmerking komen de perioden van dienstverrichting bij een paraat onderdeel, squadron of andere operationele eenheid bij het eigen

krijgsmachtdeel, en mits die perioden zijn gelegen voor 1 september 2002.

Artikel 14

Ingetrokken worden:

- a. het besluit van de Minister van Defensie van 18 januari 1985, nr. PO 84/038/6243, houdende instelling van de marinemedaille;
- b. het besluit van de Minister van Defensie van 28 januari 1986, nr. PO 85/038/6489, houdende uitvoeringsbepalingen terzake van het ministeriële besluit houdende de instelling van de marinemedaille.

Artikel 15

Dit besluit treedt in werking met ingang van de tweede dag na de dagtekening van de Staatscourant waarin het wordt geplaatst en werkt terug tot en met 1 september 2002.

Artikel 16

Dit besluit wordt aangehaald als: Vernieuwd instellingsbesluit marinemedaille.

Toelichting

Een van de aanbevelingen van de commissie «toekomst decoraties van de Minister van defensie» (adviescommissie, ingesteld bij besluit van de Minister van Defensie van 14 maart 2000) is om de marinemedaille te handhaven en desgewenst – analoog aan de marinemedaille – een operationele medaille voor landmacht, luchtmacht en marechaussee in te stellen. In verband hiermee behoeven de diensttijdcriteria ten aanzien van de marinemedaille aanpassing, aangezien operationele diensttijd verricht bij de Koninklijke landmacht, de Koninklijke luchtmacht of de Koninklijke marechaussee in beginsel wordt meegeteld voor toekenning van de marinemedaille.

Artikel 12 voorziet in een overgangsbepaling voor militairen van de KL, de KLu en de Kmar met betrekking tot reeds meetellende operationele dienstverrichtingen bij een paraat onderdeel, squadron of andere operationele eenheid bij het eigen krijgsmachtdeel, voorzover die perioden zijn gelegen voor de datum van inwerkingtreding van dit besluit. Voor militairen der zeemacht wordt voor de draagwijze van de marinemedaille verwezen naar het Voorschrift betreffende de uniformen voor de militairen der zeemacht 1998 (1 VVKM 21).

Landmachtmedaille

Vastst./Wijz datum	Bron	Nummer	Inwerkingtr. datum
12-09-02	BSG/SO	2002/DO 038/2002 00281601-09-02	

Artikel 1

Ingesteld wordt de Landmachtmedaille.

Artikel 2

1. De medaille is cirkelvormig met een middellijn van 35 millimeter en vervaardigd van bronskleurig metaal. De voorzijde van de medaille vertoont het westelijk halfrond met het KL-embleem oprijzend uit de Atlantische Oceaan; de achterzijde vertoont het Rijkswapen.
2. De medaille is door middel van een ring verbonden aan een moiré lint. Dit lint is 27 millimeter breed. Het lint heeft 5 banen in de kleuren Nassau-blauw, wit, groen, wit, en Nassau-blauw in breedtes van respectievelijk 4, 4, 11, 4 en 4 millimeter.

Artikel 3

1. De medaille wordt toegekend aan de Nederlandse militair in werkelijke dienst die:
  - a. tenminste 48 maanden, opgebouwd uit perioden van minimaal 30 aaneengesloten dagen, operationele (parate) dienst heeft verricht in het buitenland bij 1(GE/NL)Corps, bij 1e Divisie '7 December' of bij het voormalig 1LK;
  - b. tenminste 36 maanden, opgebouwd uit perioden van minimaal 30 aaneengesloten dagen, operationele (parate) dienst heeft verricht bij 1(GE/NL)Corps, 1e Divisie '7 December' of bij het voormalig 1LK, en bovendien
    - 1°. tenminste 24 maanden, opgebouwd uit perioden van minimaal 30 aaneengesloten dagen, operationele (parate) dienst heeft verricht in het buitenland bij 1(GE/NL)Corps, 1e Divisie '7 December', het voormalig 1LK, dan wel dienst heeft verricht bij NASAG, bij het voormalig CoNLtrS/H/L of bij een in het buitenland gestationeerde internationale operationele eenheid of staf, of
    - 2°. tenminste 6 maanden, opgebouwd uit perioden van 30 aaneengesloten dagen, dienst heeft verricht in de Nederlandse Antillen, het voormalig Nederlands Nieuw-Guinea of het voormalig Koninkrijksdeel Suriname dan wel dienst heeft verricht bij een onderdeel van de Koninklijke Marine of van de Koninklijke Luchtmacht of van de Koninklijke Marechaussee dat in een van de hiervoor genoemde gebieden was ingezet;
  - c. tenminste 84 maanden, opgebouwd uit perioden van minimaal 30 aaneengesloten dagen, operationele (parate) dienst heeft verricht bij 1(GE/NL)Corps, 1e Divisie '7 December' of bij het voormalig 1LK.
2. Met dienst verricht bij 1(GE/NL)Corps, 1e Divisie '7 December' of bij het voormalig 1LK wordt gelijkgesteld: operationele dienst die door een militair van de Koninklijke Landmacht is verricht bij een operationele eenheid van de Koninklijke Marine, de Koninklijke Luchtmacht of de Koninklijke Marechaussee, voorzover deze dienst naar het oordeel van de Bevelhebber der Landstrijdkrachten vergelijkbaar is.

Artikel 4

Bij de berekening van de tijdsduur, bedoeld in artikel 3, wordt buiten beschouwing gelaten:

- a. dienstduur op grond waarvan een met de Landmachtmedaille vergelijkbare onderscheiding is toegekend;
- b. dienstduur verricht in een Koninkrijksdeel of een voormalig Koninkrijksdeel voorzover op grond van die dienstduur reeds een onderscheiding is toegekend.

Artikel 5

In bijzondere gevallen kan de Minister van Defensie afwijken van artikel 3.

Artikel 6

Aan de militair wordt de medaille slechts éénmaal toegekend.

Artikel 7

Het is de militair toegestaan de medaille, een verkleind model of alleen het lint te dragen.

Artikel 8

Bij de medaille behoort een op naam gestelde oorkonde.

Artikel 9

De kosten van vervaardiging van de medaille met toebehoren komen ten laste van het Rijk.

Artikel 10

De medaille wordt namens de Minister van Defensie toegekend door de Bevelhebber der Landstrijdkrachten.

Artikel 11

De Minister van Defensie kan de medaille tijdelijk of blijvend ontnemen aan de militair die zich de medaille naar zijn oordeel niet langer waardig toont.

Artikel 12

Dit besluit treedt in werking met ingang van de tweede dag na de dagtekening van de Staatscourant waarin het wordt geplaatst en werkt terug tot en met 1 september 2002.

Artikel 13

Dit besluit wordt aangehaald als: Instellingsbesluit Landmachtmedaille.

Luchtmachtmedaille

Vastst./Wijz datum	Bron	Nummer	Wijz. t.a.v.	Inwerkingtr. datum
08-07-05	MvD	DO 038/2005002663		

Artikel 1

Ingesteld wordt de Luchtmachtmedaille.

Artikel 2

1. De medaille is cirkelvormig met een middellijn van 35 millimeter en vervaardigd van bronskleurig metaal. De voorzijde van de medaille vertoont het westelijk halfrond met het embleem van de Koninklijke Luchtmacht, oprijzend uit de Atlantische Oceaan; de achterzijde vertoont het Rijkswapen.

2. De medaille is door middel van een ring verbonden aan een moiré lint. Dit lint is 27 millimeter breed. Het lint heeft 5 banen in de kleuren van respectievelijk blauw, oranje, geel, oranje, blauw in breedtes van respectievelijk 9, 3½, 2, 3½ en 9 millimeter.

Artikel 3

1. De medaille wordt toegekend aan de militair in werkelijke dienst die driehonderd nachten van huis is geweest in het kader van het verrichten van de volgende meerdaagse operationele diensten:
- oefeningen opgenomen in de Activiteitenkalender Tactische Luchtmacht voorzover door de Commandant Tactische Luchtmacht daartoe aangemerkt;
  - missies in een uitzendgebied waarop de Regeling Voorzieningen bij Vredes- en Humanitaire operaties van toepassing is (VVHO), en waarvoor geen andere onderscheiding is toegekend;
  - inzet in het kader van militaire steunverlening in het openbaar belang alsmede andere door de Minister van Defensie te bepalen vormen van bijzondere inzet voor zover door de Commandant Tactische Luchtmacht daartoe aangemerkt;
2. Met een operationele dienst als bedoeld in het eerste lid wordt gelijkgesteld de operationele dienst die door een militair der Koninklijke Luchtmacht is verricht bij een eenheid van de Koninklijke Landmacht, de Koninklijke Marine of de Koninklijke Marechaussee, voor zover die dienst naar het oordeel van de Bevelhebber der Luchtstrijdkrachten vergelijkbaar is met deze operationele dienst.

Artikel 4

Bij de berekening van het aantal nachten van huis, bedoeld in artikel 3, wordt buiten beschouwing gelaten de diensttijd op grond waarvan een Marine-, Landmacht- of Marechausseemedaille is toegekend.

Artikel 5

In bijzondere gevallen kan de Minister van Defensie afwijken van artikel 3.

Artikel 6

De medaille wordt slechts éénmaal toegekend.

Artikel 7

Het is de militair toegestaan de medaille, een verkleind model of alleen het lint te dragen.

Artikel 8

Bij de medaille behoort een op naam gestelde oorkonde.

Artikel 9

De kosten van vervaardiging van de medaille met toebehoren komen ten laste van het Rijk.

Artikel 10

De medaille wordt namens de Minister van Defensie toegekend door de Bevelhebber der Luchtstrijdkrachten.

Artikel 11

De Minister van Defensie kan de medaille tijdelijk of blijvend ontnemen aan een militair die zich de medaille naar zijn oordeel niet langer waardig toont.

Artikel 12

Dit besluit treedt in werking met ingang van de tweede dag na de dagtekening van de Staatscourant waarin het wordt geplaatst.

Artikel 13

Dit besluit wordt aangehaald als: 'Instellingsbesluit Luchtmachtmedaille'.

Marechauseemedaille

Vastst./Wijz datum	Bron	Nummer	Inwerkingtr. datum
22-11-03	SG	2003/DO 038/2003 00358701-01-04	

Artikel 1

Ingesteld wordt de Marechauseemedaille.

Artikel 2

De medaille is cirkelvormig met een middellijn van 35 millimeter en vervaardigd van bronskleurig metaal. De voorzijde van de medaille vertoont het westelijk halfrond met een gekroonde granaat met een gesloten vlam oprijzend uit de Atlantische Oceaan. De achterzijde vertoont het Rijkswapen. De medaille is door middel van een ring verbonden aan een moiré lint. Dit lint is 27 millimeter breed. Het lint heeft 7 banen in de kleuren Nassau-blauw, lichtblauw, wit, groen, wit, lichtblauw, en Nassau-blauw in breedtes van respectievelijk 6, 3, 1, 7, 1, 3 en 6 millimeter.

Artikel 3

De Marechauseemedaille wordt toegekend aan de militair in werkelijke dienst die:

- tenminste 48 maanden, opgebouwd uit perioden van minimaal 30 aaneengesloten dagen, dienst heeft verricht bij een operationele eenheid van de Koninklijke Marechaussee in het buitenland;
- tenminste 48 maanden, opgebouwd uit perioden van minimaal 30 aaneengesloten dagen, dienst heeft verricht bij een operationele eenheid van de Koninklijke Marechaussee in Nederland, en bovendien 1° tenminste 24 maanden, opgebouwd uit perioden van minimaal 30 aaneengesloten dagen dienst heeft verricht in het buitenland bij een operationele eenheid of bij een in het buitenland gestationeerde internationale operationele eenheid of staf, of 2° tenminste 6 maanden dienst heeft verricht bij een eenheid in de Nederlandse Antillen, het voormalig Nederlands Nieuw-Guinea of het voormalig Koninkrijksdeel Suriname, dan wel ten minste 6 maanden dienst heeft verricht bij een onderdeel van de Koninklijke Landmacht, Koninklijke Marine of van de Koninklijke Luchtmacht, dat in één van de hiervoor genoemde gebieden was ingezet;
- tenminste 84 maanden, opgebouwd uit perioden van minimaal 30 aaneengesloten dagen, dienst heeft verricht bij een operationele eenheid van de Koninklijke Marechaussee in Nederland; of
- na afloop van een BSBfunctieopleiding gedurende 24 maanden, opgebouwd uit perioden van minimaal 30 aaneengesloten dagen, dienst heeft verricht bij de Brigade Speciale Beveiligingsopdrachten.

2. Ten aanzien van de militair van de Koninklijke Marechaussee die vanuit een ander krijgsmachtdeel is ingestroomd, wordt de bij dat krijgsmachtdeel verrichte operationele dienst gelijkgesteld met dienst verricht bij een operationele eenheid van de Koninklijke Marechaussee als bedoeld in het eerste lid.

Artikel 4

Bij de berekening van de tijdsduur, bedoeld in artikel 3, worden buiten beschouwing gelaten:

- diensttijd op grond waarvan een met de Marechauseemedaille vergelijkbare onderscheiding is toegekend;
- diensttijd verricht in een Koninkrijksdeel of een voormalig Koninkrijksdeel voorzover op grond van die diensttijd reeds een onderscheiding is toegekend.

Artikel 5

In bijzondere gevallen kan de Minister van Defensie afwijken van artikel 3.

Artikel 6

Aan de militair wordt de medaille slechts éénmaal toegekend.

Artikel 7

Het is de militair toegestaan de medaille, een verkleind model of alleen het lint te dragen.

Artikel 8

Bij de medaille behoort een op naam gestelde oorkonde.

Artikel 9

De kosten van vervaardiging van de medaille met toebehoren komen ten laste van het Rijk.

Artikel 10

De medaille wordt namens de Minister van Defensie toegekend door de Bevelhebber der Marechaussee.

Artikel 11

De Minister van Defensie kan de medaille tijdelijk of blijvend ontnemen aan de militair, die zich de medaille naar zijn oordeel niet langer waardig toont.

Artikel 12

Dit besluit treedt in werking met ingang van de tweede dag na de dagtekening van de Staatscourant waarin het wordt geplaatst.

Artikel 13

Dit besluit wordt aangehaald als: Instellingsbesluit Marechausseemedaille.

Koninklijke huisorden alsmede herinneringsmedailles Koninklijk Huis

Inleiding en koninklijke huisorden

Inleiding

Bij bijzondere evenementen rond het Koninklijk huis, zoals inhuldiging en huwelijk, is het gebruikelijk dat een draagmedaille wordt ingesteld, bestemd voor diegenen die op bepaalde wijze bij de plechtigheid betrokken zijn geweest. De algemene norm voor toekenning van deze onderscheidingen luidt 'voor hen die door H.M. de Koningin worden geacht voor verlening in aanmerking te komen'.

Deze traditie nam een aanvang met de Inhuldigingsmedaille - 1898, ter gelegenheid van de inhuldiging van H.M. Koningin Wilhelmina.

De medailles dragen aan de voorzijde de beeltenis van de vorstelijke personen en aan de keerzijde een monogram en de datum. De kleurcombinatie van de linten is symbolisch voor het betreffende evenement. Zo heeft het oranje lint van de Inhuldigingsmedaille - 1898 één Nassau-blauwe baan, die van 1948 twee en 1980 drie.

De linten van de huwelijksmedailles zijn een combinatie van de kleuren van het Huis van Oranje-Nassau met die van de echtgeno(o)t(e) in kwestie. Zo is het lint van de Huwelijksmedaille 2002 samengesteld uit de kleuren van de Huizen van Oranje-Nassau en Zorreguieta.

De Koninklijke huisorden

De Huisorde van Oranje is een volstrekt persoonlijke aangelegenheid van het Hoofd van het Huis van Oranje-Nassau, i.c. van Hare Majesteit de Koningin. Zij bepaalt wie in de Huisorde wordt benoemd en dit geschiedt bij Koninklijke Beschikking, d.w.z. buiten ministeriële verantwoordelijkheid. De orde werd aldus ingesteld in 1905 tijdens de regering van HM Koningin Wilhelmina, laatstelijk gewijzigd en aanzienlijk vereenvoudigd in 1969 onder HM Koningin Juliana. De orde is verdeeld in vier groepen: de Huisorde, de Orde van Trouw en Verdienste, de Eremedaille voor Kunst en Wetenschap, de Eremedaille voor Voortvarendheid en Vernuft en de Kroonorde.

In verband met de registratie van de toekenning in de centrale database alsmede voor de mutatiestelling op de staat van dienst dient de militair, aan wie een Koninklijke Huisorde is toegekend, hiervan melding te doen bij het Hoofd van de Sectie Onderscheidingen van het Ministerie van Defensie (Postbus 20701, 2500 ES Den Haag).

Dit kan geschieden door middel van een schrijven met daarin vermeld de volledige personalia alsmede overlegging van een kopie van de oorkonde.

Huisorde van de Gouden Leeuw van Nassau

De Huisorde van den Gouden Leeuw van Nassau is geen specifiek Nederlandse ridderorde. Als gemeenschappelijke orde in 1858 ingesteld door Z.M. Koning Willem III, Groothertog van Luxemburg en door Z.H. Hertog Adolph van Nassau, beoogt de orde een symbool te zijn van de eenheid en verbondenheid van de beide linies van het Huis Nassau.

Toen met het overlijden van de Koning in 1890 een einde kwam aan de personele unie van Nederland en Luxemburg verdween de orde aanvankelijk uit het Nederlandse decoratiebestel. Dit werd in 1905 weer hersteld en sedertdien kunnen de Hoofden van beide takken van het Huis Nassau, gezamenlijk of ieder voor zich, over de orde beschikken. Dat zijn dus thans HM Koningin Beatrix der Nederlanden en ZKH Groothertog Jean van Luxemburg.

De Prinsen en Prinsessen, zoons en dochters, broeders en zusters van de Hoofden der beide linies zijn vanaf hun geboorte Ridder in de orde. Voorts kan hij ook worden verleend aan staatshoofden en andere personen die geen vorsten of prinsen van Vorstelijke Huizen zijn, 'mits zij tenminste de titel van Excellentie mogen voeren'. De Huisorde van den Gouden Leeuw van Nassau kent slechts één graad, die van Ridder.

De versierselen - als van een grootkruis - bestaan uit een achtpuntige zilveren borstster met daarop een medaillon met de Gouden Leeuw van Nassau op een blauw veld, waaromheen het randschrift je maintiendrai op een witte ondergrond en het aan een sjerp van het decoratielint gedragen versiersel, bestaande uit een wit geëmailleerd kruis met vier ingekeepte armen, verbonden door gestyleerde letters - n - en in het midden een medaillon met aan de voorzijde de Gouden Leeuw van Nassau op een blauw veld en aan de keerzijde de zinspreuk je maintiendrai. Het decoratielint is oranje, Nassau-blauw omboord.

Huisorde van Oranje

De Huisorde strekt tot onderscheiding van Nederlanders en Rijksgenoten overzee wegens bijzondere verdiensten tegenover het Koninklijk Huis. De orde kent drie graden: Grootkruis, Groot Erekrus en Erekrus. Het versiersel wordt gevormd door een vierarmig, rood geëmailleerd gouden kruis; de onderste arm langer dan de overige drie. Tussen de armen een krans van oranjebladeren. In het hart een medaillon met aan de voorzijde het wapen van Oranje, omgeven door een rand met de zinspreuk je maintiendrai, aan de keerzijde een gekroonde letter -w-. Het versiersel aan een oranje lint. Het Grootkruis wordt gedragen op de daarvoor gebruikelijke wijze: sjerp en borstkruis, het Groot Erekrus om de hals en het Erekrus links op de borst.

Kruis van Trouw en Verdienste van de Huisorde van Oranje

De Orde van Trouw en Verdienste strekt tot onderscheiding van hen die het Koninklijk Huis door verdienstelijke en karaktervolle vervulling van hun taak of verrichting van hun dagelijks werk, eervol en trouw terzijde hebben gestaan. De orde is verdeeld in twee graden: het Kruis van Trouw en Verdienste in goud en in zilver. Het versiersel is gelijk aan dat van de Huisorde, met dien verstande dat het email Nassau-blauw is gekleurd. Het wordt aan een oranje lint gedragen links op de borst.

Eremedailles voor Voortvarendheid en Vernuft alsmede voor Kunst en Wetenschap

De Eremedaille voor Kunst en Wetenschap is een gouden medaille met aan de voorzijde de beeldenaar van HM Koningin Wilhelmina en aan de keerzijde het wapenschild van Oranje met daarboven je maintiendrai en er onder voor Kunst en Wetenschap, gedragen aan een oranje lint om de hals. De Eremedaille voor Voortvarendheid en Vernuft is hieraan geheel gelijk, met echter aan de keerzijde voor Voortvarendheid en Vernuft.

Kroonorde

De Kroonorde strekt tot onderscheiding van vreemdelingen die bijzondere diensten jegens het Koninklijk Huis hebben bewezen. De orde is verdeeld in vijf klassen terwijl er tevens drie ere-medailles aan zijn verbonden. Het versiersel is gelijk aan dat van de Huisorde, het email echter wit gekleurd, aan een oranje lint met ter weerszijden twee smalle strepen in de Nederlandse kleuren. Grootkruis, Groot-Erekrus met plaque, Groot-Erekrus, Erekrus met rozet, Erekrus, Eremedaille in goud, zilver of brons.

Titel	Handboek Onderscheidingen
Status	Definitief
Datum	

Hoofddirectie Personeel
Sectie Onderscheidingen

Inhuldigingsmedaille 1980

Ingesteld ter herinnering aan de inhuldiging van H.M. Koningin Beatrix in 1980. Aan de voorzijde van de zilveren medaille de beeltenis van H.M. de Koningin. Aan de keerzijde de gekroonde letter -B-, Beatrix Koningin der Nederlanden en de datum 30 april 1980. Het versiersel aan een oranje lint met in het midden drie Nassau-blauwe banen.

Titel	Handboek Onderscheidingen
Status	Definitief
Datum	

Hoofddirectie Personeel
Sectie Onderscheidingen

Medaille bezoek aan de Nederlandse Antillen 1980

Ingesteld ter herinnering aan het bezoek van het Koninklijk Paar aan de Nederlandse Antillen in 1980, kort na de inhuldiging. De voorzijde van de zilveren medaille is gelijk aan de Inhuldigingsmedaille - 1980 evenals de keerzijde, deze echter met de data voor de periode van het bezoek 29 okt. - 8 nov. 1980. Ook het lint is gelijk aan dat van de Inhuldigingsmedaille 1980, Nassau-blauw en oranje, echter met de kleuren in omgekeerde volgorde.

Huwelijksmedaille 2002

Vastst./Wijz datum: 01-07-02

Bron: SG/SO

Nummer: DO 062/2002 002068

I

Ter kennis van het Ministerie van Defensie wordt gebracht dat, onder anderen, een aantal militairen, veteranen en burgerambtenaren van defensie, direct betrokken bij de voorbereiding en uitvoering van het huwelijk, is begiftigd met de Huwelijksmedaille, ingesteld ter herinnering aan het huwelijk van Zijne Koninklijke Hoogheid de Prins van Oranje en Hare Koninklijke Hoogheid Prinses Máxima der Nederlanden op 2 februari 2002.

De medaille draagt de naam Huwelijksmedaille 2002.

De medaille is cirkelvormig met een middellijn van 30 millimeter en vervaardigd van zilver 1e gehalte.

De voorzijde van de medaille vertoont de naar rechts gewende beeldenaar van Zijne Koninklijke Hoogheid de Prins van Oranje en de naar links gewende beeldenaar van Hare Koninklijke Hoogheid Prinses Máxima der Nederlanden met daarboven een kroon. Aan de keerzijde een kroon en een gestileerd monogram "MW" waaronder de tekst "twee twee tweeduizendtwee Máxima Willem-Alexander".

De medaille is door middel van een ring verbonden aan een moiré lint van 27 millimeter breed. Het lint heeft zeven banen in de kleuren Nassau-blauw, geel, zwart, oranje, zwart, geel en Nassau-blauw in de breedtes van respectievelijk 2, 2, 2, 15, 2, 2, en 2 millimeter.

II. Administratieve bepalingen

De Huwelijksmedaille 2002 (code: HM02) zal, aan de militairen, veteranen en burgerambtenaren van defensie die met de medaille zijn begiftigd, in de komende weken per aangetekende post aan het huisadres worden verzonden.

De medaille en oorkonde worden slechts eenmalig verstrekt, vervanging is niet mogelijk.

Het is aan hen, die met de medaille zijn begiftigd eveneens vergund de medaille in verkleinde vorm aan het lint, dan wel alleen het lint te dragen.

De medaille wordt op de voor herinneringsmedailles voorgeschreven wijze gedragen en komt in de protocollaire draagvolgorde direct na de Medaille bezoek Nederlandse Antillen 1980.

Deze kennisgeving zal worden opgenomen in de MP-bundel "Decoraties" 10-004.

Herinneringsmedaille Buitenlandse Bezoeken

Vastst./Wijz datum: 20-12-00

Bron: Stb.

Nummer: 74

Inwerkingtr. datum: 17-02-01

Artikel 1

Voor de toepassing van dit besluit wordt verstaan onder:

a. Onze Minister:

Onze Minister van Buitenlandse Zaken;

b. Buitenlands Bezoek:

Buitenlands Bezoek van het Staatshoofd en Inkomend Bezoek aan het Staatshoofd;

c. de medaille:

de Herinneringsmedaille Buitenlandse Bezoeken zoals omschreven in de bij dit besluit behorende bijlage 1;

d. de oorkonde:

de oorkonde zoals omschreven in de bij dit besluit behorende bijlage 2.

Artikel 2

Er wordt ingesteld de Herinneringsmedaille Buitenlandse Bezoeken.

Artikel 3

1. De medaille wordt vanwege Ons toegekend door Onze Minister.

2. De medaille kan ter gelegenheid van een Buitenlands Bezoek worden toegekend aan degene die op enigerlei wijze betrokken is bij de voorbereiding en uitvoering van het Bezoek.

3. De medaille kan aan een persoon één maal worden toegekend.

Artikel 4

De medaille en de oorkonde worden door of namens Onze Minister uitgereikt.

Artikel 5

1. De Kanselarij der Nederlandse Orden draagt zorg voor de vervaardiging en de verstrekking van de medaille en de oorkonde.

2. De verstrekking geschiedt kosteloos.

Artikel 6

1. Degene aan wie de medaille is toegekend, is bevoegd deze te dragen aan het lint op borsthoogte op de linkerzijde van de kleding.

2. In plaats van de medaille mag een draagteken dat bestaat uit het lint opgemaakt in de vorm van een strik, worden gedragen.

3. In plaats van de medaille mag op uniformkleding een baton van het lint ter grootte van 27 bij 11 mm worden gedragen.

4. In plaats van de medaille, de baton of het draagteken mag een verkleinde vorm van de medaille worden gedragen.

Artikel 7

1. Dit besluit treedt in werking met ingang van de tweede dag na de datum van uitgifte van het Staatsblad waarin het wordt geplaatst.
2. Dit besluit kan worden aangehaald als: Besluit Herinneringsmedaille Buitenlandse Bezoeken.

Bijlage 1

De medaille is vervaardigd uit zilver en heeft een doorsnede van 35 mm.

De voorzijde toont het naar links gewende portret van het Staatshoofd.

Op de keerzijde is het rijkswapen weergegeven.

De medaille hangt aan een lint ter breedte van 37 mm. Het lint is oranje met geheel links en rechts drie banen van 1,5 mm breedte in achtereenvolgens de kleuren rood, wit en blauw, waarbij de rode baan telkens aan de buitenzijde is gelegen.

In de uitvoering voor dames is het lint 27 mm breed en opgemaakt in de vorm van een strik.

Bijlage 2

De tekst van de oorkonde luidt als volgt:

HERINNERINGSMEDAILLE BUITENLANDSE BEZOEKEN

De Minister van Buitenlandse Zaken heeft vanwege

HARE MAJESTEIT DE KONINGIN

bij besluit van

.....1

de Herinneringsmedaille Buitenlandse Bezoeken verleend aan

.....2

als blijk van waardering voor de betoonde inzet.

De Minister van Buitenlandse Zaken

1 Datum en nummer van het besluit.

2 Naam van begiftigde, plaats en datum van geboorte.

Toelichting

Algemeen

Bij gelegenheid van Buitenlandse Bezoeken, dat wil zeggen Buitenlandse Bezoeken welke door het Staatshoofd worden afgelegd of Inkomende Buitenlandse Bezoeken waarbij het Staatshoofd als gastheer/gastvrouw optreedt, kan een decoratie-uitwisseling plaatsvinden. Deze heeft een sterk symbolische functie en waarde. Daarnaast bestaat er behoefte aan Buitenlandse- en Nederlandse Staatsburgers die betrokken zijn bij de voorbereiding en de uitvoering van Buitenlandse Bezoeken, te belonen voor hun inspanningen. Daartoe is bij dit besluit ingesteld de Herinneringsmedaille Buitenlandse Bezoeken.

Artikelsgewijze toelichting

Artikel 3

De medaille wordt vanwege H.M. de Koningin toegekend door de Minister van Buitenlandse Zaken. De medaille wordt aan een persoon slechts één keer toegekend. Het is derhalve niet mogelijk dat aan dezelfde persoon bij een volgend Bezoek wederom de medaille wordt toegekend.

Artikel 5

De Kanselarij der Nederlandse Orden verzorgt de aanmaak van de medaille en de oorkonde.

Op basis van het besluit van de Minister van Buitenlandse Zaken tot toekenning van de medaille vindt uitlevering van de medaille en oorkonde plaats.

De oorkonde wordt op naam gesteld door het Ministerie van Buitenlandse Zaken.

Van de verlening van de medaille zal door het Ministerie van Buitenlandse Zaken een register worden bijgehouden.

De kosten van de medaille en de oorkonde komen ten laste van de begroting van de Kanselarij der Nederlandse Orden.

Artikel 6

De medaille wordt uitgereikt in het zogenaamde grote model. Daarnaast bestaat de mogelijkheid om desgewenst op de dagelijkse kleding een strikje van het lint te dragen.

Personen die een uniform dragen kunnen daarop de gebruikelijke baton van het lint bevestigen. Voorts kan op avondkleding een verkleinde uitvoering van de medaille, de zogenaamde miniatuur, worden gedragen.

Nimmer worden twee uitvoeringen van de medaille tegelijkertijd gedragen.

Onderscheidingstekens voor betoonde lichamelijke vaardigheid

Inleiding

In deze rubriek vindt u informatie over onderscheidingen voor lichamelijke vaardigheid die voor defensie van toepassing kunnen zijn.

Deze decoraties zijn weliswaar ingesteld en worden toegekend door particuliere organisaties, doch zij zijn door de Minister van Defensie officieel als onderscheiding erkend. Als zodanig mogen zij dan ook op de uniform worden gedragen.

Het betreft achtereenvolgens:

- Kruis voor betoonde marsvaardigheid van de KNBLO (Vierdaagsekruis)
- Vaardigheidsmedaille van de NSF
- Nationale vijfkamp kruis van de NSF

Kruis van de Tweedaagse Militaire Prestatietocht van de KVNRO (TMPT-kruis)

Opgave voor deelname aan dergelijke sportactiviteiten en registratie van behaalde resultaten en toegekende medailles, geschiedt onder verantwoordelijkheid van de commandant dan wel van de militaire sportorganisatie.

Voor een juiste beeldvorming is het van groot belang om de respectievelijke criteria en aanwijzingen na te lezen. Hiertoe wende men zich tot de eigen commandant dan wel de militaire sportorganisatie.

N.B.:

Andere medailles voor sportieve prestaties, inbegrepen de verzorgersmedaille van de KNBLO en bijvoorbeeld buitenlandse sportonderscheidingen zijn derhalve niet erkend en mogen dus niet op de uniform worden gedragen.

Kruis voor Betoonde Marsvaardigheid (Vierdaagsekruis)

Het Kruis voor Betoonde Marsvaardigheid, meestal Vierdaagsekruis genoemd, werd in 1909 ingesteld. Het wordt verleend door de Koninklijke Nederlandse Bond voor Lichamelijke Opvoeding voor het volbrengen van de Vierdaagse Afstandsmarsen, overeenkomstig de daarvoor gestelde normen. Het versiersel is een vijfarmig kruis in goudkleurig metaal. Op de licht ingekeepte armen met gepareelde punten de initialen K.N.B.L.O. In het midden een wapenschild met daarop de Statenleeuw in de Hollandse Tuin. Het gele lint heeft aan de boorden en in het midden smalle groene strepen. Vanaf het voor de 5e maal volbrengen van de Vierdaagse is het kruis uitgevoerd in zilver; vanaf de 10e maal in verguld zilver, tevens groen-wit geëmailleerd. Voor de 2de, 6de en 11de maal is het betreffende kruis gedekt door een kroon. Overige aanduidingen geschieden met Arabische cijfers op het lint, vanaf 25 in een lauwerkrans.

N.B. De **verzorgings**medaille van de KNBLO voor de Vierdaagse Afstandsmarsen is niet in deze bundel opgenomen omdat deze niet door de Minister van Defensie is erkend en daarom niet op de militaire uniform mag worden gedragen.

Vaardigheidsmedaille van de NSF

De Vaardigheidsmedaille werd ingesteld in 1915 en wordt verleend door de Nederlandse Sport Federatie voor het afleggen van een proeve van alzijdige lichamelijke vaardigheid overeenkomstig de daarvoor gestelde normen. De medaille toont aan de voorzijde de leeuw uit het rijkswapen met het opschrift voor alzijdige vaardigheid; aan de keerzijde de initialen N.S.F. tussen gestyleerde lauwerbladeren. Het lint is effen donkerblauw. Bij toekenning voor de 1ste maal is de medaille in brons, voor de 3de maal in zilver en voor de 5de maal in goud. Overigens wordt herhaalde toekenning aangegeven met Arabische cijfers op het lint; voor de 10de, 15de en 20ste maal zijn deze vervangen door een lauwertak in brons, zilver of goud met Romeinse cijfers.

Nationale Vijfkampkruis van de NSF

Het Nationale Vijfkampkruis werd ingesteld in 1931 en wordt door de Nederlandse Sport Federatie verleend voor het voldoen aan de daarvoor gestelde vereisten. Het kruis is uitgevoerd in zilver, het hart van de armen blauw geëmailleerd. In het midden een zilveren medaillon waarop de leeuw uit het rijkswapen en het omschrift nationale vijfkamp nsf. Het lint is donkerblauw met een smalle zilverkleurige baan in het midden. Herhaalde toekenning wordt met Arabische cijfers op het lint aangegeven.

Kruis van de KVNRO (TMPT-Kruis)

Het Kruis van de Koninklijke Vereniging van Nederlandse Reserve-Officieren, veelal TMPT-Kruis genoemd, wordt door deze vereniging verleend voor het volbrengen van de Tweedaagse Militaire Prestatie-Tocht, overeenkomstig de daarvoor gestelde normen. Het kruis, uitgevoerd in zilverkleurig metaal, heeft vier lange armen met daartussen vier kortere, alle in de vorm van een gestyleerde lelie. In het midden een medaillon met de leeuw uit het rijkswapen, het geheel gedekt door een kroon. Op de achterzijde van het kruis zijn de letters TMPT gegraveerd. Het lint heeft zeven banen van gelijke afmeting, blauw (3) en rood (4). Herhaalde toekenning wordt aangegeven met Arabische cijfers op het lint.

N.B. Het Kruis van Verdienste van de KVNRO is niet in deze bundel opgenomen omdat deze niet door de Minister van Defensie is erkend en daarom niet op de militaire uniform mag worden gedragen.

Onderscheidingen van de Verenigde Naties & Multinationale organisaties

Inleiding

Tekst volgt

Medailles van de Verenigde Naties

United Nations Medal

Overwegende:

- dat de Secretaris-Generaal van de Verenigde Naties een United Nations Medal heeft ingesteld voor het militaire personeel, dat in een door deze autoriteiten aangewezen of nog aan te wijzen dienstverhouding staat of heeft gestaan tot de Verenigde Naties;
- dat het op de militaire uniform dragen van bovengenoemde medaille door militairen van de Koninklijke Marine, van de Koninklijke Landmacht en van de Koninklijke Luchtmacht, aan wie deze medaille wordt toegekend, bijzonder op prijs wordt gesteld;

Vastst./Wijz datum	Bron	Nummer	Wijz. t.a.v.	Inwerkingtr. datum
12-04-1960	Stb.	33		

Aan de militairen van de Koninklijke Marine, van de Koninklijke Landmacht en van de Koninklijke Luchtmacht wordt verlof verleend de United Nations Medal op de uniform te dragen, indien hun, krachtens de bepalingen betreffende de toekenning van de United Nations Medal vastgesteld door de Secretaris-Generaal van de Verenigde Naties, deze medaille wordt toegekend.

Ter uitvoering van het hierboven vermelde besluit wordt bepaald:

1. Van de toekenning van de United Nations Medal dient aantekening te worden gehouden op de registratielijst van betrokkene.
2. De United Nations Medal wordt gedragen overeenkomstig het bepaalde in L.O. 1952, nr. 112 L-LM, in punt 36 onder A, echter met dien verstande, dat deze onderscheiding volgt na de United Nations Service Medal.

Medaille van de MFO

Multinational Force and Observers Medal

Overwegende dat de Directeur-Generaal van de Multinational Force and Observers de 'Multinational Force and Observers Medal' heeft ingesteld voor het militaire personeel en bepaalde leden van het burgerpersoneel dat dienst doet of heeft gedaan bij de Multinational Force and Observers: dat het op de uniform dragen van genoemde medaille door militairen van de krijgsmacht aan wie die medaille wordt toegekend, bijzonder op prijs wordt gesteld;

Vastst./Wijz datum	Bron	Nummer	Wijz. t.a.v.	Inwerkingtr. datum
24-09-1982	Stb.	29		

Aan de militairen van de krijgsmacht wordt toestemming verleend de 'Multinational Force and Observers Medal' op de uniform te dragen indien hun, krachtens de bepalingen betreffende de toekenning van de Multinational Force and Observers Medal, vastgesteld door de Directeur-Generaal van de Multinational Force and Observers, die medaille is toegekend.

Ter uitvoering van het hierboven vermelde besluit wordt bepaald dat de Multinational Force and Observers Medal wordt gedragen onmiddellijk na de United Nations Medals, ingesteld door de secretaris-generaal van de Verenigde Naties.

Titel Handboek Onderscheidingen
Status Definitief
Datum

Hoofddirectie Personeel
Sectie Onderscheidingen

Medailles van de EU

Tekst volgt

Titel Handboek Onderscheidingen
Status Definitief
Datum

Hoofddirectie Personeel
Sectie Onderscheidingen

Medailles van de NAVO

Tekst volgt

Titel Handboek Onderscheidingen
Status Definitief
Datum

Hoofddirectie Personeel
Sectie Onderscheidingen

Medailles van de WEU

Tekst volgt

Nobelprijs voor de vrede

In 1988 is de "Nobelprijs voor de Vrede" toegekend aan de United Nations Peacekeeping Forces (UNPF). De prijs, die op 10 december 1988 in Oslo aan de toenmalige Secretaris-Generaal van de United Nations (J. Perez de Cuellar) en de toenmalige Commandant van de United Nations Peacekeeping Forces (M. Goulding) werd uitgereikt, is toegekend aan een organisatie (de United Nations), dus niet aan individuele personen dan wel militairen. Aan deze Nobelprijs, bestaande uit een geldbedrag van 390.000 US dollar, is geen onderscheiding (medaille) verbonden.

Wie meer wil weten over deze Nobelprijs voor de Vrede kan hier kennisnemen van de tekst van

- het toekenningsbesluit van het Nobelprijscomit 
- de toespraak van de Voorzitter van het Nobelprijscomit 
- de aanvaardingspeech van de Secretaris-Generaal van de Verenigde Naties P rez de Cu llar

In zijn overwegingen noemt het Nobelprijscomit  duidelijk de VN-vredesmachten van UNEF in 1956 (de eerste VN-peacekeeping operatie) tot de datum van toekenning (10 december 1988). De oorlog in Korea is daarbij dus uitdrukkelijk uitgesloten.

Naar aanleiding van de toekenning van de "Nobelprijs voor de Vrede" aan de VN-vredesmachten heeft de Noorse Bond van VN Veteranen (geen overheidsinstantie) zelf een zogenaamde Nobelprijs-medaille laten ontwerpen en vervaardigen.

Een van de redenen om tot vervaardiging van deze Nobelprijs-medaille over te gaan lag gelegen in het feit dat, in tegenstelling tot de Nederlandse militairen, de Noorse militairen van de zijde van de Noorse overheid/Minister van Defensie g en onderscheiding kregen voor deelname aan een VN-Vredesoperatie. Deze particuliere Nobelprijs-medaille zou bestemd zijn voor alle militairen die v or 10 december 1988 aan een Peacekeeping Operatie van de United Nations, waar ook ter wereld, hebben deelgenomen, met dien verstande dat zij A) deel uitmaakten van een Noorse eenheid dan wel B) tijdens een VN-Vredesoperatie onder bevel van een Noorse Commandant dienden.

De betreffende militair diende echter deze Nobelprijs-medaille zelf aan te schaffen. De medaille ging vergezeld van een certificaat waarop melding werd gemaakt van het feit dat de aanvrager/aanschaffer van de medaille v or 10 december 1988 heeft deelgenomen aan een Peacekeeping operatie.

Het is Nederlandse militairen die deze medaille zelf hebben aangeschaft, niet toegestaan deze, niet van overheidswege ingestelde, zogenaamde Nobelprijs-medaille op de uniform te dragen.

Hoofd Sectie Onderscheidingen

Het toekenningsbesluit van het Nobelprijscomit 

The Norwegian Nobel Committee has decided that the 1988 Nobel Peace Prize is to be awarded to the **United Nations Peacekeeping Forces**.

The Peacekeeping Forces of the United Nations have, under extremely difficult conditions, contributed to reducing tensions where an armistice has been negotiated but a peace treaty has yet to be established. In situations of this kind, the UN forces represent the manifest will of the community of nations to achieve peace through negotiations, and the forces have, by their presence, made a decisive contribution towards the initiation of actual peace negotiations.

It is the considered opinion of the Committee that the Peacekeeping Forces through their efforts have made important contributions towards the realization of one of the fundamental tenets of the United Nations. Thus, the world organization has come to play a more central part in world affairs and has been invested with

increasing trust.

The Peacekeeping Forces are recruited from among the young people of many nations, who, in keeping with their ideals, voluntarily take on a demanding and hazardous service in the cause of peace. In the opinion of the Committee, their efforts contribute in a particularly appropriate way towards the realization of the goals of the United Nations.

De toespraak van de Voorzitter van het Nobelprijscomit 

Presentation Speech by Egil Aarvik, Chairman of the Norwegian Nobel Committee.

Your Majesty, Your Royal Highnesses, Your Excellencies, Ladies and Gentlemen:

The award of the Nobel Peace Prize to the United Nations Peacekeeping Forces is unfortunately a reminder to us that peace is not a matter of course here in our world. Peace has to be actively protected - and this protection has its price. 733 young people have sacrificed their lives in the service of the particular form of peacekeeping which is under consideration here.

The Norwegian Nobel Committee asks those gathered together here today to join them in honouring the memory of those young people.

They came from different countries and had widely different backgrounds, but they were united in one thing: they were willing to devote their youth and their energy to the service of peace. They volunteered to the service, knowing that it could involve risk. It became their lot to pay the highest price a human being can pay. We honour them for their unselfish contribution, and we join their relatives in their sorrow over their loved ones' early departure. Let us show this through a moment's silence.

We invoke peace on the memory of these young people in a spirit of thankfulness and deep respect.

For the first time in its history, the Peace Prize is to be awarded today to an organisation which, at least in part, consists of military forces. It might be reasonable to ask whether this is, in fact, in direct contradiction to the whole idea of the Peace Prize. The fact that this question has not been raised is an indication that it is universally accepted that the United Nations Peacekeeping Forces are in the spirit of the Peace Prize.

The description "Forces" is in itself inadequate since it conjures up the idea of a military operation in the traditional sense, while the reality is in many ways the diametric opposite. A more correct description would be "The United Nations Peacekeeping Operation" - consisting of both contingents of troops and unarmed observation corps.

These peacekeeping operations were commenced in 1956 when the UNEF (United Nations Emergency Force) was established in connection with the Suez crisis. The Security Council was unable to act because of a veto from two of the member states. Instead, use was made of the so-called "Uniting for Peace" resolution which gives the General Assembly of the United Nations the power to intervene in the event of the Security Council being unable to act in the face of a threat to world peace.

The General Assembly was summoned to a special session. In the following events, important roles were played by two prominent individuals: the former foreign minister of Canada, Lester Pearson, and the then Secretary-General of the United Nations, Dag Hammarskj ld.. Both of these men were later awarded the Nobel Peace Prize.

Through the influence of these two, plans were made and a resolution passed for a peacekeeping force which was to supervise the retreat of foreign troops from the canal zone.

The principles which were defined for this peace operation were written, in the main, by Dag Hammarskj ld. It is an honour to his memory that the same guidelines are, generally speaking, in use today.

The most important points in these guidelines are:

1. The involved parties must give their support and cooperation to the United Nations forces.
2. The primary aim is to prevent new hostilities and provide a background against which it is possible to

work for a peaceful solution of the conflict.

3. The force is to make use of negotiation and persuasion instead of violence.
4. The force is under the command of the leadership of the United Nations and is not allowed to accept orders from other parts, not even the states who have made the troops available.
5. All member nations should contribute to the financing of the forces.

The peacekeeping forces have, on the basis of the resolution of 1956 and the guidelines drawn up by Dag Hammarskjöld, developed into what present Secretary-General Perez de Cuéllar calls "The United Nations' most successful renewal".

Strangely enough, the peacekeeping forces as such were a new creation: they are not named - or even envisaged - in the original United Nations treaty. The treaty does mention the possibility of military involvement on the part of the United Nations in the event of hostilities, but, because of the relationship between the great powers, it has never been possible to make use of this part of the treaty - the possible exception being the action in Korea in 1950.

Today's peacekeeping operations are something quite different. The troops are made available on a voluntary basis and are approved by the Security Council. They are stationed in areas where a ceasefire has already been established but where no formal peace treaty has been concluded, and they are stationed in such a way that the conflicting parties, in the event of a resumption of hostilities, would meet the United Nations troops first. Actual fighting can thus be avoided, peace and quiet maintained, and it is possible to develop an atmosphere which makes active peace work possible. The very presence of the United Nations troops can have a positive effect. The soldiers very often make friends among the local population, they can offer help and aid in many ways, and are a conciliating element in otherwise explosive situations.

In this connection it is interesting to note a parallel with one of the ideas Alfred Nobel worked on - following a model from the French duelling etiquette. The seconds in such a conflict could intervene between the combatants with the aim of achieving a delay in the duel so that tempers could be cooled and the whole business possibly solved by other means.

It is perhaps reasonable that there were powerful political objections to this model, but the point remains: the United Nations Peacekeeping Forces today have just such an "interventionist" role. Because the United Nations is, in this way, on speaking terms with both parts, negotiations which are at a standstill can perhaps be reopened, and in many situations it is possible that armed fighting can be avoided.

The English brigadier, Michael Harbottle, who took part in the United Nations Peacekeeping Forces in Cyprus at the end of the 1960's, has written a book on his experiences there. The book is called *The Impartial Soldier*, and in it he relates an episode which illustrates what the United Nations peacekeeping operations mean better than any official report.

The Finnish contingent under the command of Colonel Uolevi Koskenpalo was involved in the episode. A message was received to the effect that the Turks had begun to dig trenches in a suspicious manner; the Greeks had observed this, under the leadership of a general, they had decided to take the affair into their own hands. Colonel Koskenpalo had, however, placed his three platoons in precisely the right strategic position, so that the Greeks met the Finnish United Nations troops first as intended. The Greek general disliked being hindered in this way and began to protest loudly. In fact he screamed at the Finn - an obvious mistake. In contrast to the Greek, Colonel Koskenpalo was a well built man with a chest and shoulders of Nordic dimensions. He advanced slowly and from a height of well over six feet looked down at the Greek and said in a moderately loud voice, "Don't shout, general. I am a colonel in the Finnish army and don't like being shouted at."

The reaction was surprising. The general naturally didn't believe his ears, but the shouting stopped immediately and in a little while he retreated together with his forces. This gave the Finn the opportunity to

both inform and placate the Greek high command and to persuade the Turks to stop the provocative trench digging.

In this way a violent episode was avoided. There have been many similar episodes where the United Nations Peacekeeping Forces have intervened. It is a question of a strictly peaceful behaviour combined with authority. The Finnish colonel was able to act as an efficient peace medium because he had the authority of the United Nations and the force of his well-trained Finnish United Nations soldiers behind him.

What has been said about the United Nations Peacekeeping Forces is equally true of the United Nations observers. Their duties are to ensure that the Security Council's ceasefire demands are kept. They mark the ceasefire line, establish observation posts and report to the Secretary-General if there are violations of the ceasefire.

This is an important role in critical situations. Reports from the observation corps will be non-partisan and accurate, in contrast to reports from the involved parties themselves. This gives them an obvious value both to the involved parties and to the outside world generally.

It is often emphasised that the United Nations' peacekeeping operations are only carried out at the invitation of the countries involved. The troops and observation corps are guests in the area, and they have a special responsibility to behave in a way which is in agreement with international law and ordinary politeness. Experience to now indicates that the peacekeeping forces have been a correct solution to the problem.

To the present there have been - or are - 13 peacekeeping operations. Fifty-three countries have contributed with personnel, and the maximum force has been a total of 50,000 men. If one counts all the soldiers who have been involved in these operations, the total is something like 500,000 men.

The Norwegian Nobel Committee sees this mobilisation of troops from countries all over the world as a tangible expression of the world community's will to solve conflicts by peaceful means. The technological development of weapons systems has resulted in the peaceful resolution of conflicts becoming the only realistic possibility. Nuclear weapons have made the concept of wielding total power an absurdity. In conflict situations it is therefore vitally necessary that there are openings where real negotiations can be initiated. In the opinion of the Nobel Committee the United Nations peacekeeping operations contribute precisely to this. The Committee believes also that the peacekeeping operations and the way they are carried out contribute to making the ideas which were the very reason for the establishment of the United Nations a reality. This year's Peace Prize should therefore also be regarded as a recognition of the whole organisation, the United Nations. The prize gives expression to the hope we all place in the United Nations.

Secretary-General Pérez de Cuéllar, who is directly responsible for the peacekeeping operations, and who is therefore present today to receive the prize, is here not only as the formal recipient, receiving the prize on behalf of others. He is himself one of the prizewinners today! With his never-tiring work and the results he has achieved as an active mediator he should be accorded his part of the honour for the growing confidence which is shown in the United Nations.

Confidence in the United Nations has otherwise been a variable factor. The United Nations has for many been seen as a body without power or effectiveness, a forum for bilateral insults, a theatre stage at the side of the reality of world politics. One has been able to have negative opinions of the United Nations without thereby colliding with the accepted state of affairs. But there is one overpowering argument in favour of the United Nations: the organisation has survived, and now defends more and more both its right to exist and its capacity to survive.

It has been pointed out, quite correctly, that the United Nations can only be what the member states make it. They can paralyse the United Nations by ignoring its resolutions, by vetoing, by sabotaging its economy. But they can also make the United Nations an active instrument in the fight for peace, a focus for international law and human rights, and a forum for the development of inter-racial understanding.

Titel Handboek Onderscheidingen
 Status Definitief
 Datum

Hoofddirectie Personeel
 Sectie Onderscheidingen

The signs today indicate that it is the latter alternative which is in the course of realising itself. Perhaps the very idea of the United Nations is now coming into its own? After what we have been through: Cold War, unsuccessful negotiations, growing fear of a universal atomic death, it is perhaps not so surprising that one again looks to the decisions that were made when the United Nations treaty was signed. On the ruins of the Second World War the survivors decided that conflicts should thereafter be solved by peaceful means. Barbarism should be replaced by friendly relations between nations. Freedom and human rights should be respected without reference to race, sex, language or religion. And the United Nations were to be the means by which the aims of the United Nations Treaty were to be realised.

This year's Peace Prize is a recognition of and homage to one organ of the United Nations. But it ought to be understood as a serious comment on the fact that we must, united and with our whole hearts, invest in the United Nations. It becomes clearer and clearer that what has to be done to secure the future for new generations has to be done together. Our determination has to be channelled into the United Nations. This is the best hope for the future of the world - indeed its only hope!

The belief and the hope which are placed in the United Nations have to be the hope and belief of the younger generations. In the ideals of the United Nations they can search for their own ideals, and it is they who are to form the world of the future.

In the selection of this year's Peace Prize laureate the Nobel Committee attached therefore great importance to the role of young people in the United Nations Peacekeeping Forces. It is precisely the contribution of the young which makes the realisation of the United Nations' aims possible in a positive way.

For obvious reasons it is precisely the young who today feel the crippling powerlessness in their meeting with the powers who steer the development of our world. It is easy to lose one's foothold, it is difficult to retain one's optimism - at times it is unclear whether there is any point in attempting to do anything at all.

To all the young people who feel their situation in this way, I would direct a question, the question which the young Norwegian poet Nordahl Grieg took up in his poem To Youth:

Well may you ask, in despondent alarm:

What is my weapon? What is my arm?

And thus it is that the young prizewinners can today raise their United Nations flag and answer with the words of this poem by one of our own young fallen:

This is the sword you must bear in your fight -

Faith in this life and man's God-given right.

For the future of all, seek it and choose it;

Die, if you must, gird it on and use it.

Silent the path of the arrow by night;

Halt with the spirit its death-dealing flight.

Then, only then, will all warfare cease.

Man's dignity only can give us true peace.

From Nobel Lectures, Peace 1981-1990, Editor-in-Charge Tore Frängsmyr, Editor Irwin Abrams, World Scientific Publishing Co., Singapore, 1997

Aanvaardingspeech van de Secretaris-Generaal van de Verenigde Naties Pérez de Cuéllar

Acceptance by Javier Pérez de Cuéllar, on the occasion of the award of the Nobel Peace Prize in Oslo, December 10, 1988

(Translation)

Your Majesty, Your Royal Highnesses, Mr Chairman, Ladies and Gentlemen,

I should like to thank you, Mr Chairman, and the other members of the Norwegian Nobel Committee, for the award which I have received today on behalf of the United Nations peacekeeping operations. I should also like to pay homage to the memory of Alfred Nobel, that visionary Scandinavian. His commitment to the cause of peace lives on in the prize which he so generously endowed.

The award of the Nobel Peace Prize to the United Nations peacekeeping operations gives recognition to an idea of striking originality and power and pays brilliant tribute to those who have made it a reality.

The great experiment you are honouring here today has been shaped by many people. I recall in particular its original architects, Ralph Bunche, Dag Hammarskjöld and Lester Pearson, all three of them Nobel Laureates. Their remarkable work has been built upon by their successors who set up and directed further peacekeeping operations.

You are also honouring the soldiers of peace, some half a million young men and women from fifty-eight countries. Seven hundred and thirty-three "Blue Helmets" have given their lives in the service of peace. One of them, Lieutenant Colonel William Higgins, is still in the hands of his kidnappers. I take this opportunity to appeal once again for his immediate release.¹⁾ We cannot forget these brave soldiers. Nor can we forget the civilians of the United Nations Secretariat, and especially the Field Operations Service, who have supported their military colleagues with dedication and courage in fifteen peacekeeping operations all over the world.

The technique which has come to be called peacekeeping uses soldiers as the servants of peace rather than as the instruments of war. It introduces to the military sphere the principle of nonviolence. It provides an honourable alternative to conflict and a means of reducing strife and tension, so that a solution can be sought through negotiation. Never before in history have military forces been employed internationally not to wage war, not to establish domination and not to serve the interests of any power or group of powers, but rather to prevent conflict between peoples.

We are now at a time of extraordinary hope and promise for the United Nations, after a long period when the spectre, and too often the grim reality of war have darkened our planet, there is a new mood of understanding and common sense, a new determination to move away from international conflict and devote ourselves instead to the immense task of building a better world. Recently, we have seen several conflicts give way to negotiation and conciliation.

These developments have not been fortuitous. They are the result of diplomatic activity by the United Nations sustained over the years and intensified recently. Indeed, the prospects of realising the vision expressed in the Charter of the United Nations seem better today than at any time since the organisation was founded.

In the past forty years we have experienced perhaps the most revolutionary period in all of human history.

The instruments of war have been developed to the point where war itself has become a futile anachronism, an anachronism so expensive and terrifying that even the richest and most powerful countries can no longer afford to contemplate it. We have redrawn the political map of the world so that for the first time in history the international community is not dominated by competing empires, but consists of more than 160 independent sovereign states. Thus collective responsibility for peace can be evolved in a truly representative international system. At the same time, the technological revolution of the past forty years, which has radically changed the way people live, work and communicate, presents enormous opportunities as well as grave risks. We must

now reflect upon these changes and start to assimilate them.

With a better international climate, it now seems possible to further develop modes and techniques to control conflict and settle disputes. We can, and must, achieve what we have dreamed of for so long, that is to make the rule of law standard rather than the exception in world affairs. Our technological capacity and the undoubted basic fact of interdependence, make this even more urgent. With a reliable system of collective responsibility we can face the vast economic and social challenges of our time and alleviate the massive poverty and suffering which are a disgrace to the human condition. Without it, we run the risk of a steady deterioration of the conditions of life on this planet.

In our striving for a world at peace with itself, and governed by the rule of law, I believe that peacekeeping operations play a vital and significant role. In some ways they are analogous to the role of the civil police in the development of peaceful, law-abiding nation states. The technique of peacekeeping, which has already proved itself in fifteen operations all over the world, can help us to cross the line from a world of international conflict and violence to a world in which respect for international law and authority overcomes belligerence and ensures justice.

Peacekeeping operations symbolise the world community's will to peace and represent the impartial, practical expression of that will. The award of the Nobel Peace Prize to these operations illuminates the hope and strengthens the promise of this extraordinary concept.

¹⁾ Lieutenant William Higgins was abducted in February 1988 near Tyre and, despite the pleas by the Secretary-General and others, was killed by his captors.

From Nobel Lectures, Peace 1981-1990, Editor-in-Charge Tore Frängsmyr, Editor Irwin Abrams, World Scientific Publishing Co., Singapore, 1997

Overige insignes en ereblijken

Demobilisatie insignes, KM/KL/KNIL/DvS/DNI

Demobilisatie-speldje KM

Artikel 1

1. Aan het in deze regeling nader te noemen personeel der Koninklijke marine zal bij demobilisatie een speldje worden uitgereikt, hieronder nader aangeduid als “demobilisatiespeldje”.
2. Het demobilisatiespeldje, uitbeeldend een onklaar anker met kroon, gedragen door twee palmtakken, is vervaardigd van verguld metaal en mag slechts worden gedragen op burgerkleding.
3. Met het demobilisatiespeldje zal aan betrokkene worden uitgereikt een certificaat, waaruit blijkt, dat hij tot het dragen van het speldje gerechtigd is.

Artikel 2

1. Om in aanmerking te komen voor uitreiking van het demobilisatiespeldje moet de gewezen militair bij de Koninklijke marine in het tijdvak 10 Mei 1940 – 1 November 1945 gedurende ten minste zes maanden werkelijke dienst hebben gedaan en die dienst op goede wijze hebben verricht.
2. Onder werkelijke dienst wordt mede verstaan detachering als kanonnier bij de koopvaardij of enig ander onderdeel der geallieerde strijdkrachten.
3. Als werkelijke dienst wordt niet medegerekend de tijd, gedurende welke de militair zakenverlof, onbepaald klein verlof of groot verlof heeft genoten, of gedurende welke hij in een tuchtklasse geplaatst is geweest, dan wel militaire detentie of gevangenisstraf heeft ondergaan.

Artikel 3

1. Het demobilisatiespeldje met certificaat zal bij demobilisatie gratis worden uitgereikt of worden toegezonden door de onderafdeling demobilisatie van het ministerie van marine.
2. Zij, die reeds zijn gedemobiliseerd, kunnen het speldje en certificaat aan genoemde onderafdeling aanvragen.
3. Zij, die in het buitenland zijn gedemobiliseerd kunnen zich, onder overlegging van hun demobilisatiebescheiden, wenden tot de consul c.q. marine-autoriteit, door wiens bemiddeling zij werden gedemobiliseerd.
4. Aan de consuls en autoriteiten, als bedoeld in het 3e lid, zullen op aanvraag de benodigde speldjes en certificaten worden toegezonden door bemiddeling van de minister van buitenlandse zaken.

Demobilisatie-insigne KL

Ministeriële Beschikking van 2 October 1950, Directoraat Demobilisatie K.L. Nr. 154739

gewijzigd bij Ministeriële Beschikking van 11 November 1950, Directoraat voor de Demobilisatie der Koninklijke Landmacht, Nr. 164241

Regeling betreffende gedemobiliseerde militairen, die in aanmerking komen voor het ontvangen van een ercertificaat en een Demobilisatie-Insigne.

Om in aanmerking te komen voor uitreiking van het ercertificaat en het daarbij behorende Demobilisatie-

Insigne zal de gewezen militair van de Koninklijke Landmacht in een tijdvak, gelegen tussen 15 Augustus 1945 en 27 December 1949 gedurende tenminste 3 maanden dienst moeten hebben gedaan op het grondgebied van het voormalige Nederlands-Indië en die dienst op goede wijze moeten hebben vervuld.

Demobilisatie-speldje KNIL

Artikel 1

1. Aan de in deze regeling nader te noemen militairen van het Koninklijk Nederlands-Indonesisch Leger zal bij demobilisatie, dan wel bij eervol ontslag uit de militaire dienst, een speldje worden uitgereikt, hieronder nader aangeduid als: "demobilisatiespeldje".
2. Het demobilisatiespeldje zoals afgebeeld op het hieronder te noemen certificaat, is vervaardigd van wit metaal en mag slechts worden gedragen op burgerkleding.
3. Met het demobilisatiespeldje zal aan betrokkene worden uitgereikt een certificaat, waaruit blijkt, dat hij tot het dragen van het speldje gerechtigd is.

Artikel 2

Om in aanmerking te komen voor uitreiking van het demobilisatiespeldje moet de betrokken militair van het Koninklijk Nederlands-Indonesisch Leger in het tijdvak 10 Mei 1940 tot den dag van demobilisatie dan wel van eervol ontslag, gedurende tenminste drie maanden werkelijke dienst in Indonesië hebben gedaan en deze dienst op trouwe en waardige wijze hebben verricht.

Artikel 3

Het demobilisatiespeldje met certificaat zal worden uitgereikt

- a. aan reeds op de voet van Art. 2 hiervoren gedemobiliseerden en reeds eervol ontslagenen van het Koninklijk Nederlands-Indonesisch Leger op aanvraag, onder overlegging van demobilisatie, dan wel ontslag bescheiden, aan de dichtbij zijnde Plaatselijk of Plaatselijk Militair Commandant, voor zover betrokkenen zich in Indonesië bevinden wenden zich tot het Ministerie van overzeese Gebiedsdelen in Nederland.
- b. aan nog te demobiliseren dan wel voor eervol ontslag in aanmerking komende militairen van het Koninklijk Nederlands-Indonesisch Leger worden het demobilisatiespeldje en het certificaat uitgereikt door de autoriteit, die de demobilisatie dan wel ontslag bescheiden aan betrokkenen uitreikt.

Demobilisatie-insigne D.v.S.

Artikel 1

Op het personeel van de voormalige dienst van scheepvaart in Nederlandsch-Indië, dat in het tijdvak van 10 Mei 1940 tot 1 November 1945 was gemilitariseerd en als zodanig dienst deed bij de Koninklijke marine, zijn de voorschriften betreffende de uitreiking van het demobilisatiespeldje, bedoeld onder A van toepassing, voor zover hierna niet anders is bepaald.

Artikel 2

Zij, die een demobilisatiespeldje met bijbehorend certificaat wensen te ontvangen, moeten vóór 1 November 1950 een met redenen omkleed verzoek indienen bij de vlagofficier der Koninklijke marine in Indonesië.

Artikel 3

Indien de vlagofficier voornoemd heeft bevonden, dat betrokkene

1e voldoet aan de voorwaarde, bedoeld in artikel 1;
 2e voor zover na te gaan zijn dienst op goede wijze heeft verricht,
 zal betrokkene een demobilisatiespeldje met bijbehorend certificaat worden toegezonden.

Demobilisatie-insigne D.N.I.

Artikel 1

1. Aan het in deze beschikking nader te noemen personeel der Koninklijke marine zal bij demobilisatie een insigne worden uitgereikt, hieronder nader aangeduid als “demobilisatie-insigne dienst Nederlandsch-Indië (D.N.I.)”.
2. Het demobilisatie-insigne D.N.I., uitbeeldend een onklaar anker met kroon, geflankeerd door twee palmbomen, is vervaardigd van verguld metaal en mag slechts worden gedragen op burgerkleding.
3. Met het insigne zal aan betrokkene worden uitgereikt, een certificaat, waaruit blijkt, dat hij tot het dragen van het insigne gerechtigd is.

Artikel 2

1. Om in aanmerking te komen voor uitreiking van dit insigne moet de gewezen militair, bij de Koninklijke marine in een tijdvak gelegen tussen 15 Augustus 1945 en 27 December 1949 gedurende ten minste zes maanden dienst hebben gedaan in Nederlansch-Indië (Indonesië) en die dienst op goede wijze hebben verricht.
2. Als werkelijke dienst wordt niet medegerekend de tijd, gedurende welke de militair zakenverlof, onbepaald klein verlof of groot verlof heeft genoten, of gedurende welke hij in een tuchtklasse geplaatst is geweest, dan wel militaire detentie of gevangenisstraf heeft ondergaan.

Artikel 3

1. Het demobilisatie-insigne D.N.I. met certificaat zal bij demobilisatie gratis worden uitgereikt of worden toegezonden door de onderafdeling demobilisatie van het ministerie van marine.
2. Zij, die reeds zijn gedemobiliseerd, kunnen dit insigne en certificaat aan genoemde onderafdeling aanvragen.

Artikel 4

Indien een gedemobiliseerde mede in aanmerking komt voor uitreiking van het demobilisatiespeldje, bedoeld onder A, zal hem het demobilisatie-insigne D.N.I. niet worden uitgereikt, tenzij betrokkene verzoekt, in stede van het eerstgenoemde demobilisatiespeldje, het demobilisatie-insigne D.N.I. te mogen ontvangen.

BS insigne

Dit insigne werd verstrekt aan leden van de Nederlandse Binnenlandse Strijdkrachten door Zijne Koninklijke Hoogheid Prins Bernhard der Nederlanden, in zijn functie als Bevelhebber der Nederlandse Strijdkrachten. Het embleem wordt gevormd door een bronskleurige metalen ellips – de lange as verticaal – waarop een kapitale letter “B”, gedekt door de Koninklijke kroon, is aangebracht. De gekroonde B is omgeven door een randschrift, luidende: “BINNENLANDSCHE STRIJDKRACHTEN 1944-1945”. De afmetingen van het embleem zijn: grootste hoogte en breedte respectievelijk: 25 en 20 mm.

Het embleem wordt gedragen op de jas-DT en het jak-VT en wel op het midden van de met gesloten zak zichtbare plooi van de linker borstzak; op de jas-DT/KMar wordt het embleem gedragen op dezelfde hoogte

Titel	Handboek Onderscheidingen
Status	Definitief
Datum	

Hoofddirectie Personeel
Sectie Onderscheidingen

als de derde uniformknoop (van bovenaf gerekend) van de linker rij, zodanig dat het embleem ter linkerzijde en op 5 cm afstand van het midden van de knoop is gelegen.

Correspondentie betreffende dit insigne dient te worden gericht aan:

Chef Militaire Huis van Hare Majesteit de Koningin

Postbus 30412

2500 GK 's-Gravenhage.

Onderscheidingsteken voor Oorlogsvrijwilligers (OVW)

Over de kwestie van het “onderscheidingsteken” voor OVW'ers is in de afgelopen decennia veel te doen geweest. Ook recent zijn oude misvattingen hieromtrent helaas weer breed geventileerd.

Daarom volgt hieronder tekst en uitleg van de hand van het Hoofd van de Sectie Onderscheidingen van het Ministerie van Defensie.

Het onderscheidingsteken voor Oorlogsvrijwilligers ziet op papier het levenslicht in art. 6 van het Oorlogsvrijwilligersbesluit (KB. Nr. 1, getekend op 1 oktober 1944 door Koningin Wilhelmina te Londen).

De tekst van dit artikel luidt:

Artikel 6.

De oorlogsvrijwilligers dragen op de uniform een door Onzen Minister vast te stellen onderscheidingsteken. De Ministers van Oorlog en van Marine waren belast met de uitvoering van dit besluit.

De misvatting

Met name vanaf de jaren '90 werd de misvatting, dat in het betreffende besluit met “onderscheidingsteken” een decoratie met bijbehorende uniformbaton zou zijn bedoeld, meer onderwerp van gesprek.

Van Defensiezijde is echter steeds aangegeven dat hier met het “op de uniform te dragen onderscheidingsteken” ook daadwerkelijk is bedoeld een “uniformonderscheidingsteken” en niet een decoratie.

En niet in de laatste plaats omdat een decoratie nooit reeds vanaf de eerste dag algemeen, zonder voordracht en zonder enig voorbehoud, aan een hele groep kan worden toegekend. Het gestelde in art. 6 van het KB van 1-10-1944 heeft ook het karakter van een algemene bepaling.

OVW'ers van de Koninklijke Landmacht

De Minister van Oorlog heeft uitvoering gegeven aan de betreffende bepaling uit het Oorlogsvrijwilligersbesluit toen hij bij zijn beschikking van 20 september 1946, Militair kabinet, Bureau 2, nr. 925, het “bijzonder onderscheidingsteken” voor de KL vaststelde. Dat was het Oorlogsvrijwilligers-embleem (monogram van de goudkleurige letters OVW, gedekt door de Koninklijke kroon, op een pat in de kleur van het uniform waarop het werd gedragen). Het embleem mocht worden gedragen door militairen van de Koninklijke Landmacht mits zij voor 1 oktober 1946 in voormalig Nederlands-Indië aan land waren gegaan en niet behoorden tot de 1 Divisie “7 december” en de “7 Decemberbataljons”, zo werd in de Ministeriële beschikking bepaald.

Ook tegenwoordig nog wordt door oud-OVW'ers van de Koninklijke Landmacht dit embleem - terecht - met trots gedragen op het (civiele) “veteranenuniform”. Er bestaan diverse uitvoeringen van, zowel geborduurd, als o.m. uitgevoerd in metaal, waaronder de goudkleurige OVW-speld van de VOMI.

De beschikking uit 1946 van de Minister van Oorlog had echter als probleem dat deze een beperking voor het dragen bevatte, in die zin dat slechts de militairen van eenheden die in Ned. Indië aan land waren gegaan voor 1 oktober 1946 dit embleem mochten dragen. Daarmee konden dus ook niet-OVW'ers van die eenheden dit embleem dragen (saamhorigheid) en waren OVW'ers die na die datum aan land gingen en de OVW'ers die niet in Nederlands-Indië dienden van het dragen uitgesloten. Bovendien waren militairen van de 1 Div 7 Dec en van de 7 Decemberbataljons uitgesloten. Deze ongelijke situatie was echter niet eerder expliciet besproken.

OVW'ers van de Koninklijke Marine

Eind jaren '90 bleek voorts dat de toenmalige Minister van Marine geen invulling heeft gegeven aan art.6 van het Oorlogsvrijwilligersbesluit. Dit bleek in de loop van 1997 uit gesprekken met vertegenwoordigers van de OVW'ers van de Koninklijke Marine, naar aanleiding van een verzoek uit die kring over dit onderwerp. Samenvattend kon toen worden gesteld dat de door de OVW'ers van de KM ervaren "leemte" door hen in de praktijk was ingevuld met de OVW-draagspeld, welke overigens reeds in de tweede helft van de jaren '40 vanuit de KM (echter niet officieel) in het leven was geroepen en ook daadwerkelijk werd gedragen.

Reparatie van de gebrekkige uitvoering van het KB van 1-10-1944

Na gesprekken van Hoofd Sectie Onderscheidingen van het Ministerie van Defensie met vertegenwoordigers van de Directeur Personeel Koninklijke Marine, de Directeur Generaal Personeel, de Vereniging OVW'ers KM en van het Veteranen Platform (onder meer namens de oud-OVW'ers van de KL), is medio 1998 besloten de Minister van Defensie een "reparatievoorstel" voor te leggen.

De voorgestelde reparatie hield in dat alsnog:

de bij de Koninklijke Marine in de praktijk gegroeide situatie, formele Ministeriële goedkeuring zou krijgen en de OVW-KM draagspeld dus de status zou krijgen van het in het Oorlogsvrijwilligersbesluit bedoelde bijzonder onderscheidingsteken en

alle OVW'ers van de Koninklijke Landmacht gerechtigd zouden zijn het reeds in 1946 ingestelde bijzonder onderscheidingsteken voor de OVW'ers KL te dragen, derhalve zonder de in de Ministeriële beschikking van 1946 opgenomen beperkingen.

Bij zijn beschikking van 21 september 1998, P/98006832 heeft de Minister van Defensie aan dit tweevoudige voorstel zijn goedkeuring gehecht.

Samenvattend:

1. De Oorlogsvrijwilligers-draagspelden zoals hieronder afgebeeld, zijn de onderscheidingstekens zoals bedoeld in artikel 6 van het Koninklijk besluit van 1 oktober 1944 (het Oorlogsvrijwilligersbesluit).
2. Het KB van 1-10-1944 bepaalt in algemene zin dat OVW'ers een nader vast te stellen onderscheidingsteken dragen. Om die reden is er dus geen sprake van een persoonlijke toekenning of Ministeriële oorkonde.
3. Bij beschikking van de Minister van Defensie van 21 september 1998 is alsnog volledig uitvoering gegeven aan art. 6 van het Oorlogsvrijwilligersbesluit en zijn alle oud-OVW'ers van de Koninklijke Landmacht en van de Koninklijke Marine, zonder voorbehoud, qua erkenning als OVW'ers in een gelijke positie gebracht. De situatie anno 2004.

Aangezien de OVW'ers reeds lange tijd niet meer in actieve dienst en derhalve niet meer uniformdragend zijn, mogen de speld respectievelijk het embleem thans op het civiele tenue worden gedragen. In plaats van het oorspronkelijk in stof, later onder meer in metaal uitgevoerde OVW-embleem KL, dat reeds lang niet meer verkrijgbaar is, mag uiteraard ook de rechtstreeks daarvan afgeleide en alom bekende OVW-draagspeld worden gedragen.

Door Defensie is in 1998 aan het bestuur van de vereniging oud-OVW'ers KM en onlangs aan het bestuur van VOMI-Nederland, op hun verzoek, een forse stapel extra exemplaren verstrekt van de Ministeriële besluiten van 21 september 1998, ter verstrekking aan oud-OVW'ers van KM en KL.

Titel Handboek Onderscheidingen
 Status Definitief
 Datum

Hoofddirectie Personeel
 Sectie Onderscheidingen

OVW-besluit KM

Vastst./Wijz datum	Bron	Nummer	Wijz. t.a.v.	Inwerkingtr. datum
21-09-98	DGP	P/98006832		

De Minister van Defensie

Gelet op het bepaalde in artikel 6 van het Koninklijk besluit van 1 oktober 1944, no.1, overwegende dat de Oorlogsvrijwilligers van de Koninklijke landmacht (inbegrepen de Luchtstrijdkrachten) bij beschikking van de Minister van Oorlog van 20 september 1946, Militair Kabinet, Bureau 2, Nr 925, mits zij voor 1 oktober 1946 in vml. Nederlands-Indië aan land zijn gegaan en niet behoorden tot de I Divisie "7 December" en de "7 Decemberbataljons", gerechtigd zijn het bij die beschikking vastgestelde bijzonder onderscheidingsteken te dragen;

mede overwegende de wenselijkheid een bijzonder onderscheidingsteken vast te stellen voor de oud-militairen, Oorlogsvrijwilligers van de Koninklijke marine, die zich eveneens beschikbaar hebben gesteld om overal ter wereld dienst te doen, teneinde onder bijzonder moeilijke omstandigheden recht en veiligheid te herstellen;

bepaalt:

oud-militairen die gediend hebben als oorlogsvrijwilliger bij de Koninklijke marine, zijn gerechtigd een bijzonder onderscheidingsteken te dragen, hetwelk bestaat uit een metalen insigne van 30 bij 35 millimeter, waarop in zwart afgebeeld een omhooggericht zwaard, aan weerszijden omgeven door een lauwertak, met boven het embleem in oranje letters het omschrift "OORLOGSVRIJWILLIGER".

OVW-besluit KL

Vastst./Wijz datum	Bron	Nummer	Wijz. t.a.v.	Inwerkingtr. datum
21-09-98	DGP	P/98006832		

De Minister van Defensie

Gelet op het bepaalde in artikel 6 van het Koninklijk besluit van 1 oktober 1944, no.1, overwegende dat de Oorlogsvrijwilligers van de Koninklijke landmacht (inbegrepen de Luchtstrijdkrachten) bij beschikking van de Minister van Oorlog van 20 september 1946, Militair Kabinet, Bureau 2, Nr 925, gerechtigd zijn het bij die beschikking vastgestelde bijzonder onderscheidingsteken te dragen, mits zij voor 1 oktober 1946 in vml. Nederlands-Indië aan land zijn gegaan en niet behoorden tot de I Divisie "7 December" en de "7 Decemberbataljons";

mede overwegende dat ook na 1 oktober 1946 Oorlogsvrijwilligers van de Koninklijke landmacht in voormalig Nederlands-Indië aan land zijn gegaan, dat vele Oorlogsvrijwilligers hebben gediend bij de I Divisie "7 December" en bij de "7 Decemberbataljons" en dat voorts vele Oorlogsvrijwilligers buiten Nederlands-Indië onder veelal moeilijke omstandigheden dienst hebben verricht;

voorst overwegende dat het bij de beschikking van 20 september 1946 vastgestelde bijzonder onderscheidingsteken inmiddels een onuitwisbare symbolische betekenis heeft verkregen waardoor de saamhorigheid van alle oud-Oorlogsvrijwilligers van de Koninklijke landmacht wordt bevorderd;

bepaalt:

alle oud-militairen die gediend hebben als Oorlogsvrijwilliger bij de Koninklijke landmacht, zijn gerechtigd het bijzonder onderscheidingsteken te dragen, dat is vastgesteld bij de ministeriële beschikking van 20 september 1946, Militair Kabinet, Bureau 2, Nr 925.

Draaginsigne Veteranen

Vastst./Wijz datum	Bron	Nummer	Inwerkingtr. datum
20-01-03	DGPM	P/2003000849	20-01-03

Artikel 1

1. Ingesteld wordt het draaginsigne veteranen.
2. Het draaginsigne veteranen heeft de vorm van een gestileerde zwaardschede die tevens de letter V vormt, overeenkomstig de bij dit artikel behorende afbeelding. Het insigne is vervaardigd van verguld metaal, breed 14 mm en lang 23 mm.

Artikel 2

Het draaginsigne veteranen wordt verstrekt aan de veteraan die in het bezit is van een veteranenpas en die als zodanig staat ingeschreven bij het Veteranen Instituut.

Artikel 3

Het draaginsigne veteranen is bestemd om alleen te worden gedragen op burgerkleding op de linker revs of een dienovereenkomstige plaats.

Artikel 4

Dit besluit treedt in werking met ingang van de tweede dag na de dagtekening van de Staatscourant waarin het wordt geplaatst en werkt terug tot en met 20 januari 2003.

Artikel 5

Dit besluit wordt aangehaald als: Instellingsbesluit draaginsigne veteranen.

Toelichting

Defensie heeft in haar veteranenbeleid gekozen voor het bevorderen van de maatschappelijke waardering en (h)erkenning van de veteraan. Het onderhavige besluit strekt er toe de voorgestane maatschappelijke waardering en erkenning van veteranen op symbolische wijze tastbaar te maken in de vorm van een draaginsigne veteranen dat hierbij wordt ingesteld.

Het draaginsigne veteranen kan bijdragen aan herkenning en verbondenheid tussen veteranen onderling. Het draaginsigne heeft de vorm van een gestileerde zwaardschede die tevens de letter V van veteraan vormt. Deze V staat ook voor vrede en veiligheid, symbolisch voor de door de veteranen uitgevoerde operaties en voor verbondenheid tussen de veteranen.

Onder veteraan wordt in dit verband verstaan: de gewezen militair die het Koninkrijk der Nederlanden heeft gediend in oorlogsomstandigheden of daarmee overeenkomende situaties, inbegrepen internationale vredesmissies binnen en buiten het verband van de Verenigde Naties, alsmede personeel van voormalige gouvernementele krijgsmachten dat onder oorlogsomstandigheden of in internationale vredesmissies heeft gediend en het gemilitariseerde vaarplichtige koopvaardijpersoneel uit de Tweede Wereldoorlog. Aangezien de eerste draaginsignes op 20 januari 2003 zijn uitgereikt, is aan dit besluit terugwerkende kracht gegeven tot en met die datum.

Draaginsigne Dutchbat III

Vastst./Wijz datum	Bron	Nummer	Inwerkingtr. datum
18-09-2006		DO065/2006027411	18-09-2006
17-11-2006		DO065/2006036310	17-11-2006

Artikel 1

1. Ingesteld wordt het draaginsigne Dutchbat III.
2. Het draaginsigne heeft de vorm van een gestileerde weergave van Dutchbat III en Srebrenica (d b s III), overeenkomstig de bij dit artikel behorende afbeelding. Het insigne is vervaardigd van mat bronskleurig metaal, breed 21 mm en lang 15 mm.

Artikel 2

Het draaginsigne Dutchbat III wordt verstrekt aan de militair van de Nederlandse krijgsmacht die in de periode 6 januari 1995 tot en met 14 juli 1995 aan de VN-operatie in en nabij Srebrenica deel heeft genomen en daarbij in alle opzichten een goede plichtsbetrachting en een goed gedrag heeft betoond.

Artikel 3

Het draaginsigne Dutchbat III kan worden gedragen op:

- 1°. het uniform overeenkomstig het desbetreffende uniformvoorschrift;
- 2°. de burgerkleding op de linker revers of dienovereenkomstige plaats.

Artikel 4

Bij de uitreiking van het draaginsigne Dutchbat III ontvangt de gedecoreerde tevens een op naam gestelde oorkonde.

Artikel 5

Het draaginsigne Dutchbat III kan postuum worden toegekend.

Artikel 6

1. De toekenning van het draaginsigne Dutchbat III geschiedt door de minister van Defensie.
2. De minister van Defensie kan de toekenning intrekken op grond van feiten of omstandigheden waarvan hij bij de toekenning redelijkerwijs niet op de hoogte kon zijn en op grond waarvan de toekenning niet zou hebben plaatsgehad.
3. Na intrekking als bedoeld in het eerste lid is de betrokkene niet langer gerechtigd het aan de toekenning verbonden insigne te dragen en wordt dit samen met de oorkonde onverwijld aan de minister van Defensie teruggegeven.

Artikel 7

Dit besluit treedt in werking met ingang van de tweede dag na dagtekening van de Staatscourant waarin het wordt geplaatst.

Artikel 8

Dit besluit wordt aangehaald als: Instellingsbesluit draaginsigne Dutchbat III.
Dit besluit zal met de toelichting in de Staatscourant worden geplaatst.

Bijlage 1: Veel gestelde vragen

Algemeen

Wat te doen met medailles na overlijden van de drager?

Onderscheidingen in de Orde van Oranje-Nassau en de Orde van de Nederlandse Leeuw worden door de Nederlandse Staat in bruikleen uitgegeven. Deze onderscheidingen zullen na het overlijden van de drager moeten worden ingeleverd. Nabestaanden worden via de Kanselier der Nederlandse Orden hierover benaderd.

Alle overige onderscheidingen kunnen worden behouden, met dien verstande dat bij gebrek aan belangstelling hiervoor bij de nabestaanden de door de minister van defensie toegekende exemplaren kunnen worden geretourneerd aan de Sectie Onderscheidingen.

Bij wie moet ik zijn?

Soort van verdienste	Betreft onderscheiding:	Procedure/ formulier	Alg. info bij:
Bijzondere verdiensten jegens samenleving of jegens defensie met uitstraling naar de samenleving	Koninklijke onderscheiding (Orde van de Nederlandse Leeuw en Orde van Oranje-Nassau)	Vorstelformulier Orde Nederlandse Leeuw Vorstelformulier Orde Oranje-Nassau	HDP/Sectie Onderscheidingen
Bijzondere verdiensten jegens de krijgsmacht	Ereteken voor Verdienste	Procedure indienen voorstellen Ereteken voor Verdienste	HDP/Sectie Onderscheidingen
Dapper optreden tijdens oorlogsomstandigheden of levensreddend optreden met gevaar voor eigen leven	Dapperheidsonderscheiding of Levensreddend optreden	Vorstelformulier dapperheidsonderscheiding Vorstelformulier reddingsmedaille	HDP/Sectie Onderscheidingen
Langdurige dienst als officier KL-KLu-KMar	"Officierskruis"	Voordracht door krijgsmachtdelen	Toekenning: HDP/Sectie Onderscheidingen; Uitlevering: KMD'en
Langdurige dienst als officier KM	"Officierskruis"	DPKM/PFP	Back office KM/SPI&O
Langdurige dienst beneden rang van LTZ3/TLNTMARNs	Trouwe Dienst Medaille (KM)	DPKM/PFP	Back office KM/SPI&O
Langdurige dienst beneden rang van tlnt	Trouwe Dienst Medaille (KL)	PersCO/ILM/ADMOST	PersCO/ILM/ADMOST
Langdurige dienst beneden rang van tlnt	Trouwe Dienst Medaille (KLu)	Volgt	Volgt
Langdurige dienst beneden rang van tlnt	Trouwe Dienst Medaille (KMar)	Districtscommandant KMar	Districtscommandant KMar

Titel Handboek Onderscheidingen
 Status Definitief
 Datum

Hoofddirectie Personeel
 Sectie Onderscheidingen

Langdurige operationele dienst KM	Marinemedaille	DPKM/PFP	Back office KM/SPI&O
Langdurige operationele dienst KL	Landmachtmedaille	DPO/ILM	DPO/ILM
Langdurige operationele dienst KMar	Marechaussemedaille	Districtscommandant KMar	Districtscommandant KMar
Gewond geraakt onder oorlogs- of crisis omstandigheden	Draaginsigne Gewonden (DIG)	Meldingsformulier DIG	Zie: Meldingsformulier DIG
Medailles voor vredesoperaties (peacekeeping, peace enforcing)	HVN – HVM – HVO – KOSM – KRV	Op voordracht Commandant; uitvoering SG/Sectie Onderscheidingen	HDP/Sectie Onderscheidingen
Humanitaire hulpverlening	HHR	Op voordracht Commandant; uitvoering SG/Sectie Onderscheidingen	HDP/Sectie Onderscheidingen
Rode Erekoord			Bureau Ceremonieel & Protocol KAB/CLAS
Nationale Reserve	VM	Voordracht door RMC'en; uitvoering SG/Sectie Onderscheidingen	HDP/Sectie Onderscheidingen
Medailles voor sportprestaties	KNBLO (Vierdaagsekruis) - NSF – TMPT (KVNRO)	Via uw Commandant of Sportbureau van uw militaire onderdeel	Via uw Commandant of Sportbureau van uw militaire onderdeel
WO-II, Ned.-Indië-Ned. Nieuw-Guinea, Korea	MOK – O&V – NGK – KRV	Zie: Eretekens voor deelname aan operaties onder oorlogs- of crisis omstandigheden	HDP/sectie Onderscheidingen

Verklaring afkortingen:

MOK	Mobilisatie-Oorlogskruis
O&V	Ereteken voor Orde en Vrede
NGK	Nieuw-Guinea Herinneringskruis
KRV	Kruis voor Recht en Vrijheid
HVN	Herinneringsmedaille VN-Vredesoperaties
HMV	Herinneringsmedaille Multinationale Vredesoperaties
HVO	Herinneringsmedaille Vredesoperaties
KOSM	Kosovomedaille
HHR	Herinneringsmedaille voor Humanitaire hulpverlening bij Rampen
VM	Vrijwilligersmedaille Openbare Orde en Veiligheid

Veteranen (periode 1939 – 1963)

Ik ben mijn Demobilisatie-insigne kwijt, is het nog mogelijk aan een nieuw exemplaar te komen?

Bij de Fa. J.M.J. van Wielik, Kneuterdijk 2 B, 2514 EN 's-Gravenhage (tel. 070-346 21 96) zijn nieuwe exemplaren verkrijgbaar.

Mijn vader/grootvader heeft als militair in de Tweede Wereldoorlog gevochten. Kan hier nu nog een onderscheiding voor worden toegekend?

Alléén verzoeken om toekenning van het Mobilisatie-Oorlogskruis kunnen thans nog in behandeling worden genomen. Een desbetreffend meldingsformulier vindt u in hoofdstuk 'Formulieren'.

Ik heb familie die in het (burger)verzet gezeten heeft. Welke onderscheiding is hiervoor beschikbaar?

Hiervoor is in 1980 het Verzetsherdenkingskruis ingesteld. De mogelijkheid tot het toekennen van deze onderscheiding is echter in 1988 beëindigd.

Uitzendingen in de periode vanaf 1979:

Ik heb voor mijn uitzending maar 1 onderscheiding gekregen terwijl ik tijdens die missie nog naar een ander gebied ben geweest. Hoe kan dat?

Het wordt als volgt berekend: aankomst in het operatiegebied en vertrek uit het operatiegebied. Men krijgt maar 1 onderscheiding ook al is men tijdens die ene uitzending nog naar een ander gebied vertrokken.

Ik ben 2x uitgezonden geweest naar ISAF, maar heb een baton "3" gekregen. Hoe kan dat?

Dat wil zeggen dat u buiten ISAF ook nog ergens anders uitgezonden bent geweest. De cijfers op de baton geven het aantal keren aan van uitzendingen. Bijv. 2x SFOR en 3x ISAF wordt dus een baton "5".

Ik heb nog steeds geen Herinneringsmedaille Vredesoperaties (HVO) ontvangen, hoe kan dat?

Dat kan meerdere oorzaken hebben. Om voor deze onderscheiding in aanmerking te komen dient men ná 9 oktober 2000 minimaal 30 dagen aaneengesloten te hebben deelgenomen aan een vredesoperatie.

Bent U langer dan 30 dagen uitgezonden geweest? Dan had u voorgedragen moeten worden voor een onderscheiding, de vraag is of dat wel gebeurd is. Hiervoor kunt u het krijgsmachtdeel waar u bent ingedeeld of uw P-dienst benaderen.

Bent u minder dan 30 dagen in het missiegebied geweest? Dan kunt u niet in aanmerking worden gebracht voor deze onderscheiding.

Was u wel uitgenodigd voor de medaille-uitreiking, maar kon u niet op de uitreiking verschijnen, dan kunnen de versierselen nog bij het krijgsmachtdeel liggen dat leading was. Het beste kunt u contact opnemen met uw krijgsmachtdeel om navraag te doen. Normaliter wordt er afgesproken dat versierselen die niet uitgereikt worden per omgaande aan de sectie Onderscheidingen worden geretourneerd, zodat wij de militairen weer kunnen benaderen om e.a.a. af te handelen.

Ik heb mijn medaille verloren, kan ik een vervangend exemplaar krijgen?

Ja, dat kan. Vervangingen/vermissingen van onderscheidingen worden bij de sectie Onderscheidingen alleen in behandeling genomen wanneer wij in het bezit worden gesteld van een kopie kmar/politie rapport. De vervanging geschiedt eenmalig en er zijn kosten aan verbonden. Deze kunnen gedeclareerd worden bij de verzekering.

Diensttijdonderscheidingen

Trouwe Dienstmedaille

Ik heb mijn Trouwe Dienstmedaille voor 12/24/36 jaar niet gekregen, wat moet ik doen?

De toekenning van deze medaille wordt door de afzonderlijke krijgsmachtdelen verzorgd. U dient hiervoor uw eigen P-dienst te benaderen.

Onderscheidingsteken voor langdurige dienst als officier

Ik heb mijn officierskruis of cijfer niet ontvangen terwijl ik naar mijn mening aan de toekenningscriteria heb voldaan. Hoe kom ik alsnog aan mijn onderscheidingsteken?

Informeer bij uw eigen P-dienst van uw krijgsmachtdeel, deze zal de benodigde actie ondernemen of u verder informeren.

Ik ben mijn onderscheidingsteken voor langdurige dienst als officier kwijt/verloren, kan ik een vervangend exemplaar krijgen?

Ja dat kan, u kunt door middel van een schriftelijk verzoek om vervanging, vergezeld van een kopie van uw oorkonde (bewijs van toekenning), gericht aan de Kanselier der Nederlandse Orden (Postbus 30436, 2500 GK Den Haag) een nieuw exemplaar verkrijgen.

Vrijwilligersmedaille Openbare Orde en Veiligheid

Ik ben mijn Vrijwilligersmedaille/Jaarteken kwijt/verloren, kan ik een vervangend exemplaar krijgen?

Ja dat kan, u kunt door middel van een schriftelijk verzoek om vervanging, vergezeld van een kopie van uw oorkonde (bewijs van toekenning), gericht aan de Kanselier der Nederlandse Orden (Postbus 30436, 2500 GK Den Haag) een nieuw exemplaar verkrijgen.

Buitenlandse onderscheidingen

Ik heb een buitenlandse onderscheiding toegekend gekregen. Mag ik deze ook op mijn militaire uniform dragen?

Nee, niet voordat de minister van Defensie hiervoor zijn toestemming heeft verleend.

Om toestemming tot dragen kan worden verzocht door het standaard rekestformulier volledig in te vullen, te dateren en te voorzien van uw ondertekening, samen met een kopie van het bijbehorende op naam gestelde certificaat, te retourneren aan het op het formulier vermelde retouradres. Na ontvangst van deze bescheiden zal uw verzoek in behandeling worden genomen. Het rekestformulier vindt u in het hoofdstuk 'Formulieren'.

Bijlage 2. Contact

Adres HDP/Sectie Onderscheidingen:

Ministerie van Defensie
HDP/Sectie Onderscheidingen
MPC 58 B
Postbus 20701
2500 ES 's-Gravenhage
onderscheidingen@mindef.nl

Adres Back office KM/SPI&O:

Ministerie van Defensie
Back office KM/SPI&O
Gebouw 140, kamer 3
Postbus 20702
2500 ES 's-Gravenhage
tel. 070-316 25 65

Adres PersCO/ILM:

Ministerie van Defensie
PersCO – Afdeling ILM
Frederikkazerne MPC 58 A
Postbus 90820
2509 LV 's-Gravenhage
tel. 070-316 91 40

Adres KLu:

Ministerie van Defensie
Commando Luchtstrijdkrachten
MPC 92 A
Postbus 8762
4820 BB Breda

Adres Bureau Ceremonieel & Protocol:

Kabinet Commandant Landstrijdkrachten
Lgen Knoopkazerne Utrecht
tel. 030-2146044 / ..47

Adres KNBLO:

Koninklijke Nederlandse Bond voor Lichamelijke Opvoeding
Postbus 1020
6501 BA Nijmegen

Adres KVNRO:

Titel	Handboek Onderscheidingen
Status	Definitief
Datum	

Hoofddirectie Personeel
Sectie Onderscheidingen

Koninklijke Vereniging van Nederlandse Reserve-Officieren
Wassenaarseweg 2a
2596 CH 's-Gravenhage

Adres NSF:

Nederlandse Sportfederatie (NOC-NSF)
Postbus 302
6800 AH Arnhem

Titel
Status
Datum

Handboek Onderscheidingen
Definitief

Hoofddirectie Personeel
Sectie Onderscheidingen

Bijlage 3. Afbeeldingen van onderscheidingen

Orde van de Nederlandse Leeuw

Titel
Status
Datum

Handboek Onderscheidingen
Definitief

Hoofddirectie Personeel
Sectie Onderscheidingen

Orde van Oranje-Nassau

Titel
Status
Datum

Handboek Onderscheidingen
Definitief

Hoofddirectie Personeel
Sectie Onderscheidingen

Ereteken voor verdienste

Titel
Status
Datum

Handboek Onderscheidingen
Definitief

Hoofddirectie Personeel
Sectie Onderscheidingen

Militaire Willems-Orde

Titel
Status
Datum

Handboek Onderscheidingen
Definitief

Hoofddirectie Personeel
Sectie Onderscheidingen

Bronzen Leeuw

Titel
Status
Datum

Handboek Onderscheidingen
Definitief

Hoofddirectie Personeel
Sectie Onderscheidingen

Bronzen Kruis

Kruis van Verdienste

Titel Handboek Onderscheidingen
Status Definitief
Datum

Hoofddirectie Personeel
Sectie Onderscheidingen

Vliegerskruis

Titel
Status
Datum

Handboek Onderscheidingen
Definitief

Hoofddirectie Personeel
Sectie Onderscheidingen

Eerepenning voor menschlievend hulpbetoon

Titel
Status
Datum

Handboek Onderscheidingen
Definitief

Hoofddirectie Personeel
Sectie Onderscheidingen

Stichting Carnegie Heldenfonds

Oorlogs-Herinneringskruis

Titel
Status
Datum

Handboek Onderscheidingen
Definitief

Hoofddirectie Personeel
Sectie Onderscheidingen

Verzetsherdenkingskruis

Titel
Status
Datum

Handboek Onderscheidingen
Definitief

Hoofddirectie Personeel
Sectie Onderscheidingen

Ereteken voor Orde en Vrede

Titel Handboek Onderscheidingen
Status Definitief
Datum

Hoofddirectie Personeel
Sectie Onderscheidingen

Nieuw-Guinea-herinneringskruis

Titel
Status
Datum

Handboek Onderscheidingen
Definitief

Hoofddirectie Personeel
Sectie Onderscheidingen

Mobilisatie-oorlogskruis

Kruis voor Recht en Vrijheid

Titel
Status
Datum

Handboek Onderscheidingen
Definitief

Hoofddirectie Personeel
Sectie Onderscheidingen

Draaginsigne gewonden

Herinneringsmedaille Vredesoperaties

Herinneringemedaille Vredesoperaties gespen

HVO1	UNMEE-DJIBOUTI	
HVO2	UNFCYP	
HVO3	UNT&O	
HVO4	UNITF	
HVO5	UNMIBH	
HVO6	WEU MAPE	
HVO7	EUMM	
HVO8	OV&E ALBANIË	
HVO9	OV&E MOLDAVIË	
HVO10	SFOR	
HVO11	KFOR	
HVO12	MIF	
HVO13	FEDMAG	
HVO14	BALKAN LUCHTOPERATIES	
HVO15	ESSENTIAL HARVEST	
HVO16	ECPA	
HVO17	OV&E MACEDONIË	
HVO18	ISAF	
HVO19	ENDURING FREEDOM	
HVO20	AMBER FOX	
HVO21	EUPM	

Titel Handboek Onderscheidingen
Status Definitief
Datum

Hoofddirectie Personeel
Sectie Onderscheidingen

Herinneringsmedaille VN-Vredesoperaties

Titel
Status
Datum

Handboek Onderscheidingen
Definitief

Hoofddirectie Personeel
Sectie Onderscheidingen

Herinneringsmedaille Multinationale Vredesoperaties

Titel Handboek Onderscheidingen
Status Definitief
Datum

Hoofddirectie Personeel
Sectie Onderscheidingen

Herinneringsmedaille Humanitaire hulpverlening bij Rampen

Titel
Status
Datum

Handboek Onderscheidingen
Definitief

Hoofddirectie Personeel
Sectie Onderscheidingen

Kosovo-medaille

Titel
Status
Datum

Handboek Onderscheidingen
Definitief

Hoofddirectie Personeel
Sectie Onderscheidingen

Officierskruis KL (tvs Klu en KMAR)

Titel Handboek Onderscheidingen
Status Definitief
Datum

Hoofddirectie Personeel
Sectie Onderscheidingen

Onderscheidingsteken voor Langdurige en Trouwe Dienst (Trouwe Dienst Medaille) in brons, zilver en goud

Titel
Status
Datum

Handboek Onderscheidingen
Definitief

Hoofddirectie Personeel
Sectie Onderscheidingen

Vrijwilligersmedaille openbare orde en veiligheid

Titel
Status
Datum

Handboek Onderscheidingen
Definitief

Hoofddirectie Personeel
Sectie Onderscheidingen

Marinemedaille

Titel
Status
Datum

Handboek Onderscheidingen
Definitief

Hoofddirectie Personeel
Sectie Onderscheidingen

Landmachtmedaille

Titel
Status
Datum

Handboek Onderscheidingen
Definitief

Hoofddirectie Personeel
Sectie Onderscheidingen

Marechausseemedaille

Huisorde van de Gouden Leeuw van Nassau

Titel
Status
Datum

Handboek Onderscheidingen
Definitief

Hoofddirectie Personeel
Sectie Onderscheidingen

Huisorde van Oranje

Kruis van Trouw en Verdienste van de Huisorde van Oranje

Eremedailles voor Voortvarendheid en Vernuft alsmede voor Kunst en Wetenschap

Titel Handboek Onderscheidingen
Status Definitief
Datum

Hoofddirectie Personeel
Sectie Onderscheidingen

Inhuldigingsmedaille 1980

Titel Handboek Onderscheidingen
Status Definitief
Datum

Hoofddirectie Personeel
Sectie Onderscheidingen

Medaille bezoek aan de Nederlandse Antillen 1980

Huwelijksmedaille 2002

Titel Handboek Onderscheidingen
Status Definitief
Datum

Hoofddirectie Personeel
Sectie Onderscheidingen

Herinneringsmedaille Buitenlandse Bezoeken

Titel
Status
Datum

Handboek Onderscheidingen
Definitief

Hoofddirectie Personeel
Sectie Onderscheidingen

Kruis voor Betoonde Marsvaardigheid (Vierdaagsekruis)

Titel Handboek Onderscheidingen
Status Definitief
Datum

Hoofddirectie Personeel
Sectie Onderscheidingen

Vaardigheidsmedaille van de NSF

Titel Handboek Onderscheidingen
Status Definitief
Datum

Hoofddirectie Personeel
Sectie Onderscheidingen

Nationale Vijfkampkruis van de NSF

Titel
Status
Datum

Handboek Onderscheidingen
Definitief

Hoofddirectie Personeel
Sectie Onderscheidingen

Kruis van de KVNRO (TMPT-Kruis)

Demobilisatie-speldje KM

Demobilisatie-speldje KL

Titel
Status
Datum

Handboek Onderscheidingen
Definitief

Hoofddirectie Personeel
Sectie Onderscheidingen

Demobilisatie-speldje KNIL

Demobilisatie-insigne D.N.I.

B.S. Insigne

Titel
Status
Datum

Handboek Onderscheidingen
Definitief

Hoofddirectie Personeel
Sectie Onderscheidingen

Onderscheidingsteken voor Oorlogsvrijwilligers

OVW Draagspeld KM

OVW Mouwembleem KL

OVW-draagspeld KL

Draaginsigne veteranen

Draaginsigne Dutchbat III

Titel
Status
Datum

Handboek Onderscheidingen
Definitief

Hoofddirectie Personeel
Sectie Onderscheidingen

Titel
Status
Datum

Handboek Onderscheidingen
Definitief

Hoofddirectie Personeel
Sectie Onderscheidingen